

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KAYIP ŞAHISLAR ALBÜMÜ

TAYFUN PİRSELİMOĞLU

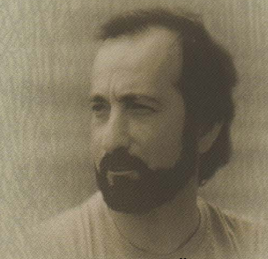

Tayfun Pirselimoglu, Orta Dogu Teknik Üniversitesi'ni bitirdikten sonra Viyana'da Hochschule für Angewante Kunst'ta (Tatbiki Güzel Sanatlar Akademisi) resim ve gravür okudu. Viyana, İstanbul, New York, Budapeşte, Talinn'de çok sayıda sergi açtı ve ortak sergilere katıldı.

Birçok uzun ve kısa film senaryosu yazdı. İlk kısa filmi "Dayım"ı 1999 yılında gerçekleştirdi. Venedik, Montpellier, Angers, Bilbao gibi birçok festivale katılan film uluslararası birçok ödül aldı. İkinci kısa filmi olan "Il Silenzo e D'oro"yu (Sükût Altındır) 2002 yılında İtalya'da çekti. Pirselimoglu'nun ilk uzun filmi "Hiçbiryerde" yine 2002 yılında gerçekleşti. Film ulusal ve uluslararası birçok festivalde gösterildi ve çeşitli ödüller kazandı.

Uluslararası seminerlerde senaryo yazımı ve film çekimi konularında atölye çalışmaları gerçekleştiren Pirselimoglu'nun sinema ve edebiyat konularında yazıları çeşitli dergilerde yer aldı. 1980'lerde *Sokak* adlı sanat ve edebiyat dergisinin çıkartılmasına katılan Pirselimoglu'nun bazı çevirileri ve desenleri de yayınlandı.

İlk romanı *Çöl Masalları* 1996'da Yapı Kredi Yayınları tarafından basıldı.

Kayıp Şahıslar Albümü

© Tayfun Pirselimoglu, 2002

© Om Yayınevi, 2002

1. Baskı: Om Yayınevi, İstanbul, 2002

Desenler: © Tayfun Pirselimoglu

Yayına hazırlayan: Özgür Kalyoncu

Kapak resmi: Tayfun Pirselimoglu

Kapak Tasarımı: Erkan Mazıcıoğlu

Grafik uygulama: Fatoş Yeğın

Düzeltili: Sidal Tiryakioğlu

Kapak baskısı: Mepa

İç baskı: Kitap Matbaacılık

Cilt: Fatih Mücellit

ISBN 975-6530-16-2

Om Yayınevi

Merkez Mahallesi Kocamansur Sok.

No: 120 Kat: 2 Daire: 3

Şişli 80260 İstanbul

İletişim için:

Tel: (0212) 280 95 85 - 280 95 38

Faks: (0212) 280 93 40

www.omyayinevi.com

e-mail: omnia@prizma.net.tr

Tayfun Pirselimoglu

KAYIP ŞAHISLAR ALBÜMÜ

OM ROMAN

Feyza'ya
Fügen'e
Makbule'ye

Kerem'e
Aslı'ya
Ayça'ya

Ferit'e

Kaybolanlara
Ve onların yakınlarına

Ve yine Zuziler'e

Önsöz

Bir kitap yazmanın, hele hele böyle bir kitap yazmanın bana verilmiş yegâne görevin sınırlarını aşmak anlamına geldiğini biliyorum. Daha da fenası, kalem oynatmanın şeytani bir eylem olduğunu düşünenler için yaptığının bir günah sayılacağından da haberdarım. Bazen hikâye dinlemenin bile küfre girdiğine inananlarla karşılaşıyorum. Onlar için de, şüphe yok ki, yaptığım şey affedilmezdir. Lâkin bu kitabı bir kez yazmaya karar verdim; üstelik kâtiplerimi kullanmadan, kendi başıma. Sonuçları konusunda da üzerime düşene katlanmak zorundayım.

Daha öncesinden bir deneyimim olmadığından tam olarak bilemiyorum; ama sanıyorum ki ölümlülerin dünyasında böylesi kitaplara konulan önsözler, eylemin nedenlerini açıklamak –karşı konulmaz günahın ne denli çekici olduğunu belirtmek mi demeli?– ve oluşması muhtemel itirazları önlemek –siz de olsanız aynısını yapardınız demek– için kaleme alınıyor. Tahminim odur ki; okudukları her ne olursa olsun burun kıvıracak, ardından alaylı lanetler sıralayacak o tatminsiz beğeni sahiplerinin

acımasız yorumlarını boşu boşuna engellemek için yazılanları da vardır. Beni bu satırların yazarı olmanın utançına bulayan –özel konumum da göz önüne alınırsa– ne okuyucudan yaptığım işe bir özür aramak, ne de doymak bilmez beğenilere bir kitap daha kurban edilmemesi gerektiğini anlatmak içindir. Tabii ki, bir ceza söz konusu olacaksa bunun infazını acımasız beğeni sahipleri yapamayacak; onlar umurumda bile değiller. Çok daha acımasız olabilecek bir infazcının merhametli ellerinden insaf dileneceğim. Bunu yapmamın nedenlerini, o çoktan bilmesine karşın anlatmaya çabalayacağım. Diğerleri bunu tam olarak, hakkıyla öğrenemeyecekler. Ama illa ki onlar için bir neden öne sürmem gerekiyorsa, o da, her nasılsa çok geç farkına vardığım Cezmi Kara’dır. Bundan, bu kitabın –varsa– günahı ona aittir demek istemiyorum. Asla. Onun bu kitaptan haberi bile yok; hiçbir zaman da olmayacak. Ama bir şekilde Cezmi Kara olmasaydı bu kitap da olmayacaktı ve bu satırların okuru da –umarım– sonradan gereksiz olmadığını düşüneceği bir zahmete girmeyecekti. Ancak göklerin ve yerin nurunun meydana getirdiği kader denen bir şey var ve onun şaşmaz nizamı içinde olacıklara karşı koymak hiçbir yaratığın elinde değil. İrade diyecekleri şimdiden duyuyorum. İrade, sevgili okuyucum; sonuçlarını düşünmeden böyle bir cüreti göze aldıktan sonra, seçenekler arasından en yanlış olanı seçme özgürlüğüdür. Onu seçmeniz de, yapmanız gerekeni yerine getirmekten –ve de pişman olmaktan– ibaret bir aptallıktan başka bir şey değildir. Bunu, özgür iradenin zaferi olarak görenlere bir sözüm yok; onlara kötüler ve böylesi bir özgürlüğü erdem bilenlerce doldurulmuş kalabalık cehennemdeki ayrıcalıklı bölümlerde bir yer her zaman vardır. Kabul edilmesi gerekir ki, ben onlardan değilim, hiç değilim! Kendimi teslim ettiğim bu kutsal düzen içinde, yaptığım her şeyin öyle olması gerektiği için oluşuna biat ettim. Bu kitap da, neticede benim için çizilmiş olan

çizginin ve ona olan bu baş eğmenin sonucudur. Ancak benim tam olarak çözemediğim ve galiba hiçbir zaman da çözemeyeceğim bir bilmece var; o bilmeceyi bile hakkıyla tarif edemiyorum. İtiraf etmeliyim ki, Cezmi Kara'yı fark edip, sonrasında gönlüme her nasılsa bu kitabın yazılması isteği düşmesiyle birlikte imanımda en ufak bir değişiklik olmadı; olmadı ama, daha önce fütursuzca girip çıktığım şüphe ülkesinde artık o kadar rahat dolaşamaz oldum. Bunu telaffuz etmenin ne kadar zor olduğunu hayal dahi edemezsiniz. Böyle bir isteğe kapılmamın gerçek nedenini ve sonuçlarının kötü olması ihtimaline karşılık bu isteğimin eğilip bükülmemesini tam anlayamıyorum. Bunu çekici bir aldatmacadan çok yapılması gereken bir görevin işareti, kuşku kokularını da bir yazar olma gereği ve zarafeti olarak görmeyi yeğliyorum. Tanrım, yoksa bu da..!

Her şeyimle Yüce Yaradan'ın bağışlayıcılığına sığınıyorum.

Bu satırların okuyucusu anlamış olmalıdır ki; kalemin sahibinin kafası biraz acemilikten, bunun bir çeşit zorunluluktan doğan bir ilk kitabın ilk satırları olduğu düşünülürse, biraz da heyecandan, ama en önemlisi şüphelerinden ve tam olarak açıklayamadığı endişelerinden ötürü karışıktır. Kalemi elime almamdan şu âna kadar geçen zaman içinde kafamda yankılanan o fısıltının düzenli bir fikri takip etmemi zorlaştırdığını biliyorum. Bu da, belki yazarlığa niyetlenen herkese –en azından edebiyatın yüce ruhu adına– musallat olduğu söylenen bir meslektaşımın oyunlarından biri. Ama bu fısıltıyla birlikte diğer nedenler işimi zorlaştırıyor; bir önsöz yazmanın haklı gerekçelerini bile yeterince açıklayamıyorum. Lâkin bunu önemsemeyin; sizleri bekleyen tehlikeyi sezmeye çalışın...

Kitabın müsebbibi olan Cezmi Kara'yı tanıyıp başından geçenleri öğrenince böyle bir kitap yazmak zorunda kalışımın nedenleri de –umuyorum– sıradan okuyucunun bile zihninde biraz olsun canlanabilecektir. Kitabı

bitirmeyi başarabilirsem şayet, umuyorum ki ben de bazıların haklı olarak yolculuk diye tarif ettiği bu süreç sonunda bana çizilmiş bu yoldan yürüme nedenlerim konusunda biriki kırıntı bilgi sahibi olabileceğim. Merak denen, Yüce Rabb'in yarattığı canavarın nasıl tehlikeli ve ölümcül –bu kelimeyi kullanmam çok tuhaf aslında– olabileceğini anlayabilmek için okuyucunun biraz sabır göstermesi gerekecektir.

Bu satırların okuyucusu şunu bilmelidir ki, yazdığım sürece bana verilmiş görevimde en ufak bir aksama olmayacaktır. Öyle bir aksama meydana gelirse şayet, okuyucu da bunu Allah'ın bir lütfu olarak kabullenmelidir.

Hikâye Başlıyor...

Akşamın geceye kavuştuğu vaktin açıklaması güç bir sır sakladığına inananlar Cezmi Kara'nın tuhaf hikâyesinin böyle bir zamanda başlamış olmasını yadırgamayacaklardır. Böyleleri, o saatlerde göz kapaklarına bir ağırlık çöktüğünü, damarlardaki kanın ağırlaştığını, karşı konulması güç bir uyku halinin bedeni ele geçirmek için hareketlendiğini bilirler. Evlerin çıplak ampulleri, devlet dairelerinin yüzleri ıstırap verici bir beyaza boyayan çırpıntılarla çakıp duran flüoresanları, sessiz odaların ışıktan çok hüznün saçan renkli masa lambaları, nereden çıkıp geldiği belli olmayan ince bir sisi –o görünmez ama hissedilir karanlık dumanı– yok etmeye asla yetmeyeceği belli bir aydınlık verirler ki, o da pek bir işe yaramaz. Karanlığın ağır ama o kertede kararlı istilasına başlar. Hava ağırlaşır. Sessizlik yoğunlaşır. Kalplere tarifsiz bir yeis oturur. Kimi bedenler hemen, kimisi belli bir dirençten sonra bu tuhaf, hüznümlü rehavete teslim olur. Bazıları çok kısa süren bir uykuya esir düşer ve gece uykularında pek az tanık oldukları şeytani rüyalar görürler. Uykuya direnenlerin

ruhları da –onlar fark etmezler ama– cehennem kapılarında gezinip geri döner. Bir çoğu dünya üzerinde bir soluk ânı kadar süren bu bulanıklık halini fark etmez bile.

Cezmi Kara'nın başına gelenlerin, böyle bir sır vaktinde, üstelik doğuda –o her şeyin, her yerden daha fazla mümkün olduğu yerde– küçük sayılabilecek bir garda başlaması, hemen kavranamayacak bir gerçeği mi işaret etmektedir; ya da kaderinin böyle yazılmış olması nedeniyle üzerinde hiç durulmaması mı gerekir; yoksa şu tanrı tanımazların söylediği gibi –Yüce Tanrı beni affetsin– her şey bir tesadüften mi ibarettir, tam bilemiyorum.

Cezmi Kara bir cinayete tanık oldu...

Hayattaki son yakını yatalak babasının cenazesi için geldiği, çocukluğundan beri görmediği şehrinden ayrılmak üzere tren beklerken, küçük garın arkasındaki bir kuytuda bu cinayeti gördü; o zamana kadar tanık olduğu tek ölüm, babasının kendisi için bekletilmiş kanı çekilmiş bedeninden sonra gördüğü ikinci ceset. Bu kadar kısa zaman içinde karşılaştığı ikinci ölüm vakası –ki ikincisi dehşet verici bir şekilde gözlerinin önünde meydana geliyordu– Cezmi Kara'nın zaten perişan olmuş akıl ve duygularını iyice allak bullak etti. Ölüme bu kadar yakın olmak kanının dolaşımını sanki aniden kesti. Korkuyu birden beyin cidarlarında hissetti. Dehşet o kadar hızlı bir şekilde bedenini sardı ki ağzını açmaya vakti bile olmadı; dondu kaldı, ardından önünü alamadığı bir şekilde titremeye başladı.

Öldürülen genç esmer biriydi ve garip biçimde katiline benziyordu. Aynı kısa saçlar, aynı toparlak surat, aynı boy bos. Adamın bıçak darbelerine neredeyse hiç direnmemişti. İlk darbeden sonra sırtüstü yere yığıldığında kolları iki yana düşmüş ve sanki ardından gelecekleri beklemişti. Sesi hiç çıkmamıştı ve etine geçen bıçağın yarattığı hiçbir acı yokmuşçasına, sanki ilk darbeden sonra çoktan ruhunu teslim etmiş gibi gözleri katiline dikili öylece yatmıştı. Ama Cezmi Kara bunun öyle olmadığını

acımasız katilin bıçağı adamın yüzüne –hemen gözünün altına bir yere– batırdığında ve hemen ardından kanlar fışkırarak kulağını kestiğinde anladı. Zavallı adam bunlar olurken yüzünü buruşturdu ve tükürürcesine ağzından yoğun bir kan pıhtısı püskürttü. Ardından tamamen hareketsiz kaldı. Bundan sonra tükenmeyen bir kinle ince sivri bıçak –bir falçata mıydı?– orasına burasına batarken hiçbir tepki vermedi. Kanlı yüzünde o anlaşılmaz, şaşırtıcı donuk tevekkül ifadesiyle öylece baktı. Katil, adamın ölümünden iyice emin olmak için olmalı, beş on darbe daha vurdu; göğsüne, omzuna, karın boşluğuna. Sonra da böylesine zahmetli ve kanlı bir işin sonunu getirmiş olmanın tükenmişliğinden çok, sanki bir minnet duyarmışçasına cesedin üzerine kapandı. Tıpkı Cezmi Kara’nın yıllar sonra ancak ölüsüyle karşılaştığı babasına yaptığı gibi, ona sıkı sıkı sarıldı ve öylece kaldı.

Cezmi Kara, kanını donduran bu olayı tüm ayrıntısıyla bir sütunun ardında aşağı yukarı yirmi, yirmi beş metre mesafeden, hiçbir şey yapmadan seyretti. Ne müdahale etmek, ne de bağırıp yardım istemek geldi aklına. Yalnızca korktu ve hiçbir ânını kaçırmadan cinayeti izledi. Olay bittikten sonra dizlerinin zangırtılarla titremesine daha fazla dayanamayacağını hissetti. Boş bir çuval gibi yere yıkıldı. Bu sırada gırtlığına kadar gelen safrayla müthiş bir kusma ihtiyacı hissetti. Adam hâlâ cesedin üzerinde yatmaya ve derin soluklar alıp vermeye devam ediyordu. Cezmi Kara boşalan dizlerine karşın sessizce, neredeyse sürünerek oradan uzaklaştı ve çiş yapmak üzere çıktığı bekleme salonuna yöneldi; ancak oraya ulaşamadan bir çöp bidonunun yanına kustu. Etrafta kimseler yoktu. Garın ışıklarının pek azı yanıyordu, bu da etrafa korkutucu bir alacalık vermekten öte bir işe yaramıyordu. Cezmi Kara ne yapacağını bilmez bir halde dizleri üzerinde çöktü ve beyninin tamamen boşalmış olduğunu hissetti. Korku, yalnızca korku... Bayıldı.

O çiseleyen ama ıslatmayan yağmur ve kulakları ko-partacak kadar soğuk esen rüzgârın altında baygınlığı beş dakika kadar sürdü. Ama kendisine geldiğinde ona saatler geçmiş gibi geldi. Korkunç bir baş dönmesi ve mide bulantısıyla ayılmıştı. Doğrulamaya çalıştığında dizlerinin artık bedenini kaldıracabilecek kadar güçlü olduğunu hissetti. Gördüklerinin gerçek olup olmadığını ayırt edemeyecek kadar sersemlemişti. Bağırıp yardım çağırmak aklına dahi gelmedi. Bekleme salonundan çıktığında garip bir ses duyup da binanın arkasına yollandığı için gidemediği tuvalete yöneldi. Tuvalet boştu ve kapıları açık pis helalardan geniz yakan bir amonyak kokusu yükseliyordu. Kırık lavabolardan birine dayanıp, yüzünü yıkadı, ardından kusmaya çalıştı. Midesinin altüst olmasına karşın bir türlü kusmayı beceremedi. Parmağını gırtlığına sokmaya çalışırken içeri katil girdi. Adam aşırı kayıtsız bir şekilde, hatta sanki orada kendisinden başka kimse yokmuş edasıyla ağır ağır lavabolardan birine gidip musluğu açtı ve ip gibi akan suyun altında ellerini yıkamaya başladı. Kanlar suyla birlikte akıp pislik dolu deliğe doğru süzüldü. Çatlak lavabonun sağında solunda kan lekeleri kalmıştı ama adam buna aldırılmaz görünüyordu. Cebinden çıkarttığı koca beyaz bir mendille ellerini kurularken Cezmi Kara'nın olduğu tarafa şöyle kaçamak bir bakış attıktan sonra yine aynı kayıtsızlıkla karşısındaki aynaya çevirdi kafasını. Yüzünü iyice yaklaştırıp bir iz ararcasına dikkatle baktı. Cezmi Kara'nın daha önceki dehşeti her nasılsa dinmişti ama adamın olduğu tarafa bakmaya cesareti hâlâ yoktu. Yine de kaçamak bakışlarla, o çiğ flüoresan ışığı altında yakalayabildiği kadarıyla adamı gördü. Her gün sokaklarda karşılaşılan, neredeyse belirgin hiçbir özelliği olmayan bir yüz. Cezmi Kara o yüzü bir daha hiç unutmayacak olmasına karşın beyninin o suretteki hangi özelliği bellediğini bile bilemeyecekti. Tarif et deseler, herkeste bulunan genelgeçer bir iki özellikten başka hiçbir şey

sayamazdı; ama yine de başkalarına hakkıyla tanımlayamayacağı o yüzü asla unutmayacaktı. Adam geldiği gibi aynı kayıtsız tavırla, ellerini kurulaya kurulaya çıkıp gitti.

Cezmi Kara treni gelinceye kadar tuvaletten çıkmadı ve çatlak sesli zor duyulan anonsun ardından gelen tren gürültüsünden sonra koşarak oradan ayrıldı. Bekleme salonunda bıraktığı yerde duran valizini aldı ve son anda yetişen bir yolcu gibi trene atladı. Zaten garda kendisinden başka giden hiçbir yolcu da bulunmuyordu. Trenden de birkaç kişi inmişti o kadar.

Cezmi Kara neredeyse boş olan trenin kimsenin olmadığı bir kompartımanına girip oturdu. Tüm bunların bir hayalden ibaret olduğunu kendisini inandırmaya çalışarak, trenin ritmik sarsıntıları ile zangırdayan penceresinin açıldığı karanlığın içinde bir görünüp bir kaybolan ışıklara bakarak uyudu.

Kondüktörün Anlattığı Hikâye

Cezmi Kara rüyasında, olan biteni bir filmi yeniden izlermiş gibi bir daha gördü. Hatta olay sırasında heyecandan kaçırdığı bazı ayrıntıları; örneğin ölenin serçe parmağındaki tek taşlı ucuz yüzüğü, katilin ayaklarındaki parlak rugan pabuçları ve yine katilin mavi renkli çoraplarını rüyasında fark etti. Daha da tuhafı, rüyasında kendini de gördü; orada sütunun ardında büzülüp kalmış bir vaziyeteydi. Sanki, korkudan çakılıp kaldığı o yerde, ressamının ancak marazi bir ruh taşımasıyla açıklanabilecek o dehşet tablosunun en sol köşesinde resmi tamamlıyordu; tabloda bulunmasına sonradan, belki de dehşeti bir nebze olsun dengelemek için konulmuş titreyen, masum bir köpek yavrusu olarak.

Uykusundan ter içinde ve ağır bir baş ağrısı ile uyanıldığında kendisini içerideki her şeyin trenin ritmik gürültüsüyle uyum halinde sarsıldığı boş kompartımanda buldu. Hava iyice kararmıştı. İçerisi cehennem gibi sıcaktı. Ağzındaki kusmalarından kaynaklanan o kekremsi tadın hatırlattıklarına, gözünü kapatır kapatmaz hayal

olamayacak kadar ayrıntıyla beliren o iki dehşet verici yüze karşın olan bitenin bir rüyadan ibaret olduğuna inandırmaya çalıştı kendisini. Kafasının sersem gibi olmasını, midesindeki ekşimeyi o güne değin gördüğü en dehşet verici karabasanın işaretleri olarak kabullenmeye çabaladı. Bu rüyanın etkisinden bir an önce kurtulmak için yapabileceği şeyleri düşündü. Lokanta vagonuna gidip bir çay içmenin iyi olacağına karar vermişti ki içeri lacivert kostümlü kondüktör girdi. Adam, görevini ciddiyle yapmaya çalıştığını ima eder şekilde, daha önce binlerce kez yinelemiş olduğunu belli eder bir hareketle önce metal delgeçle camı tık tıkladı ardından elini uzatıp bileti istedi. Bu can sıkıcı görevi yaparken yolcuların tüm sırlarına vâkıf bir bilge edasıyla bakıyordu; tuhaf, kıvrık, rahatsız edici bir tebessümle.

— Daha önce geldiğimde uyuyordunuz, dedi. Uyandırmak istemedim. Öyle huzurlu ve mesut bir haliniz vardı ki, kıyamadım.

Cezmi Kara karabasanlarla dolu olması gereken uykusunun bıraktığı etkiden rahatsız olmuşçasına suratını buruşturdu ve biletini uzattı. Adam yine, daha önce defalarca yinelemiş olduğu aşikâr bir hareketle bileti elindeki metal delgeçle deldi ve bileti geri verdikten sonra bir süre hareketsiz kaldı. Bir şeyi söylemekle söylememek arasında gidip geldiği belliydi. Sonra karar vermişçesine şapkasını çıkartıp kolunun altına sıkıştırdı ve geçip Cezmi Kara'nın karşısındaki koltuğa oturdu.

— Sizi, dedi, birine benzettim. Hatta ilk gördüğümde o sanıp heyecanlandım. O olmadığınız kesin ama o kadar benziyorsunuz ki.

— Kimmiş o? diye mırıldandı Cezmi Kara.

— Bir yolcu, dedi adam. Yıllar önce burada, galiba da bu vagona karşılaştığım biri. Bir kör.

— Ben kör değilim ki, dedi Cezmi Kara.

— Tabii değilsiniz. Ama o kördü.

Aklından geçenleri söze döküp dökmeme kararsızlığı içinde, pantolonun üzerinde olmayan bir iplik parçasını almış gibi yaptı adam. Eliyle diz kapağının üzerine uyduruk fiskeler attı. Dudaklarının üzerinde, bir zamanların ünlü bir aktöründekinin kopyası, çizgi halindeki bıyıklarını oynattı. Şapkasını çok değerli bir eşyaymış gibi özenle yanına yerleştirdi. Oturma süresinin kısa olmadığıнын işareti olan bu hareket karşısında Cezmi Kara'nın canı feci halde sıkıldı.

— O, bu trende öldü; daha doğrusu bence öldürüldü.

Yeni bir cinayet, yeni bir ölü konusu Cezmi Kara'yı altüst etmeye yetmişti.

— Ne ilgisi var benle yani? diye bir şeyler geveledi. Bana ne yahu...

— Sizinle bir ilgisi yok, yalnız adam size benziyordu o kadar.

— Herkes birine benzeyebilir.

— Tabii benzeyebilir, o da size benziyordu işte.

Bir süre yalnızca trenin ritmik gürültüsünü dinlediler, ses çıkarmadan.

— Bana hikâyesini anlatmıştı, dedi kondüktör. Garip bir hikâye.

Bu garip hikâyeyi anlatmak istediği kesindi. Başka zaman olsa, bu can sıkıcı yolculukta herhangi bir hikâye dinlemek için üzerine para bile verirdi. Ancak, açıkçası o anda, bunu hiç mi hiç dinlemek istemiyordu. İçi dışı muhtemelen hicran olan, daha da beteri sonunun ölümle bittiği kesin herhangi bir hikâyeyi dinlemeye tahammülünün olmayacağının gerekçelerini sezinleyebilir mi acaba, diye adama baktı. Adamın yüzünde yalnızca ısrar gördü. Şüphe çekmemek için ses çıkarmamanın en iyi yol olduğunu düşündü. Eh ne yapalım anlat bari, dercesine arkasına yaslanıp adamı bekledi. Adam durumdan memnuniyetini belli edecek şekilde gülümsedi, bir iki yalancı öksürük sesi çıkarttı. Pişkin bir tavırla, duyacaklarınızdan

memnun kalacaksınız edasında başladı lafına:

— Hatırladığım kadarıyla Kurtalan seferiydi. Böyle bir kış. Gecenin bir yarısında kompartımanın birinde –galiba bunda– daha önce nasılsa fark etmediğim adamı gördüm. Şaşırdım, bilet kontrolü sırasında karşılaşmamıştım; arada herhangi bir istasyon da yoktu. Her neyse, adamdan bile-tini istediğimde fark ettim gözlerini. Tam gözlerimin içi-ne bakıyordu; ama öyle karşısındakine gözlerini dikip de kaçır-ttığı zaman küçük zaferler kazananların yalancı peh-livanlığında değil, tam tersine yardım istercesine bakıyor-du. Bu yüzden ilk başta kör olduğunu anlamadım; görme-yen biri gibi tutuk değildi hareketleri. Karşısına oturma-mı istedi. Oturdum buraya (eliyle oturduğu yeri işaret et-ti). Bir süre kararsızlık geçirdi. Elindeki mendille nezle-den akan burnunu sildi, sonra da iç cebinden kalın bir cüzdan çıkarttı –hani şu suni deriden yapılanlardan, ucuz bir şey– hiçbir kararsızlık göstermeden cüzdanın sayısız ceplerinden birinden küçük bir vesikalık fotoğraf çekip bana uzattı. Alıp baktım. Sıradan bir surat; esmer, kısa saçlı, bıyısız bir erkek. ‘Bunu gördün mü trende?’ dedi. Görmemiştim. ‘Ama o buralarda bir yerde, hissediyorum, kokusunu alıyorum.’ dedi. Körler çok iyi koku alırlarmış. Allah’ın hikmeti işte; bir yerden alınca bir yere veriyor. ‘Bir köpekten daha iyi koku alırım,’ dedi adam. ‘Çok az yanılırım,’ Bir yandan da bir tazi gibi havayı kokluyordu. Niçin onu aradığını sordum. ‘O benim katilim olacak,’ dedi. Kanlısıymış. İntikam için peşindeymiş. Nedenini anlatması için zorlamam gerekmedi. Sanki giderayak üze-rinde kalacak bir sırdan kurtulma telaşına kapılmıştı. Uzun ve başlangıcı eskilere giden bir hikâyeydi.

Büyük büyük dedesi, kanlısının büyük büyük dedesi ile Kâbe-i Muazzama’nın yağmur oluklarının tamirini yapar-larmış. Bu mukaddes görevden ötürü ikisi de pek gurur-luymuş. Her sene yağmur hiç düşmemiş olsa da bu görev için Mekke’ye giderlermiş. Söylendiğine göre her ikisi de

Kâbe'nin içini görmüş. Dehşet verici bir manzaraymış. Koyu bir karanlığın ardından gözleri kör eden bir ışık belirliyor, sonra da o şey görünüyormuş. Kaç kez anlatmaya kalkışmışlarsa da dilleri tutulmuş anlatamamışlar. Bunu anlatmaya çalışmakta ısrar edenlerin başlarına gelenleri duyunca da bu ısrarlarından vazgeçmişler. En azından işlerinden olmaktan korkmuşlar. Yaptıkları işten çok gurur duyuyorlarmış. Yıllarca zamanı geldiğinde yollara dizilip o kutsal topraklara yollanıp işleri bitince de memleketleri Rize'ye geri dönmüşler. Böyle kutsal bir görevi üstlenmiş, seçilmiş kullar oldukları için de görevlerine laf getirmeyecek şekilde yaşıyorlarmış.

Kimilerinin kıyamet alameti olarak gördükleri hiç alışılmadık sürekli yağmurların yaşandığı bir sene, Kâbe'de yine tamirat işiyle uğraşırken, bu körün dedesi bir kadına tutulmuş. Yüzünü görmeden, siyah çarşafının altındaki bir kadına âşık olmuş. Kadın her gün onlar çalışırken tavaf edercesine yanlarından geçer dururmuş. Hiçbir özel işaret vermeden sanki onların varlığından habersizmişçesine yaparmış bunu. Ama adam kadının o kara çarşafının ardındaki yüzdeki müphem tebessümü, kalbindeki ince kıpırtının varlığını hissedermiş. Kadın altlarından geçip giderken ondan yükselen baş döndürücü kokuyu yalnız o duymuş. O geçerken ruhu elektriklenir, elleri titrermiş. Gerçek aşk böyle olmalı.

Sonunda bir gün körün dedesi, arkadaşına açmış konuyu. Birlikte kadını takibe karar vermişler. Bir akşamüstü kadının gelip yine her zamanki turunu tamamlayıp uzaklaşmasından sonra peşine düşmüşler. Kadın Mekte'nin dış mahallelerine kadar yürümüş. Sonra büyük bir evden içeri girip kaybolmuş. Soruşturmuşlar; Meryem diye şehrin zengin ailelerinden birinin kızıymış. Diğer kadınlardan çok farklı bir kadın olduğunu, hiç alışılmadık şekilde yalnız yaşadığını öğrenmişler. Ondan her söz eden sanki anlaşılmış gibi gözünü gökyüzüne dikey ve 'Çok

güzel, çok güzel,' diyormuş. Yüzünü gören olmamasına karşın güzelliği üzerine anlatılanlar hep birbirini tutuyormuş. Hepsinin eklediği bir başka nokta daha varmış; kendine yeten, kafası dik, baş eğmez bir kadınmış. Ancak bu bilgiler bir işine yaramamış adamın. Kadına ulaşmanın bir yolunu aramaya başlamış. Bulamamış. Şehrin, zamanın ve utancının baskısı ona ulaşmasına engelmış. Bir yandan da yaptığı kutsal işle, fokurdayan kalbinin işaret ettiklerinin çelişkisini yaşırmış. Utanç içerisinde uyandığı ateşli rüyalarında bile yüzünü göremediği kadına duyduğu ten-sel isteğin evinde, sokaklarda, hatta kutsal Kâbe'nin damında dahi yüreğini terk etmediğini dostuna bile söyleyemiyormuş. Kadına dokunabilme bahasına pek çok şeyden –kimselere telaffuz edemese de– hatta inançlarından bile vazgeçebileceği bir noktaya yaklaşmakta olduğunu dehşet içinde fark ediyormuş. Yine de inançlı biri olarak yapabileceği yegâne şeyi yaparak Allah'a sığınıyormuş. Her namazdan sonra Allah'a dua etmekten başka bir yolunun olmadığını biliyormuş. Sonunda duaları kabul olmuş. Bir yatsı namazı sonrasında, seccadesini katlayıp toplarken kapısı çalınmış. Tabii ki, gelen kadınmış. Kapıda öylece kapkara çarşafının altında duruyormuş. Adam, görür görmez yüzü kapalı da olsa, kalbinin ikazı ile onun âşık olduğu kadın olduğunu anlamış. Yüreği ağzına gelmiş. Kadın hiçbir şey söylemeden yüzünü açmış. İşte o anda odaya bir nur doğmuş. Adamın bu güzellik karşısında dili tutulmuş. Tıpkı Kâbe'nin içini gördüğü zamanki gibi yüreği sıkışmış, heyecandan bedeninin tüm kanı çekilmiş, titremekten dizleri tutmaz olmuş. Kadın hiçbir şey söylemeden peçesini kapatıp uzaklaşmış. Körün dedesi bu dehşetli bir rüyaydı herhalde demiş kendi kendine. Ama rüya değilmiş ve olan biteni kapı aralığından yan odadaki arkadaşı da görmüş. Gördüğüne göreceğine de pişman olmuş. Çünkü o da orada o anda kadına âşık oluvermiş. (Anlatıldığı gibiyse kim âşık olmaz ki?) Bu kadına karşı o da dehşetli bir

istek duymuş. Lâkin onu elde etmek için yapacağı her şeyin karşısında en yakın dostu duruyormuş. Aşk ile dostluk arasında birini yeğlemek zorunda kalmak ne zor bir durum olmalı. Adam arkadaşını pek severmiş, onunla yılları birlikte geçirip sayısız serüveni birlikte yaşamışlar. Korkunç badireleri birbirlerine olan sevgileri ve yardımları ile atlatmışlar. Aynı kaptan yiyip, aynı bardaktan içmişler... ama aşk galip gelmiş. (Aşk hep galebe çalandır!) Arkadaşına göre çok daha kolay karar verebilen ve çok daha kolay uygulayan biri olduğundan yapacağı şeyi hemen planlamış ve uygulamasına geçmiş. Kaybedeceği vaktinin olmadığını, zaman geçtikçe dostuyla sonu gelmez kavgalara gireceğini ve belki de onu öldüreceğini kavramış. İyi-ce farkına varmış ki, gerçek bir aşkın ve şehvetin bedeli ödemekle bitmez. Hemen o gecenin sabahında gizlice kaldıkları evden ayrılıp bütün gece planladığı şekilde kadını kaçırmış. Haberi alan Mekkeliler ve en yakın dostu hemen peşine düşmüşler; ancak kurnaz biriymiş, izini kaybettirmeyi başarmış. Çöllerde geçen kaçıp kovalamaca sonrasında memleketine ulaşmış. Bu yolculuk sırasında kadın hiç ama hiç konuşmamış, yüzünü de tüm ısrar ve zorlamalara karşılık kimseye –tabii adama da– göstermemiş. Körün dedesi aşkını kaybetmek kadar dostunun ihaneti karşısında da allak bullakmış. Bir süre sonra o da memleketine dönmüş. Perişanmış ama intikam hissiyle de yanıp tutuşuyormuş. Kaybettiği aşkının en yakın dostunun yatağında olması içini kavuruyormuş. Ancak elinden de onun için bir şey gelmiyormuş. Kadın tıpkı Kâbe benzeri yüksek duvarlı, içine girilmez ve çok iyi korunan bir evin içinde adamın ilk karısıyla birlikte yaşıyormuş ve etrafta söylendiğine göre hiçbir şey yiyip içmiyormuş. Peçesi de suratına yapışmışmış adeta, yüzünü asla açmıyormuş; zoraki kocası üzerine abanıp, etine saldırdığında bile açmıyormuş (Ölünceye kadar da açmamış) İçi aşkından ve intikam hırsından kavrulan diğeri arkadaşının ihanetine

denk düşecek bir günah aramaktaymış. Günahları bulmak ve ulaşmak ne kolaydır. Aradığınızda o size kendiliğinden gelir. O da arkadaşının ilk karısından olma gencecik kızını kaçırmış. Arkadaşının bu yüzden ciğeri parçalanmış ama aşkı uğruna kızından vazgeçmeyi çok bulmamış. Aşk, evlat acısını silebilir mi? Aşkına bağlı tabii ki.

Bir süre sonra ikisinin de iki oğlu olmuş. Ancak bu çocuklar kör olarak doğmuş. İki aile de bu lanetten ötürü birbirlerini suçlamış ve kısa süre sonra kan dökülmeye başlanmış. Ancak lanet devam etmiş. Her iki ailede de erkek çocuklar kör olarak dünyaya geliyormuş ve doğumlarından itibaren karşı aileden birini öldürmek üzere eğitiliyorlarmış. Bu ne garip bir lanetmiş ki böyle, iki arkadaş da aynı gece ölmüş ve ölürken karılarından kendilerini affetmelerini istemişler. Bir aşkın peşinde sürüklenmenin bedelinin bu kadar büyük olabileceğini hesaplayamadıklarını mırıldanmışlar kulaklarına. Lâkin kadınlar onları asla affetmemiş. Hatta bir söylentiye göre aşklarından ötürü kendilerine kör erkek çocuklar veren iki erkeğin de gözlerini ölmeden önce yataklarında can çekişirken, oyarak kör etmişler.

Benim rastladığım adam lanetli ailelerin lanetli erkeklerinden biriymiş ve peşindeki diğer lanetli kör adam da onu öldürmeye yeminliymiş. Memlekette onun kaçıp öbürünün kovalamadığı hiçbir diyar kalmamış. Yüzünü hiçbir şekilde bilemediği, kendisini öldürmeye ahdetmiş kanlısının da kendi yüzüne ait en ufak bir fikir sahibi olmadığı garip bir kaçıp kovalamaca. Aşklarının yüzünü hayatlarında bir kez görebilen dedelerinin laneti.

Bana bu hikâyeyi anlatan kör, yıllar önce sırası gelince cinayetini işlemiş; hem de boğarak, çıplak elleriyle. Aylarca kokusunu soluyarak izledikten sonra bir sokak arasında bitirmiş işini. Ama altındakinin boğazından ellerini çektiğinde onun bir çocuk olduğunu anlamış. Burununu yüzüne iyice dayayınca bunun kanlılarından bir olmadığını dehşet içinde fark etmiş. Adam zavallı suçsuz

birinin, üstelik bir çocuğun canını yanlışlıkla almış. Ailesinin ileri gelenleri, dehşete düşmüş halini görünce üzülmemesi gerektiğini bu kanlı hesaplaşma sırasında böyle pek çok yanlışın yapıldığını anlatmış ona. Neden olduğunu anlamadan kör birileri tarafından öldürülen sayısız kurbandan söz etmişler. Lâkin o vicdanı hassas biriymiş; bu söylenenlerle kalbinin acısı dinmemiş. Müthiş bir günaha bu landığını hissediyormuş; bu his adeta pis ve ne kadar yıkarsa yıkansın çıkmayan bir koku gibi üzerine sinmiş. Sonunda tüm bu pislikten kurtulmanın yegâne yolunu seçmiş; Allah'a sığınmış, suçsuz bir çocuğun ölümüne neden olduğu için nedamet getirmiş. Namazlar kılıp sabahlara kadar dualar etmiş. En sonunda da bu işe bir nokta koyma amacıyla hacca gitmeye karar vermiş. Allah'ın evinde, tüm bu lanetin başladığı yerde günahının sona ereceğini düşünüyormuş. Gerçekten de o kalabalık guruh içinde Kâbe'yi tavaf ederken içinin aydınlandığını, üzerindeki kokunun yavaşça uzaklaştığını hissetmiş. Ancak daha ilk turunu tamamlamadan burnuna bir başka koku çalınmış. Peşine düştüğü kanlısının kokusuymuş bu ve tam yanından geliyormuş. İyice yaklaşmış kokuya ve bu kez asla yanılmadığını anlamış. Kanlısıyla o cehennemî kalabalığın içinde birlikte dönüyorlarmış. Birden içinde parıldayan ışığın karardığını, kanının gürüldemeye başladığını hissetmiş. Aniden ağzından kuduz bir köpek gibi salyalar taşmaya başlamış; zangır zangır titremiş. Elleri neredeyse iradesinin dışında, yanındaki adamın boğazına yönelmiş. Zavallı kör adam, o Allah'ın evinde her yerde olduğundan daha iyi saklanacağını düşünen kör adam kargaşanın içinde ruhunu nasıl teslim ettiğini bile anlayamamış. Cesedinin üzerinden geçen binlerce hacı adayı nereye bastıklarını bilmeden onu çiğnemiş. Kanlısını her şeyin başladığı yerde, muhtemelen büyük dedesinin ilk kez âşık olduğu ve yakıcı bir aşkın ne kadar tehlikeli olabileceğini düşünmeden aşkının peşine takıldığı o yerde; Allah'ın evinin önünde öldüren ve

intikamın kanına yerleşmiş bir lanet olduğunu artık iyice kavrayan bizim kör ise tavafına devam etmiş; görevini tamamlamış bir inanç sahibi gibi Mekke'yi terk etmiş. Doğal ki, peşine bir süre sonra bir başka kör takılmış. Bu bitmek bilmez körebe oyunu yeniden başlamış.

Bu, hayatın tesadüfler, günahlar, ihanetler ve yanlışlar –eh biraz da aşklar– karmaşası olduğunu anlatan inanılmaz hikâyeyi dinlediğimde bir oyun içine çekilmek istendiğimi düşündüm. Ama o görmeyen gözlerine dikkatlice bakınca dinlediklerimin tümünün de doğru olduğunu kavradım. Her şeyin sonunda başa döneceğini düşünenler kadar –beylik olacak ama– kaderden kaçılmaz taraftarlarını da memnun edecek böyle bir hikâyenin sahibine bir kez daha baktım. Karşımda arada sırada yanlışlıklar yapan, nedamet getirse de kalbinde gizlenen intikam duygusundan bir türlü sıyrılamayan ve intikamını mutlaka alan bir katil oturuyordu. Gerçek aşkın bir şekilde insanın gözünü kör edebileceğine inananlar için değerli bir örnek olarak sayılabilecek biriydi belli ki! Ancak kör adam bu kovalamacadan iyiden iyiye bıkmıştı ve ceketinin cebinden çıkardığı tabancasını gösterip bu işi artık çözeceğini söylüyordu. Nitekim onu ilk istasyona vardığımızda ölü buldular. İşin garibi, iki yandaki kompartımanda bir başka ölü daha vardı. Kimse o zavallının burnuna fazla güvenen bir başka körün yanlışlığının kurbanı olabileceğini düşünemedi. Bir tren için çok fazla olan iki ölümün bunca yakın olması konusunda akıldışı ihtimaller üzerinde gezinmeyi yeğlediler. İçlerinde akla en yakın gelen varsayım olarak, benimkinin her nedense diğerini öldürüp intihar ettiği yolunda garsonlardan birinin öne sürdüğü seçildi. Ben hâlâ şüphedeyim. Eğer öyleyse, dehşetli bir lanet için bile çok fazla gelen iki yanlışın sahibi olarak yaptığı seçimde onu haklı buluyorum. Değilse peşindeki de onun kadar sakar biri olmalı. Bir aşkın lanetinin kör ettiği gözler, hiçbir zaman kendisinin

yüzünü bilmeyen öldürmeye yeminli adamın yüzünü bilemeden kaçmak, cebinde göremediği adamın resmini taşımak, yanlışlar yapmak... Tüm bunlar kafamı karıştırıyor. Ölüm kafa karıştırır zaten...

Kondüktör lafını bitirdikten sonra inanması güç hikâyesinin bıraktığı etkiyi anlamak için Cezmi Kara'nın gözlerine dikti gözlerini. Belli ki bu hikâyeyi çok kişiye anlatmış karşılığında da böyle bir hikâyenin en yakın şahidi olmanın teslim edilen onurunu hissetmişti. Bir süre sessizce bakiştılar. Cezmi Kara sonunda dayanamayıp gözlerini önüne çevirdi. Adam da aradıklarını bulamamış olmalı ki, ince bıyığını hoşnutsuzca oynattı, şapkasını başına geçirdi ve hiçbir şey söylemeden dışarı çıkıp uzaklaştı. Cezmi Kara o çıktıktan sonra gözlerini zangırdayan pencereye çevirip uzakta belirip kaybolan ışıklara baktı...

Baba... Dede... Büyük Dede...

Cezmi Kara gecenin ilerlemiş bir saatinde lokantaya girdiğinde masada oturan iki kişi gördü. Dört garson da trenin sarsıntısına eşlik edercesine ayakta sallanarak bir köşede bekliyordu. Cezmi Kara, kafalarının içkiden iyice tutsülendiği belli o iki adamdan olabildiğince uzağa oturdu ama onların kendisine kadeh kaldırarak gösterdikleri yılışık samimiyetlerine karşılık, ufak bir baş hareketiyle selam vermeden de edemedi. Pek kısa bir süre sonra canlarının sıkıldığı belli olan garsonlardan biri yanına geldi ve mönüyü önüne bıraktı. Cezmi Kara'nın gözleri adama takılmıştı. Tıpkı kondüktörünki gibi çizgi bıyıkları, yıkanmaktan çekmiş, kolları kısalmış ceket ve siyah rugan pabuçlarıyla daha çok bir palyaçoya benziyordu. Ama o, çok ünlü bir lokantanın şef garsonu olması gerekirken kaderinin bir oyunu olarak oralara düşmüş bir edayla; açıkça alaylı, hatta aşağılayan; ben değil ama sen buraya ait-sin tebessümüyle bakıyordu. Cezmi Kara yıpranmış suni deri kaplı mönünün kapağını dahi açmadan, parmağıyla hafifçe adama doğru iteleyerek,

— Çay lütfen, dedi.

Garson müşterisinden olan memnuniyetsizliğini saklamak için herhangi bir çaba göstermeden hızla mönüyü aldı ve dudak bükerek uzaklaştı.

Cezmi Kara, şu son birkaç gündür başına gelenleri düşündü. Matbaadayken aldığı babasının ölüm haberi, apar topar bir yolculuk, nasıl olup bittiğini anlamadığı bir cenaze töreni, ardından bir cinayet tanıklığı.

Babasının cenazesi sanki çok kısa sürmüştü ya da ona öyle gelmişti. Çocukken halasının ezberlettiği aklında yarım yamalak kalmış birkaç duayı arka arkaya sıralayıp, yanındakilere uyup kıldığı kaç rekât sürdüğünü bile hatırlamadığı öğle namazı, nasıl olduğunu dahi anlamadan ardından gelen cenaze namazında bir ayağı aksak imamın birkaç cümleyi bile zoraki söylediği bir tebriyenin sonrasında on, on beş kişinin katıldığı hemen caminin arkasındaki mezarlıktaki gömme töreni, ardından okunan dualar... Hepsi de hayatında daha sonra hatırladığında saatler süren bir zaman dilimiymiş gibi gelmesine karşılık o gri gökyüzünün altında olan biteni birkaç dakikaymış gibi algıladı. Mezarlığa kadar süren kısa yolculuğu sırasında bir ara omzuna aldığı babasının tabutunu olması gerekenden hafif bulmuştu. Onu epeydir görmüyordu, hastalanıp yatağa düştüğünden beri –ki iki üç yıl oluyordu– iyice zayıflamış olmalıydı, ama yine de olması gerekenden daha hafif gelmişti işte. Belki de ölülerin canlı oldukları bedenlerinden daha ağır geldiklerine dair hep kulağında olan bir söylentiden dolayı böyle düşünmüştü. (Toprağın uçup giden ruhun geride bıraktığı et ve kan yığınının ibaret cansız bedenleri bir an önce içine çekmek isterken nasıl kıvrandığını, nasıl sessiz ama derin bir nefesle onları emme telaşına kapıldığını yalnız gerçek iman sahipleri bilirler.) Cenazeye katılan küçük cemaatin bir kısmı öğle namazında camide bulunup da tanımadıkları kişinin cenazesine katılmayı sevap sayan iyiliksever inanmışlardı.

Cezmi Kara törende bulunanların pek azını tanıyordu; çocukluğunda babasının terzi dükkânını sık sık ziyaret eden belediyeden emekli bir adam, yıllara karşın yüzünde hiçbir çizgi belirmemiş, mesleğiyle alay edecek kadar küçük bir bedene sahip kasap –adını bir türlü hatırlayamamıştı– çocukluğundan beri marifetlerine hayran olduğu, yüzündeki ermiş havası hiç değişmeden kalmış bir saat tamircisi, nefret ettiği karısından bile boşanmayı başaramayan, babasının hep alayla söz ettiği şekilde aldığı davaları kaybetmekle meşhur bir dava vekili. Hepsi bu. Topu topu dört kişi. Hepsi de ona matemli bir çocuk muamelesi yaptı. Hele, babasının yatağa düşmeden bir süre önce yanına çırak diye aldığını orada öğrendiği, yaşı hiç de çıraklığa uymayacak bir adam ona özel bir ilgi gösterdi. Tören sırasında yanından neredeyse hiç ayrılmadı.

Gömme sırasında her zamanki gibi anlaşmazlık çıkmış, ölünün tabutlu mu tabutsuz mu toprağa verilmesi konusundaki tartışmadan sonra, baş ayakların nereye ne derinlikte dikilmesi meselesi müzakere edilmişti. Ölü bedenin çukura indirilmesi sırasında da küçük cemaattekiler, sessiz bir şekilde bir kenarda dikilmekte olan Cezmi Kara'nın kendi elleriyle babasını mezara yerleştirmesi gerektiğini ima eder nazarlarla baktılar ve içlerinden birisi de mırıltılarla bunu ifade etti. Ne ki, Cezmi Kara bu imalı bakışlardan ve mırıldanmalardan hiçbir şey anlamadı ve küçük mezarlıkta bulunmalarında kendilerinin hiçbir sorumluluğu olmayan serviler gibi sessizce dikilmeye devam etti. Bu işi mezarı kazdığı belli olan görevli yerine getirdi. Mezarın içine konulan ahşapların hangi düzen içinde yerleştirilmesi gerektiği konusunda çıkan küçük tartışma devam ederken imam da mezarın başında dizlerini kırıp dua okumaya başladı. İşte o anda Cezmi Kara o zamana kadar hiç duymadığı bir tuhaflik hissetti. İçinde bir anda sanki bir 'şey' patlayıvermiş, dökülen mürekkebin kurutma kâğıdının üzerine yayılması gibi, daha önce hiç o yoğunlukta

karşılaşmadığı tuhaf bir acı, ruhunu o hızda, o kararlılıkta ağır ağır ele geçirmişti. O sırada yanında duran, daha önce hiç karşılaşmadığı bir Arap kadar esmer adamın omzuna yaslanıp hüngür hüngür ağladı. Bu dünyada yapayalnız kaldığını tam o anda idrak etmişti. Yapayalnız kalmak; bunu daha önce hiç aklına getirmemişti. Hem de hiç.

Tören sonrasında Cezmi Kara hiçbirisini daha önceden hatırlamadığı ama garip bir aşinalığa da sahip beş altı kişiyle bir esnaf lokantasına gitti. Daha doğrusu o küçük cemaatin bir kısmı görevleri gereği onu yemeğe götürmenin doğru olacağını düşünüyordu ve Cezmi Kara da bu hiç sevmediği oyunun en önemli parçası olarak sesini çıkartmadı. Küçük şehrin üzerinde o gün dolaşan yeis bulutunun en yoğun parçası sanki o camları buhardan dışarısını göstermeyen, onlardan başka müşterisi olmayan lokantanın tavanında asılı kalmıştı. Sessizce yemeklerini yerken, masadakilerden biri –kim olduğunu asla öğrenemeyeceği şişman bir adam– bu ağır havayı dağıtmak için olacak kimse- nin dinlemediği eski hatıralarını anlatmaya başladı. Cezmi Kara da diğerleri gibi onu dinlemedi. Kafası ötekiler gibi –doğal ki onlardan daha da fazla– garip bir bulanıklık içerisindeydi. Ne olduğunu tam olarak kestiremediği ve takip etmenin zor olduğu karmakarışık, iç içe geçip düğüm olan ve aniden çözülveren hayallere daldı. Neden sonra adamın gözlerini gözlerine diktiğini fark ettiğinde toparlandı ve yalnızca adamın babasının bu lokantayı çok sevdiğini mırıltılarla söylediği bölümü algıladı. Onun her zaman yemek yediği yerin kendisinin o sırada oturduğu sandalye olduğunu öğrenmek nedense tüylerini ürpertti. Sonrasında yemek başladığı gibi sessizce sona erdi ve masadakiler kapının önünde teker teker ona samimiyetle, sıkı sıkı sarılıp ayrıldı. Onlar gittikten sonra kendisini tıpkı mezarlıkta olduğu gibi yine yapayalnız hissetti. Ne yapacağını kestiremez bir halde bir süre dikildi; ardından uzun yıllar önce ayrıldığı ve o sabah geldiğinde babasının

cesedini kendisini bekler bulduğu evine yöneldi.

Ev soğuktu. Ama onu üşütenin o keskin soğğun olmadığı aşikârdı. Başka, başka bir 'şey' kalbine kadar işleyen bir titremeye neden oluyordu. İki katlı küçük taş evin kapı ağzında bir sandalyede uzun süre oturdu. Sonra babasının yattığı odaya yöneldi. Babasının cesedini yerleştirdikleri yatağına uzandı. Yatağın tam karşısındaki duvarda babasının büyük bir resmi asılıydı. Cezmi Kara her gece kendisini seyrederek uyuyan babasının yüzündeki o müphem ifadeyle şimdi toprağın altında olduğunu düşündü. Bu düşünce daha da derin bir ürpertiye neden oldu. Bir an önce uyuma isteği ile gözlerini kapattı.

Babasıyla karşılıklı olarak hep bir iletişimsizlik içinde olmuşlardı. Birbirlerine pek bir şey söylemezler, söylediklerinde de dinlemezlerdi. Bu yüzden de, birbirleri hakkında pek az bilgi sahibiydiler ve bu eksikliklerini gidermek için bir heves de duymamışlardı. Cezmi Kara, o şehirden ayrılıp da İstanbul'a, halasının yanına gittikten sonra ilişkileri daha da tuhaflaşmıştı. Ayda yılda bir telefonlaştıklarında iki eski tanıdığın tesadüfen karşılaştığında kapıldıkları ani sevinçten sonra, aslında söyleyecekleri ne kadar az şey olduğunun farkına varıp dehşete düşme oyunu oynuyorlardı. Buna karşılık birbirlerinin varlıklarından hoşnutlar; uzakta ama orada bir yerde olduklarını bilmek ikisine de gizledikleri bir mutluluk verirdi. Birbirlerini pek arayıp sormasalar da birbirlerinin iki ayrı şehrin iki küçük evinde sessizce nefes aldıklarını düşünür ve bundan da mutlu olurlardı. Artık o nefeslerden biri kesilmişti.

Garson getirdiği çay fincanını önüne koyarken suratına tükürür gibi baktı ve hemen uzaklaştı. Üstelik çay soğuktu. Cezmi Kara sesini çıkartmadı, içebildiği kadarını içti. Sonra nereden aklına geldiyse, elini ceketinin cebine atıp babasından ona kalan küçük taş ev ve bir takım soluk fotoğrafın tıktırıldığı küçük kutudan başka yegâne mirasını gümüş sigara tabakasını çıkardı masanın üzerine

koydu. Tam ortasına büyük bir hilal işlenmiş, kenarları arabesk motiflerle süslü ince bir tabaka. Babası yıllar önce bu tabakayı kendi babasından aldığını, ona da hacıları korumak üzere oluşturulan bir birlikte yedi yıl askerlik yapan dedesinden miras kaldığını anlatmıştı. Ailenin yegâne değerli eşyası olarak gözü gibi bakardı. Büyük dede Arabistan çöllerinde hac kafilesine saldıran Bedeviler tarafından öldürülmüştü, onun oğlu da tuhaf ama Mardin'de bir sokak arasında yine bir Arap tarafından bıçaklanmıştı. Babasının ölümünü tam olarak kimse bilmiyordu. Yatalaktı ama ölüsünü evinin bahçesindeki incir ağacının altında bulmuşlardı. Karşılaştıkları bunu bir mucize olarak anlattılar Cezmi Kara'ya. Ölmeden önce son bir kez yürümeyi başarmış olmasını Allah'ın lütfuna bağladılar. Söylediklerine göre yatağa bağlanmış hastalar ölümlerinden hemen önce arkalarında böyle bir işaret bırakarak cennete yürüyerek gireceklerini anlatmak isterlermiş. Cezmi Kara bunun üzerinde hiç durmadı bile; neredeyse bu konuyu hiç düşünmedi. Ölüm gelmişti, tıpkı dedesi ve büyük dedesi gibi babasını da alıp götürmüştü işte. Üstelik Cezmi Kara dahil hiçbiri sigara bile içmezdi...

Ressam Fikret'in Anlattığı Hikâye

Cezmi Kara İstanbul'a bir akşamüstü varabildi; soğuk, karla karışık bir yağmurun yağdığı gürültülü bir akşam vakti. Şehir ürkütücü bir masalın başladığı bir rüya ülkesinin merkezi olabilecek kadar korkutucu ve bir o kadar da çekici görünüyordu. Akşamın uğursuzluklarla indiği, sular üzerinde bir şehir. Babasının ölüm haberini almadan birkaç hafta önce taşındığı evine ulaşabilmek için bir vapur, bir otobüs bir de taksiye binmesi gerekmişti. Evine vardığında gece iyice inmiş, hava iyiden iyiye soğumuştur. Evinin kapısı önünde cebinden çıkardığı anahtarlığın ucunda sallanan, neredeyse birbirinin eşi iki anahtardan her zamanki gibi yine önce yanlış olanını denedikten sonra kapıyı açtı. Bu anahtarlardan işe yaramayanının nereye ait olduğunu hatırlayamamasına; onun sayesinde kapısının önünde her seferinde yaşadığı yanlışlığın hayatının bir yenilgiler silsilesinden ibaret olduğunu işaret etmesine karşın onu bir gün gerekir diye atamıyordu. Sanki umuyordu ki; o anahtar bir gün hiç beklenmedik bir anda o çok gereken, ait olduğu kapıyı açacak ve kendisini

büyük bir zorluktan kurtaracak. O kapı gerçekten var mıydı varsa neredeydi, bilmiyordu.

O soğuk evde kendisini iyice yapayalnız hissedeceği bir gece geçireceğini bildiğinden evine girdikten sonra üzerindeki pardösüsünü bile çıkartmadan yatağına uzandı, üzerine yorganı çekti ve yorgunluktan bitkin bir halde bir an önce uyuyabilmek için gözlerini kapadı.

Rüyasında kendini babasıyla küçükken gittikleri bir derenin yanında gördü. Babası ayaklarını dereye sokmuştu ve kendisi de bir kayanın üzerinde oturuyordu. Babası bir süre sonra onu yanına çağırıyor ve ayaklarını kurulumasını söylüyordu. Cezmi Kara babasının ayaklarını kurularken adam ona kendi babasının ölümünü nasıl izlediğini anlatıyordu. Karmakarışık sokakları olan bir şehrin kuytularında babasını pusuya düşürenin gözleri görmeyen bir Arap olduğunu, bunu da karısını kıskandığı için yaptığını söylüyordu. O sırada derenin karşı kıyısında bir incir ağacının ardında yüzü her nasılsa seçilemeyen bir kadın belirliyor, babası kadına bakarak gülümsüyor ve kadını yanlarına çağırıyordu. Kadın yanlarına gelince Cezmi Kara'nın elinden peşkiri alıp babasının ayaklarını kurulumaya başlıyor, işini bitirdikten sonra da kuruladığı parmakları teker teker öpüyordu. Daha sonra elini Cezmi Kara'nın bacak arasına uzatıyor, Cezmi Kara irkilip uzaklaşmaya çalışınca da babası 'Çekinme,' diyor, 'O annen senin'.

Cezmi Kara sabah başı kazan gibi uyandı ve yüzünü bile yıkamadan kendisini evden dışarı attı. Zamanında varoş diye anılan ancak artık nereyse şehrin ortasında kalmış Matbaacılar Sitesi'ndeki matbaaya girdiğinde ustası Mücellit Abdullah çayını içiyordu. Cezmi Kara'yı görünce şaşırdı. En azından birkaç gün sonra bekliyordu onu. Zorunlu birkaç taziye cümlesini zorlukla kurabildi ve ardından suskun bir şekilde kendisini bekleyen makineyi işaret etti.

Ustasını sever miydi, sevmez miydi? Buna hiçbir zaman

kesin olarak karar verememişti. Zaman zaman anlamsız sertlikleri olan, olmadık zamanlarda köpüren, bazen de pamuğa dönen garip bir adamdı. Çok iyi bir matbaacı olmasına karşın dedelerinden miras kalmış mücellit namıyla anılırdı. Matbaacılar sitesi eşrafının süfli kısmı da dikkat çekecek büyüklükteki kulaklarından ötürü “yelken” diye söz ederlerdi ondan. Gizlice içer ama hiçbir namazı da kaçırmazdı. Kimsenin hakkında vereceği hükmün yeterli olmayacağı, hep bir şeylerin eksik kalacağı karmaşık ve çelişkilerle dolu, garip bir adamdı. Sitedeki pek çok eski matbaacı gibi onun da zamanında sahte tahvil işlerine girdiğine, bu konuda bir efsane gibi anılan, yüzünü kimselerin bilmediği Usta’nın aslında o olduğuna dair söylentiler vardı.

Bütün gün evlilik davetiyeleri, irsaliyeler, faturalar basarak geçti. Kendini işe vererek aklına gelebilecek rahatsız edici düşüncelerden sıyrılabileceğini düşünüyordu. Nitekim de öyle oldu. Akşama kadar sıkıntı duyabileceği hiçbir şeyi hatırlamadı.

Akşam işten çıktıktan sonra evine gitmeyi olabildiğince geciktirmek için Ressam Fikret’e uğramayı düşündü. Ressam Fikret’in atölyesi büyük sitenin en altını kaplayan, zamanında garaj olarak tasarlanmış ama hiç bu işleyle kullanılmamış koca bir mekândı ve ressam burada kimi devlet adamlarıyla parti başkanlarının bez üzerine dev resimlerini yapardı. Cezmi Kara’ya ve birçok esnafa göre, çizip boyadıkları asla sahiplerine benzemezdi ama Ressam Fikret’ten daha büyük yapan olmadığı için hep ona gelirlerdi.

Cezmi Kara ressamın yanına gittiğinde onu kimi zaman rastladığı şekilde; koskoca atölyenin bir köşesindeki küvette, olgun bir kadında olabilecek büyüklükteki göğüslerinin altına kadar sıyırdığı fanilasıyla sıcak suyun içinde oturur buldu. Ressam böbrek taşından mustaripti ve zaman zaman gelen ağrıların ancak böyle dinebileceğine inanıyordu. Adam Cezmi Kara’yı görünce yanına çağırdı sonra da koca gövdesini zorlayarak, hışırtılı nefesler ala vere, bu

arada suları taşıyarak güçlükle küvetinden çıktı. Cezmi Kara'nın varlığına pek aldırma bir tavırla bir zamanlar beyaz olan ama artık rengi griye dönmüş pis bir havluya kurulandı. Çıplaklığına fazlasıyla güvenen ya da buna hiç aldırmayan erkeklerin fütursuzluğu içinde koca kıcını gösterdikten sonra önünü de dönmekten çekinmedi. Cezmi Kara, adam paçalı donunu ve üzeri rengârenk boya lekeleri ile dolu pantolonunu giyene kadar utançla gözlerini kaçırdı. Ressam işini bitirince aynı ustasının yaptığı gibi yasaksavar bir şekilde taziyede bulundu, sonra da ani bir heyecana kapılmış gibi yerde duran koskoca boş bezin üzerine bir şeyler çizer gibi fırçasını sallamaya başladı. Hayattaki en büyük zevkinin çizip boyadığı büyük adamların suratları üzerinde gezinmek olduğunu söylerdi. Bir de kimselerin fark edemeyeceği şekilde bu koca yüzlerin bir köşesine, örneğin burun deliklerine, kulakmemelerinin altına, alın kırışıklıklarına gizlenen galiz küfürler yazmanın onu çok keyiflendirdiğini ancak çok yakın bulduklarına anlatırdı.

Cezmi Kara o sitede işe başladığı günden beri Ressam'ı tanıyordu. Çok az seveni olan adamla ilişkisi sitedeki diğer insanlara göre daha fazlaydı. Hatta, birkaç çift laf edebildiği üç beş kişiden birisiydi Ressam. Onun zaman zaman aşırı nobran, bazen gereğinden fazla kırıncı olması bile ilişkisini fazla etkilememişti. Adamın, birçoğu için sefillik olan pek çok şeyi hayati birer deneyim gibi yaşamış olmasını çekici buluyordu. Her naneyi yemiş olanlara duyulan gizli hayranlıkla bakıyordu ona; hiçbir zaman yapamayacağı şeyleri korkusuzca yapmış olanlara gösterilen gıptayla. Adam başından geçenleri paylaşmaktan pek hoşlanırdı. Bu yüzden Cezmi Kara, onun bir esrar âlemi sonunda Diyarbakır'da Fındık Burcunun altında sonradan milletvekili olan birini bıçaklama hikâyesini de –adam bu yüzden topal kalmıştı– ada vapurunda intihara kalkışıp denize atlayan bir genci kurtardıktan sonra onunla birlikte

sahte para basma işine girme –ayrıntıları abartı dolu– se-
rüvenini de bilirdi. Ressam birçok kez hapse girip çıkmış-
tı ve bu deneyimlerini üniversitede okuma karşılığı olarak
gördüğünü söylerdi. Bu açıdan akademik kariyeri pek çok
kişiyi kışkırtıracak nitelikteydi. Ressamlığı ise gerçekten
bu adla çağrılmasını haklı çıkartacak kadar iyiydi. Bu ye-
tenekle başka bir memlekette doğsa parayı çuvalla taşıya-
cağını söyleyenler vardı. O da buna inanır ama bu mem-
lekette doğduğundan da pişman olmadığını söylerdi. Res-
sam'ın az çok meziyet sayılabilecek özellikleri arasında,
ressamlığına rahmet okutacak nitelikte olan –muhteme-
len takvimlere mani yazan uzak bir imam akrabasından
gelen– bir de şairlik yönü vardı. Bu da en çok içkili oldu-
ğu zamanlarda etrafındakiler için can sıkıcı olan karışık,
ve her seferinde bir tarafları değişen şiirlerin ortaya dö-
külmelerine neden olurdu. Tüm amatör pejmürde şairle-
rin yürekten inandığı gibi o da yazdıklarının en iyisi oldu-
ğuna inanırdı.

Ressam bir süre, bezin üzerinde ancak kendisinin an-
lamlandırabileceği görünmez çizgiler çizdiği ucuna fırça
bağlı uzun sopasını havada gezdirdi; sonra da canı sıkılmış
gibi, gidip girişin yanında, mekânı şaşırtıcı derecede ısı-
tan gürültülü brülörü kapattı; dönüp, bir sandalyeye otur-
muş kendisini bekleyen Cezmi Kara'nın yanına geldi. Ka-
fasında bir şeylerin dolaştığı belliydi. Cezmi Kara'nın
önünde duran uzun sehpanın üzerindeki, dibinde biraz ra-
kı kalmış bardağı yudumladı. Bir sigara yaktı, sonra karşı-
sındaki bir sandalyeye oturdu. Boş gözlerle Cezmi Kara'ya
bakarken kirli atletinin üzerinden şiş göbeğini kaşıdı. Di-
linin ucuna gelenleri ona anlatmasının doğru olup olma-
yacağını tartar gibiydi.

— Dün, dedi, bir adam geldi ve bir sipariş verdi. Şim-
diye kadar yapmadığım büyüklükte bir resim istedi. Çok
büyük bir resim. Epey büyük. Bunun resmini.

Ressam, Cezmi Kara'nın o âna kadar fark etmediği,

masanın üzerinde duran vesikalık bir fotoğrafı parmağı ile itti. Cezmi Kara resmi alıp baktı. Bir kadına ait bir fotoğraftı bu. Uzun saçlı, ince dudaklı bir kadın; ancak resimde bir tuhaflık vardı. Kadının gözlerinin bulunduğu yerde yüzün büyük kısmını götürmüş iki delik görülüyordu. Belli ki biri kadının gözlerini ucu sivri bir aletle özensiz bir şekilde oymuştu.

— Kim bu? diye sordu Cezmi Kara.

— Bilmiyorum. Söylemedi. Israrıma karşın söylemedi. Sonra epeyce bir miktar kapora bırakıp gitti.

— Eee, ne var bunda? diye sordu Cezmi Kara.

— Daha önce de gözleri olmayan insan resimleri yaptım, ama bu canımı sıktı biraz.

Cezmi Kara resme bir kez daha dikkatlice baktı. Gözleri belli olmayan birinin yüzü hakkındaki bilgilerin ne kadar kısıtlı olabileceğini düşündü. Ama yine de güzel kadınmış diye geçirdi aklından.

— Güzel kadınmış, diye aklına geleni yineledi.

— Bence de, dedi ressam.

— Ne diye resmini yaptırıyor?

— Bence herif onun katili, dedi ve bardağı başına dikti.

— İyi de ne diye...

Ressam sözünü kesti.

— Bazı katiller tuhaf oluyor, dedi, kurbanlarının hatırasını bir şekilde unutulmaz yapmak istiyorlar. Çok seven katillere özgü bir hastalık. Daha önce de başıma geldi benim. Bir kadın da kocasının resmini sipariş etmişti. O zamanlar küçük portreler yapardım panayırlarda. Kadının biri, bir vesikalık getirdi ondan büyük bir resim yapmam için. Resimdeki adamın gözleri tıpkı bunun gibi oyulmuştu işte. Parası yoktu, ama bunun karşılığında her şeyi yapabileceğini söylüyordu. Gençtim o zamanlar. Haya edep pek iplemezdim. 'Nasıl her şey?' dedim. 'Her şey işte,' diye yanıtladı. Hemen orada, uyuz aslanların kafesinin arkasında yattım onunla. Hayatımdaki en ateşli sevişmeydi.

Nefesimi kesti, soluksuz bıraktı. Oysa o hiç zevk alır gözükmüyordu. İş bittikten sonra 'haydi,' dedi 'yap şu resmi'. Ellerim titreyerek çizdim. Bittikten sonra şöyle bir baktı sonra kâğıdı rulo yapıp hiçbir şey söylemeden uzaklaştı. İki gün sonra gazetede kadının resmini gördüm. Kocasını bıçaklamış. Gözlerini oymuş. Gazetede ki fotoğrafında elinde benim yaptığım resmi gösteriyordu ve altında 'Kocasını çok seviyordu,' diye yazıyordu. 'O kadar çok seviyordu ki ölümünden sonra resminden hiç ayrılmadı' diye eklemişler. 'Ancak cinayetin sebebi anlaşılamadı,' şeklinde garip bir cümleyle de bağlamışlar haberi.

— Ne tuhaf, dedi Cezmi Kara. Çok seven biri sevdiğini nasıl öldürebilir?

— Ne kadar aptalca bir soru bu, diye gürledi ressam, sonra da bir öksürük nöbetine tutuldu. Sakinleştikten sonra da sorunun niçin aptalca olduğunu açıklamaktan vazgeçmişti.

— Peki, bu resim? diye sordu Cezmi Kara elindeki fotoğrafı işaret edip.

— Bu çok tehlikeli. Adam bu kadar büyük bir resim istediğine göre feci bir cinayet olacak.

Acı acı gülümseyerek üzeri fırça ve boya kutularıyla kaplanmış sehpa da duran içi izmarit dolu tablaya sigarasını sert bir şekilde bastırdı.

— Resim büyüdüğüne göre aşk da büyük. Zaten erkekler hep daha fazla sever...

Küçük Bir Gece Müziği

Cezmi Kara ressamın atölyesinden ayrılıp sokağa çıktığında gece iyice inmişti. İnce bir yağmur serpiştiriyordu. Canı hiç istememesine karşın, tamamen çaresizlikten evine gitmeye karar verdi. Birkaç minibüs, ardından bir otobüs yolculuğundan sonra evinin sokağının açıldığı caddeye ulaştı. Yağmura karşın köşe başında, yine o her zamanki yerlerinde üç körden oluşan orkestra –bir ut, bir org ve bir akordeon– sesi inanılmayacak kadar kötü, kör şişman bir kadın soliste eşlik ediyordu. Kadının söylediği yağmurla ilgili bir şarkıydı. Cezmi Kara, biri onlara akşam olduğunu hatırlatmalı diye geçirdi içinden. Bu esprisini pek beğendi ve içinden güldü. Galiba, gününün en büyük başarısı da buydu.

Yemeğini yedikten sonra televizyonunu açtı. Küçük televizyonu yalnızca dört beş kanalı alıyordu ve hepsinde de birbirinden kötü programlar vardı. Yine de atlayarak, ne olduklarını pek algılamadan her birinde dolaştı. Büyük bir rastlantıymış gibi hepsinde benzer şarkıları söyleyen kadınları izledi. Kadınlardan biri akşamüstü karşılaştığı kör kadının parçasını en az onun kadar kötü söylüyordu. Sonra da yatmaya karar

verdi. Yatağına uzanır uzanmaz da uyudu.

Rüyasında yüzünü daha önce görmediği bir adam belirdi. Saçları dökük, ince bıyıklı, zayıf biri. Elinde üzerinde yazılanların okunamadığı mavi kapaklı bir kitap tutuyordu ve hiçbir şey söylemeden dar bir aralıkta sıkışmış Cezmi Kara'ya bakıyordu. Adam çıkmaz sokağın başındaydı ve halinden ne istediği belli olmuyordu. Ancak iyi niyetler beslemediği suratından belliydi. Daha sonra nereden çıktığı anlaşılmaz bir şekilde babası belirdi. İkisi de hiçbir şey söylemeden Cezmi Kara'ya bakıyorlardı. Birden sıkıştığı köşede bir kapı açıldı ve bir el onu içeri çekti. Elin sahibiyle karanlık içinde koşup uzaklaştılar ve birden günlük güneşlik bir kırdan buldular kendilerini. Cezmi Kara o sırada kendisini kurtaran adamı fark etti; garda öldürülen adamdı bu ve bir incir ağacının ardından çıkıp yanlarına gelen katiliyle el ele tutuşmuş ona bakıyordu.

Cezmi Kara ter içinde uyandı.

Gecenin sessizliğini uzaktaki caddeden gelip geçen arabaların derin uğultuları bozuyordu. Saatine bakmaya bile yeltenmedi. Kalktı salona geçti ve sokağın karşısında bir genelev gibi çalışan otelin mavi lambalarından içeri düşen ışığın ancak göz görebilecek kadar aydınlattığı odada bir süre ayakta dikildi. İçindeki sıkıntı göğsünü şişiriyordu. Sırf bir iş yapış kafasını dağıtmak adına yürüdü ve pencerenin önüne yerleştirdiği, odanın masa, sehpa ve iki sandalyeden sonraki yegâne mobilyası olan büyük koltuğa oturdu. Adlandıramadığı bir kasvet içindeydi. Hayatındaki taşların bir şekilde yerinden oynadığını hissediyordu. Hiçbir şey birkaç gün öncesi gibi değildi. Ama değişenler nelerdi? Onu bir türlü bulamıyordu. Sanki çok iyi bildiği –ama ne olduğunu bilemediği– bir şey vardı. Bir 'şey'. Boğazını sıkan bunaltı; kalbindeki ağırlık, beyninde dönen ucunu yakalayamadığı karmaşık düşünceler... Kalktı odanın içinde bir tur attı, döndü, yarı açık perdeleri hafifçe çekip karşıdaki otele baktı: otel Berlin. Hotel yazısının H harfi düştüğü için geride kalan boşluktaki flüoresan çürük bir diş gibi sırtıyordu ama otel sahibi için bu pek

önemli sayılmayacak bir dert olmalıydı. Beş katlı dar uzun binanın bazı pencerelerindeki kırılmış camların yeri naylonla kaplanmıştı. Otelin müdavimleri, kimi ürkek bakışlı, kimi aşırı münasebetsiz adamları sokaklardan toplayarak getiren genellikle yaşı geçkin fahişelerdi.

Cezmi Kara bulunduğu yerden otelin girişindeki tezgâhın arkasında uyuklayan genci görebiliyordu. Uzun bir süre başı öne düşmüş tıfıl oğlanı izledi. Bir ara –belli ki çalan telefonun ziliyle– uyandı, uyku sersemliği ile telefonu açıp bir şeyler söyledi ve telefonu kapattıktan sonra yeniden uykusuna döndü. Bu kez kollarını tezgâhın üzerine kıvrıp başını kollarına yasladı. Uzaktan izlediği bu küçük olay Cezmi Kara’nın aklına dâhiyane bir fikir getirdi; daha önce hiç kalkışmadığı –belki aklına gelmediğinden, belki bu cesareti kalbinde hiç hissetmediğinden– bir oyun. Pencerenin yanındaki sehpanın üzerinde duran telefonun âhizesini eline aldı ve otelin üzeri eprimiş mavi kel bir halıyla kaplı merdivenleri ile çıkılan dar kapının camına yazılı telefon numarasını güçlkle okuyarak çevirdi. Heyecan içinde birkaç saniye bekledikten sonra zil çaldı. Uykusu az önce bölünmüş genç bu kez başını güçlkle, dördüncü zil sesinden sonra kaldırdı; zorlukla, belli ki feci uyuşmuş kolunu uzatıp âhizeyi aldı.

— Alo, buyurun, dedi.

Cezmi Kara bir anda heyecandan nefessiz kaldı. Oynamaya cüret ettiği oyunun ciddiyetini birden o ince ses ile fark etmişti. Bu, yalnızca dışarıdan izleyen bir seyircinin sorumluluğundan fazla bir şeydi. Kendi başlattığı bir oyunun başaktörü olduğunu kavramak yüreğini dondurdu. Oğlanın birkaç boş alosundan sonra telefonu büyük bir gürlütle kapattı. Telefonun çınlayan zili boş odada yankılandı. Bir süre hareketsiz kaldı ve bu oyunla ilgisi konusunda kimsenin fazla bir şey bilemeyeceği telkinleri ile acele içinde yatak odasına döndü, yorganı iyice başına çekip karanlığa sığındı. Ancak sabaha karşı uyuyabildi.

Müthiş Keşif

Cezmi Kara'nın hayatında bundan sonraki üç gün kayda değer hiçbir değişiklik olmadı. Her şeyin eski, aynı bildik ve can sıkıcı şekilde akıyor olması yaşadıklarından ötürü az çok değişen dengesini biraz olsun bir çizgiye oturttu. Daha önce çok da fazla farkında olmadığı tekdüzeliğin sığınılması gereken bir mağara olduğunu keşfetmesi, oraya çekilip dışarıda kalan garipliklerle dolu dünyayı geride bırakması, gerilen sinirlerini biraz olsun eski haline getirdi. Kendini işine verme taktiği başarılı olmuştu. O biteviye ritmik gürültüsüyle sersem eden makinenin karşısında yoğun geçen günlerinin ardından, faturalardan, irsaliyelerden, ajandalardan, takvimlerden, düğün davetiyelerinden, ne işe yaradığını hiçbir zaman tam olarak kestiremediği kartvizitlerden sonra yeniden rüyalarını hatırlayamadığı deliksiz uykularına kavuşmuştu. Her şey yolunda görünüyordu. Ancak bu düzen cumaya kadar sürdü. O gün ustası Mücellit Abdullah öğle namazına gitmek üzere ayrılmış, matbaadaki ne işe yaradıkları belli olmayan iki

küçük çocuk da yemek için çıkmışlardı. Cezmi Kara yemek konusunda kararsızdı; elindeki işi –yaklaşan yeni yıl nedeniyle sıklaşan takvim işlerinden biri– bir an önce bitirmek istiyordu. O yüzden makineyi bağladıktan sonra iş bitinceye, en azından çocuklardan biri dönünceye kadar beklemeye karar verdi ve gürültüyle çalışan makinenin başında bekledi.

Cezmi Kara o kitap paketlerini bir ara rondelaya mükrekkep sürerken fark etti. Sanki bir omzuna vurup eliyle orayı işaret etmiş gibi bir kâğıt kafasını çevirip her nasılsa daha önce varlıklarını fark etmemiş olduğu kitap kolilerini gördü. Yine sır dolu bir içgüdü ile elindeki spatula ve boya kutusunu bir kenara bırakıp oraya yöneldi. Kraft kâğıtlarla sıkı sıkıya paketlenmiş on kadar küçük kitap kolisi matbaanın en karanlık köşesine istif edilmişti. Sanki her an patlayabilecek bir bombaya olanca dikkatiyle yaklaşan bomba imha uzmanıymışçasına paketlerin etrafında döndü ve sanki en doğru hareketi hesaplamış gibi kafasını kaşındı. Kolilerden yalnızca birinin üzerine içindeki kitabın kapağı yapıştırılmıştı. O koliyi eline aldı. Paketin üzerine yapıştırılmış kapakta mavi üzerine dişi, beyaz harflerle son derece kötü basılmış yazıyı okudu: *Kayıp Şahıslar Albümü...*

Yine anlaşılmaz, karşı konulmaz, hani neredeyse şehvani bir istekle ve beraberinde garip bir huzursuzlukla paketin yapıştırılmış kulaklarından birini dikkatlice açtı –açarken kâğıtta küçük bir yırtık izi bıraktı– ve içinden bir kitabı çekip aldı. Kitap demenin haksızlık olacağı boyutlarda, elden biraz daha büyük, kalınca bir broşürdü bu. Açıp içine dahi bakmadan hemen üzeri lekelerle dolu önlüğünün geniş ceplerinden birine soktu ve koliyi aynı özenle zamklayıp yapıştırdı, yerine yerleştirdi.

Yeniden işinin başına döndüğünde bu işi neden yaptığına dair en ufak bir fikir sahibi değildi. İçini bile açıp bakmadığı kitapçığı niçin çalmış, cebine yerleştirmişti

bilmiyordu. Onun bir gariplik taşıdığını her nasılsa –bazılarının altıncı his dedikleri neyse onun yüzünden belki– kavramış böyle kendisi için son kertede cüretkâr, daha önce aklından dahi geçirmediği bir hırsızlığa kalkışmıştı.

Akşama kadar kimseyle konuşmadan, cebinde duran kitapçığı aklına getirmeden; aklına geldiğinde de binbir farklı şey düşünmeye çabalayarak çalıştı. Akşam işten ayrılırken önlüğünü çıkarttıktan sonra kimsenin göremeyeceğinden emin olduğu bir an kendisini bile şaşırtan bir hızla kitapçığı gri pardösüsünün sol cebine yerleştirdi. Yol boyunca elini sol cebine sokmadan –düşmeyeceğinden emin olmak için– cebine dışarıdan bastırarak minibüs ve otobüslere bindi. Evine yaklaştığında da neredeyse etrafına hiç bakmadan, sokağın başındaki kör müzisyenlerle hiç ilgilenmeden iyice hızlandı. Evinin kapısını açmak için anahtarı ararken kitaba ikinci kez değdi ve ateşe sürünmüş gibi çekti elini. Bunun tuhaf bir kitap olduğu belliydi...

Akşam yemeğini sanki herhangi bir heyecan duymuyormuş gibi ağır ağır yedi. Bulaşıkları ağır ağır yıkadı. Televizyonu her zamanki gibi boş gözlerle bir süre izledikten sonra vakit gelmiş gibi, kalkıp koridorda asılı pardösüsünü aldı ve cebinden kitabı çıkartıp masanın üzerine koydu. Bir süre elini sürmeden seyretti küçük kitabı. Üzerini defalarca okudu: *Kayıp Şahıslar Albümü...*

Tuhaf bir heyecanla kapağı açtı. Kitabın kısa bir ön-sözü vardı ve burada kitabın kaybolan şahısları bulmaya yardımcı olmak üzere Emniyet Genel Müdürlüğünce çıkartıldığı anlatılıyordu. Üçüncü sayfadan itibaren vesikalık büyüklüğünde yüzlerce –önsözün yazdığına göre yedi yüz on sekiz– fotoğraf ve onların altında kimlik bilgileri sıralanıyordu. Cezmi Kara bu yüzlerin neye göre sıralandığını anlamaya çalıştı. Anlayabildiği kadarıyla gelişigüzel bir sıralamaydı. “Belki” diye geçirdi

içinden “kayboluş sırasına göredir”. Kitabı alıp koltuğa geçti ve büyük merakla sayfaları bir bir çevirmeye başladı. Kendi gözlerine doğru bakan, masum, günahkâr, iyi, kötü, erkek, kadın yüzlerce insan... Hepsi de çok korunmasız görünüyordu. Kendilerini koruyan görünmez zırhı çıkartıp teslim olmuş bir halleri vardı. Başlarına geleceklerden habersiz, gülümseyerek bakıyorlardı; dudaklarına –muhtemelen fotoğrafçıların zorlamalarıyla– yerleştirilmiş gülücüklerle. Erkeklerin çoğu hiçbir zaman sahip olamadıkları kravatlar takıyorlardı. Saçlarının çoğu fotoğrafhanedeki başka müşteriler tarafından defalarca kullanılmış taraklarla taranmıştı. Çoğunun üzerindeki ceketler bile iğretiydi. En az kendi olabildikleri bir anda en çok kendileriymiş gibi durma emri almış gibiydiler. Kadınların kimisi eşarplıydı ve mahrem bir olaya zorla katıldıklarını ima eden nazarlarla, neredeyse utanarak ama mutlaka yalancı bir tebessümle bakıyordu. Bazılarına ait açıklamalarda son görüldükleri yerler de yazılıydı. Kaybolmuş, bulunmuş, yeniden kaybolmuş yüzler. Kimisinin ise yalnız ya adı ya da soyadı vardı; bir miktar da çocuk ya da çocuk yüzlü insan.

Cezmi Kara kanını donduran resimle yirmi üçüncü sayfada karşı karşıya geldi; o tren garındaki katil, suratında belirgin hiçbir ifade taşımaksızın ona bakıyordu. Derin bir nefes alarak resme bir kez daha baktı. Evet oydu. Resmin altına bir isim yazılıydı: Muhsin Kul. Kaybolduğu yer: Isparta. Cezmi Kara bir sonraki sayfayı çevirinceye kadar bunun bir tesadüf ya da benzerlik olduğuna kendisini inandırmaya çalıştı. Ama bu çaba bir sayfa kadar sürdü. Arkadaki sayfanın tam ortasında maktulün resmi ona bakıyordu. Hiçbir acabaya imkân tanımayacak kadar oydu; o zavallı ölü. Onun da adı soyadı belliydi: Cemal Topaloğlu. Kaybolduğu yer olarak Mardin yazılıydı. Son görüldüğü yer: Kars. Onunla ilgili bir ek bilgi daha vardı; resmin altına doğum tarihi:

14.5.1962 diye yazmışlardı. Cezmi Kara heyecan içinde bir o resme bir ötekine dönerek bu birbirine benzeyen iki surata defalarca baktı. Onları tanıdığından iyice ve kaçınılmaz bir şekilde emin olduktan sonra da yine aynı heyecan içinde başka bir tanıdığa rastlayabilir miyim diye sayfaları taradı. Aradığını kırk üçüncü sayfada buldu. Fotoğrafı görür görmez tanıdı; bu babasının mezarı başında omzuna yaslanarak ağladığı esmer adamdı. Onun da resminin altında Feridun Kuzu adı vardı. Kaybolduğu yer: Midyat; Diyarbakır, 21.3.1936 doğumlu, ve bir not: şahıs âmâdır.

Cezmi Kara kitabı baştan sona elden geçirdi. Bir başka tanıdıkla karşılaşır mıyım diye her fotoğrafı tek tek kontrol etti. Ancak aşına olduğu bir başka yüz bulamadı. Kafası kazan gibi kalktı ve neler olup bittiğini anlamak için beyninin çok küçük kaldığı hissiyle uykuya daldı. O gece sonradan hatırlayabildiği hiçbir rüya görmedi.

Yeni Bir Şey Yok

Ertesi sabah işe gittiğinde o meşum kitap kolilerinin yerlerinde olmadığını fark etti. Onlar hakkında ustasına hiçbir soru sormadı. Sanki sorsa laf bir zaman önceki cinayet tanıklığına kadar uzanacakmış gibi geliyordu ona. Hiç kimseyle konuşmamaya özen gösterdi, kimse açmadıkça da herhangi bir sohbete girişmedi.

Karşılaştığı tuhaflığı çözme konusundaki her kafa yorma girişimi dayanılmaz bir baş ağrısı ile sonuçlanıyordu ve sonunda ucu bucağı belirsiz bir çölde elinde bozuk bir pusulayla kalakalmış, nereye ve neden gitmesi gerektiğini daha da kötüsü neden orada olduğunu bilmekten aciz bir seyyahın zavallılığı içinde kalakalıyordu.

Dört gün boyunca hayatında herhangi dikkat çekici bir değişiklik olmadı. Yalnızca bir akşam evine dönerken körlerin orkestrasındaki orgcunun yerinde başkasının çaldığını fark etti. Evinin altındaki bakkaldan alışveriş yaparken bakkal çırağından orgcunun öldüğünü—adamı bir başka körün boğduğunu— ama orkestranın diğer üyelerinin bunu henüz bilmediğini öğrendi.

Çok Ayıp Bir Hikâye

Cezmi Kara bir sabah tam merdivenlerin son basamağından adımını atmıştı ki, apartman sahanlığındaki kapılardan biri açıldı ve altı pijamalı, üstü atletli şişman bir adam çöp torbası elinde kapıda belirdi. Adam torbayı kapının önüne yerleştirmek için eğilmeden önce hafifçe gülümseyip selam verdi. Cezmi Kara da karşılık olarak gülümsedi.

— Yeni taşındınız, değil mi? dedi adam. Bir hoş geldiniz demek fırsatı olmadı.

Cezmi Kara böyle bir adamdan beklemediği incelik karşısında şaşırdı. Adama teşekkür etti.

— Bir iki hafta oluyor, dedi.

Adam kel kafasında elini dolaştırdı ve,

— Bir iki hafta oluyor ve biz tanışmadık, ayıp ne ayıp, dedi. Ardından hemen ekledi;

— Cezmi Bey değil mi?

Cezmi Kara adının bilinmesine de şaşırdı. Onun bu şaşkınlığını yüzünden okuyan adam,

— Bakkalın çırağından duydum adınızı. Ben Cemalettin

Fişekçi, dedi ve torbayı yere bırakıp elini uzattı.

Cezmi Kara, bu her biri, birer iri dolma büyüklüğünde parmakların sahibinin elini acıtacak kadar sıkacağını düşündü. Nitekim de öyle oldu. Adam cüssesinin hakkını verecek şekilde sıkı sıkı elini avcunun içine aldı ve bırakmadı. Cezmi Kara'nın eli elinde,

— İçeri buyurmaz mısınız, dedi. Ben de tam çay demlemiştim, birer bardak içeriz.

Adamın garip bir sesi vardı; genizden gelen boğuk bir ses. Burnu yerine ağzından nefes alır gibi hışlayarak konuşuyordu (Gerçekte, adam meyhanenin birinde hayalleri bahtı kadar açık olmayan şehir hatlarında çalışan bir kapitanla girdiği anlamsız bir kavgada burnuna yediği bir yumruk sonucu bir daha hiç rahat nefes alma şansı olmamıştı). Cezmi Kara adamın yassı burnuna bakıp uygun bir bahane ararken adam aynı ısrarlı ifadesiyle yineledi,

— Bir çay sadece, dedi

Cezmi Kara işine geç kaldığını öne sürecekti ki, adam ısrarını iyice gösterecek şekilde Cezmi Kara'yı içeri doğru çekti. Onun yüzünde beliren sıkıntıyı görmemezlikten gelerek,

— Sadece bir çay, sonra gidersiniz, dedi.

Cezmi Kara ne olduğunu bile anlamadan kendisini adamın karman çorman salonunda buldu. Kendisi hiç de titiz biri sayılmamasına karşın odanın karışıklığından ve o pis kokudan rahatsızlık duydu. Adam mutfığa yollanırken tıpkı kendi evinde olduğu gibi bir koltuğun yerleştirilmiş olduğu pencerenin önüne gitti. Biraz şaşkınlık, biraz iğrenmeyle etrafına baktı. Odanın içi sağa sola atılmış gazeteler, dergilerle doluydu. Salonun ortasındaki masanın üzeri bile kat kat kitap, dergi ve gazete ile kaplanmıştı. Cezmi Kara neden sonra bir köşedeki sepetin içinde uyuyan uzun tüylü kediye görebildi ve odadaki ağır kokunun nedenlerinden birini keşfedebildi. Sepetin yanındaki plastik leğenin içindeki kum, kedi pisliği ile doluydu ve oradan odayı dolduran geniz yakıcı sidik kokusu

yükseliyordu. Cezmi Kara koltuğun karşısındaki sandalyeye oturmak için üzerindeki renkli dergiyi aldı ve oturduktan sonra derginin sayfalarını karıştırınca nefesi kesilir gibi oldu. Derginin içi çınlıplak kadın ve erkek fotoğraflarıyla doluydu. Adeta düğüm olmuş, birbirinin içine geçmiş vücutların tüm organları apaçık ortadaydı. Cezmi Kara merakla sayfaları çevirdi ve her bir sayfada bir öncekinden daha dehşetli sevişme resimleriyle karşılaştı. İstanbul'a geldikten sonra pek çok kere böyle dergiler eline geçmiş, ilk gençlik dönemlerinde isteğini belli eden bir utanç içinde çekine çekine satın almış, hatta sonradan da bir kısmını kendi elleriyle basmıştı ama hiç bu ölçüde çarpıcı ve cüretkâr –hatta yırtıcı– olanına denk gelmemişti. Hele hele durumu iyice garip yapacak şekilde, böyle bir dergiyi misafir edildiği bir evin içinde karıştırmamıştı. Tam o sırada adam elinde bir tepsiyle içeri girince yaptığı işi saklamaya çalışan bir çocuk gibi dergiyi elinden attı. Adam onun bu çocukça hareketini olgun bir baba gibi, görmemezlikten gelen ama olan biteni gayet iyi bildiğini hissettiren bir edayla karşıladı. Çayların olduğu tepsiyi üzerinde başka bir benzer derginin durduğu sehpa yerleştirdi ve karşısındaki koltuğa geçip oturdu. Çaylarını karıştırıp ilk yudumlarını alana kadar konuşmadılar. Cezmi Kara bir an önce çayını içip kalkmak niyetindeydi. Kendisini rahatsız hissediyordu. Adam,

— Ben bayılıyorum bu dergilere, dedi.

Hangi dergilerden söz ettiği belliydi. Utangaç ama gelebilecek herhangi bir itirazı hemen göğüsleyecek bir kararlılıkla bakıyordu.

— Siz de bekârsınız değil mi?

— Evet, dedi Cezmi Kara.

Adam, ya gördün mü, gibilerinden gülümsedi. Aynı kulübün üyelerinden olduklarını ima eder bir şekilde kafa salladı.

— Ben en çok okuyucuların gönderdikleri fotoğraflara

bayılıyor, dedi. Sonra ayağının altındaki dergi yığını arasından birini çekip sayfalarını karıştırıp, aradığını bulmuş gibi masanın üzerine bıraktı. Cezmi Kara göz ucuyla açık duran sayfaya baktı. Acemice çekilmiş; çerçeveleri bozuk, renkleri soluk resimlerdekiler tabii ki çırılçıplaktılar. Fotoğraflardaki kadınların ya gözleri birer bantla kapatılmış, ya da kadınlar yüzlerini elleriyle kollarıyla ya da saçlarıyla saklayacak şekilde poz vermişlerdi. Tek sakladıkları yerleri olan o yüzlerinden başka tüm bedenlerinin en ince ayrıntısını cömertçe sunmuş bir haldeydiler. Cezmi Kara daha önce de gördüğü bu cins resimlerin olduğu o dergiyi eline almaya cesaret edemedi. Acele acele çayından birkaç yudum daha içti. Açıkçası utanmıştı, çok utanmıştı.

— Bunları, dedi şişman kel adam, ya sevgilileri çekiyor ya da kendileri çekip yolluyorlar dergilere. En çok utandıkları yer yüzleri. Ne ilginç değil mi, yüzleri olmayan çıplak kadınlar cenneti.

Adam; bu, kısıtlı bir yetenek tarafından zahmetle hazırlanmış, üzerinde uzun uzun düşünülmüş ve pek beğenilmiş esprisine kahkahalarla güldü. Cezmi Kara ise ne yapacağını bilemedi, yalancı bir tebessümle karşılık verdi. Bunalmaya başlamıştı.

— Bununla ilgili tuhaf bir hikâyem var, dedi adam.

Bu lafı duymak Cezmi Kara'nın iyice canını sıktı, ancak adam herhangi bir itiraza fırsat bırakmadan lafına devam edip hikâyesine başladı.

— Benim bu dergilere düşkünlüğüm daha çocuk yaşlarda başladı. Onları keşfettiğim gün büyük bir hazinenin saklandığı gizli mağarayı bulmuş gibi oldum. Amcamdan kalma, şimdikilere göre epey edepli ama o zamana göre fazlasıyla cüretkâr resimlerle dolu birkaç dergi benim hayatımı altüst etti. Hele bir süre sonra kadınların amatörce çekilmiş resimlerine ulaştığımda tuhaf bir büyüye kapılmış gibi oldum. O yüzleri belli olmayan kadınlara

tutkuyla bağlandım. Hele gençlik günlerimde karşılaştığım bir tanesi vardı ki, beni adeta kendisine âşık etmişti. Yüzünü değil ama vücudunun tüm ayrıntısını bildiğim, Muhteşem M. Dergilerdeki adı böyleydi; Muhteşem M. Harfleri birleştirir misiniz lütfen? Benim gibi ona kim bilir kaç genç daha meftundu. Biz adeta, resimlerini kör bir fotoğrafçıya çektiirdiği söylenen Muhteşem M efsanesiyle büyüdük (Düşünebiliyor musunuz; kör bir pornografi fotoğrafçısı!). Bizimle birlikte onun çelimsiz vücudu da gelişti; her uzvunun gelişimini kendimizin uzuvlarındaki değişimi izler gibi izledik.

Yıllar geçtikçe; toprağı bol olsun, annem benim bir baltaya sap olamayıp serserice yaşıyor olmama iyice üzöl-meye başladı. Babasız büyüdüğümnden bana çok düşkündü. Hele bir gün yatağımın altında o dergileri bulunca müthiş bir telaşa kapılıp, anneliğinin yanında bir de baba sıkıntısı duymaya başladı; bir sorun olduğunu düşündüğü bu durumu bir erkek gibi kökünden çözmeye karar verdi. Ondan gerçekten de bir anneden çok bir babadan çekindiğim kadar çekinirdim. Bu yüzden beni bir an önce evlendirme kararı almasına karşı çıkamadım. Hatta bunu iyi bir şey olarak benimsedim. Serserice yaşamaktan, genelevlerin pis odalarında nefis körletmekten sıkılmışım. Bu nedenle mahalleden mazbut bir kız bile olsa Meryem isimli genç biri ile evlenme işine itiraz etmedim. O zamanlar yaşadığımız evin önünden geçip giderken gördüğüm, pek ilgimi çekmeyen tesettürlü Meryem aslında güzel bir kızdı, hafızlık yapıyor, Ramazanlarda mukabelelere giderek para da kazanıyordu. Onunla, meşrebimiz pek tutar görünmese bile evlenmeyi ben de istedim. Artık bu sefillik benim de canıma tak etmişti. Onu istettikten bir hafta kadar sonra imam nikâhıyla evlendik.

İlk kez bir bakireyle birlikte olacağım için o gerdek gesesini –itiraf ediyorum ki– iple çekiyordum. Onun mazbut hali benim ateşli hoyratlığımı, gariptir ki iyiden iyiye

körüklüyordu. O gerdek gecesini asla unutmayacağım. Meryem'in itaatkâr bir korku içinde titreyerek soyunması bugün bile gözümün önünde. Soyundukça odada sanki bir ışık doğuyor, o masum yüzü sanki daha bir parlıyor, benim de etim kızıştıkça kızışıyordu. Son çamaşırını da çıkarınca adeta dilim tutuldu. O her bir santimi özenle gizlenmiş beden ortaya çıkınca şaşkına döndüm. Anlatılmaz bir güzellikti karşımda duran. Anneme defalarca teşekkürler ettim içimden ve elimi o narin omuzlarına uzattığım anda dondum kaldım. Ben bu vücudu tanıyordum. Biraz daha dikkatlice bakınca o benim utangaçlıktan sandığım raşeler içindeki bedenin her ince ayrıntısını teker teker hatırladım. Kasıklarındaki et benine, tüyelerinin bittiği noktadaki küçük yara izine, herkeslerden farklı göbek deliğine, kalçalarındaki o kimselerde olmayan gamzelerine, hele hele ardındaki karanlığı hayal ederek büyüdüğüm o etli dudaklara kadar her şeyiyle karşımdaydı. Şaşkın gözlerimin önünde Muhteşem M duruyordu! Şehvetten ağzı köpüren gençlerin sır dolu sevgilisi. O an ne yapacağımı bilemedim. Size garip gelecek ama müthiş bir utanca kapıldım. Aldatılmışlık hissiyle yüreğim kabardı ve Meryem'in suratına müthiş bir yumruk savurdum. Neye uğradığını şaşırان Meryem odanın bir köşesine savruldu. Öfkemi dizginleyemesem onu oracıkta boğazlayabilirdim. Oysa yere düşen bedenine yumruklar atmakla yetindim. Sonra da çılgına dönmüş bir halde annemin yanına koştum. Zavalı annem olan bitenden hiçbir şey anlamadı. Çünkü odaya döndüğümüzde Meryem yok olmuştu. Gelinliği yatağın üzerinde öylece duruyordu.

Bu dehşet verici olay, mahallede bakire çıkmayan kızın hikâyesi olarak anlatıldı. (Oysa şimdi onun bakire olabileceğini düşünüyorum.) Beni de yaptığımdan ötürü –artık neyse o yaptığım– takdirle karşıladılar. Hatta öldürmemiş olmama hayıflananlar çıktı. Kimselere, başıma gelenlere en çok üzülen anneme dahi o malum resimlerden

söz etmedim. Ortalardan kaybolan Meryem'in sonunun o malum evler olduğunu kızları bakire çıkmayan ailesi de kabullenmiş görünüyordu. Kimselerin yüzüne bakamıyorlardı; onun yok olması kirlenen aile şereflerini biraz olsun hafifletiyordu, o kadar.

Bu olay benim için de çok sarsıcıydı. Kendimi sarhoş gibi hissediyor, zaman zaman pişmanlık da duyuyordum. Aşık olduğum kadını elimden kaçırmış olmanın sıkıntısı bazen o ustura keskinliğindeki aldatılmışlık duygusuna bile galebe çalıyordu. Bir süre serseriliğe devam ettim, sonunda bir dergide iş buldum. Tahmin edebileceğiniz gibi o malum dergilerden birisiydi. Dergide güya okuyuculardan gelen yaşanmış olayları yazıyordum. Bu konuda o kadar çok fanteziyle donanımlıydım ki yazdıklarım şehvetle ilgili hastalıklı beyin sahibi pek çok okuyucunun dudaklarını uçuklatıyordu. Kısa bir süre sonra, bu başarıım, bir bacağına şehir hatları vapuru tam kıyıya yanaşırken araya sıkıştırarak sakatlamış dergi sahibinin ilgisini çekti ve bana ek bir görev daha verdi. Okuyuculardan gelen resimlerin altlarına uygun hikâyeler döşenecektim. Bu da tam bana göre bir işti. O yüzleri kapalı kadınların resimleriyle ilgili sanki kendi ağızlarından yazılmış şehvet ve günah dolu hikâyeler uydurmaya başladım.

Bir zaman sonra tahmin edebileceğiniz gibi Meşhur M'den resimler gelmeye başladı. Ne zamandır fotoğraf göndermeyi kesmiş olan M'nin yeniden ortaya çıkması en çok beni heyecanlandırdı. Başkasını da heyecanlandırması imkânsızdı zaten. Gelen o çerçeveleri bozuk ve ace-mice paloroid resimleri herkeslerden saklıyordum çünkü. Bunu bir çeşit kıskançlık, bir çeşit aldatılmışlık duygusunun ezikliği içinde yapıyordum. Tabii ki, benim diğerlerinden bir ayrıcalığım daha vardı. Muhtemelen dünyada Muhteşem M'nin yüzünü bilen yegâne erkek bendim.

Gelen fotoğrafları gizlice cebime koyuyordum. Açıkçası onu kıskanıyordum. Lâkin diğer yandan içimi

kemiren bir kurt da vardı; o başı önünde giden mazbut Meryem neden böyle bir işin peşine takılmıştı? Bunu teşhircilikle açıklamak mümkün müydü? Yoksa işin arkasında başka bir şey mi vardı? Erkekleri kendisine âşık etmek için yanıp tutuşan marazi bir ruhu olabilir miydi? Bunların yanıtını giderek daha çok merak eder oldum. Fotoğrafların içinde geldiği zarflar hep aynı damgayı taşıyordu. Her hafta pazartesi günleri Sirkeci Postanesinden geliyordu zarflar. Tabii ki, bunu keşfettiğim günden sonraki ilk pazartesi postanenin kapısında dikildim. Öğleye doğru düşüncemde yanılmadığımı anladım. Meryem merdivenlerin başında belirdi. Eşarplı ve pardösülüydü. Hemen saklandım ve işini halletmesini bekledim. Sonra da ardına düştüm. Mahmutpaşa'nın kalabalığına karıştı. Bir ara kaybeder gibi oldum ama sonunda onu yine yakaladım. Uzun bir yolculuk sonunda Fatih'in arkalarında, bir evden içeri girdi. Eski yüzlü bir apartmandı burası. Sağa sola sordum. Hakkında pek bir bilgi alamadım. Sonra...

Adam burada sözünü kesti ve artık iyice soğumuş çayından bir yudum aldı. Cezmi Kara bu acayip ve paylaşmaktan utanç duyduğu hikâyeden sıkılmıştı.

— Gitmem lazım, dedi.

Adam bir an duraladı.

— Hikâyenin sonunu merak etmiyor musunuz? dedi.

Cezmi Kara nezaketsizlik olduğunu bile bile ayağa kalktı ve,

— Hayır, dedi, etmiyorum.

Adamın yüzündeki neşeli ifade soldu.

— Yaa demek öyle, zaten bitmişti, dedi. Ben de sizden bir fayda bekliyordum.

— Ne o? diye sordu Cezmi Kara

— Bir kadın sizce neden öyle resimler çektirir ve ardından ortadan kaybolur?

— Bilmiyorum, dedi Cezmi Kara

— Ben de bilmiyorum ve merak ediyorum. O günden

sonra Meryem yine kayboldu ve onu bir daha bulamadım. Ama bir zaman sonra birinin beni izlediği kuşkusuna kapıldım. Bu şüphemi anlattığım dostlarım –birkaç dostum var benim– böyle yüzü bir kişi tarafından bilinen bir kadının tehlikeli olduğunu, peşimdeki o olabileceğini söylediler. Böyle yüzü belli olup da onu bilenleri öldüren kadınların varlığını öğrendim. Ürktüm doğrusu. İzlerken izlenilmek durumuna düştüm gibi geldi. Evi filan değiştirdim. İş de bıraktım. Yıllardır burada saklanıyorum. O da artık resim filan göndermiyor. Ama elimde bir sürü var. Görmek ister miydiniz?

Cezmi Kara artık sapık olduğuna iyice karar verdiği bu adamı tehlikeli de bulmaya başlamıştı.

— Hayır, sağ olun, dedi ve aceleyle kapıya yürüdü. O sırada köşesindeki kedi de uyanmış yanlarına gelmişti. Cezmi Kara kedilerden hiç ama hiç hoşlanmazdı. Ona bir tekme atmak geldi içinden. Adam sanki bunu anlamış gibi kediyi kucağına aldı ve sokak kapısına kadar eşlik etti. Cezmi Kara'ya çıkarken gülümsedi.

— Yine gelin, dedi, geniş bir zamanınızda laflayalım. Ben hep burdayım. Kadınlardan konuşuruz.

Cezmi Kara teşekkür edip apartman kapısından ayrılırken ardından sessizce bir küfür salladı.

Yeni Bir Şey Var...

Öğle molasında Cezmi Kara Ressam Fikret'in atölyesine indi. Fikret yerdeki koskoca bezi boyamakla meşguldü, Cezmi Kara'yı görünce işini bırakmadan bir selam verdi, sonra yeniden boyamaya döndü. Boyadığı o kadının yüzüydü ve gözlerinden başka her yeri neredeyse bitmişti. Cezmi Kara resim çok büyük olduğu için fotoğrafa ne kadar benzediğini anlayamadı. Eğildi, kalktı ama bu pek bir işe yaramadı. Ressam onun bu boşuna çabasını gülümseyerek izledi ve bilgece bir tavırla sesini çıkartmadı. Bir ara varlığından sıkılmış olacak ki,

— Akşama gel, dedi.

Cezmi Kara akşam, işten çıktıktan sonra atölyeye gittiğinde, daha kapıdan işitilen gülme sesleriyle karşılaştı. İçeri girdiğinde Ressam'ı birisiyle sehpanın başına oturmuş gürültülü kahkahalar atarken buldu. Ortalıkta resim filan görünmüyordu, etraf biraz olsun toplanmıştı. Adamın ve ressamın sesleri koskoca atölyede yankılanıp duruyordu. Cezmi Kara bu abartılı neşenin nedenini önlerindeki boya kaplarıyla dolu sehpadaki bardaklara ve

boşalmış bir rakı şişesine bağladı. Ressam katılırken zorlukla, uzakta, kapının ağzında dikilen Cezmi Kara'yı eliyle yanlarına çağırdı. Cezmi Kara yaklaştıkça ikisinin kahkahaları daha da arttı. Sonunda Ressam sandalyesinden yere düştü ve gülmesine yerde devam etti. Gülerken açılan şiş göbeği bir dansözünki gibi titriyor, bir eliyle de beton zemine vuruyordu. Diğer adam ise kısa ama aralıksız bir kahkaha krizine tutulmuştu. Genizden gelen garip bir gülmesi vardı, ancak gülerken pek istifini bozmuyordu. Neden sonra biraz sakinleştiler ve gözlerinden yaş gele gele bardaklarından büyük birer yudum aldılar. Cezmi Kara ancak o zaman üçüncü boş sandalyeye oturdu.

— Amirim, dedi Ressam gözündeki yaşları silerken, bugün bir cenazeye gitmiş. Ona gülüyoruz. Anlatsana amirim.

Adam yalnızca tebessüm etmekle yetindi. Hiçbir şey söylemedi, ince bıyıklarını oynatıp, elini kel kafasında gezdirdi. Hikâyeyi bir yabancıyla paylaşmak istemiyor gibiydi. Bu durumda görevin kendisine düştüğünü düşünen Ressam lafına devam etti.

— Şubede amirimin bir arkadaşı... (işte ancak o anda Cezmi Kara karşısında duran ve bir yerlerden hatırlayıp çıkaramadığı adamın polis olduğunu sırtı ürpererek anlayabildi) bir siyasiyi işkenceye almış. Herife elektrik verecek; donunu bir indirmiş ki ne görsün aha bu kadar (eli ve koluyla abartılı bir uzunluk gösterdi) bir şey. Dudakları uçuklamış. Elinden geçenlerin içinde hiç böylesiyle karşılaşmamış. 'Ne bu yav?!' demiş. Siyasi de demiş ki, 'Eskiden böyle değildi, geçenlerde manyeto yerine direkt prizden verdiler böyle oldu.' Adam inanmış buna. Ertesi sabah herifi banyoda ölü bulmuşlar; orasında ucu prizde bir kablo... Anlıyor musun! Bacaklarında da karısının çorapları varmış. Ha! Nasıl?

Ressam ikinci bir kahkaha krizine kapıldı. Bu kez Polis gülmüyordu; gözlerini Cezmi Kara'ya dikmişti. Rahatsız edecek kadar dik ve ancak acımasız bir polise

yakışacak şekilde adeta didiklercesine bakıyordu. Sanki Cezmi Kara'nın birdenbire çıkıp geldiği o geniş mekânda-ki varlığını sorgulamanın ötesinde, bazı sırlarının olduğu- nu bilip içeriğini bilemezmiş gibi şüpheyle, mesleki bir merakla süzüyordu. Bu arada Ressam, Cezmi Kara'nın da önüne bir bardak itip sehpanın altından çıkardığı şişeler- den rakı, ardından da su doldurdu. Cezmi Kara'nın canı hiç istemese de sırf bir şeyler yapıp Polis'in dik bakışların- dan kurtulmak için bardaktan bir yudum aldı; hemen ar- dından da elinde olmadan yüzünü buruşturdu. Bu hareke- tin küçük düşürücü bir tarafı olduğu belliydi; bir zayıflık işaretiydi ama ağzında birden patlayan acı tat yüzünden suratını ekşitmekten kendisini alamamıştı. Polis sanki böyle bir açık beklermişçesine gülümsedi. Karşısındaki oyuncunun bütün taktik sırlarını bir anda çözövermiş bir satranç oyuncusuymuş gibi emin bir tavırla sandalyesine iyice yaslandı. Ağzına sigarasını götürürken,

— Arkadaşı daha önce hiç görmemiştim, dedi.

Polis'in kendi hakkında konuşması içinde soğuk bir rüzgârın esmesine neden oldu.

— Cezmi, dedi Ressam, bizim Yelken Abdullah'ın ya- nında çalışır. İyi haydelbergcidir. Çok da iyi...

Ressam onun hakkında övücü bir şeyler daha söyle- mek istedi ama anlatacak bir şey bulamadığı halinden belliydi; bundan vazgeçti ve konuyu başka bir tarafa çek- meye çalıştı.

— Amirim bir araştırma için gelmiş, dedi. Sitede çe- şitli matbaalara bir kitap bastırmışlar ama kitaplardan bi- ri kaybolmuş. Her neyse önemliymiş meğer. Amirim onu soruşturmak için gelmiş, gelince de bana uğramış. Benim memleketlim olur aynı zamanda.

Cezmi Kara kulaklarına kadar kızardı. Bu kızarıklığın içkiden olduğunu düşünmeleri için dişini sıkarak büyük bir yudum daha aldı.

— Aslında kitap o kadar önemli değil, dedi Polis.

Sıradan bir kitap ama devlet işi işte. Bir toplu iğnenin bile zimmeti var.

Cezmi Kara adamın yüzüne tam olarak bakamıyordu; bunu yapmaması gerektiğinin farkındaydı. Göz göze gelse her şey birdenbire ortaya çıkacak, adama itirafta bulunmasına bile gerek kalmadan sakladıkları, su dolu balonlar gibi patlayarak etrafa saçılacakmış endişesine kapılmıştı. Sürekli önüne bakarak durması da suç karinesi olmaz mıydı? Öyle, işlemediği suçları bile yüklenmeye hazırmışçasına yerlere bakmak? Belki de bunların tümü kuruntudan ibaretti; adamın kendisiyle sandığı ölçüde ilgilendiği filan yoktu. Bunaldı, çok bunaldı. Hem sözü edilen olayla bir ilgi kurması için ipucu vermemek, hem de söylediklerinin gerçek olup olmadığını; kitabın kaybolmasının bürokratik sıkıntılar yaratmanın ötesinde gerçekten de bir önem taşıyıp taşımadığını anlamak için gözlerini kaçırarak adama bir bakış attı. Bundan hiçbir sonuç elde edemedi. Adam boş gözlerle bakmaya başlamıştı. Can sıkacak denli alaycı bir gülümsemeyle içkisini içiyordu.

— İyi çocuktur, iyi, dedi Ressam.

Ortada görünür herhangi bir suçlama olmamasına karşılık yeni tanıştırdığı arkadaşını savunma zorunluluğu hissetmesinden mi böyle söylemişti? Eğer öyleyse bir şeyleri sakladığını Ressam bile anlamış olmalıydı. Bu düşünceler midesinin iyice kavrulmasına, dayanılmaz bir sızı duymasına yol açtı. Başını iyice öne eğdi. O sırada Polis'in sıyrılmış açık mavi renkli çoraplarını ve paçasının altından çıkmış külüm-sü sarı renkteki etini gördü. O telaş ânında dahi bu soluk renkli, neredeyse bir ölüye ait olabilecek kadar kansız etin korkutuculuğunu hissetti. O sırada Ressam masanın üzerinde duran küçük transistörlü radyoyu açtı ve atölyenin içine bir türkü yayıldı. Cezmi Kara o yanık sesli türkücüye o anda büyük bir minnet duydu. Biraz olsun sakinleşti.

Ancak Polis sanki bu kadarlık bir rahatlamayı ona çok görmüş ve yaptığı işi bozuyormuş gibi uzanıp radyoyu kapattı.

— Bırak allasen, dedi Ressam'a

Türkücünün yardımından mahrum kalan Cezmi Kara ne yapacağını bilemedi. Sırf bir kitap kayboldu diye koskoca bir polis siteye gelir de araştırma yapar mıydı? Bunun içinde çok daha ciddi bir şeyler var muhakkak, diye geçirdi aklından Cezmi Kara. Bu düşünceler içini iyice burktu.

— Çıkıp bir iki nevale alsak mı? diye sordu Ressam.

— Benim kalkmam lazım, dedi Polis.

Polisin kalkacağını işitmek Cezmi Kara'nın yüreğini biraz olsun ferahlattı. Ancak Polis kalkmadan önce içkisini başına dikip son yudumunu aldıktan sonra bardağını gürültüyle masaya koyduğunda, tam o anda, –sanki o gürültünün bir mekanizmayı harekete geçirmesiyle– Cezmi Kara adamı nereden hatırladığını çıkardı. Bu, kaç gece önce rüyasında elinde bir kitap tutarak babası ile kendisini bir çıkmaz sokakta sıkıştıran adamdı! Bunu anladığı anda müthiş bir korkuya kapıldı; gergin sinirleri kopmadan önceki son noktaya ulaştı. Bu garip, akıldışı keşif onu adeta felce uğrattı. Yüreği yerinden fırlayacakmış gibi atmaya başladı. Sıkı sıkıya elindeki bardağa sarıldı, aldığı derin nefesleri belli etmemeye çalışarak titreyen ellerini kontrole çabalayarak bardağı başına dikti. Bu sırada Polis ayağa kalkmış ve elini uzatmıştı. Korkarak adamın, bacakları kadar soluk, damarları fırlamış kemikli elini sıktı. Bu nemli, gevşek temas içini dışına getirmişti. Dizleri bu korkunç telaşa karşın aklının ermediği bir şekilde hafifçe ayaklanmasına izin verdi ve ardından sandalyesine boş çuval gibi oturdu. Adam Ressamla öpüştükten sonra boş mekânda yankılanan, giderek zayıflayan ayak sesleriyle uzaklaştı. Ama o sesler o gece, uykusunda bile Cezmi Kara'nın kulaklarında çınlayıp durdu.

Can Sıkıcı Bir Gün

Cezmi Kara sabah uyandığında ilk iş olarak o kitabı sakladığı yere baktı. Kitap yattığı şiltenin altında, bıraktığı gibi duruyordu. Polisin aradığı bir kitaba bu kadar yakın durmanın, daha da kötüsü onu çalmış olmanın cezası ne olabilir diye uzun uzun düşünmüş içinden çıkamamıştı. Tabii olarak en akıllıcası ondan kurtulmaktı. Cebine koyup uzak bir mahalledeki bir çöp bidonuna bırakmak en doğrusu olacaktı. Ya da daha kolayı, onu banyoda çinko kovanın içinde yakabilirdi. Ama bu bile o tuhaf soruşturmadan sıyrılmasına yeter miydi? O kel herif gerçekten de ondan şüphelenmiş miydi acaba? Adamın yüzünü hatırlamak kanını dondurdu. Sonra ani bir kararla telefona gidip matbaayı aradı ve Mücellit Abdullah gelmediği için çıraklardan birine babasının veraset işlerinden ötürü o gün gelmeyeceğini söyledi. Muhtemelen polis o gün matbaaya gelir diye düşünüyordu. Kitabın baskısını çeşitli matbaalara dağıttıklarına göre sırayla dolaşıyor olmalıydı. Fakat en tuhafı, onca kitap arasında kaybolan bir nüshayı nasıl fark etmişlerdi? Bu sorunun yanıtını da bulamadı

ama o gün işe gitmemekle tehlikeden uzak kaldığı düşüncesi biraz olsun içini rahatlattı. Bu rahatlık, matbaa çalışanlarının evlerini kitabı arama bahanesiyle teker teker basma ihtimalinin aklına gelmesiyle dağıldı. Başına açtığı derde karşın, acayıplığı ve aklının ermediği bir sır taşıması nedeniyle kitaba tuhaf bir kutsiyet taşırmış gibi bakıyordu. Şehvetin çekiciliği ile günahın kefareti iki elinde tutan aciz bir mümin gibi kalakalmıştı. Ondan hem kurtulmak istiyor hem de anlaşılmaz bir şekilde ruhu o kitaba doğru akıyordu. Tüm hayatı boyunca iki tercih arasında gidip gelmenin sıkıntısını en çok o anda; yatağın üzerinde duran kitabın üzerinde ellerini gezdirirken hissetti. Sonra, belki de hayatının en büyük yanlış –belki de en doğru, kim bilebilir?– kararını verip kitabı yeniden şiltenin altına soktu.

Kahvaltıdan sonra büyük koltuğu pencerenin önüne çekip, sokağı daha doğrusu, karşıdaki oteli seyretmeye koyuldu. Tezgâhın ardında gündüz nöbetini devralmış olan kısa boylu, lacivert takımlı bir adam oturuyordu. Ya adamın boyu gerçekten çok kısa ya da benim görüş açımdan öyle görünüyor, diye düşündü. Gerçekten de acayip bir görünüşü vardı. Dikkatlice elinde kıvırdığı gazeteye bakıyordu. Adamın okuduğunun hangi gazete olabileceğini tahmin etmeye çalıştı. Okuduğu her neyse onunla ilgili olarak tezgâhın üzerindeki bir kâğıda işaretler atıyordu. Sonunda adamın at yarışı oynadığına kanaat getirdi.

Sokağın sakinliğini uzaktan, sokağın başındaki ilkokulun tenefüsündeki çocukların cıvıltıları biraz olsun bozuyordu. Çok geçmeden derinden gelen bir zil sesi duyuldu ve o cıvıltı son bir yükselmeye keşildi; sokak eski sakinliğine geri döndü. Arada bir geçen arabaların gürültüleri –tüp gaz kamyonlarının can sıkıcı müziği, taksi kornaları, çöp kamyonlarının gümbürtüleri– dışında sokak gerçekten sessiz sayılırdı. Gelen geçeni izlemeye başladı. Elinde filesiyle uzaklardaki bir pazardan dönen yeşil pardösülü,

başı örtülü bir kadın; yerde bir şeyler ararmışçasına beli bükülmüş, acınacak halde bir ihtiyar; okulu kırdıkları kesin, şakalaşarak bir yerlere giden üç liseli; kırmızısı dikkat çeken ceketinin etkisini kaçamak bakışlarla ölçmeye çalışan afili bir delikanlı, kol kola bir çift, cüretkâr sayılabilecek bir darlıkta pantolon giymiş –kalçaları alabildiğine geniş– yaşı geçkince bir kadın...

Oteldeki kâtip belli ki kuponu doldurma işini bitirmişti; can sıkıntısıyla elindeki kalemi parmakları arasında gezdirip duruyordu. Bu işi bir virtüöz edasıyla yapıyordu. Pek işe yaramasa da becerisi göz kamaştırıcıydı. Bir ara; elinden kalemi her nasılsa tezgâhın üzerine düşürdüğü an, sanki bu beceriksizliğine kimsenin tanık olup olmadığını anlama merakıyla etrafına baktı sonra da Cezmi Kara'nın bulunduğu noktaya çevirdi kafasını. Onu görmesine imkân olmamasına karşın Cezmi Kara insiyaki olarak kendini geriye çekti. Bir süre öylece kaldıktan sonra yeniden baktığında adam yerinde yoktu.

Öğleye kadar neredeyse kıpırdamadan koltuğunda oturdu. Kafasına üşüşen düşünceleri kovalamak için, böyle bir kış gününe hiç de uymayan, hafif bir ısı veren güneşin penceresine saldığı ışığa yüzünü verdi; gözlerini yumdu. Bir başkasına ait olan bir hayat parçasını yaşarmış gibi, herhangi bir sorumluluk duymaksızın kendini ardında bir parlaklık olan karanlığa teslim etti. Ne zamandır duymadığı bir huzur hissetti. Uzaktan gelen şehrin uğultusu bir ninni gibiydi. Nitekim çok geçmedi bedenini kaplayan rehavetle uykuya daldı.

Uyandığında üzerine düşen güneş gitmişti; okul dağılmış, sokağı küçük çocuklar doldurmuşlardı. Gerinip esnedi. Oteldeki adam yerindeydi ve kendi açısından göremediği biriyle konuşuyordu. Konuşurken elindeki kalemi yine hayret uyandıracak beceriyle çevirip durmaktaydı. Çok geçmeden uzaklardan gelen bir zil sesi duyuldu ve öğlenciler derslerine girdiler. Sokak yine sessizleşip tenhalaştı.

Cezmi Kara bu huzurlu ataletten çok hoşlanmıştı. Yedikçe iştahı açılan bir obur gibi, uykunun verdiği sersemlikten iyice mayışmış, daha fazla uyku ister bir halde koltuğuna iyice yayıldı. Başını koltuğun sırtına yasladı. Bu haliyle otelin yalnızca pencerelerini görebiliyordu. Pencerelerdeki perdeler güneşten iyice solmuşlardı ve muhtemelen bir zamanlar renkleri kırmızıydı. Bazı pencerelerde perde bile yoktu, yer yer yırtılmış tüller asılıydı. Cezmi Kara hafifçe doğrulup gözlerini biraz aşağı indirince tam kendi hizasının altına rastlayan kattaki bir pencereden dışarı sarkan bir kadın gördü. Eğilmiş sokağı seyrediyordu. Üzerindeki siyah kombinezondan taşan göğüsleri dikkat çekiciydi. Ama bu manzara Cezmi Kara'da herhangi bir cinsel heyecan yaratmadı. Yüreğini pırpır kadından habersiz onu seyretmekten duyduğu o tuhaf hazdı. Koltuktan kalkıp pencereye yaklaştı; çömeldi ve perdeyi siper edip izlemeye başladı. Kadının yaşını kestirmeye çalıştı. Baktığı açıdan bunu tam olarak saptamak zordu. Kırklarında olmalı, diye geçirdi içinden. Kadın, üzerindeki bir çift gözün farkında olmaksızın fütursuzca sol göğsünü kaşıyordu. Bir ara kahverengi ucuna kadar tüm yuvarlak göğsü ortaya çıktı. Birden arkasından iri bir el uzanıp kadının diğer göğsünü avuçladı, sonra bir başka el ensesinden tutup içeri çekti. Cezmi Kara topu topu birkaç saniye süren bir arada kadının yüzünden gelip geçen şehvet dolu ifadeyi yakaladı. Kadının sesini duymamıştı ama o anda şuh bir kahkaha attığından da emindi. Kapanan tülün ardında karanlığa gömülen odada olan bitenleri tahmin edebiliyordu. Birbirlerine yapışmış olan o iki bedenin heyecan içinde titreyişlerini gözünün önüne getirmeye çalıştı. Her şeyden haberdar olmaktan mutlu bir şekilde gülümsedi ve yeniden koltuğuna döndü.

Öğle yemeğini pek ender yaptığı şekilde mutfakta yedi. Genelde işini salondaki formika masada görürdü. Buluşmaları yıkayıp yıkamama kararsızlığı geçirdikten sonra

onları evyenin içinde bırakıp koltuğuna döndü. Otelin resepsiyonu boştu. Bir süre sonra siyah takım elbiseli, mavi gömleğinin yakaları ceketinin üzerine çıkarmış, zayıf biri otelden içeri girdi ve gözden kayboldu. Bir süre sonra da daha önce pencerede gördüğü kadın ve muhtemelen pencerede gördüğü ellerin sahibi orta yaşlı, göbekli, saçları dökük, kalın gerdanında altın bir zincir taşıyan gri kruvazeli adam otelden çıktılar ve birbirlerine bir şey söylemeden, iki yabancıymışlar gibi iki ayrı yöne doğru uzaklaştılar.

Cezmi Kara ikindi ezanına kadar uyudu. Uzak camilerden gelen ezan sesleriyle birlikte uyandı. Sersem gibiydi. Gözleri kendiliğinden otelin camekânına gitti. Kısa boylu adam oradaydı ve elindeki gazeteyi okumakla meşguldü. Arkasına yaslandı ve bomboş geçen günün can sıkıntısını ancak o an hissetti. Hiçbir şey olmamasından; ya da olanların onun uzağında zararsız şeyler olmasından memnundu ama hareketsizlik can sıkıntısı yaratmıştı. Nereden aklına geldiyse geldi; içeri gitti ve döndüğünden beri açmadığı küçük valizini yatağın altından çıkartıp, cenazeden sonra tanımadığı bir adamın, 'Babanın eşyası' diye eline tutuşturduğu kutuyu içinden aldı. Daha önce, oradayken şöyle bir açıp bakmıştı. İçinde bir sürü resim ve birtakım kâğıtlar vardı. Kutuyu alıp yeniden koltuğuna döndü ve bir süre teneke kutunun üzerindeki resmi inceledi. Yer yer paslanmış kapakta acemice çizilip boyanmış güya uçarcasına koşan bir geyik resmi vardı. Ardında görünen sık ağaçlı bir ormandan kaçır gibiydi. Ormanın yanından bir dere akıyordu ve uzaklarda da uçları karlı tepeler seçiliyordu; ancak camcı dükkânlarında hayal güçleri şaşırtıcı şekilde birbirlerine benzeyen aceleci ressamların ürünlerinde ve rüyalarda karşılaşılabilecek can sıkıcı bir manzara. Kapağın alt tarafında aynı dehanın elinden çıktığı kuşku götürmez bir el yazısıyla yazılmış, pasın sildiği anlaşılmaz bir yazı vardı. Cezmi Kara elini kapakta okşarcasına gezdirdi, sonra da açtı.

Kutunun içinde bir tomar resim onların altında da bir takım mektuplar vardı. Renkleri solmuş, bazıları siyah beyaz, kimisinin kenarları tırtıklı, babasına ve kendine ait resimlerdi. Sanki sıraya koyulmuş gibi babasına ait olanlar üstte yer alıyorlardı: Bir kayıkta kürek çekerken; terzihanede elinde ütü yanında Cezmi Kara'nın tanımadığı irikıyım biriyle, bir prova sırasında –herhalde şehrin tüccarlarından biri olacak– badem bıyıklı bir adamın kolları takılmamış geniş yakalı ceketini sabunla işaretlerken; bir fuarda –İzmir Fuarı'nda– yanında halasıyla; bir Cumhuriyet bayramında (Cezmi Kara bu resmi hatırlıyordu) meydana kalabalığın içinde; bir lunapark fotoğrafı, bir dönmedolabın içinde; terzihanenin kapısının önünde başında bir fötr şapka, kollarını kavuşturmuş bakarken; eski bir Chevrolet'nin direksiyonunda elleri simide sıkı sıkıya sarılı, sanki oturduğu yere ait olmadığını anlatan tedirgin bir nazarla bakarken (Cezmi Kara bu arabayı da hatırlıyordu. Amcası ilkokula başladığı yılın yazında İstanbul'dan halasıyla bu arabada gelmişlerdi ve Cezmi Kara uzun zamandır göremediği amcasının zengin biri olarak döndüğünü ilk kez kapıları mavi, geri kalan yerleri koyu bordoya boyalı jantları pırıl pırıl parlayan o arabayı gördüğü zaman düşünmüştü. Büyüklerin konuşmalarından amcasının bunu bir kumar borcu karşılığında ele geçirdiğini öğrenmişti ve kumar konusundaki deneyimleri misket oynamakla sınırlı olduğundan amcasının yaman bir cicozcu olduğunu düşünerek onunla gurur duymuştu. Babasının tedirginliğini de hatırlıyordu, hatta –muhakkak o resmin çekildiği gün– amcasıyla nedenini o zaman tam olarak kavrayamadığı bir kavgaya tutuştuklarını, halasının araya girerek onları yatıştırmaya çalıştığını da hatırlıyordu. Tartışma sonrası amcası babasını yanaklarından öpmüş, o da yarım yamalak amcasına sarılmıştı. Galiba o resim de bu barışmanın ardından barış işareti olarak çekilmişti. Amcası bir de fotoğraf makinesiyle dönmüştü.);

halasıyla birlikte bir göl kıyısında bir çay bahçesinde otururken; yine halasıyla kol kola yürürlerken (Bu resimde halası gülüyordu ve bu sırada ağzını eliyle kapatmıştı. Çirkin olduğunu düşündüğü önden ayrık dişleri görünmesin diye gülerken hep bu hareketi yapardı ve bunu yapmakta da yerden göğe haklıydı); yine halasıyla sırt sırta bir piknikte, ağabey, kardeş tam bir simetri yaratacak şekilde elleri dizlerinde iki ayrı yöne bakarak oturuyorlardı –hala bu kez gülümsemiyordu; hala, döpiyesli bir kıyafet içinde, tek başına bir dükkânın önünde (Cezmi Kara halasını pek sevmezdi. Sinirli biriydi. Uzak akrabalık ilişkisini bir türlü bir yerlere oturtamadığı Kısacık Halide Hanım’dan sonra –ki eli ayağı tutmayan yatalak kocasını sık sık tuvalete gitmesin diye yedirmedeği söylenirdi– ailenin en nobran üyesiydi hala. Babası tarafından sonradan ikinci sınıfta terk ettiği lisede okuması için İstanbul’a gönderildiğinde iki yıl –iki uzun ve azap dolu yıl– halasıyla yaşadığından ondan nefret etmesi için pek çok sebebe sahipti. Hala o iki senenin sonunda, o yaştan sonra bir albay emeklisiyle evlenip İzmir’e yerleşmiş, bir sene sonra da güya albayın yanlışlıkla ateş almış beylik tabancasından çıkan bir kurşunla, tam alınından vurularak ölmüştü. Cenazesine ne babası, ne kendisi, ne de hapiste olduğu için albay gidememişlerdi.); bu kez amcasıyla bir sokağın ağzında –babasının üzerinde kendi diktiği belli olan bir takım elbise vardı ve sağ eli ceketinin cebinde duruyordu, amca ise o ağabeyine hiç benzemeyen iri göbeğinin üzerinde ellerini birleştirmiş boş boş bakıyordu, (Amcasını pek az tanırdı, çok az görmüştü ve babası da ondan pek sık söz etmezdi; ettiğinde de iyi şeyler söylemezdi. Sonradan öğrendiğine göre Suudi Arabistan’da bir inşaat firmasında çalışmaya gitmiş bir iki mektuptan sonra da ilişkisi kesilmişti. Babası bir keresinde ‘Kayboldu gitti,’ demişti. Cezmi Kara da bunu amcasının Arabistan’da ölmüş olduğunun

işareti saymış ve üzölmüştü doğrusu. Oysa yıllar sonra Büyükada'da bir evde, yatakta boğulmuş olarak bulunduğunu, polisin bu garip cinayeti asla çözemediğini öğrenmişti. Onu tanıyanlar su testisi su yolunda, demişlerdi. Nihayetinde, amcası birçoğı gibi hayatını önüne fırsatlar çıkacak o günün beklentisi içinde geçiren, ve can sıkacak şekilde o fırsatları tıpkı ötekiler gibi ıskalayan ve bunu yaparken de eğlenmesini becerebilen biriydi); biri kız üç küçük çocuğun bir fotoğrafıhane resmi. (Sağdaki elini kızın omzuna atmış olanın amcası olduğunu çıkardı, diğerkleri de halası ve babası olmalıydı. İyice solmuş resmin sağ alt köşesinde küçük Foto Asır yazısı okunuyordu. Üç çocuk da sıkıntılı görünüyorlardı.)

Babası neredeyse tüm resimlerinde acayip acı bir te-bessümle bakıyordu. Cezmi Kara babasının bu ifadesini o kadar iyi bilirdi ki; sinirlendiğinde böyle olurdu. Demek ki diye düşündü, babam resim çekirtmesini hiç sevmemiş ya da resimler hep mutsuz anlarına ait...

Bunların altında çoğı Cezmi Kara'nın küçüklüğüne ait fotoğraflar vardı: Malum kıcı açık bebeklik fotoğrafları; ilkokulda bahriyeli kıyafetiyle bir bayramda; ilkokulun önünde çekilmiş önlüklü sınıf fotoğrafı (Cezmi Kara o kalabalığın arasında kendisini güçlkle bulabildi); amcasının kirveliğini yaptığı üç dört sünnet fotoğrafı; askerdeyken babasına gönderdiği iki resim. Biri elinde tüfikle, diğeri bir fotoğrafhanede çekilmiş bir vesikalık; arkadaşlarıyla içki sofrasında (Bu resmin babasının eline nasıl geçtiğini çıkaramadı).

Bu resimlerin altında babasına ait Bağkur karnesi ile Umum Kadın ve Erkek Terziler Konfederasyonu Üyelik Kartı vardı. Bunların altından da bir kısmı amcası bazıları da halası tarafından yazılmış epey eski mektuplar çıktı. Hepsini şöyle bir gözden geçirdi. Yalnızca en altta amcası tarafından yazılmış tarihsiz çok kısa bir mektup ilgisini çekti. Şöyle yazıyordu:

Ağabeyim,

Hepimizin günahları var. Bunları yaşamaya mecburuz. Biliyorum ele bulaşan kan çıkmıyor ama kimin eli temiz ki? Yüreğini ferah tut. Bunun kader olduğunu düşün. Rüyalарının da bir an önce düzelmesini temenni ederim.

Sağlıcakla kal.

Kardeşin

Cezmi Kara pek bir şey anlamadı. Babasının rüyalarının bir zamanlar sıkıntılı olmasının ne nedeni olabilirdi ki? Ele bulaşan kan neydi? Bunlar kafasını karıştırdı; ama esas düşündüren en alttan çıkan bir fotoğraftı; aslında yarım bir fotoğraf. Resim belli ki bir fotoğrafhanede çekilmişti. Babası diğerlerinden farklı bir şekilde gerçekten gülererek bakıyordu. Resim babasının yanında duranın tam omzundan itibaren yırtılmıştı. Ancak bu omzun bir kadına, resmin de mutlu bir güne ait olduğu belliydi. Nefretle resimden çıkartılmış kadının kim olabileceğini bulmaya çalıştı. Kendi doğumundan hemen sonra ölen annesi ya da o ölümden sonra yaşanmış bir kırık aşk hikâyesinin kahramanıdır diye geçirdi içinden.

Onca resmin içinde annesine ait tek bir fotoğraf yoktu. Ömrü boyunca da ona ait, gençlik günlerinden kalma tek bir soluk resim görmüştü o kadar. Resmi tesadüfen evin bir köşesinde keşfetmiş ancak uzun ısrarlardan sonra babasından o fotoğrafla ilgili bilgi alabilmişti. Oradaki yüz de o kadar soluk ve belirsizdi ki hiç görmediği annesini neredeyse suretsiz bir varlık olarak benimsemek zorunda kalmıştı. Ona ait bir resim görme isteğini elinde hiç olmadığını söyleyerek geçiştiren babasının tavrını da hiç anlamamış, bir süre sonra da sonuçsuz girişimlerinden vazgeçmek zorunda kalmıştı. Belli ki, gerçekten ona ait hiçbir fotoğraf yoktu ortalıkta. Babasının ölen annesi ile ilgili hoş hatıraları olmadığı belliydi; ondan söz açıldığında o rahatsız ifadesine dönüyor daha da beteri giderek

artan bir dozda sinirleniyordu. Annesiyle ilgili bilgileri –o da yarım yamalak– halasından almıştı ki, bunlar da onun güzel ve becerikli bir kadın olmasıyla sınırlıydı. Cezmi Kara çocukluğunda ve yeniyetmelik çağlarında uzun süre annesine ait bir resim aradı ama bulamadı. Sonunda bu tatminsiz isteğini öylesine derin bir yere gömdü ki yıllarca onu aklına dahi getirmede. Hiç annesi olmamış bir yaratık gibi yaşamaya başladı. Ve tuhaftır ki o yırtık resmin hatırlattıkları ile kısa bir süre önce kıpırdanmış merakı –onca zaman sonra– ağır ağır harekete geçti.

Cezmi Kara kutuyu karıştırmaktan sıkıldı ve onu yere bıraktı. Penceresine döndü. Bir süre sonra uzaktan körler orkestrasının kırık dökük melodileri ve solistin bet sesi duyulmaya başladı. Akşam iyice çöküp, otelin ışıkları yarıncaya kadar yerinden kalkmadı. Akşam yemeğini koltukta yedi. Sekize doğru otelin kâtibi yerini zayıf genç oğlana bıraktı. Tıfıl oğlan yerine geçtiğinde aynı o adam gibi gazeteyi eline aldı ve onun kadar becerikli olmamasına karşın diğer eliyle kalemi çevirmeye başladı.

Nöbetini devreden adam biraz sonra otelden ayrıldığında Cezmi Kara onun kısa filan değil basbayağı bir cüce olduğunu hayretle gördü. Boyunun yarattığı sıkıntıyı hiç ciddiye almıyormuş bir edayla, az önce çok önemli bir işi başarmış gibi iki yana salınarak yürüyüp gitti.

Cezmi Kara kim bilir kaçınıcı kez uykuya daldı. Uyandığında üşüdüğünü hissetti. Yatak odasına gidip bir kazak giydi ve sanki odaya gitme nedeni aslında oymuş gibi hiçbir ikirciklik göstermeden yatağın altındaki kitabı aldı ve koltuğuna geçti. Sabah ezanına kadar gözünü kırpmadan tüm resimlere tek tek bakarak yüzleri birer birer ezberledi...

Dilencinin Anlattığı Hikâye

Cezmi Kara matbaaya gittiğinde Mücellit Abdullah makinelerin birinin başındaydı. Cezmi Kara'yı görmüş olmasına karşın kafasını kaldırmadan işine devam etti. Bir gün önceki kendisinden habersiz ayarlanmış tatile bozulmuş olduğu belliydi. Cezmi Kara hiçbir şey yokmuş gibi önlüğünü giyip makinenin başına geçti. Öğleye kadar çay bile içmeden durmaksızın çalıştı. Ancak bir ara diğerlerine belli etmemeye çalışarak çıraklardan birine bir gün önce matbaaya herhangi bir tanımadık –polis lafını özellikle ağzına almadı– birinin gelip gelmediğini sordu. Çocuk kimsenin gelmediğini söyleyince derin bir rahatlama hissetti. Kimse bundan şüphelenmesin diye gülümsemeye çalıştı ama dudaklarına bir tebessümünün takılmasına da engel olamadı. Büyük bir yükten kurtulmanın hafifliği ile işine döndü.

Öğle tatilinde büfeden ısmarladığı tostı bir başına yerken, içeri üstü başı perişan yaşlı biri girdi. Avcundaki enamı gösterip dilenen dilencilerden biriydi. Ancak sımaşık değildi. Cezmi Kara tersleyince sesini çıkartmadan ağızını

dönüp kapıya yönelmişti ki bir umuttur hesabıyla dönüp,

— Ben Urfa'lıyım, dedi. Sen neredensin?

Cezmi Kara hemşeri olmadıklarını açıklamanın bir başka konuya yol açacağını bunun sonunda da o enamlardan birini satın almak zorunda bırakacağını hissederek,

— Yok işte, dedi patron yok dedik ya.

— Biraz ısınabilir miyim? diye sordu adam ve yanıtını beklemeden makinelerden birinin yanında duran elektrik sobasının karşısında çömeldi.

— Dışarısı o kadar soğuk ki, diyerek ellerini ısıtıyordu. Gerçekten de o gün, bir önceki yaz havasıyla karşılaştırmayacak bir ayaz yapmıştı.

— Sıcağı o kadar severim ki, dedi adam ellerini neredeyse kor halindeki tellere yapıştırarak.

— Sıcağı o kadar severim ki diye yineledi. Hayatım ateş karşısında geçti benim. Ben hamamcıyım aslında, diye ekledi.

Söylediklerinin etkisini anlamak için Cezmi Kara'nın gözlerine bakıyordu. O dilenci haliyle aslında, en azından bir zamanlar geçerli bir meslek sahibi olduğunu iddia etmenin inanılmaz kaçtığını biliyordu. Biliyordu ki, kaderinin bir oyunu olarak bu hallere düştüğünü, aslında bir zamanlar sokaklarda dolaşan kalabalıktakilerin çoğundan daha saygıdeğer bir hayata sahip biri olduğunu, o zamanlar el avuç açmak bir yana yeterince kazandığını anlattığında karşısındaki bu adam inanmayacaktır. Ama o yine de anlattı. Garip olan şu ki, anlattıklarının hepsi de doğrudu. Cezmi Kara da bunları inanıyormuş gibi sessizce dinledi.

— Bana bir bardak çay verirsen sana güzel bir hikâye de anlatırım. Bastığın kitaplarda bulamayacağın bir hikâyeye... dedi dilenci.

Cezmi Kara'nın hikâyeye dinlemeye niyeti yoksa da keyfi yerine geldiğinden ses çıkartmadı; matbaanın bir köşesindeki tüpün üzerinde kaynamakta olan demlikten bir

bardağa çay koyup verdi. Bunu bir hikâyenin bedelini ödemekten çok adama acımış olmaktan yapmıştı ve doğrusu anlatacağı hikâyeye umurunda dahi değildi.

— Sağ ol, dedi adam. Çayından bir yudum aldı ve hikâyesini anlatmaya başladı.

— Bu tam olarak benim hikâyem değil aslında. Olay yıllar yıllar önce benim olduğu kadar birlikte çalıştığımız ateşçi Osman'ın da başından geçti. Hatta, belki bu daha çok Meryem'in hikâyesidir. Ama içinde ben de varım ve sana anlatıyorum. Dinledikten sonra belki senin olur. Şimdi tam olarak bilemiyorum, bir hikâyenin gerçek sahibi kim olabilir kestiremiyorum.

Urfa'da Osman'la aynı hamamda çalışırdık; tarihi Mürüvvet Hamamı'nın külhanında. Burası Osmanlıdan ötesine Araplara gider derler. Bilemiyorum. Bilebildiğim o zamanın en eski ve makbul hamamıydı. Galiba o zamanlar ruhları kadar bedenlerine de özen gösteren insanların yaşadığı bir dönemdi. Belki de kaynar suların bu ruh temizliği meselesinde de işe yaradığı vehmine kapılmışlardı; belki bu yüzden hamama doluşurlardı. Şimdi bunun beyhude bir çaba olduğunu öğrenmiş olmalılar.

Bizim işimiz külhancılıktı. Gün boyu hamamı sıcak tutmak için habire odun kömür atardık ocağa. Bilen bilir ağır ve pis bir iştir. Garip bir çelişki; hamamda çalışmamıza karşılık terden, kömür tozundan leş gibi olurduk. Yalnızca alevlerin aydınlattığı küçük cehennemimizde boğucu nemli hava nefes almamızı bazen öyle zorlaştırır, bedenlerimizi yalayan alevler öylesine izler bırakırdı ki, Yüce Yaradan'ın bu tarafta çektiirdiği bunca azaptan sonra iş günahlarımızın kefaretime geldiğinde bize özel bir hak tanıyacağına inanırdık. Daha doğrusu buna ben inanır ve dile getirirdim. İnancının benden daha sağlam olduğu kuşku götürmez Osman bu laflarımı tedirginlikle karşıladı. O benden gençti; benim gibi şikâyet etmezdi. Etse de bunu tehlikeli olabilecek yerlere getirmeden, bu

dünyadakileri sorumlu bırakacak ölçüde yapardı. Zaten çok konuşkan biri de sayılmazdı. Ben çalışırken çenemi tutamaz, sürekli konuşur, küfürler eder bazen de türküler söylerken o garip bir tevekkül içinde kurulmuş bir makine intizamıyla kömürleri küreklerdi. İşini bazen beni sınırlendirecek kertede sabırlı bir şekilde görür, ateşi harlamadığı zamanların dışında gözleri alevlere dikili; orada benim göremediğim her neyse ona bakarak sessizce oturur, benim anlattıklarımına kısa birkaç cümleyle karşılık verirdi. Doğal ki o sessiz ve yeknesak ruh haliyle öylesine bir cehennemde beraber olmak için seçilebilecek yoldaşlardan değildi ama kader denen kitabın yapraklarında adlarımız bir şekilde yan yana gelmişti. Neden geldiğini çok geçmeden de anladım zaten.

Zamanla ondaki tuhaf bir değişimin farkına vardım; fark ettim ki, bu sessiz hali giderek dikkat çekecek bir esrik kapanıklığa dönüşmekte, bakışları giderek donuklaşmış ve ettiği birkaç kelime bile tamamen kesilmiştir. Dalıp dalıp gitmeleri uzun nöbetler halini alıyor, ateşe diktiği gözleri o alevler kadar dikkat çekici bir şekilde parlayıveriyor, ardından kapkara kesiliyor, güçlü kuvvetli elleri küreği tutarken bir saralıya aitmışçesine titriyor... Bir şeyler olduğu belliydi. Ağzını aradım birkaç kere. Hiçbir şey söylemedi. Ama bir cuma günü gecikip de ocağa geldiğimde işin kokusu ortaya çıktı. Osman'ı cehennemliğin yanındaki merdivenlerden yukarı çıkarken gördüm. Telaşlı bir hali vardı. Gizlice izledim. Külhanın üzerindeki dar koridordaki tuğla duvarın önünde diz çöktü, duvardan dikkatlice bir tahta takozu çıkardı ve gözünü o küçük deliğe dayadı. Cumaları hamamın kadınlar günü olduğundan ne yaptığı açıktı; Osman kadınları dikizliyordu! 'Vay pezevenk' dedim kendi kendime. 'Benden habersiz karıların dikizliyormuş meğer.'

O sırada beni fark etti. Utancından kıpkırmızı kesildi. Başını önüne eğdi.

'Ne biçim herifsin be' diye alayla güldüm suratına. Terbiyeli bir gencin yapacağı şekilde gözlerini kaçırdı, ne yapacağını bilmez bir şekilde kıvranmaya başladı. Onu kenara itip içerdekileri görmek için gözümü deliğe dayayacaktım ki, boğazıma sarıldı. Mengene gibi sıkıyordu. 'Sakın bakma, sakın bakma. Öldürürüm seni!' diye ağzından köpükler saçarak bağırdı. Güç kurtardım kendimi. Osman çok güçlü kuvvetli bir gençti, beni gerçekten de kolaylıkla boğabilirdi. Yakamdan çeke çeke geriye, külhanın başına getirdi beni. Korkmuştum doğrusu. Onu çılgına çeviren her neyse benim oracıkta can vermeme neden olabileceği âşikârdı. Sessizce bir köşeye büzüldüm. O ocağın başına oturup gözünü ateşe dikti. Uzun süre sessiz kaldı. Neden sonra 'Ben... âşık oldum ben...' dedi. Boğazımda ellerinin bıraktığı zonklama devam ediyordu. Konuşmaya çalıştım, konuşamadım. 'Bir güzele âşık oldum'. Güçlülükle sesim çıktı, 'Eee iyi işte' dedim, 'Bu iyi bir şey'. Belli ki delikten âşık olduğu kadını dikizliyordu ve benim kadını görmemi ondan istememişti. 'Nasıl biri bu?' diye sordum yine de. O çılgın hali biraz olsun yatışmıştı. Tehlikenin uzaklaştığını anlamıştım. 'Çok güzel bir kadın. Her Cuma gelip yıkanıp gidiyor. Güzelliğini sana anlatamam tabii, ama çok güzel,' dedi. Kadından söz ederken yüzü parılıyordu.

Doğrusu benim de arada bir açtığım bir delikten içerisini dikizlediğim olmuştu ama o güne değin güzel bir kadına denk gelmemiştim. Bahtıma ya alabildiğine şişman kadınlar ya da kemikleri sayılan sebisübyan takımı denk gelmişti. Bir kadını gizlice izlemenin zevkine hiç varamamıştım. Osman'ı kıskanmıştım doğrusu. O eski sakın haline dönmüş olduğuna iyice kanaat getirdiğimden, biraz da bu kıskançlığımdan, içimden alay etmek geldi. 'Güzel göğüslü, dal bedenli, ahu bakışlı bir tazedir muhakkak,' dedim. 'Yüzünü hiç görmedim,' dedi Osman. 'Yalnız vücudunu gördüm. Sırtının güzelliğini anlatabilmemin

mümkünü yok.' Şaşırmıştım. Yüzünü görmediği bir kadına bir insan nasıl tutulabilirdi ki? 'Beni fark ettiğinden eminim. Öylesine koruyor ki yüzünü, bunu ancak gözetlendiğini bilen biri yapabilir. Bedenini öylesine eğip büküyor, göstermek istediği yerlerini öylesine çabuk gösterip saklıyor ki, bunu ancak benim varlığımdan haberdar biri gerçekleştirebilir. Buna karşılık kışkırtıcı olduğu kadar da iffet sahibi biri gibi davranıyor. Bedeninin istediği bölümlerini en küçük ayrıntısına kadar sunarken bayağı hiçbir hali yok. Bir yanıyla ateşli bir aşifte gibi, diğer tarafıyla günahsız bir bakire saflığına sahip. Yalnız yüzünü ne yapıp edip saklıyor. Tüm kıvrımlarından, kuytularından haberdarım ama yüzü nasıldır bilmiyorum,' dedi.

Tıpkı denizcilere musallat olan deniz kızları gibi haremciiler arasında da göbek taşı civarında ortaya çıkan böyle fettean kadınların varlığından söz edilegelmiştir. Ne var ki, bana böylesi hiç denk gelmemişti. Osman'ın bu haline hem gıpta etmiştim hem de dertsiz başımı belalara sokmadığı için Tanrı'ya şükretmiştim. Başımdan o güne kadar öyle dehşetli bir sevdâ geçmemiş olmasına karşın kimilerinden –sevdâya düşüp kavrulmuşlardan– öğrendiğim gerçeklerden de haberdardım. O güne kadar yüreğimi o alev tütsülememesine karşılık birinci elden duyduklarımle neyle karşı karşıya olduğumu kestirebiliyordum. (Sonradan bu bilginin ne kadar eksik kaldığını da öğrendim.) Aşka bulaşmak tehlikeli bir hastalığa yakalanmak gibidir; ilacını bilsen de almak istemezsin ve alsan dahi bu ancak daha çok hastalanmana neden olur. O yüzden Osman'a bulunabileceğim bütün önerilerin gereksiz bir çabadan başka bir şey olmayacağı kesindi. Gözleri bir âşîğın gözlerine dönüşmüştü; bu gözlere daha önce başkalarında da rastlamıştım. Böyle nazarlara sahip olmak bir erkeğin bulaşabileceği en tehlikeli serüvenin en tehlikeli belirtisidir. Derin bir yarın tam kenarında kapıldığınız hayalle yürürsünüz; gerçek tehlikenin farkında bile olmadan

acayip bir miknatısın sizi çekip almasından mutluluk duyarsınız. Yürüdüğünüz yol sizi bir uçuruma götürürken aklınız başka bir yeredir. Osman da böyleydi; akli başka bir yerde uçuyordu. 'Âşığım o kadına ama yüzünü hiç bilemeyeceğim,' diye mırıldanıp duruyordu...

Bu anlattığım çok eski zaman. Kadınların her taraflarını kara çarşafı kapadıkları bir devir. O yüzden zavallı Osman, anlattığına göre her seferinde kadın hamamı terk ederken kendisini dışarı atıp hamamdan çıkan kara çarşafıllara baktığında, o ceylanın hangi kumaşın altında saklandığı bilmeceyi çözmekten aciz olduğunu görüyordu. Onlardan hangisi yanıp tutuştuğu kadındı? Hangisi sırtına bakıp yutkundugu dişi? O siyah kumaşlardan hangisi o füsunkâr güzeli saklamaktadır? Bunları bilememek Osman'ı tüketiyordu.

Zavallı Osman zamanla gerçekten takattan düşer oldu. Aşk ruhundan sonra beynini, şimdi de bedenini ele geçirmiş gibiydi. Deliler gibi çalışıyor, ama artık çabuk yoruluyordu. Güçlü kolları küreği kaldırırken bir kuklaya aitmişçesine aniden boşanıveriyorlardı. Artık öylesine çok ve yoğun bir şekilde dalıp gidiyordu ki bir seferinde pantolonuna sıçrayan alevi fark etmedi bile. İnanılmaz gibi görünebilir ama dizine kadar yanan pantolonunu ben söndürdüğümde o hiçbir şey olmamışçasına, dalıp gittiği alevleri izlemekle meşguldü. Ancak, cumayı ipe çekiyordu. Bütün hafta sarhoş gibi dolaştıktan sonra cuma sabahları erkenden büyük bir heyecanla hamama damlıyor, olur da kadını kaçırdı diye neredeyse sabahtan itibaren o deliğin başına geçiyordu. Kadını izledikten sonra inanılmaz bir neşeye dönüyor ama bu neşesi pek kısa bir süre dağılıyor, kederli bir hal alıyordu. Ben de olan biteni şaşkınlık içinde izliyordum.

Bir gün garip bir şey oldu. Bir pazar günüydü galiba. Osman yemeğe gitmişti. Ben yalnızdım. Külhana kömür atarken içeri çarşafı bir kadın girdi. Sanki oraya daha

önce defalarca gelmiş birinin rahatlığı ile gözlerini benden ayırmadan dar odanın etrafında bir tur attı. Bu alışıldık bir durum sayılmazdı. Bu gariplik karşısında şaşkınlıktan elimdeki küreği düşürdüm. Kadının her tarafı kara bir kumaşla kaplanmıştı. Gözlerini de kara ince bir tül örtüyordu. O tüle karşın bana diktiği gözlerinin pırıltısını seçebildim. Kadın durup beni inceledi ve hiçbir şey söylemeden gitti. Ne olduğunu tam olarak anlayamamıştım ama içimde filizlenen şüphenin kimi işaret ettiği de belliydi. Bu nedenle Osman'a bir şey söylememeye karar verdim.

Aynı günün ikindisi hamamdan ayrılıp evime giderken تنها bir sokağın köşesinde çarşafli bir kadın belirdi karşımda. Hiçbir şey söylemeden karşımda dikildi. Tülün ardındaki o gözleri görür görmez tanıdım. O gün gelip bana bakan kadındı. 'Beni uzaktan takip et,' diye fısıldadı ve uzaklaştı. Dar sokaklardan geçip yüksek duvarlarla çevrilmiş bir binanın kapısından içeri girdi. Bir süre bekledikten sonra ben de kapıya seğirttim. Hafifçe itince kapı açıldı. Etrafı kolaçan ettim. Kimseler yoktu. Hemen içeri süzülüp kapıyı kapattım. Ortasında küçük bir havuzun olduğu genişçe bir avludaydım. Havuzun ortasında ağzından su akan bir balık heykeli vardı. Zengin birine ait bir ev olduğu belliydi. Avlunun bir tarafındaki üç katlı taş bina görkemli bir yapıydı; oranın para sahibi insanlarına layık cinsten duvarları oymalı bir ev. Ortalıkta kimseler görünmüyordu. Etraf sessizdi, yalnızca bir su sesi işitiliyordu o kadar. Gitmekle kalmak arasında ikircikliliğe kapıldım. O zamanlar, oralarda bir başkasının mahremine tecavüz etme fikri bile ağır cezaları göze almayı gerektirirdi. Doğrusu ürkmüştüm. Heyecanımın büyüklüğüne karşılık anlamını tam olarak kestiremediğim bir korku da yüreğimi tırmalıyordu. Birden evin yüksek kapısında çarşafli kadın belirdi, eliyle gelmemi işaret edip evin karanlığında kayboldu. Ardından ben de eve girdim. Dediğim gibi zengin bir evdi. Daha girişteki künde-kârî kapıdan girdiğimde

başka bir diyara geçiyormuş hissine kapıldım. Dışarının keskin ışığından sonra gözlerim içerisinin karanlığında ayrıntıları seçemez oldu; ama bu geçici bulanıklığın ardından giderek içerinin ihtişamı belirmeye başladı. Yerlere ipek halılar serilmişti, odanın etrafı göz alıcı kilimlerle kaplı bir sedirle çevrelenmişti ve merdivenlerin başladığı yerde kadın çarşafının içinde bana bakıyordu. Gözlerindeki tülü çıkarmıştı. Bir süre bakıştık. O ne gözlerdi Tanrım! Neden sonra konuştu; 'Beni hamamda gizlice izleyen sensin değil mi?' diye sordu. Sesimi çıkartmadım. Şaşkınlığım ve heyecanım daha da artmıştı. 'Neredeyse her tarafımı gördün, yüzümü merak etmiyor musun?' 'Evet' dedim, 'Merak ediyorum, çok merak ediyorum.' 'O duvarın ardından, hamamın sıcağına rağmen hararetini hissediyorum,' dedi. 'O küçük delikten çıkıp gelen bir buhar her tarafımda dolaşıyor. Ancak gerçek bir âşıktan yükselebilecek bir koku duyuyorum. Şehvet ve sadakat kokusu... Bütün kadınlar bunu bilirler..' Ve yüzünü açtı! Donup kaldım. O güzelliği tarif etmeye ne yazık ki yeteneklerim el vermiyor. Bu yüzden yetersiz kalacak tanımlarla beceriksizliğimi sergilemek istemiyorum. Yalnız şu kadarını söyleyeyim; bu yeryüzünde yaşayan kadınların toplam güzelliğinden daha fazla bir güzelliğe bakıyordum. O yüzün parlaklığı gözlerimi kamaştırıyordu. Ama bu kadarla da bitmiyor; birden çarşafın tamamı ayaklarının dibine düştü ve içinden çıtırçıplak bedeni çıktı. Hâlâ o an nefesim kesilip kalbim nasıl durmadı anlayamıyorum. Cenab-ı Allah bugünleri göstermek istemiş demek ki. Yoksa herhangi ölümlü bir erkeğin bu çıplak beden karşısında heyecanından canının uçup gitmemesi Allah'ın inayetiyle ilgili bir iştir. Ben ise o güzellik karşısında sadece titredim; zavallı bir saralı gibi titredim. Damarlarımda, içine her gün kömürler attığım o fırının kıvrılıp bükülen şeytani alevleri cidarları kavura kavura yol alıyordu sanki. O ise bıraktığı etkinin farkında, gülümsüyordu. Yanıma gelip

bana sarıldı ve dudaklarımdan (ihtiyar sanki o temasın bıraktığı izleri ararmış gibi parmaklarını dudakları üzerinde gezdirdi) öptü beni. Orada, halıların üzerinde ona sahip oldum. O benim, ben onun olduk. Hayatımda ne daha önce ne daha sonra böyle bir mutluluk, böyle bir şehvet, böyle bir günah tatmadım. Hiçbir erkeğin tattığına da ihtimal vermiyorum.

Yoğun şehvetin ardından gelen rehavetle ona sarılıp uyudum. Bir süre sonra beni uyandırıp gitmem gerektiğini söyledi ve vücudunu saklamaya çaba göstermeden koşarak merdivenlerden çıkıp kayboldu. Ben de arkasından bir sarhoş gibi evi terk ettim.

Hemen o akşam o evi ve kadını soruşturdum. Meryem adında bir dul olduğunu, zenginliğinin bir zaman önce ölen kocasından miras kaldığını söylediler. Namusuna çok düşkün olduğunu, peşinde olanların çokluğuna karşılık hiçbir erkeğe yüz vermediğini anlattılar.

Ertesi gün Osman'ın yüzüne bakmakta sıkıntı çektim. Garip bir ihanetin sahibiydim. Bir şekilde arkadaşımı aldatığım için yüreğim sıkışıyordu ama onun hiçbir şeyin farkında olmaması, sesimi çıkartmadığım sürece de farkına varamayacak olmasından da ferahlık duyuyordum. Ancak hikâyelerde olabilecek bir gariplik içindeydim. O ise gerçekten hiçbir şeyin farkında değildi ve bir an önce cumanın gelmesini bekliyordu.

Günler geçtikçe beni kıskanmaya başladığını hissettim. İşin tuhaflığı şuydu ki; kıskanma nedeni zayıf bir ânında o kadından bana söz etmiş olması ve bana onun anlattıklarıyla kadının kimi bedensel sırlarını öğrenmiş bulunmamdı. Hatta zamanla bu kıskançlığı daha da ileri gitti ve yıkanmaya gelen kadının çıplak bedeni ile benim aramda olan birkaç duvarın yetersiz olduğunu ima etmeye başladı. Bu kadarı ile bile bana bakarak homurdanıyordu. Tanrı korusun, ya bir de olan biteni öğrense; adını bile bilmediği âşığı ile her gece buluştuğumu ve o

buluşmalarımızdaki olan bitenleri bir bilse canımı hemen orada külhanın yanında alacağından, hatta büyük ihtimalle bunun acısını geçirmeyeceğini düşüneceğinden küçük parçalara ayıracağı bedenimi ocağın içinde yakacağından emindim. Yüzünü bile göremeden âşık olduğu kadının en derin kuytularında dolaşan dudaklarımı, dilimi, ellerimi nasıl parçalara ayırırdı acaba? Benim kafam ise iyice karıştı. Doğruyu bulmakta güçlük çekiyordum. Osman o küçük delikten kadına doğru süzülen o efsunlu ruhun gerçek sahibi olarak kadın üzerinde benden daha çok hak sahibi olabilir miydi? Bunu düşünmek de beni çıldırtıyordu. Sonuçta kadın bilmeden de olsa beni seçmişti. Demek ki kadınlar için şehvetin ve aşkın rayahasının gerçek sahibini bulmak o kadar da kolay bir iş değildi. Gerçi bir ara o delikten süzülen kokuyu tam olarak hissedemediğini fısıldamıştı ama dudaklarım lafını ağızda bırakmıştı. Üzerine iyice abandığımda da kokuyu mokuyu çoktan unutmuştu zaten...

Ancak giderek böyle hikâyelerde başa gelenler bana da musallat olmaya başladı; Meryem'e giderek daha çok bağlanmaya başladım. Bu yalnız tensel bir çekim de değildi, ruhum da eşini onda bulmuş gibi giderek daha fazla kıpırdanmaya, kalbim daha önce asla duymadığım şekilde titremeye başlamıştı. İtiraf etmekte güçlük çekiyordum ama durum aşikârdı: Meryem'e âşık olmuştum; bu da beni iyice dehşete düşürüyordu. Bu yalnızca sıradan bir aşk da değildi; onun tattığım şehvetinin de gönüllü esiri olmuştum. Ruhum ve etim şiddetle onu istiyordu. Doğal ki, aşk ateşine kapılmış bütün ölümlüler gibi –komik ama– bana da musallat olan bir kıskançlığa kapılmıştım. Bu yüzden –bir başkasının hayaliyle kısıtlı da olsa– onu paylaşma düşüncesi giderek beynimi oymaya başlamıştı. Bunu kalbimin derinliklerinde iyice hissettiğim o günden sonra, artık her akşam ziyaretine gitmeye başladığım kadına bundan böyle hamama gelmemesini tembihledim.

Kadının o beklediği cuma günü gelmemesi Osman'ı şaşkına çevirdi. Neredeyse bütün gün gözü delikte kadını bekledi. Gelmeyince ondan sonraki cumayı bekleme-ye başladı. Artık neredeyse hiç konuşmuyorduk. O kendi derdiyle öylesine meşguldü ki benim halimi anlamı-yordu bile. Ben ise içten içe dış bileyerek alayla izliyor-dum Osman'ı. Meryem'i göremeyeceği, böylece güçlü omuzlarının iyice çökeceğini bildiğim cumanın bir an önce gelmesini bekliyordum. Meryem gelmedi. O cuma ve diğer cumalar da gelmedi. Osman'ın başlangıçta ken-dince uydurduğu gelememe nedenleri konusundaki zor-lama ihtimaller birer birer eriyip yok oldu. Osman da gi-derek gözle görünür bir şekilde erimeye başladı. Aşkın bir insanı nasıl küçülttüğünü gözlerimle gördüm. O be-den giderek zayıfladı, ufaldı, etleri pörsüdü, derisi eski parlaklığını kaybetti. Sonu gelmez öksürük nöbetleri başladı. Çok geçmeden de hastalanıp yatağa düştü.

Onun bu haline üzüldüğümü söyleyemem. Sonuçta rakibimdi ve biliyordum ki o da benim yerimde olsa ay-nı acımasızlığı seçerdi. Hatta açıkçası benden daha açık yürekli biri olduğundan meseleyi çok daha kısa bir yol-dan çözmeyi yeğlerdi. Ancak herkesin hayat, aşk ve ölüm sırlarına önerdiği çözümler farklı farklıdır. Doğru-su onun aşk konusundaki marazi hali benim bilmediğim ve duymadığım bir nitelikteydi. Bu yüzden içten içe şa-şırtıyor ve açıkçası gıpta ile bakıyordum. Hayatımda ilk kez birinin aşk yüzünden hastalanabileceğine ve sonra-sında daha da fazlasına uğrayabileceğine tanık oldum. Osman yatağa düştükten birkaç hafta sonra bir cuma gü-nü doktorların bir türlü teşhis koyamadıkları –ama be-nim gayet iyi bildiğim– bir hastalıktan öldü.

Osman'ın ölümü kalbimde hem bir ferahlık hem de anlatılmaz bir yeis yarattı. Ama dediğim gibi ben de âşıktım. Sıkıntılarıım kısa bir süre sonra –hatta beni şa-şırtacak kadar çabuk bir zamanda, birkaç saat içinde–

uçuşup yok oldular. Ne var ki Osman'ın ölümünden hemen sonra o gün Meryem'de bir gariplik peyda oldu. O gece ona gittiğimde suratı solmuş gibiydi. Öpüp okşama-ya çalıştığımda benden iğrenircesine uzaklaştı ve yüreğimi buz kesen bir itirafta bulundu: Başlangıçta bende hafif de olsa hissettiği o şehvet kokusunu artık duyamadığını o yüzden etime dokunamadığını söyledi ve koşarak yanımdan uzaklaştı. Yine de arkasından gidip ona sarıldım, hatta biraz da zorlayarak ona sahip oldum ama o ateş tamamen sönmüştü. İçindeki etim kalbinden ulaşan bir soğukluğu hissediyordu yalnızca.

O geceden sonra Meryem'in yüzünü bir daha hiç görmedim. Her akşam benim için açık olan kapı bir daha hiç açılmadı. Bir süre sonra da Meryem'in başka bir diyara göç ettiğini öğrendim. Uzun bir süre sokakta gördüğüm her çarşafının o olabileceği ihtimali ile heyecan içinde yaşadım. Anladım ki zavallı Osman da tıpkı benim gibi umutsuz bir heyecanla sokaklarda dolaşmıştır; her kara kumaşın altında onu hayal etmiştir. O Osman ki aşkının ve şehvetinin bana bulaşan kokusu bile o kadını bir süre de olsa bana meftun etmiştir. Aşk böylesine tuhaf bir şeydir işte...

Adam hikâyesini bitirince başını öne eğdi, elindeki çoktan bitirmiş olduğu bardağı iki parmağı arasında salladı. Cezmi Kara hikâye için daha çarpıcı bir son umuyordu; yine de adamı yolcu ederken eline birkaç kuruş sıkıştırmadan da edemedi.

Hayat Raslantılar Üzerine Kurulu Bir Senaryodur

Cezmi Kara o gece rüyasından yüzü belirsiz birinin fısıltısıyla uyandı. Uyku sersemliğinden fısıltının rüyasına mı ait olduğunu, yoksa uykusundayken kulağına eğilmiş birinden mi geldiğini kavrayamadı. Oda zifiri karanlık ve sessizdi. Daha doğrusu, kalp çarpıntısına eşlik eden gürültülü bir hırıltı şeklinde çıkan kendi soluklarından başka bir ses duyulmuyordu. Boşuna bir çabayla o yüzü ve o tek kelimelik fısıltıyı hatırlamaya çabaladı. Sonra da beynini boşuna zorladığına hükmedip delik deşik uykularından birine daha döndü.

Günü matbaada kayda değer hiçbir şey olmadan geçti. Ancak işten çıktıktan sonra bindiği otobüste o günün, hatta son günlerin en dehşet verici olayı meydana geldi. Otobüs, akşam işinden dönenler tarafından tıka basa doldurulmuştu. Cezmi Kara biraz da bu kalabalığın itelemeleriyle, hep daha fazla boşluk olduğunu düşündüğü körüklü otobüsün arka sahanlığına ite kaka ilerlemiş; kendisi gibi düşünen kalabalığın en arkasında arka pencerenin

tam önünde sırtını cama vermişti. Otobüs giderek daha kalabalıklaşıyor, inenden çok daha fazla binen oluyordu. Bu et yığını sıkışıklığı dalga dalga Cezmi Kara'ya kadar ulaşıyordu. Bu sıkışıklık içinde herkes bir diğerine açık, gizli mırıltılı küfürler ediyordu. Her akşam, diğer yolcular gibi Cezmi Kara da bunları yaşadığı için otobüsten indikten sonra duyulan ferahlamadan dolayı unutulmuş şikâyetleri dile getirenlere yürekten katılıyordu. Otobüsün içinde yürek bulandıran nemli ağır bir koku dolanıyordu; gidip gelen, gidip gelen bir ter kokusu. Kalın giysileri içinde bunalan yolcuların etlerinden yükselen mide bulandıran bir rayiha. Yolcuların mırıltılarını arada bir şoförün çaldığı insanların kapı önlerinde yığılmadan arkalara yollanmalarını ikaz eden zil sesi bozuyordu. İnsanlar umutsuz ve bıkkın bir şekilde biraz kıpırdanıp eski konumlarına dönüyorlardı. Cezmi Kara ise iyice alacalanmış akşamı seyrediyordu pencereden. Sıkışıp kalmış arabalarda kin dolu gözlerle bakan sürücüler, çamur gölcüklerinin üzerinden atlaya zıplaya evlerine yollanan insanları izliyordu. Bir ara otobüs bir durağın önünde sert bir frenle durunca kalabalık dalgalandı. Ve Cezmi Kara o sırada gayri ihtiyari başını çevirdiğinde onu gördü: Ferit Curacı! İyice ezberlediği Kaybolan Şahıslar Albümü'nün on yedinci sayfasının en alt sırasının ortasında resmi olan adam. Bir an nefesinin kesildiğini hissetti; donup kaldı. Hiçbir şüpheye yer bırakmayacak kadar ayrıntısıyla görmüştü adamı. Bu da Cezmi Kara'nın ani bir şoka yakalanmasına yetmişti. Neden sonra adam otobüsten inip, otobüsün kapıları kapanıp yola koyulduğu zaman canhıraş bir hamleyle kapıya saldırdı. Onun bu hareketi çevresindekiler tarafından mırıltılarla kınandı. Birkaç kişi de durağı kaçıran yolculara yapıldığı şekilde alaylı birkaç laf attı. Cezmi Kara otobüsten inemeyeceğini anlayınca hemen pencereye döndü. Adam şimdi kaldırımdan karşıya geçmeye çalışıyordu. Adamın yüzünü trafikte sıkışıp kalmış arabaların

arasından geçerken, akşamın o alacakaranlığına karşın en ufak ayrıntısına kadar gördü. Artık hayatındaki tuhaf tesadüflerin anlamsız olmadığını iyice hissettiğinden onun kitaptaki adam olduğuna kesin olarak karar verdi. Ancak bu karar kalbine yeni bir düğüm atılmasından başka bir işe yaramadı; hiç değilse o an için...

Eve geldiğinde ilk iş olarak, üzerini bile çıkarmadan kitabı yatağının altından alıp on yedinci sayfayı açmak oldu. Adam orada, üstelik otobüste gördüğü kıyafetiyle –kahverengi bir ceket, ona alabildiğine uyumsuz mavi bir gömlek ve sarı yeşil kareli kravat– ona bakıyordu. Ferit Curacı; doğum yeri: İstanbul; doğum tarihi 27. 08. 1962; kaybolduğu yer ve tarih: İstanbul 23 Mart 1995...

Cezmi Kara ışığı açmadan pencerenin önündeki kol-tuğa oturdu. İçeriye karşı otelin ışıklı tabelasından gelen mavi bir ışık düşüyordu. Kafası karmakarışıktı. Neler olduğunu düşünmenin bir işe yaramayacağını, bunun boşuna bir çaba olarak kalacağını bilmesine karşın, babasının ölümünden beri süregelen tuhaflıkları aklından geçirdi. Cinayet tanıklığı, garip albüm, rüyalar, tehlikeli polis, kaybolmuş bir adam... Sarhoş gibiydi. Hiçbir şeyi hiçbir şeyin üzerine koyamıyor; hiçbir şeye hiçbir anlam yükle-yemiyordu. Bir garipliğin farkındaydı. Hissediyordu; kendisini sürükleyen tuhaf bir dalga vardı, onunla mücadele etmenin anlam taşımayacağı güçlü bir dalga.

Cezmi Kara babasının mücadeleci ruhundan en ufak bir parça almamıştı; onun çoğu zaman da gereksiz bir şekilde karşı koyduğu her şeyi, bir inançla ilişkilendirilemeyecek, anlaşılmaz bir kabullenmeyle karşılıyordu. Hayat konusunda, onu –artık kim kurmuşsa kurmuş– bir saatin mekanik nizamı olarak benimsemeyi yeğleyen, ardına bakmayı gereksiz görenlerin düşüncelerine benzer şekilde düşünüyordu. Ancak, çoğunun zorlu tefekkür yolculukları sonucu vardıkları bu fikre onun ulaşmasını, güçlü bir çabadan çok muhtemelen amcasından devraldığı

kolaycılıkta aramak gerekir. Cezmi Kara içini karartacak, yüreğini sıkacak herhangi bir konuda bir dakikadan daha fazla düşünemezdi. Sorumluluk taşımadığı, her şeyin kendi dışında geliştiği bir dünyada yaşıyordu; basit, yalın ve can sıkacak kadar sıradan bir dünyada. Açıkçası çok yakın zamana kadar inanç konusunda kafa yormasını gerektirecek bir nedeni olmamıştı. Tanrı hakkında dahi fazla bir fikir sahibi değildi. Ölüm konusunu bile babasının cenazesine gidene kadar doğru dürüst aklına getirmemişti. Bu cins konulara bulaşmayı bile ürküntü verici bulur, düşünmemeyi yeğlerdi. Ancak artık anlaşılmaz görünen bu tuhaflıklar kafasını iyice bulandırıyordu. İlk kez gizli bir elin yazdığı –Tanrı’nın eli?– bir senaryoya –kader?– göre bir yolda ilerliyor olabileceğini, bunda da bir suçu ve dahli olamayacağını düşünüyordu. Eğer öyleyse, şayet ilahi bir şeyler varsa, yine yapabileceği fazla bir şeyi olmadığını, işaret edilen yönde iradesinin dışında yürümek zorunda kalacağı fikri filizlenmeye başlamıştı. Tabii ki, bunda da bir müminin tevekkülünden çok işin kolayına kaçan bir ruhun izini aramak gerekir. Bu tuhaflıkların, bazılarının aklına gelebileceği gibi büyük bir günahın işareti olabileceği ihtimalini düşünmedi bile. Kendini günahsız, daha doğrusu sorumsuz hissediyordu. Anlayamadığı bir güçlü rüzgârın önünde bilemediği bir yöne doğru sürüklenir olması diğer insanlarda olabilecek bir mekanizmayı da harekete geçirdi; zaten kıpırdanmış şüpheleri önü alınmaz bir şekilde iyice hareketlendiler. Aslında kalbinin içindeki şüphe kozasının bir süre önce kırıldığının, oradan dışarıya bir şeylerin aktığının farkındaydı, ama bunu kendisine tam olarak itiraf edemiyor ve çoğu zaman yaptığı gibi bu konuyu düşünmemeyi seçiyordu. Kalbinde ve beynindeki bu hareketlenme diğer insanlarda da olabilirdi; ama o bütün şüphelenmeyi geç öğrenenlerden farklı olarak dikkat çekecek herhangi bir inançtan yoksundu ve ta çocukluğunda annesiyle ilgili olarak kıpırdanıp bir saman

alevi gibi sönüveren ve derinlerde bir yerlere gömülen merakı herhangi bir ölümlüden daha azgın bir şekilde büyüyordu. Önceleri hiç hissetmediği boyutlarda bir merakın bedenini daha da eline geçireceğini bilmiyordu. Kafası iyice bulanmıştı. Bir şeyler oluyordu, bir şeyler, bir şeyler... Sessizlik içinde yine her zaman yaptığı gibi sıkıntılarından kaçmaya çabaladığı zamanlardaki uykularından birine daldı.

Akşam yemeğini geç bir saatte artık âdet haline getirmeye başladığı şekilde koltuğunda otele bakarak yedi. O gece resepsiyonda nedense kimse yoktu. Otele giren çıkan da olmuyordu. Havanın soğukluğundan sokak da tenhaydı. Yalnızca geç saatlere kadar açık olan bakkalın çırağı telefonla istenilen siparişler için dolanıp duruyordu. Can sıkıcı, uzun bir gece olacağını düşündü. Kucağına kitabı alıp kim bilir kaçınıcı kez sayfalarını teker teker çevirdi ve sonra uyudu.

Uyandığında saat gece yarısını çoktan geçmişti. Gözü hemen otele kaydı. Tezgâhta o cüce oturuyordu. Gençle nöbet değişikliği yapmış olmalıydılar. Adam elindeki küçük transistörlü radyonun düğmeleri ile oynuyordu. Bu sırada yüreğini ağzına getiren bir şey ve günün ikinci önemli olayı meydana geldi; otelin kapısından o gün otobüste karşılaştığı adam çıktı, hızlı adımlarla uzaklaşıp kayboldu! Cezmi Kara şaşkınlık içinde donup kaldı. Beyni sanki durmuştu; neden sonra ne yapması gerektiğini düşündü; sonra ani bir kararla pardösüsünü giyip evden çıktı.

Dışarısı buz gibi soğuktu; sokakta bir kedi bile yoktu. Kararsız adımlarla otele yöneldi. Yer yer delinmiş mavi halı kaplı suni mermer basamakları çıkarken dizlerinin titrediğini hissetti. Yine de olabildiğince kararlı izlenimi bırakacak şekilde kapının piriñ tokmağını sertçe itip içeri girdi. İçerisi umulmadık derecede sıcaktı. Yarı loş, dar uzun girişin arkasında yukarı çıkan, basamakları aynı girişteki halıyla kaplı bir merdiven göze çarpıyordu. Dar merdivenin başında oranın ölçülerine göre abartılı kaçacak içi plastik

çiçeklerle dolu pirinç bir kazan yerleştirilmişti. Aynı plastikten yapılma bodur bir palmye de tezgâhın yanında duruyordu. O kadar kısa bir süre içinde de olsa Cezmi Kara, etrafı plastik çiçekçi dükkânına çevirmiş adamın çok zevkli biri sayılamayacağını düşündü. Ne yapacağını bilmez bir şekilde kapının önünde dikiliyordu. Cüceye bakmaya cesareti pek yoktu. Cücenin,

— Buyurun, sesiyle ona döndü.

Adam elindeki radyoyu tezgâhın üzerine bırakmış ona bakıyordu. Cezmi Kara sesini çıkartmayınca sesini biraz daha yükseltip yineledi;

— Buyurun, oda mı istiyorsunuz?

Cezmi Kara tedirgin bir şekilde tezgâha yaklaşıncı adamın acı acı kokan nefesini hissetti.

— Şey, hayır, dedi. Birini soracaktım...

Onun müşteri olmadığını çoktan anlamış olan cüce tezgâhın üzerinde duran tükenmez kalemi alıp Cezmi Kara'nın uzaktan hayretle izlediği oyunu oynamaya başladı; kalemi parmakları arasında çevirip duruyordu.

— Siz, dedi, şu karşı apartmanda oturmuyor musunuz?

Cezmi Kara adamın kendisini tanımasına hayret etti.

— Evet, dedi orada oturuyorum.

— Kimi arıyorsunuz? dedi cüce.

— Az önce çıkan biri. Onu tanıyorum... Burada görünce şaşırdım...

— Niye soruyorsunuz onu?

Cüce dengesini nasıl sağladığını ancak kendisinin bilebildiği üç uzun bacaklı sandalyenin üzerinde arkaya doğru kaykıldı.

— Hiç... diye mırıldandı Cezmi Kara, bir, bir arkadaşım.

Bu yalana inanmayacağını o da biliyordu ama ortaklaşa paylaşabilecekleri başka bir yalan da aklına gelmemişti.

— Yaa, dedi cüce, arkadaşınız demek.

— Evet, dedi Cezmi Kara, arkadaşım. Askerlik arkadaşım. Onu çıkarken görünce şaşırdım. Yıllardır görmüyordum.

Burada mı kalıyor?

— Kalıyordu, dedi cüce, artık kalmıyor, ayrıldı. Ayda yılda bir gelir, sonra da uzun süre kaybolur, sonra yine gelir... Askerlik arkadaşınız ha?

— Evet askerlik arkadaşım.

— Çok az konuşan biri. Hatta neredeyse hiç konuşmayan biri. Eskiden de öyle miydi?

Cezmi Kara bir an düşündü, hafif bocaladı ama yanıtını verdi.

— Evet hep öyleydi, suskundu.

— Dün geldi, az önce de ayrıldı. Kaçırdınız. Artık bir daha ne zaman gelir, bilmem.

Cezmi Kara burnunun dibine kadar gelen adamı bunca geç fark etmiş olmasına şaşırdı.

— Sizde adresi var mı?

— Yok, dedi adam, Burası öyle otellerden değil. Yani insanlar adres falan bırakmazlar. Bıraksalar da doğru adres değildir. Bazen yalan olduğunu bilsek de yazarız yine de.

Alayla gülümsedi.

— Anlıyorsunuz ya. Kimse gerçek ismini vermez. Çoğunun kimliği bile sahtedir. Eminim onunki de. Bu kadar ke-tum olan birinin kimliği de sahtedir... Adı nedir arkadaşınızın?

Cezmi Kara bir an durakladı. O adı söyleyip söylememekte tereddüt geçirdi, sonra da,

— Şükrü, dedi Şükrü Bulut

Kitabın aynı sayfasında Kars'ta kaybolmuş bir başka resmin sahibinin adıydı.

— Bak gördünüz mü, bize Cenap Usta olduğunu söyledi.

Cenap Usta –garip ama– aynı sayfada yine İstanbul'da kaybolmuş bir başkası olduğunu Cezmi Kara hemen hatırladı. Gözlüklü, yakışıklı bir adamdı Cenap Usta. Bir göz doktoru.

— Yaa, dedi Cezmi Kara, tuhaf...

— Matbaacısın değil mi?

Cezmi Kara şaşırdı ama elinden geldiğince belli etmeye çalıştı.

— Nereden biliyorsunuz matbaacı olduğumu?

— Bakkalın çırağı söyledi. Siz de sessiz birisiniz. Bekârsınız da. Öyle gelip gidiyorsunuz. Yalnızlık çekmiyor musunuz?

— Niçin? diye kekeledi.

— Bu konuda hizmet sunabiliriz size...

Cüce söylediğinin ne anlama geldiğini Cezmi Kara'nın anlayıp anlamadığını çipil gözleriyle süzerek tarttı. Onu biraz saf bulduğu belliydi. Cezmi Kara kafası karışık olmasına karşın teklifin altındaki cinsel imayı anladı.

— Sağ olun, dedi, başını olumsuz bir şekilde sallayarak.

— Hani aklınızda bulunsun... İsterseniz servis evinize gelir. Yakın ne de olsa. Apartmanınızda servisimizden faydalanan arkadaşlar var.

— Sağ olun, diye yineledi. Konuyu bir an önce kapatmak istiyordu.

— Güzel otel, dedi.

— Güzel mi! dedi cüce hayretle... Patronu Almanya'da işçi, bunu biliyor muydunuz?

— Hayır... Berlin'de mi?

Cüce ağız dolusu bir kahkaha attı.

— Nasıl anladınız?

Kahkahasına devam etti. Neredeyse sandalyesinden düşecekti. Kahkahası hafifleyince gözünden gelen yaşları sil-di; sonra bıraktığı yerden kalemi küçük parmaklarının arasında çevirmeye başladı yeniden. Canı sıkıldığı bir gece vakti konuşacak birini bulmaktan ve onunla dalga geçmekten hoşnut olduğu belliydi. Konuşmayı devam ettirecek bir konu arar gibiydi.

— Arkadaşınızın saçı... dedi sustu.

— Ne olmuş saçına?

— Askerdeyken de böyle miydi? Saçındaki bir tek tel

bile yanlış yerde durmuyor. Sanki gününün yarısını saçlarıyla uğraşarak geçiriyor gibi.

Cüce bunları söylerken elini kısa saçlarında gezdirdi. Parmakları bir çocuk eline aitmişçesine küçüktü.

— Öyle mi; hiç dikkat etmemiştim, dedi Cezmi Kara. Ancak gözünün önüne fotoğraftaki briyantınli ve özenle taranmış o saçlar gelince adama hak verdi.

— Yalnız saçtan açıldığında konuşuyor zaten, dedi cüce

— Öyle mi?

— Tuhaf biri. O da saçına takmış demek ki. Herkesin bir takıntısı var... Babası berbermiş zaten.

— Berber mi?

— Bir keresinde Eyüp'te dükkânı var dediydi... Bir de oraya bakın isterseniz. Gerçekten bulmak istiyorsanız tabii.

— İstiyorum, istiyorum, diye yineledi Cezmi Kara. Bir yandan da kafasını sallıyordu.

— Garip bir adam bu senin arkadaşın.

Cüce artık iyice senli benli olmanın zamanı geldiğine karar vermişti ki Cezmi Kara teşekkür edip ayrıldı.

Dışarı çıktığında bir anda kafasının çatlayacakmış gibi ağrıdığını hissetti. Hafif de başı dönüyordu. Yüzünü yalayan soğuk rüzgâr biraz olsun kendine getirdi. Ama o sarhoşluk hali geçmemişti; kolay geçeceğe de benzemiyordu.

Ferit Curacı'nın Peşinde...

Cezmi Kara ertesi gün işe gitmedi; ondan sonraki günlerde de gitmedi. Hayatını sarsan tesadüflerin izini takip etme kararıyla uyandığı o sabahtan sonra bir daha makine başına geçmedi. Böyle olması o gece hatırlayamadığı rüyasının etkisinden değildi. Tuhaf bir kalp çarpıntısı, beyinde anlamlandıramadığı bir vızıltı ve ifadesi güç bir merakla uyanmıştı. Bu da bir şekilde her şeyin başlangıcı –belki de sonu– oldu. Bu garipliğin mutlak ve kesin bir şeyi işaret ettiğini düşündü. Sanki yüreğini mürşidinin ışığına açmış bir müridin tevekkülü içinde ona verilen bir ipucunu, bir işareti izlemesi söylenmişti. O da, bir gizli emri –bundan bir sorumluluk duymaksızın– yerine getiriyormuşçasına bir yola koyulması gerektiğini; hatta bu yolda bir miktar da ilerlediğini düşündü.

Yataktan kalktıktan sonra kafası karışık bir halde koltuğuna geçti. Hayatında daha önce sahip olamadığı bir cesaret edindiğini, karanlık içinde yol alıyor olsa da attığı adımdan ötürü bir endişeye kapılmayacağını hissediyordu. Bir karanlık içindeydi; bu doğrudu ama bu

karanlık onu korumuyorsa da tehdit de etmiyordu. Çocukluğunda babasından kaçtığında saklandığı yüklüğün içindeki koruyucu ışıksızlıktan farklı bir şeydi bu, fazlaca durduğunda bir yerlerden boğazına sarılan bir dehşetin çıkıp geldiği, ışığa kavuşmak için kendini dışarı dar attığı karanlıktan farklı bir karanlık.

Ancak bundan da garibi kalbini ele geçirmiş merak hissiydi. Bir zamandır yanıtını merak ettiği soruların hayatında yer etmeye başladığını fark etmişti. Oysa ne sorularla ne de yanıtlarıyla gerçekten ilgili olmuştu. Bu nedenle olsa gerek hayatında pek az bilmece çözmeye kalkışmış, kısa sürede korkutucu ve can sıkıcı bulduğundan hep vazgeçmişti. Oysa şimdi merak ediyordu. Bir zamanlar, o daha küçükken amcasının anlattığı hikâyedeki gibi sorular sorarak aşama aşama bizi yaratan kaynağa ulaşma cezbisine kapılmış ve merakı sonucu ölmüş –belli ki kendini öldürmüş– o kaynakçı ustası gibi kendini alamadığı bir merakın kalbini tamamen ele geçirme ihtimalini korkutucu buluyordu. Ama yine de hayatında ilk kez yenilgi almaya çağını hissettiği bir oyunla karşılaştığını düşünüyordu. Öyle bir oyundu ki; hem içinde hem de dışındaydı...

O sabah Eyüp'e doğru yola çıktı. Birkaç otobüs ve minibüs değiştirdikten sonra ulaştığı Eyüp'te camiin civarında bir süre dolaştı. Aradığı berber dükkânını bulması zor olmadı. Sırta doğru çıkan bir sokağın üzerinde küçük –ama epey küçük; yalnızca iki koltuklu– bir dükkândı. Kipta yazılan soyadın doğru olduğunu kabul ederek sorduğu soruların sonunda orayı işaret etmişlerdi. Dükkânı gördüğünde aradığı yerin orası olduğunu hemen anladı. Camına, Ferit Curacı'nın solmuş bir fotoğrafının bulunduğu kayıp ilanı asılmıştı.

Bir müşteri edasında içeri girdi. Mavi bir önlük giymiş, avurtları çökmüş, yorgun bakışlı berber müşteriye ayrılmış sandalyelerden birinde oturuyordu. Adam müşterinin gelişinden memnuniyet duymaktan çok rahatı kaçmış

gibi keyifsizce kalktı ve kapıda dikilen Cezmi Kara'ya boş koltuklardan birini işaret etti. Cezmi Kara sesini çıkartmadan oturdu.

— Saç mı, sakal mı? dedi berber.

— Saç, dedi Cezmi Kara ve adam işini bir an önce bitirmek istercesine işine başladı. Ona nasıl bir model, ne kısalıkta bir saç, yıkanmasını isteyip istemediğini dahi sormadan şakırtılarla kesmeye koyuldu. Cezmi Kara arada bir göz göze gelince kaçırdığı bakışlarıyla adamı izliyordu. Adam fotoğraftaki oğluna pek benzemiyordu. Ama gözleri aynıydı. O aynı irilikteki mavi gözleri yakından görünce doğru yerde, doğru adamla olduğuna iyice inandı. Alnı kırış kırıştı adamın, suratına çok sıkıntı çekmiş insanlarda görünen bir bıkkınlık ifadesi yapışmıştı; isyandan çok, bir şekilde başıma gelmiş çekerim ifadesi. Muhtemelen mesleğinden dolayı edinmiş olduğu bir tiki vardı; arada bir kaşlarını kaldırıp indiriyordu. Bu sırada da alnındaki kırıksıklıklar dans eder gibi oynayıp duruyorlardı. Elleri dikkatini çekti; daha önce hiç kimsede görmediği güzellikte uzun parmakları vardı adamın. İşini çok iyi bilen ve bir an önce bitirip müşterisini defetmek isteyen bir berberin profesyonel telaşı içinde hızlı hızlı çalışıyordu. Sonuna doğru makineyle ensesini düzeltti, sonra da bir tarağın dişlerine pamuk parçaları geçirip ıslattıktan sonra saçlarını taradı. Ardından yine Cezmi Kara'ya sormadan, bir telin ucunda ispirotoya soktuğu pamuğu yakıp kulak tüylerini aceleyle tütsüledi; fırçasını talk pudrası kutusuna sokup ensesine batan tüyleri aceleyle temizledi. Son olarak da Cezmi Kara'nın boğazına sarılı, üzeri yer yer lekeli beyaz örtüyü gösterisini bitiren bir sihirbaz edasıyla içindeki saç topakları yere dökülmeden hızlı bir şekilde çekti. Bir adım geriye çekilip,

— Bitti; sıhhatler olsun, dedi.

Cezmi Kara yerinden kalkmadan koltuğunu çevirip adama döndü. İlkirciklik içindeydi; ama oraya da boşuna

gelmemişti. Karşılıklı bir süre bakiştılar. Adam sessizce kendisini süzen ve bir şeyler söylemek için kıvranan Cezmi Kara'nın halinden pek bir şey anlayamadı. Neden sonra Cezmi Kara telaşla lafa girdi:

— Oğlunuzu gördüm! dedi. Dün gördüm.

Adamın suratında önce bir şaşkınlık izi belirdi; o büyük gözlerini iri iri açtı ama hemen sonrasında eski bıkkın ifadesi geri döndü. Ancak bu haberden etkilendiği belliydi. Müşterilere ayrılmış sandalyelerden birine oturdu. Bir süre elleri dizlerinde Cezmi Kara'yı süzdü.

— Ne zaman gördünüz?

— Dün...

Cezmi Kara suskun bir halde kendisine bakan adamın neler düşündüğünü bulmaya çalıştı; anlayamadı. Adam yaka cebinden bir sigara paketi çıkartıp içinden bir tane çekip dudaklarının ucuna yerleştirdi ve o hayret verici uzunluktaki –şimdi hafifçe titreyen– parmakları ile bir kibrit tutuşturdu. Epey bir bekledikten sonra, sanki gerilimi daha da artırmak istermiş gibi hareket etmedi; ancak alev parmaklarını ulaşmak üzereyken sigarasını yaktı. Derin bir nefes aldı.

— Nasıldı? diye sordu. Oğlunun sağlığını merak ediyordu.

— Uzaktan gördüm ama iyi görünüyordu, dedi. Gayet iyi görünüyordu, diye de ekledi.

— Beni nasıl buldunuz?

— Biri sizin burada olduğunuzu söyledi.

— Kim?

— Bir... adam...

Cezmi Kara nedense daha fazla bilgi vermenin kendisi için tehlikeli olacağını düşündü. Adam da fazla ısrarcı görünmüyordu.

— Nerede gördünüz?

— Cihangir'de.

Adam sigarasından derin bir nefes daha alıp dirseklerini

dizlerine yaslayıp, öne doğru eğildi.

— Böyle arada birbirileri gelip Ferit'i gördüğünü söylüyor, dedi. Çeşitli yerlerde; Diyarbakır'da, İzmir'de, Mar-din'de... İstanbul'da rastlayan... yalnız sizsiniz... Şaşırdım.

Adam anlamsız bir zorunluluğu yerine getirmek üzere konuşuyormuş, söylediklerinin önemi olmasa ağzını hiç açmayacakmış gibiydi. Üstlenmemesi gereken bir görevi zorla yerine getirmek zorunda olan bir memurun sıkıntısı içindeydi adeta.

— Demek onu İstanbul'da gördünüz, diye yineledi.

— Sizi aramıyor mu?

— Hayır, hiç... Kaybolduğundan beri hiç aramadı. Onun olduğundan emin misiniz?

— Eminim, dedi Cezmi Kara

— En son sekiz dokuz ay önce biri onu Başkale'de bir trafik kazasında gördüğünü söyledi. Bir otobüs kazasında. Hastaneye kaldırmışlar. Gittim. Öyle biri yok dediler. Ölüler arasında da yokmuş, yaralananlar arasında da. Bir tek o adam ısrarla gördüğünün Ferit olduğunu söyledi.

— Ne zaman kaybolmuştu?

— Üç, dört yıl önce... Aynı yıl annesi de öldü.

Cezmi Kara sıkıntısını ifade edecek doğru kelimeleri seçmekte zorlanıyordu. Adamın tepkisinin ne olacağını da kestiremiyordu.

— Bakın, dedi, Ben... onu merak ediyorum... Anlıyor musunuz?

— Kimsiniz siz? Aklına geç gelmiş ve en başta sorul-ması gereken soruyu hatırlamış gibi adam gözlerinin içine bakıyordu.

— Adınız ne?

— Cezmi Kara... Matbaa işçisiyim. Benimkisi sadece merak.

— Merak, diye adam dudak büktü. Sonra sigarasını sandalyesinin yanındaki formika masanın üzerinde duran küllükte söndürdü.

— Polissin sen! dedi.

Cezmi Kara yerinden fırladı.

— Hayır! Değilim... polis sanılma endişesi telaşlandırmıştı.

— Tamam, pekâlâ değilsin. Nesin o zaman? Ne öğrenmek istiyorsun?

— Nasıl kaybolduğunu... geçmişini... yani her şeyi.

— Gerçekten öğrenmek istiyor musun?

— Evet, dedi kararlılıkla.

Adam yerinden kalktı, önlüğünü çıkartıp ceketini giydi. Sigara paketini cebine yerleştirip kapıya yöneldi. Onunla birlikte ayaklanmış olan Cezmi Kara'ya döndü,

— Gel, dedi.

Dükkândan çıktıktan sonra adam kapıyı kilitledi ve yokuşa doğru yürümeye başladı. Adam kararlı adımlar atıyor, Cezmi Kara da ona yetişmeye çalışıyordu. Yokuşu çıkınca karşılarına gelen ahşap bir evin önünde durdular. İçeri girdiklerinde Cezmi Kara'nın ilgisini ilk çeken o tuhaf koku oldu; nem ve eskilik kokusu. Kapının açıldığı, duvarlarının boyaları yer yer dökülmüş holün ucunda ahşap bir merdiven göze çarpıyordu. Bir zamanlar daha hali vakti yerinde bir hayatın varlığına dair birtakım işaretler görülebiliyordu; duvarlarda, bir zamanlar göz alıcı olan solup kırılmış altın varak çerçeveli resimler, yerde eskiyip tarazlanmış ama güzel bir halı, bir iki gösterişli eski koltuk... Ancak bu haliyle en fazlasından fakirce bir ev olduğu söylenebilirdi. Adam bastıkça gıcırtilar çıkartan merdivenlerden çıkıp sofaya açılan iki kapıdan sağdakine girdi. Cezmi Kara da kapının önünde geçirdiği kısa bir ikirciklikten sonra onu izledi ve ardından odaya girdi...

Bir Baba...

— Burası onun odası. Hiçbir şeyi değiştirmedim. Annesi hep döneceğini beklediği için değiştirmemişti... Ben de ellemedim...

Küçük bir odaydı. Kırçıl kahverengi bir battaniye örtülü eski, pirinç bir karyola; yanında beyaz formika bir komodini; üzerinde bir radyo, kasetler ve eski magazin dergileri olan derme çatma bir masa; vinleks kaplı metal bir sandalye; plastikten fermuarlı, yarı açık ağzından göründüğü kadarıyla içinde iki üç beyaz kostüm ve beyaz gömlekler asılı bir dolap; pembe renkli duvarlara özenle kesilerek yapıştırılmış artist, şarkıcı resimleri, odanın bir köşesine dizilmiş siyah, beyaz ve mavi üç çift rugan pabuç...

Cezmi Kara masada dergilerin altında kalmış plastik fotoğraf albümünü eline aldı. Albümün üzerinde uzak diyarlardan birine ait huzur verici bir manzara vardı: Güneşli bir günde, sakin denizin kıyısında palmyeler. Albümü açtı; çoğu sayfada beyaz kostümler içinde elinde mikrofon şarkı söyleyen, saçları briyantınli Ferit Curacı yer alıyordu.

Adam yataкта oturmuş Cezmi Kara'ya bakıyordu.

Suratında onun gerçekten kim olduğunu, ne yapmak istediğini, orada bulunma nedenini merak eder bir ifadeden çok ziyaretçilerden ve onlara anlatmaktan bıkmış, sıkıntılı bir müze bekçisinin edası vardı. Oysa aylardır oğlunun odasına girmemişti.

Cezmi Kara masanın yanındaki sandalyeyi çekip oturdu. Bir süre bakiştılar. Sonra adam bakişlarını kaçırıp kafasını öne eğdi, ellerini iki bacağının arasına sokup suç işlemiş bir çocuk gibi büzüldü. Cezmi Kara adamın zavallı haline acıdı.

— Döner bir gün, dedi.

Adam aniden kafasını kaldırdı; acı bir gülümsemeyle baktı.

— Dönmez... Dönmeyecek de... dedi ve Feridun Curacı oğluyla ilgili hikâyeyi anlatmaya başladı.

Bir Hayat: Ferit Curacı

Ferit Curacı kaybolduğu günün akşamı evden saat yedi civarında, güneş battıktan sonra ayrılmıştı. Çıkarken ne annesine ne de o sırada televizyon seyreden babasına bir şey söylemişti. İkisi de –anne mutfaktaydı– kapanan kapının sesinden çıktığını anlamışlardı. Ve Ferit Curacı eve, doğduğu o eve bir daha hiç dönmemişti.

Ferit Curacı, o evin babasının Cezmi Kara'ya gösterdiği odanın karşısındaki odada, hamileliği ağır geçen annesine bir daha çocuk doğurmaya tövbe ettirecek kadar büyük acı ve sıkıntılar içinde dünyaya gelmişti. Ferit adı, güya Titanik'de bile berberlik yapmış ve o faciadan kurtularak yıllar sonra, kürkçü dükkânı misali İstanbul'a dönen ve bıraktığı işine hiçbir şey olmamış gibi aynı yerden başlayan büyük dedesinden geliyordu. Curacılar deyim yerindeyse yedi göbekten berberdi. İstanbul'da bir Ermeniden bu işi öğrenen büyük büyük dededen beri aile mesleği devam ediyordu. Bu zincirin son halkası, ailenin son berberi, berberliği asla benimsemeyen Ferit'in babasıydı. O işiyle ve biraz abartılı anlattığı, kuşku götürür

geçmişiyle gurur duyuyordu. Bu köklü geçmişin kanıtlarını göstermekten özellikle haz aldığı belliydi. Tıpkı babası Sultan Abdülaziz'in yaptığı gibi bileklerini kesen Yusuf İzzeddin Efendi'nin bu işte kullandığı ustura aile mirasının en değerli parçasıydı. Bu görkemli mirasla ilgili birçok kişiye göre kuşku dolu başka kanıtlar da vardı: Yalnız Mareşal Fevzi Çakmak'ı tıraş etmiş bir ustura ve tıraş taşı; İsmet İnönü, Hasan Ali Yücel, Ali Fuat Barutçu, Haşim İşcan ve birtakım zevata ait saç tutamları, Minur Nurettin'in tarağı filan... Adamcağız belli ki bu köklü geleneğin son halkası olarak kalmaktan ötürü, bu biraz tevatür kokan geçmişe sarılmıştı. Ferit Curacı bu mesleğe asla girmek istememişti. Feridun Curacı bunu sünnetini yapan adamın elindeki usturayla onu biraz fazla korkutmuş olmasına bağlıyordu. Buna ilaveten akla daha yakın gelen nedenleri de sıralıyordu; annesinin bunu nedense hiç istememesi, oğlunu işe alıştırmak için çok küçük yaşta dükkâna taşıyarak onu bıktırmış olması ve değişen zaman... O da bunların içinde en önemlisinin, artık anlayamadığı ve dışında kaldığı zaman olduğunu biliyordu ya, yine de bunu mırıltılarla geçiştirmeyi yeğliyordu.

Ferit Curacı haylaz bir talebe değildi ama en fazla lise bire kadar okumuştı. Kötü derslerine çare bulmak için, annesinin itirazlarına karşın babası ona dayak atma dahil her türlü zorlamayı uygulamış ama bir faydasını görememişti. Sessiz bir çocuktur. Öyle haşarılığı filan yoktu. Tek sorunu önüne açtığı ders kitaplarının sayfalarında anne ve babasının kavrayamadığı hayaller görmesi ve bu yüzden aklını yaptığı işe bir türlü verememesiydi. Daha ilkokuldan itibaren bu hali üzerine yapışıp kalmıştı. Sonunda okulu terk etti ve buna karşılık babasının o zamanlar büyük ve gösterişli sayılabilecek dükkânında yerleri süpürerek işe başladı. Ancak mutsuzluğu gözle görünür elle tutulur bir haldeydi. Aynanın karşısında saçlarını taramak için dakikalar geçirse de -ki bu durum babasının pek

hoşuna gidiyordu— dükkândan nefret ettiğini belli edecek şekilde mutsuz bir suratla dolaşüyor, zaman zaman müşterilere de kötü davranıyordu. Sonunda Feridun Bey, annesinin yalvarmaları karşısında onun başka bir işe girmesine izin verdi. Ferit işini kendisi bulmuştu. Beyoğlu'nun arka sokaklarındaki bir sinemada yer göstericilik yapacaktı. Feridun Bey karşı çıkmadı. Karısının sızlanmalarının sona ereceğini, oğlanın da burnunun sürtülüp aklının başına gelerek berber dükkânına döneceğini umuyordu. Bir süre işler yolunda gitti. Sinemanın çalışma saatleri biçimsiz olmasına karşın çocuk mutlu görünüyordu. Feridun Curacı da oğlunun bir süre kendi başına kalmasının iyi olabileceğini düşünmeye başlamıştı. Ancak bir gün annesinin de itelemeleriyle gizlice oğlunu kontrol etmeye gittiği sinemada, yüzünü kızartacak, karanlığın içinde olmasına karşın saklanacak derin çukurlar aratacak —onun deyişi ile— ahlaka mugayir filmlerin oynatıldığına kendi gözleri ile tanık olunca Ferit'i derhal oradan aldı. Çocuk buna feci itirazlarda bulundu. O da artık dövmeyeceği kadar büyümüş olduğundan bağırmakla yetindi. Artık eline bir koz geçtiğini düşünüyordu; Ferit'in dükkânda çalışmaktan başka çıkar yolu kalmamasının gizli sevincini yaşıyordu.

Tuhaf tesadüf, bu olayın olduğu günün ertesi gecesi Feridun Curacı'nın tüm serveti olan berber dükkânı bir yangında kül oldu. Ailenin beli o şanssız gecedен sonra bir daha hiç doğrulamadı. Etrafa birtakım borçları vardı ve bunun için güvendiği babadan kalma bir bankanın hisse senetleri —ki fena para getirmiyordu— yanmaz olduğu iddia edilen kasanın içinde küle dönmüştü. Onun kadar kötü olan bir başka felaket de o gece dükkânın önünde bıraktığı arabasının da aynı yangında yok olmasıydı. Dükkândan başlayan alevler, itfaiyenin çok geç müdahale etmesinden sokaktaki sekiz ev ve dükkânın daha harabeye dönmesine neden olmuştu. Bu yüzden yıllar boyu mahkeme kapılarında sürünecekti.

Bu sıkıntı içinde, Ferit bir düğün salonunda iş bulunca, getireceği her kuruşa muhtaç olduğunu sezdirmemeye çalışarak, gönlü hiç el vermese de oğlunun çalışmasına izin verdi. Ferit yerleri süpürüp, limonata dağıtarak, kuru pasta tabaklarını toplayarak işe başladı ama günün birinde Diyarbakırlı iki ailenin düğününde nasılsa eline tutuşturulan bir mikrofondan sonra –tıpkı gizlice hayalini kurduğu gibi– işine şarkıcı olarak devam etmeye başladı. Babası bu gelişmeden çok sonra haberdar oldu. Olayı öğrendiğinde onun getirdiği paraya muhtaç olduğundan ilgilenmezmiş gibi göründü. Ferit'in durumunu aile geleneğine yakıştıramasa da getirdiği para giderek artıyordu; bu durumda da yüreğine taş basarak oturmaktan başka yapacak bir şeyi kalmıyordu. Diğer taraftan şaşkındı da; oğlunun müzik yeteneğinden hiç haberdar olmadığından, şarkı, türkü okuyarak para kazanmasına şaşırmıştı. Ferit'in ilkokuldayken bir 23 Nisan'da okulda yapılan törende –hatırladıkça başından kaynar suların döküldüğü, heyecandan altına kaçırdığı o törende– okuması gereken şiirin daha ilk dizesinde takılıp kalarak salondaki büyükleri müthiş bir sıkıntıya soktuğu, arkadaşlarının ise acımasız kahkahalarına neden olduğu o tatsız deneyimi bir yana bırakılırsa sahneyle olan ilgisine bir hiç demek yanlış olmazdı. Babası özellikle bu olayı hatırlayıp oğlunun başarısına daha da şaşıyordu. Annesi ise oğluyla gurur duyuyordu. Kocasının bu durumdan çektiği ezikliği biliyor; bu aşağılanmayı katmerleştirmek istercesine, hiç de saklamadığı bir nobranlıkla berberliğin para etmediğini ve zamanın değiştiğini söylüyordu.

Adam uzun süre iş aramış sonunda eski bir arkadaşının yanında az bir paraya işe alınmıştı. O yaştan sonra birinin yanında çalışmaya başlamak onurunu epeyce hırpalamıştı. Bu yüzden sudan bir kavganın sonucu ayrıldığında hem müthiş bir eziklik hem de gizli bir sevinç duymuştu. (Aslında kavga nedeni pek de sıradan sayılmazdı. Oğlunun

parayı bir dilencinin önüne atarmışçasına fırlattığı bir gün, aşırı sinir içinde tıraş ettiği bir imamı sol kulakmemesinden ettiği için –ki hayatında bir manavın kulak tüylerini tütsülerken saçlarını yakması bir tarafta tutulacak olursa, mesleğindeki yegâne kazasıdır– ortalık karışmış, arkadaşının haklı olarak imamın tarafını tutmasıyla iyice çileden çıkmış, hele adamın omuzlarından tutup sarsmasıyla çılgına dönmüştü. İmamın tıraş sırasında fazla hareketli olması, kulakmemesinin aslında hiçbir işlevi olmayan yararsız bir et parçası olduğunu iddia etmesi hararetli tartışmanın uzamasından başka bir işe yaramamıştı.) Artık pek evden çıkmıyordu. Ferit de başlangıçta annesine verdiği parayı giderek daha da küstahlaşan bir ifadeyle babasının olduğu zamanlarda –eskiden yaptığı gibi kucağına değil– masanın üzerine bırakır olmuştı. Adamın yüreğini en çok bu anlar yakıyordu ama elinden de bir şey gelmiyordu.

Ferit'in müzik konusunda nereden geldiği belli olmayan yeteneği zaman içinde daha dikkat çekici bir hal aldı. Daha doğrusu nasıl şarkı söylemesi gerektiğini öğrenmekten çok insanların nasıl şarkı duymak istediklerini iyice anlar oldu. Zamanla repertuarı epeyce genişlemişti. Düğün salonunun çılgın kalabalığının istediği her şeyi okuyabiliyordu. İki üç yıl sonra kendi ölçülerine göre yüklüce bir paraya bir başka düğün salonuna geçti. Bu paranın önemli bir kısmıyla babasına o küçük dükkânı açma cömertliğini gösterdi, kalanıyla da kendisine elden düşme bir Rus motosikleti satın aldı. Kendisine bir iyilikte daha bulundu; zenginliğinin bir işareti olarak siyah beyaz ve mavi –evet mavi– renkte ikişer çift rugan pabuçlar edindi. Bu kadar paradan annesinin payına küçük bir elektrikli fırın düştü. Zavallı kadın daha büyük bir hediye beklentisi içine bile olsa sesini çıkartmadı, oğluna teşekkürler etti. Bu dükkân meselesi de Feridun Curacı'nın kalbinin epeyce örselenmesine ve oğlanın annesinin gönlünde

iyice taht kurmasına neden oldu. Piyango gibi gökten düşen bu parayla Ferit'in kimselere açmadığı gizli hayalleri de yavaş yavaş belirgin bir hal almaya başlamıştı. Uzun süredir içinde saklı tuttuğu sınırları zorlama dürtüsü bir şekilde ortaya çıkmıştı. Ancak sınırlarının da pek uzaklara uzandığı söylenemezdi. Bir hasreti elde etme şansına geçen herkeste olduğu gibi bir geç kalmışlık telaşına bulaşmıştı. Her şey bir an evvel olmalıydı. Ferit Curacı bir kaset yapma sevdasına kapılmıştı. Hayatındaki hızlı değişim göz önüne alındığında artık her şeyin daha kolay olacağı duygusuyla davranıyordu. Çıkartacağı kaset ve sonrasında gelecek şöhret rüyalarını süslüyordu. Ne ki, bu konudaki tüm girişimleri hüsrana uğradı ama o bıkmadan plak şirketlerinin kapılarını aşındırmaya devam etti. Tıpkı bir gün düğün salonunda eline tutuşturulan mikrofon mucizesi gibi bir fırsatı yakalayacağına inanıyor ve umudunu yitirmiyordu. Ne var ki düğün salonlarının kaşarlanmış solisti olarak kaldı; televizyonda bu fırsatı yakalamışlara gıpta ve hasetle baktı. Üçüncü sınıf pavyonlarda, ucuz meyhanelerde de çalıştı ama etrafındaki kısıtlı çevre onu hep düğün salonu şarkıcısı olarak kabul etti. Bu şekilde tanınmış olmak ona ağır geliyordu; kaderinin bir gün muhakkak değişeceğini, belki düğüne gelen bir plakçının dikkatini çekeceğini, ya da kapılarından ayrılmadığı şirketlerden birindeki yapımcının tekinin yeteneğini –bunca zaman içinde nasıl da göremediğini hayretle ifade ederek– sonunda keşfedeceğini umuyordu. Beklentisini kaybetmeden, ilkel şartlarda kendi olanaklarıyla bir düğünde kaydettiği bir bantı hep cebinde dolaştırıyordu. Ama yıllar geçtikçe umudu, başka bir şey olmadığından giyilmekten eprimiş bir giysi halini aldı; içten içe, kendisi kabul etmese de yenildiğini, düğün salonlarından asla kurtulamayacağını düşünmeye başladı. Doğrusu ya sonunda şans bir şekilde yüzüne gülmedi değil. Bedeli konusunda kısa bir kararsızlık geçireceği bir kismetle karşılaştı aslında.

Babasının söylediğine göre bir zaman sonra Ferit çalıştığı pavyonlardan birinde konsomatrislik yapan bir kadına kapıldı. Baba bu kadın olayını dükkânına gelen bazı müşterilerin alaylı ifadelerle süsledikleri imaları sonucu öğrenmişti. Bundan karısına hiç söz etmedi. Ne yapacağını da bilemedi; tıpkı o acayip filmlerin gösterildiği sinemada hissettiklerine benzer bir utanç duydu. Bu olayı öğrendikten pek kısa bir süre sonra da Ferit ortadan kayboldu.

Çok ender olarak birkaç gece gelmediği olurdu ama o zamanlar merak içinde kalacağını bildiği annesini muhakkak haberdar ederdi. Oysa bu kez hiçbir ses çıkmamıştı. Babası o geceden sonra polise gitmek için dört gün bekledi. Durumun tuhaflığını sanki o akşam, en başta hissetmişti. O gece rüyasında da hiç tanımadığı bir adam belirmiş ve bir noktayı işaret etmişti. İşaret ettiği yerde bir kara nokta vardı. Sonra o karalık büyümüş büyümüş her yeri kaplamıştı.

Feridun Bey, Ferit'le ilgili kaygıları ayaklanmaya başladıktan sonra ilk önce sağa sola telefonlar açarak oğlu hakkında bilgi almaya çalıştı, sonra onu aramaya çıktı. Bunu yaparken aklına kötü bir şeyler getirmemeye çalışıyordu. Onun gidebileceği her yeri aradı; haftada üç gün çalıştığı düğün salonu, pavyonlar, uğradığı kahveler, plak şirketleri... Sonra da hastaneler... Hiçbir yerde ona ait bir ipucu bulamadı. Sonunda bir şeylerin iyice ters gittiğine iyice inanarak polise gitti. Polis ona çoğunun yanıtlarını bilemediği sorular sordu; arkadaşlarını, alışkanlıklarını, politik bağlantılarını. Feridun Curacı ilk kez oğlu hakkında ne kadar az şey bildiğini fark etti. Polis ona Ferit'in vücudunda belirgin bir iz olup olmadığını sorduğunda onu yıllardır çıplak olarak görmediğini hatırladı. En son orta ikiyi güçlkle bitirdiği o yaz, Şile'ye gittikleri bir pazar günü onu çıplak olarak görmüştü. Boğulma tehlikesi geçirdiği o gün oradaki bir adam Ferit'i, annesinin çılgınlıkları altında güçlkle kurtarabilmişti. Kıyıya geldiklerinde

zavallı kadın Ferit'in yarı ölü bedenine sarılırken Feridun Bey oğlunun mayosunun çıkmış olduğunu görmüş, nedense bu hal durumun ciddiyetinden daha fazla ilgisini çekmişti. Ferit Curacı'nın vücudunda babasının bildiği kadarıyla dikkat çekecek herhangi bir iz yoktu. Polis Ferit'in askerliği konusunda da sorular sordu. Feridun Bey Ferit'in sahte bir rapor ayarlayarak askerden kaçmış olduğu konusunda bildiklerini söylemesinin yanlış olacağını düşündü. Doğrusu Feridun Bey de oğlunun bunu nasıl başarmış olduğunu tam olarak hiçbir zaman bilememişti. Ferit askerliğini yaparken doğuda öleceğini öne sürüp, bundan ancak sahte bir raporla kurtulacağını söylediğinde annesinin kesin desteğini almıştı. Feridun Curacı ise bu konuda sesini hiç çıkarmamış ve oğlunun bu konudaki başarısını da şaşkınlıkla izlemişti.

Karakoldakiler bunları daha önce de çok yinelediklerini belli eder şekilde ona merak etmemesini, oğlunu muhakkak bulacaklarını söylediler. Ardından sonuçsuz kalacağını bildikleri birkaç girişimde –bıkkın bir polis tarafından evinde ve düğün salonunda yapılan suya tirit araştırma– bulunup dosyayı kaldırdılar.

Feridun Curacı ilk ağızda çalmadık kapı bırakmamasına karşın hep yapabileceği bir şeyin eksik kaldığı hissiyle kıvranıyordu. Karısı perişan bir haldeydi; üzüntüden şekeri bir hayli yükselmiş, gözleri iyice görmez olmuştu. Feridun Bey karısına oğullarının bulunması konusunda umutkâr olmasını destekleyecek küçük yalanlar söylemeye başlamıştı. Polisin işi çoktan bıraktığını bilmesine karşılık birçoğunun seferber olduğunu, hastanelerde Ferit'e ait bir izin bulunmamasının hayatta olduğunun işareti sayılacağını, kimi arkadaşlarının dört koldan oğullarını aradıklarını anlatıyordu. Bu arada oğlu için bir matbaada bastırıp önce Eyüp civarına sonra ulaşabildiği her yere yapıştırdığı kayıp ilanındaki telefon numarasını hamiyetli birilerinin muhakkak arayacağını söylüyordu.

Ferit'in annesi kocasının araştırmalarını takdir etmesine karşın yetersiz olduğunu dűřünmeye başlamıştı. Bunu Feridun Bey'e ačmaya cesareti de yoktu. Ama bir şeyler yapmak istiyordu. Onun kaybolduğunu iyice idrak ettiği o ilk gecenin en zor gece olduğunu, bir acıyı en fazla bu kadar yaşayabileceğini sanmasına karşılık gečen geceler hep bir öncesinden daha acılı, sıkıntılı ve azap dolu oluyordu. Kocasından gizli bir komşusuna Emniyet'e bir dilekçe, daha doğrusu bir mektup yazdırdı ve yine onun vasıtasıyla yolladı. Normal bir evlada sahip olamadığını dűřünen –oėlu pornografik dergilerden başını kaldırmıyordu– ve bu yüzden arkadaşının dűėün salonlarında çalışan oğluna gıptayla bakan komşu kadın bu iři büyük bir sevaba girdiğini dűřünerek yerine getirdi. Israrla mektubu elinden almak isteyen kapıcılardan sıyrıldı ve yerine ulaştırdığına emin bir şekilde binadan ayrıldı. Ne var ki, zavallı anne mektubuna hişbir yanıt alamadı. Mektubunda şunlar yazılıydı:

Efendim,

Oğlum Ferit Curacı 23 Marttan beri kayıptır. Kendisi otuz üç yaşındadır. Burcu kova, siyah saçlı ve bırıksızdır. Sesi güzeldir. Çeşitli gazinolarda şarkı okumaktaydı. Boyu 1.75, narin vücudludur. Gözleri mavi ve zaman zaman hafif şehla olur. Buğday tenlidir.

Oėlum kaybolduğundan beri perişanım. Ölü müdür saė mıdır, bunu dahi bilememek hem beni hem babasını altüst etmektedir. Karnı ač mıdır, řu an üşümekte midir, üzerini örten biri var mıdır? Yoksa çoktan ölmüş ve bundan habersiz miyiz?

Allah aşkına bize yardım ediniz, onu bulunuz bize bir haber ulaştırınız. Perişanlığımıza, azap dolu günlere gecelere bir son veriniz.

Annesi

Muazzez Curacı

Mektubu Emniyet Müdürlüğü'nde küçük bir memurun

eline geçtikten sonra bir komiser okudu. Okurken yüreği de burkulmadı değil, ama yine de kaybolacağını bile bile hiçbir işlem yapmadan onu karışık evrakların arasına sokup ögle yemeğine gitmemelik etmedi.

Feridun Bey uzun bir araştırmanın sonunda Ferit'in sevgilisinin –adı Meryem'di– çalıştığı pavyonu bulabildi. Pavyon sahibi Ferit'i aylardır görmediğini, Meryem'in de Anadolu'da bir yerde, muhtemelen Adana'da bir pavyonda olduğunu tahmin ettiğini söyledi. Pavyon sahibi şişman adam tıpkı Feridun Curacı'nın dolaştığı plak şirketlerindeki adamlara benziyordu. Onlar gibi, sanki gizli bir örgütün üyeleri arasında bir ortak işaretmiş gibi aynı altın kolyeyi takıyor, ve Ferit'ten söz açıldığında aynı inanmaz gözlerle bakıyordu. Ferit sanki hayatlarından yıllar önce geçip gitmiş ve hiçbir iz bırakmamış bir soluk simadan ibaretti. Onlarla ancak birkaç kelime konuşmuş ve imgesi zamanla solup yok olmuştu. Onunla ilgili bir hatırayı ancak çok zorlanarak çıkartabiliyorlardı, o da genellikle sıradan bir hatıra oluyordu. Ferit sanki daha birkaç hafta önce onlarla konuşmamış, iş konusunda üstü kapalı laflar etmemiş, kendisine rakip sandığı şarkıcılar hakkında atıp tutmamıştı.

Zavallı Feridun Curacı, karısını komşuları dul bir kadına emanet edip Adana'nın yolunu tuttu. Oradaki tüm pavyonları dolaştı ve aradığı kadını ikinci gün sonunda salaş bir pavyonda buldu. Kadın, yorgun bakışlı esmer biriydi. Diğer meslektaşlarının aksine takma isim değil kendi adını kullanıyordu: Meryem Mehtap! On beşindeyken kendisini bir pavyona satan sefilin fark ettiği şekilde, adının ve soyadının baş harflerinin MM şeklinde bir araya gelmesi bu dünyada ancak bir numarayla elde edilebilecekken, gerçekten buna sahip olmanın bir ayrıcalık taşıdığına inandırılmıştı. Çalıştığı yerlerde adının gerçek olduğuna kimseyi ikna edememiş, sonra o da bu gereksiz ısrarından vazgeçmişti. Meryem Mehtap'ın Feridun Bey'le

karşılaşması da tuhaf oldu. Meryem masasına oturduğu adamın Ferit'in babası olabileceğini dünya yıkılsa tahmin edemezdi. Ancak adam hiçbir şey söylemeden cebinden çıkardığı kayıp ilanının onun fotoğrafını görünce beyninden vurulmuşçasına sarsıldı, beti benzi attı. Meryem Ferit'i kavga edip ayrıldıklarından beri, şöyle böyle üç dört aydır görmemişti ve ortadan kaybolduğuna dair bir bilgisi de yoktu. Ama onun fotoğrafıyla apansız karşılaşmak yüreğini ağzına getirmişti. Bu heyecanın sonrasında resmi gösterenin onun babası olduğunu öğrenmek garip bir şekilde sarsmıştı Meryem'i. İkisi de karşılıklı utanmışlardı.

Meryem, Ferit konusunda dişe dokunur bir bilgi vermedi. Feridun Bey'in bilmediği arkadaşları, haberdar olmadığı işleri ve ilişkileri konusunda da pek bir şey anlatmadı. İlk kez âşığı olduğu –artık buna aşk denilirse– bir adamın babasıyla yüz yüze gelmenin şaşkınlığı ve tedirginliği içinde o gece pavyondan erkenden ayrıldı. Feridun Bey kadının bir şeyler bilip söylemediği düşüncesindeydi. Araştırıp, soruşturup ertesi gün kadının bir başka meslektaşıyla –tuhaf ama onun da adı Meryem'di– paylaştığı evi buldu. Meryem Mehtap kapıyı açıp karşısında yine Feridun Bey'i bulunca ondan hiç beklenmeyecek şekilde hıçkırarak ağlamaya başladı ve hatta adamın omzuna yaslanıp iç çekişlerle Ferit'le ilgili hiçbir şey bilmediğini fısıldadı. Bundan sonra da Feridun Bey'e İstanbul'a eli boş dönmekten başka bir çare kalmadı.

Feridun Curacı uzun süre sonunu tahmin ettiği araştırmasını sürdürdü; neredeyse her gün karakola uğradı ve karısını teselli etmek için kaybolup yıllar sonra ortaya çıkan insanlar hakkında uyduruk hikâyeler anlattı. Aslında bunların bir kısmını dükkânına gelen müşterilerinden duymuştu ve inanmamıştı. Ancak karısı bu tuhaf hikâyelerin her birine kalpten inanıyor ve her birinden sonra Yüce Yaradan'a sığınarak dualar ediyordu. Kadın bu acıya bir yıl

kadar dayanabildi ve oğlunun bir akşam vakti kapının kilidine sokacağı anahtarının sesiyle yerinden fırlayacağı umudunu canlı tutmaya çalışarak bir pazar gecesi öldü. Feridun Curacı sabah uyandığında karısını, o görmeyen gözleriyle kahvaltısını hazırlamak üzere mutfakta olması gerekirken yanında yatar bulması üzerine dürtüklediğinde kadının ölüsüyle yüz yüze geldi. O anda yüreğine saplanan acı kadar bir ölüyle bir gece geçirdiğini fark etmesinin dehşeti bedenini titretti.

Ertesi günkü cenazede otuz sekiz yıllık eşinin hiç değilse kolay bir ölümle karşılaşmış olduğunu söyleyerek Feridun Bey'i teselliye çalışan insanlar bu ölümün gecikmiş bile olduğunu düşünüyorlardı. (Kadın gerçekten rahat ve sorunsuz bir şekilde ölmüştü. Son nefesini vermeden önce rüyasında oğluyla birlikte pirinç ayıklıyorlardı.) Feridun Curacı da karısının ölümü bunca rahat karşılamış olmasına şükreliyordu. Yüce Yaradan'ın bunu bir ödül olarak bahşettiğini düşünüyordu. Ama bir yandan da hayatın bu kadına haksızlık ettiği geçiyordu aklından. Sanki bu haksızlığı gidermek için gecikmiş de olsa bir mucize olacak diye gözleri cenazede bir yerlerden çıkıp gelecek Ferit'i aradı. Onun ölmediğinden emindi. Bunu kalbinde hissediyordu. Peki ama neredeydi?

Feridun Bey evde bir başınayken her tarafı kaplayan o derin sessizliğin ne kertede büyük bir işkence olduğunu yalnız kaldığı o ilk gecede anladı. Buna karşın o sükûnu bozacak herhangi bir gürültünün karısına ait olmadığı sürece bir ilaç olmayacağını da biliyordu. Onun sessiz bedenini bile o her zamanki köşesinde duruyor olsaydı yüreği hiç de öylesine ezilmeyecekti. Kadın sessiz biriydi, oğlu kaybolduktan sonra da iyice sessizleşmişti. Feridun Curacı'nın insanın kıpırtısız dudaklarından, hareketsiz bedeninden bile bir titreşim yükselebileceğini bu titreşimlerin kusursuz bir nizam içinde diğerine ulaşabildiği anlaması için böylesine kötü bir geceyi ve ardından başka kötü

geceleeri yaşaması gerekecekti. Sonsuz uzunluktaki uykusuz geceler kaybedilenin bir daha ele geçemeyeceğini kabullenmeyle giderek kısaltmaya başladı. Sessiz ve anlamsız isyan zamanla azaldı ve giderek tamamen söndü.

Bir zaman sonra hayat acımasızlığını gösterip her şey gibi umudu da alışkanlık haline getirdi. Feridun Curacı oğlundan bir haber alma ihtimalini akşamları televizyon izlerken karşılaştığı, örneğin başkalarının ölümü gibi, olağanüstülüğünü spikerlerin dudaklarında yitirmiş sıradan haberleri beklermiş gibi beklemeye başladı. Sanki bir gece telefon çalsa ve karşısına Ferit çıksa bu kalbini hiç de fazla titretmeyecekmiş duygusuna kapılmıştı. Ancak öyle olmadı. Bir zaman sonra dükkânına gelen bir tır şoförü Ferit'i Diyarbakır'da çarşıda kalabalık içinde gördüğünü, ona bağırdığını, Ferit'in kendisini fark edince kalabalığa karışıp kaybolduğunu anlatınca kalbinin üzerindeki ince kabuk kırılıverdi ve heyecan içinde yerinden adeta fırladı. Bu onun ölmediğinin işaretiydi ve Feridun Curacı kalbinin işaret ettiğine inanmakla doğru yaptığına bir kez daha inandı. Birkaç ay sonra yine Eyüp'te oturan Mardin'li bir imam memleketine gittiğinde bir kahvede Ferit'i gördüğünü ancak ona doğru baktığını fark ettiği anda oradan fırlayıp kaybolduğunu anlattı. Zaman içinde Eyüp civarındaki insanların dışında ilgisiz yerlerden de insanlar gelip Ferit'i gördüklerini anlatmaya başladılar. Mersin'de, Adıyaman'da, Karaman'da... Ferit Curacı hayattaydı; bu kesindi ve bunu bilmek Feridun Bey'in içini ferahlatıyordu ama sürekli kaçıp durmasına ve kendisini aramamasına bir anlam veremiyordu. Zamanla bu karmaşık sıkıntı tıpkı baştaki haber alma umudu gibi sıradanlaştı ve günlük hayatının bir parçası oldu. Ferit'in yaşadığını ama asla geri dönmeyeceğini kabullenerek artık yapayalnız kaldığı kendi hayatına döndü.

Ferit Curacı anlatırken Cezmi Kara'nın tepkilerini hiç merak etmez bir eda içindeydi. Yanıtını asla bilemeyeceği

bir bilmeceyle uğraşmaktan sıkılmış olduğu belliydi. Girdiği her sokağın yanlış bir sokak olduğunu bilerek bir labirentin içinde dolaşmak onda bir çeşit yalvaçlık yaratmış gibiydi; bilinmeze ulaşılmaz olmanın bilincinin vakarı... Kendisini öyle pek de hızlı esmeyen kaderinin rüzgârına bırakmış gibiydi. Artık hiçbir şeyin kendisini şaşırtmayacağı bir yere vardığına inanıyordu. İçini kemiren endişeleri dışarı vurmak istemiyor, karanlığa gömülü kalmanın en doğrusu olduğunu düşünüyordu. Belli ki karısını çok sevmişti ama bunu ona hiç belli edememişti. Kalbini en çok buran belki de buydu. Ancak vicdani yükünü hafifletecek nedenlere de sahipti. Belli etmemişti ama hep sevmişti, ona hiç güzel sözler söylememiş ama bağırmamıştı da. Soğuk gecelerde ısınmak için sarıldığında sırtını hiç dönmemişti.

Kadının ölümünden oğlunu içten içe suçluyor; hatta hayatını altüst eden o uğursuz yangın konusundaki –başkasına asla telaffuz edemediği– şüphelerini Ferit’e bağlıyordu. Oğlunun hiç kimselere hissettirmediği keskin bir kin güdüsü olduğunu biliyordu. Bunun boyutlarının bir kibrit çöpüne kadar uzanabileceği konusunda derin şüpheyi içinden hiç atamamıştı. Ama bu öylesine bir günahı ki gerçek bile olsa kimselere söyleyebilir miydi, bundan emin değildi.

Cezmi Kara adama acımadan edemedi. Gerçekten de pek zavallı bir hali vardı. Hayatındaki bir yanlışın, her şeyin ters gitmesine neden olan bir yanlışın varlığından emin olmasına karşılık bunun ne olduğunu bir türlü bulamayan, o yanlışın kefaretinin ödemekle bir türlü bitiremeyen zavalı kullardan biriydi Feridun Curacı. Cezmi Kara’ya anlattıklarının dışında pek az şeyi saklamıştı. Örneğin oğlunun sevdiği kadının, Meryem Mehtap’ın ondan ayrılış nedeninin başkasından hamile kalması olduğunu; bu ihanetin Ferit’i çılgına çevirdiği için kadını öldüresiye dövdüğünü anlatmamıştı. Bir de oğlunun o âlem içinde pek olağan

olduğu şekilde esrara alıştırıldığından, zamanla daha ağır uyuşturuculara bulaştığından da söz etmemiştir. Ancak Feridun Curacı'nın da bilmediği ortadan kayboluşuyla ilişkili ilişkisiz başka ayrıntılar da vardı — ki bunları ne Feridun Curacı ne de Cezmi Kara asla öğrenemeyeceklerdi.

Ferit Curacı kaybolduğu akşam plakçılardan biriyle, o gözlerinden biri kör olan adamla bürosunda buluşmuştu. Kör lakaplı Muhittin Şerbetçi Mehtap'ı hamile bırakan adamdı ve o akşam tesadüfen, Ferit içeri girdiğinde yanık sesini pazarlamaya çalışan iki gözü görmez bir sokak şarkıcısını başından defetmeye uğraşıyordu. Muhittin bir gözünü ta çocukken Büyükkada'da zengin bir ailenin yanında bahçıvanlık yapan —ve sonradan karısını kendisini aldat-tı diye boğup çalıştığı konağın havuzuna atan— amcalarını ziyarete gittikleri bir pazar günü, gemideyken küçük kardeşinin kaza sonucu yüzüne vurduğu bir sopa sonucu kaybetmişti. Çocukluk ve gençlik günlerinde bir gözünün eksikliği ruhunda derin yaralar açacak kadar azap vermişti ama plakçılık işine girdiğinde —ki o da ayrı bir hikâye-dir— suratına korkutucu bir ifade oturtan bu eksiklik epeyce işine yaramıştı. Kör Muhittin iri cüssesine ve etrafındaki adamlarına karşın gözünü kin bürümüş Ferit'ten çekiniyordu. Kadını kirletmiş olmanın ezikliği güçlü omuzlarına ağır geliyordu. Hoş bunu fazla bir zorlamayla da yapmamıştı ama içten içe Ferit'e hak veriyordu; bu yüzden onun öfkesini de dindirmek için Ferit'e bir kaset yapma teklifinde bulunmuştu. Onuru ile parlak olması muhtemel geleceği arasında sıkışan Ferit kısa bir bocalamadan sonra bunun eline tutuşturulan mikrofon mucizesi olduğuna kendisini inandırarak teklifi kabul etmişti. O meşum akşam kaset konusunda ikinci kez görüşmek üzere oraya gitmişti ve Kör Muhittin'in bu işi başının gözünün sadakası olarak yaptığını bilmesine karşın onunla naz yapan bir yıldız edasıyla konuşmuştu. Konuşmaları kısa ve olan bitenden ikisi de habersizmiş havasında geçmişti.

Ferit büroyu terk ettikten sonra durduk yerde başını belaya soktuğu için kendine lanet okuyan Kör Muhittin Ferit Curacı'yı bir daha hiç görmemişti.

Feridun Curacı'nın bilmediği ancak polisin haberdar olduğu birkaç ayrıntı daha vardı. Örneğin Ferit ortadan kaybolmadan birkaç ay önce Tarlabası'ndaki olağan bir arama sırasında üzerinde bir miktar hapla yakalanmış, gözaltına alınmış, nezarete geçirdiği gece aynı hücrede iki siyasi ile kavga etmişti. Ferit'in derdi gençlere dalaşarak polislere ne kadar da devletin yanında olduğunu gösterek onların merhametinden yararlanmaktı. Ancak bu çaba polisleri pek etkilememiştir. O gecenin sabahında garip bir karışıklık yaşanmış, ilaçlı ve uyku sersemi Ferit Curacı'yı duvarlara slogan yazan iki Kürtle birlikte savcılığa çıkartmışlardı. Ne olduğunu neden sonra fark eden Ferit feryat içinde yapılan yanlışlığı haykırarak ancak kimseleri inandıramamıştı. Ona inanılmamasının esas nedeni gençlerin de Ferit'i destekler şekilde ifade vermeleriydi. Serbest bırakıldığı öğleden sonrası o iki gencin yerinde olmadığına nasıl da şükretmişti. Kendilerince doğruyu söyleyerek Ferit'e arka çıkmalarına karşılık Ferit onlara karşı herhangi bir vicdani sorumluluk falan hissetmemişti. Hatta başlarına geleceğini tahmin ettiği şeyleri hak ettiklerini düşünmüş bunu da etrafındaki polislerle sırtarak söylemişti. Siyasi şubedekiler Ferit'in kendilerine ait biri olmadığını hemen anlamışlardı ama bu konudaki yanlış düzeltmek için fazla bir çaba göstermemişlerdi. Ferit'in yaltaklanır tavrından hoşlanmamışlar hatta bunu şüphe uyandıracak kadar abartılı bulmuşlardı.

Ferit'ten üç gün sonra serbest bırakılan iki gençten birinin birkaç gün sonra bir yol kenarında cesedi bulundu ve bu haber Balat'ta bir başına yaşayan zavallı annesinin sol tarafına felç inmesine neden oldu. Diğer genç ise bir hafta kadar sonra yeniden –bu kez bir kahvehane baskısında– gözaltına alınmış ve gözaltındayken polisçe

açıklandığı şekliyle kalp krizi sonucu ölmüştü. Gencin kalbi gerçekten de zayıftı ve bu ömründeki ikinci ciddi kriziydi. Gencin cesedini akrabaları bulunamadığı için arkadaşlarına teslim eden morg görevlileri için bu olağan vakalardan biriydi. Gencin arkadaşları için de bu ölüm kendilerine ait bir ölümdü ve olağandışılık içinde olağan bir sondu. Gencin cenazesinde aksak ayaklı imam namazı kıldırma sırasında bunun dinsiz birine ait olabileceği şüphesiyle bir tereddüt geçirdi. Cemaatte de iman sahibi pek az kişi olduğu belliydi ve hepsinin suratında dışarıdan kolayca okunabilecek bir bilenmişlik seçiliyordu. Oğlanın ölümünden ablası Meryem Mehtap çok sonra haberdar olmuştu; o kadar ki kardeşinin mezarını bulabilmek için arkadaşlarının yardımını istemiş onlar da orospu gözüyle baktıkları kadına gönülsüzce ada parsel numarası vererek mezarlığı tarif etmekle yetinmişlerdi. Meryem'in yas dönemi de umduğundan kısa sürmüş ölümün herkes için en iyi son olduğunu söyleyen kader arkadaşlarına hak vermeyi yeğlemişti.

Ne Feridun Curacı'nın ne polisin hatta ne de Ferit Curacı'nın bilmediği ve bilemeyeceği başka tuhaflıklar da vardı. Ferit'in annesi öldüğü günün ikindisinde eve gelen daha önce hiç tanımadığı bir adamla uzun bir sohbet yapmıştı. Adam demiryollarında kondüktörlük yapan biriydi ve Toros Ekspresi'nde karşılaştığı bir yolcuya verdiği sözü yerine getirmek üzere kadına gelmişti. Kadın adamın sır dolu hikâyesini sesini çıkarmadan, hiçbir ayrıntısını atlamadan dinlemiş; adama bunca yolu tepip kendisini bulduğu ve bütün bunları anlattığı için minnet duyarak teşekkür etmiş ve oğlunun yaşadığına olan inancını pekiştiren bu adamdan –adamın da kendisine tembihlendiği şekilde– kocasına hiç söz etmemişti. Adam tam kapıdan çıkarken az kalsın vermeyi unutacağı ve bu yüzden de kendisini asla affetmeyeceğini söylediği kaseti eline tutuşturmuştu. Zavallı kadın kasetteki oğlunun sesini, o ağdalı şarkılarda acemice inip çıkan sesini içini titreten bir

ilahiymiş gibi dinlemiş, dinlerken de ip gibi akan göz-yaşları içinde ağlayıp durmuştu. Ruhunun taşıyamadığı o ağır yük ve meraktan biraz olsun kurtulması ile artık ölüme teslim olmasının hiç de zor gelmeyeceğini, en azından gözlerinin açık gitmeyeceğini düşünmüştü. Son uykusuna dalmadan önce her gece yaptığı gibi oğlu için okuduğu dualara o kondüktör için de bir Fatiha eklemişti. Bu dua da yerine gitmişti...

Cezmi Kara Ferit Curacı'nın evinden çıkarken akşam çoktan inmişti. Feridun Bey onunla kapıya kadar gelmiş, ayrılırken,

— Teşekkür ederim, demişti

Ne için teşekkür ettiğini Cezmi Kara hiç bilemeyecekti. Dışarıda inceden bir yağmur yağıyordu ve geniz yakıcı bir kömür kokusu duyuluyordu. Cezmi Kara evin taş basamaklarından sokağa adım attığında daha önce gözüne çarpmamış olmasına hayret ettiği, evi duvarına yaslanmış, lastikleri patlak motosikleti fark etti. Motorun yakıt deposunun üzerine özenli bir yazıyla 'Kader' yazılıydı...

Cücenin Hikâyesi

Cezmi Kara üç gün boyunca evinden çıkmadı. Bu üç gün, bol bol uyudu, Ferit Curacı'yı düşündü; başına gelenlerin neler olabileceğini çözmeye çalıştı, o albümü defalarca elinden geçirdi. Bu üç gün boyunca kayda değer pek bir şey olmadı. Bir kez Mücellit Abdullah arayıp işe niye gelmediğini sordu ve yanıtını beklemeden babasının ölümünün onu ne denli sarstığını tahmin ettiğini, kendisini toparladıktan sonra ne zaman isterse işine dönebileceğini ondan hiç beklenmeyecek anlayışlı bir baba tavrıyla anlattı. Cezmi Kara iyi bir haydelbergciydi ve iyi haydelbergcilerin iş bulma konusunda pek sıkıntıları olmazdı. Cezmi Kara teşekkür edip bir süre daha kafasını dinleyeceğini söyledi. Bir süredir harcayacak yeri ve isteği olmadığından biriken parası suyunu çekene kadar makine başına dönmeyi düşünmüyordu.

Üçüncü günün akşamı, tam yemeğini bitirmişti ki kapı çalındı. Kapının ardında bir garipliğin beklediğini hissetmişçesine kararsızlık içinde kapıya seğirtti; nitekim açtığı anda karşısında oteldeki cüceyi buldu. Adam

gölümseyerek bakıyordu. Bir süre sessizce birbirlerini süzdüler. Sonunda,

— Girebilir miyim? diye sordu cüce.

— Buyurun, diye Cezmi Kara kenara çekildi.

Cüce sanki eve daha önce defalarca gelmişçesine herhangi bir tereddüt göstermeden odaya girdi ve pencerenin önündeki koltuğa tam anlamıyla tırmanarak oturdu. Cezmi Kara karşısındaki sandalyeye geçti.

— Güzelmiş, ferahmış, dedi cüce.

Oturduğu yerden normalde otelin girişi görülebiliyordu ama Cezmi Kara onun bakış açısından orayı göremediğinden emindi. Olsa olsa otelin son katlarını görebilirdi. Bunu bilmek içini rahatlatmıştı.

— Gidiyorum, dedi cüce

— Nereye?

— Memlekete... Bu şehirde kötülük dolaşıyor. Sıkıldım da bu işten. Çoluğu çocuğu alıp dönüyorum.

Cezmi Kara cücenin evli ve çocukları olmasına şaşırdı.

— Çoluk çocuk ha? diye mırıldandı

— Evet çocuklarla, diye yineledi cüce. Bu rezillikten kurtulsunlar istiyorum. Orada her şeyin kötüye gitme hızı daha az.

Her şey kötüye mi gidiyordu? Cezmi Kara bununla ilgili bir soru sorup giderek derinleşecek ve canını sıkacak bir konuya girmek istemiyordu. Ama ona bir şeyler sormalıydı. Aradı ama bulamadı. Gözü cücenin ritmik bir şekilde salladığı yere değmeyen ayaklarına takıldı. Ne kadar da küçüktüler. Acaba çocuklar için yapılan ayakkabılardan mı giyiniyordu? Öyleyse satıcılara ne söylüyordu? Ayakkabıları ile koltuğa otururken yukarı çekilen pantolonunun paçasının altından çıkan açık mavi renkli çoraplara baktı. Aslında dikkatini asıl çeken o çorapların örtemediği neredeyse soluk sarı tüysüz etiydi. Bu görüntü hem midesini kaldırdı hem de bir süre önce karşılaştığı hayret uyandıracak kadar benzer bir olayı hatırlattığı için sıkıntı yarattı. Bir an o

ete dokunmanın ne kadar iğrenç olabileceği aklına gelmişti. Karısı dokunuyor muydu? Karısı nasıl biriydi; onun gibi cüce miydi acaba?

— Bakkalın çırağı Cevat... dedi sustu cüce. Ne diyeceğinin hesabını yapar gibi yutkundu;

— Cevat sizin iyi biri olduğunuzu söyledi. Pek kimseyle alakanız yok. Öyle gidip geliyorsunuz. Sizi izliyorum.

Cezmi Kara cüce tarafından izlendiğini duyunca midesinden başlayıp yukarıya, boğazına doğru yükselen bir gerilme hissetti.

— Öyle gidip geliyorsunuz; kimsenin etlisine sütlüsüne karışmadan. Bravo diyorum kendi kendime; böyle insanlar da var mahallede diye.

Cezmi Kara cüce tarafından takdir edilmekten memnuniyet duyup duymama konusunda kararsız kaldı.

— Giderken size bir şey göstermek istedim. Cevat verdi bu fikri. Defterimi getirdim.

Cezmi Kara işte o anda cücenin küçük ellerindeki mavi renkli defteri fark etti ve o âna kadar onun varlığını keşfetmemiş olmasına şaşırdı. Çocukluğundan hatırladığı mavi kap kâğıdı ile kaplanmış küçük bir deftercikti.

— Hikâyeler yazıyorum, dedi cüce, daha doğrusu gördüğüm, bana anlatılan şeyleri yazıyorum. Hikâye denemez aslında... hatıralar... çiziktirdiğim şeyler.

Defteri Cezmi Kara'ya doğru uzattı

— Cevat sizin bununla ilgilenebileceğinizi söyledi.

— Nasıl yani?

— Bastırmak istiyorum. Herkes şiirlerini bastırıyor ya. Cevat da öyle dedi. Yani niçin bir kitabın olmasın dedi.

— Ben... dedi kaldı Cezmi Kara. Kitapla kendi arasındaki ilişkiyi çözmekte zorlanıyordu.

— Sen basabilirsin!

Cezmi Kara önce, cüce ile arasında birdenbire belirginleşen ve cücenin tayin ettiği samimiyetten rahatsız oldu. Ama bir onun kadar huzursuz eden kitabı basma

konusunda adamın söyledikleriydi. Bir kitap basmak, üstelik tanımadığı bir cücenin kitabını basmak ancak kötü bir rüyada karşısına çıkabilecek bir hikâye olabilirdi.

— Ben matbaacı değilim ki, dedi, matbaa işçisiyim.

— Biliyorum, dedi cüce; ama yine de basabilirsin. Ne bileyim belki gizlice falan. Böyle yapanlar varmış. Ben parası neyse vereceğim. Yani para filan sorun değil. Bir şekilde halledelim şu işi.

Cezmi Kara bir an iyice bunaldığını hissetti. Gizlice bir kitap basma fikri sinirlerini iyice germeye yetmişti. Birden aklına kendisini ferahlatan bir fikir geldi.

— Gerçekten yapamam, istesem de yapamam; işten ayrıldım, dedi.

Cüce, elinde salladığı defteri sönen heyecanı ile kucaklarına; daha doğrusu dizlerinin üzerine koydu. Çok da inanmadığı hayalinin yok olması ile aniden küçük bir çocuk gibi hüzünlenivermişti.

— Demek öyle, dedi. Demek işten ayrıldınız.

Oyundan çıkan çocuğun kırılganlığı içinde birden eski, o eve geldiği zamanki mesafesine çekilmişti — ki bu Cezmi Kara'yı çok memnun etti.

— Bunu bilmiyordum. Gerçi kaç gündür sizi eve girip çıkarken göremiyordum ama işten ayrıldığınız aklıma gelmemişti. Kısa bir izin almıştır filan diyordum. Hayrola?

— Yoo, yok bir şey; bir anlaşmazlık.

— Yazık, dedi cüce.

Onun işinden olmasına mı yoksa bu yüzden kitap basma hayalinin suya düşmesine mi esef ediyordu kestiremedi.

— Evet, evet çok yazık. Her neyse bir başka hal çaresi bulacağız artık.

Cüce sağ elinin küçük parmakları ile koltuğun kolunda tempo tutmaya başladı. Lafını bitirmediği daha dışarı vuracak sözü olduğu belliydi.

— Defteri size bırakmak isterdim ama tek kopya.

— Yoo, bırakmanız gerekmez, dedi Cezmi Kara.

— Okumanızı isterdim. Hoş benim el yazımı okumanız biraz zor ya... Fikrinizi almak isterdim. Cevat'a okudum birkaç sayfa; ama o genç tabii. Ben, siz ne dersiniz diye merak ediyorum.

Cezmi Kara ne diyeceğini bilemedi. Allahtan adam hemen lafının arkasını getirdi.

— Bu defteri doldurma fikrini bana bir kadın verdi. Bu gizli bir hikâye; deftere yazmadım ama size bu sırrı verebilirim.

Cezmi Kara, cücenin herhangi bir sırrına; kendisi kadar küçük defteri ya da bir kadınla ilgili bir esrara hiç mi hiç ortak olmak istemiyordu ama adamın ısrarlı olduğu belliydi. Üstelik onun kalbini bir şekilde kırdığını düşünüyordu.

— Aramızda kalacak bir sır, diye yineledi cüce...

Küçük adamın ayaklarını sallama hızı artmıştı ama belirsiz melodinin temposunu tutan küçük parmakları durmuştu. Koltukta biraz zahmetle kıpırdanıp öne doğru geldi; böylece Cezmi Kara'ya iyice yaklaştı. Öylesine yakınına geldi ki, Cezmi Kara adamın o âna kadar duymadığı ama daha önceden hatırladığı acı nefes kokusunu hissetti.

— Tuhaf hikâyelerden hoşlandığınızı tahmin ediyorum, dedi. Buna belki inanmayacaksınız ama hepsi de doğru...

Sonra anlatmaya başladı:

— Dediğim gibi bu deftere bir şeyler yazma fikri başımdan geçen bu olaydan sonra çıktı. Onu yazmadım ama belleğimde tuttum. Hoş unutulacak gibi de değil. Ama öyle herkesle paylaşılacak hikâyelerden de sayılmaz.

Kadının adı Meryem'di. Bunu hiç unutmuyorum. Otelin devamlı ziyaretçilerinden sayılmazdı. Ayda bir ya da iki kere alışılmadık şekilde erken saatlerde, hep başka erkeklerle gelirdi. Bir garipliği vardı, diğerlerinden farklıydı. Onun nesinin farklı olduğunu bir türlü bulamıyordum; havası, bakışı, edası, bir şeyi... Bilemiyorum. Aslında yüzünü tam hakkıyla gördüm desem yalan olur; nasıl beceriyorsa kaçıyordu suratını. Tezgâhın önünden geçerken asla

benim olduğum tarafa bakmazdı. Bu kadınlar saldırgan ve fütursuz olurlar. O değildi. Sanki gözlerini kaçırır gibiydi. Sanki yaptığından tedirginmişçesine, sanki otele başka bir şehirden uzun ve zahmetli bir yolculuktan gelmiş biriymiş gibi davranırdı.

Bir keresinde dayanamadım. Bir öğleden sonrası geldiğinde onu ve beraberindekini dikizlemeye karar verdim. Açıkçası bunu arada sırada yaparım; merak ettiğim kadınları ve adamları röntgenlerim. Bizim işin çekilmez oluşunu biraz olsun törpüleyen, işin sinemasıdır zaten. Bilen bilir.

Röntgenlemenin benim için pek zahmet gerektirmeyeceğini tahmin edersiniz. Otelin kapılarındaki kilitlerin yüksekliği sanki benim için ayarlanmış gibidir. Yataklar da kapıya bakar. Bundan ötürü patrona minnet duyuyorum. Her neyse... O kadının tuhaflığından ve gördüğüm şeylerden ötürü hâlâ heyecanlanıyorum. Nasıl anlatacağım bilemiyorum. Manzarayı gözünüzün önüne getirin: Kadın adamın üzerinde ve sırtı kapıya dönük. O sırt ki bir erkeğin hayatında görebileceği en güzel vücuda ait, ancak bir dehanın elinden çıkabilecek bir porselen biblo... Kadın, yayılmış kalçaları, pürüzsüz sırtı ve çok belirsiz olarak seçilen kemikleri ile ilahi bir şarkının melodisine uyarçasına ağır ağır yukarı aşağı hareket ediyor. Yüzünü göremiyorsunuz ama o anda suratının zevkten kızarıp kendinden geçmiş bir hal aldığını, dudaklarının kıvrılıp büküldüğünü, burun deliklerinin genişleyip daraldığını biliyorsunuz. Evet aynen böyle. O manzara hayatımda gördüğüm en dehşetli aşk sahnesi idi. Bundan hiç kuşku yok. Ancak o aşk sahnesi hayatımda gördüğüm en dehşet verici ölümle sonuçlandı. Şimdi hatırladıkça ter basıyor. Kadın sevişmenin en üst basamağındayken yanında duran bir yastığı alıp kollarıyla kafasının üzerine kaldırdı. Bunu vecd içindeki dansının bir parçası sandım; herhalde altındaki adam da öyle sandı. Sanki o dansın bir parçasıymış gibi yastığı başının üzerinde ağır ağır çevirdi ve sonra aniden

üzerinde gerindiği çelimsiz adamın suratına bastırdı. Bulunduğum yerden adamın vücudunun pek az yerini seçebiliyordum ama sonuçsuz çırpınışlarını ince kollarının havada çizdiği daireleri çok iyi görebiliyordum. Kadın ondan beklenmeyecek bir kuvvetle bastırırken adam da şaşkınlık içinde havaya boş yumruklar atıyordu. Düşünebiliyor musunuz adam kadının içindeyken çırpınarak öldü! Teknik olarak bunun imkânsız olduğunu düşünebilirsiniz ama olayı kendi gözlerimle gördüm. Şimdi bir erkek için en mutlu ölüm böyle olmalı diye düşünüyorum ama o anda korkudan dizlerimin bağı çözülmüştü. Kadın adamın son nefesini verdiğinden iyice emin olduktan sonra kalktı kendini temizledi ve sanki hiçbir şey olmamış, sıradan bir sevişme seansı sona ermiş gibi, kayıtsız bir edayla giyinmeye başladı. Korku içinde oradan kaçtım ve ne yapacağımı bilmez bir halde tezgâha döndüm. Az sonra da kadın aceleci adımlarla önümden geçip otelden çıktı. Onun gitmesinden epey bir zaman sonra polisi aradım ve otelde birinin öldüğünü ihbar ettim.

Otelde daha önce de ölenler olmuştu. Kalbi ateşli bir sevişmenin hızına dayanamayan yaşlılardı bunlar. Polis de bu yüzden pek üzerinde durmaz, geride kalanların sıkıntılarını büyötmek istemezdi. Bu kez de ölenin nispeten genç biri olmasına karşın fazlaca kurcalamadılar ve yakınlarına haber verip bana sıradan birkaç soru sordular. Onlara o kadından asla söz etmedim. Daha doğrusu adamın yanındaki kadını daha önce hiç görmediğimi söyledim. Angarya bir işi yaptığına inanmış bir doktor da zaten nefes yetmezliği çeken, kalbi zayıf adama sıradan bir ölüm raporu düzenledi. Polis de izini bulamayacağı bir orospunun peşine düşme zahmetine katlanmadan, adamın ailesinin işi bir an önce kapatma telaşına yardım edecek şekilde dosyayı kaldırdı. Ama o kadın ve dehşet verici sahne rüyalarımın çıkamaz oldu. Bu tuhaf olay beni bayağı sarsmıştı; vicdani bir sıkıntıdan dolayı değil; kadının

tuhafliğından, onun ölümü en garip anda deneyimli bir katil gibi düzenlemesindeki soğukkanlılığından, olayın sarsıcılığından... Bir süre sonra olayın üzerimdeki etkisi azalmaya, rüyalarımındaki kadın giderek soluklaşmaya başladı. Ancak birkaç ay sonra kadın yine otelin kapısından içeri girince az daha yere düşüyordum. Bu kez yanında şişman bir adam vardı. Kadında herhangi bir tedirginlik, cinayet mahalline dönen bir katilin gizli telaşı filan yoktu. Yine bana bakmadan aceleci ama kararlı adımlarla merdivene yöneldi ve gözden kayboldu. Doğrusu bu kez kadını yine dikizleyip dikizlememekte kararsız kaldım. Yine bir cinayete karşılaşma ihtimali kalbime korku saldı ama dayanamadım; arkalarından kapının önünde yerimi aldım. Korktuğum olmadı; kadın sıradan ve çok kısa süren bir sevişme seansı sonunda –bunun nedeninin adam olduğunu belirtmeliyim– adamdan önce otelden ayrıldı. Bu kez onu takip ettim. Ayaspaşa taraflarında bir yerde eski bir apartmana girdi. Sağa sola sorup öğrendim: adı Merem’miş, evliymiş ve iki çocuğu varmış. Kocasını fotoğrafçıymış, küçük bir dükkânı varmış, kazancı fena değilmiş filan... Civardaki hiç kimsenin kadının orospuluk yaptığından haberi yoktu. Onu kocasına ve çocuklarına düşkün bir anne olarak biliyorlardı.

Ne yapacağımı bilemedim. Kafam iyice karışmıştı. Bir ev kadının gizlice orospuluk yapmasından, bunu yaparken soğukkanlılıkla cinayet işlemesinden kim etkilenmez ki? Ama beni esas etkileyen onun o ifadesi güç çekiciliği idi. Bundan söz ederken biraz sıkılıyorum doğrusu. Bunu saklamıyorum. O ölüm konusunda sesimi çıkartmayışımın arkasında esas bu yatıyordu. Onun büyüüne kapılmıştım ve bu büyü gün geçtikçe beni daha çok etkisi altına alıyordu.

Giderek kadın rüyalarımına sık sık girmeye başladı. Bu yetmezmiş gibi gündüzleri de onun hayalini görür olmuştum. Açıkçası kadın bende garip bir tiryakilik yaratmıştı.

Tam ondan kurtulmuşken karşıma çıkınca inkâr etmeye çalıştığım efsunu kalbimi tamamen eline geçirmiş gibiydi; kadını izlemeye başladım. Çünkü artık otele gelmiyordu. Böyle olunca ben peşine düştüm. Evinden pek az çıkıyordu. Sabahları çocuklarını okula gönderdikten sonra, ince uzun çelimsiz kocasını yolcu ediyor ve öğleden sonra çocuklar gelene kadar ya evinin yanındaki bakkala ya da haftada bir semt pazarına gitmenin dışında evden ayrılmıyordu. Kocasını hava karardıktan çok sonra geliyor evin ışıkları gece yarısından önce sönüyordu. Bu rutin hayatı bir ay kadar izledim. Kadın bu süre içinde 'işe' hiç çıkmadı. Merakım ve kadına karşı duyduğum ifadesi güç istek giderek kabarıyordu. Sonunda dayanamadım; kocasını yolladıktan sonra, bir sabah evinin zilini çaldım. Kapıyı açar açmaz beni tanıdı. Bana baktığı anda yüzünden bir şaşkınlık bulutu geçiverdi ama hemen ardından toparlandı. Ona hiçbir şey demeden içeri girdim ve ardımdan kapıyı kapattım. Bir süre sessizce baktık. İtiraf etmeliyim heyecandan yüreğim ağzıma gelmişti, dizlerim titriyordu; ama en az onun kadar büyük bir şehvet dalgası da damarlarımda yuvarlana döne hareket halindeydi. Kadına sarıldım. Burnum tam o ağır, ama baş döndürecek kadar çekici kokunun yayıldığı kuytusuna gömüldü. Ellerimi gergin kalçalarına geçirmiştim. Şehvet ve heyecan içinde titremeye başlamıştım. O ise hiçbir şey yapmadan öylece duruyor ve yukarıdan bana bakıyordu. Halinden her şeyi bildiğimi anladığı belliydi ve bunun bir karşılığı olduğunu kabul ettiği hareketsiz durmasından anlaşıyordu. İstedğim bedelin o ağır kokuyu burnuma çekmekten daha fazla bir şey olduğunu ağzımı oraya dayayarak belli ettim. Beni hafifçe, o nazenin elleri ile itti ve içeri gitti. Bir an öylece kaldım. Ne yapmam gerekiyordu? Onu izledim. Yatak odasıındaydı ve soyunuyordu. Susmamın karşılığını, aramızda yaptığımız sessiz ve gizli anlaşma gereği ödemek üzere soyunuyordu. Ben de soyundum ve asla altına

yatmamaya özen göstererek üzere yatağa çıktım. Benim iki üç katım birini gözlerimin önünde kolayca öldüren bu kadına karşı çok dikkatli olmam gerekiyordu. Hiç kuşku yok nefesimi o adamdan çok daha kolay kesebilirdi. Ama şehvet idrakimi tamamen yıkmıştı. Daha doğrusu bu gerçeği görebiliyordum ama bu gerçek puslar altında ve bana çok uzakmış gibi geliyordu. Oysa ölüme çok yakın duruyordum. Ona sarıldım. Yapacak başka hiçbir şeyim yoktu. O anda hiçbir erkeğin de benim yaptığımdan başka yapacak bir şeyi olamazdı zaten. O gün hayatımın en büyük zevkini tattım... ve ölmedim.

(Cüce hikâyesinin bu noktasında hâlâ hayatta olduğunu ve anlattıklarının tamamen gerçekleri yansıttığını ispatlamak istercesine iyice Cezmi Kara'ya yaklaştı ve gözlerini gözlerine dikti.)

Bu olaydan sonra hayatım tamamen değişti. O sihrin etkisi en küçük kılcal damarlarıma kadar geçmişti. Meryem tüm dünyamı eline geçirmişti. Oradan ayrılırken –çocukların eve gelme vakti yaklaşıyordu– o günün hayatımın en önemli günü olduğuna karar vermiştim; Meryem'le yattığım gün!

Ama o gün –galiba– onu en son gördüğüm gün oldu. Ertesi gün yine aynı saatte gittiğimde kapıyı açan olmadı. Birkaç gün sonra da mahalle bakkalından ortadan kaybolduğunu öğrendim. Gitmişti. Kimseye hiçbir haber vermeden kaybolmuştu. Mahalleli ve kocası, hele hele çocukları bu ortadan kayboluşa bir anlam verememişlerdi. Ben ve varlığımdan habersiz olan adam, tüm hastaneleri dolaştık, gidebileceği yerleri araştırdık. Tabii ki benim o kocadan fazla bildiğim şeyler de vardı; bu yüzden bizim âlemin tüm otellerini pavyonlarını dolaştım. Yoktu; ne gören vardı ne bilen. Adamcağız bir süre sonra kayıp ilanları bastırıp sağa sola yapıştırdı. Nedendir bilmiyorum ilandaki resimde tüm aile vardı ve Meryem'in başı bir çember içine alınmıştı. Görenlerin vicdanını daha çok

sızlatsın diye mi böyle yapmıştı acaba; ya da Meryem görür de o eski mutlu günlerini hatırlar diye mi? Ben de bunlardan birini alıp otobüs garajlarını, tren garlarını do-laştım. Hiçbir iz bulamadım. Meryem yok olmuştu.

Aklımda hâlâ onunla ilgili çözemediğim bir sürü soru var: O adamı niye öldürmüştü? Benim gibi onun hakkın-da bilmemesi gerekenleri bildiği için mi? Öyleyse beni ni-çin öldürmemişti? Sıradan bir hayatı olan bir anne niçin gizlice orospuluk yapar? Parası için mi? Kocası ve civarın-dakiler bunu nasıl hissedememişlerdi? Onunla yatan adamların hepsi o bedenin büyüüne kapılıyorlar mıydı? O hep daha çoğunu mu istiyordu? Bu gizli hayatı gerçek-ten niye seçmişti? Ve daha bir sürü soru. Bunların yanıtlarını belki hiçbir zaman bulamayacağım. Kadın denen muammayı çözmeyi bilen biri varsa şayet –gerçekten böy-le biri varsa– bunların ardındaki sırrı bilebilir. Ama böy-le biri yok galiba...

— Ondan hiçbir haber alamadınız mı? diye sordu Cez-mi Kara.

— Yıllar sonra otele gelen bir müşteri bir kadından bahsetti. Genelevlerde yattığı erkekleri boğarak öldüren bir kadından söz etti. Adı da Meryem'miş. Heyecandan boğulacaktım adeta. Ona daha çok anlatmasını söyledim. Pek bir şey bilmiyordu. O da başkalarından duymuş. Öy-lesine ki, bu olay neredeyse bir efsaneye dönmüş; erkekler onunla yatmak için sıraya giriyorlarmış, ölümlerinin böy-le bir kadının elinden olmasını isteyen binlerce erkek varmış falan... Bu haberin peşine düştüm. Ama o adamın anlattıklarından daha fazlasını anlatana rastlamadım. Gi-derek bunun gerçekten bir efsane olduğuna inanmaya başladım. Onu gören ya da yatan kimse yoktu. Hadi yata-nı anlatılanların doğruluğ:unu kabul ederek bulmak müm-kün değil diyelim; ama ya gören? Böyle biri de yoktu. Bu belki de aptal erkeklerin kendilerini öldürecek bir kadın arama tutkusundan geliyordur, kim bilir?

— Sonra?

Hikâyenin bir sonrası olduğu belliydi. Nitekim cüce bir iki yutkunup, Cezmi Kara'nın iştahlanmasından keyif alarak arkasına yaslandı ve devam etti:

— Bir zaman sonra gazetede bir yazı okudum. Manisa'da bir kadın kocasını yastıkla boğarak öldürmüş, diye. Burnum sanki kokuyu almıştı. Atlayıp Manisa'ya gittim. Kadınla hapisanede görüşmem mümkün olmadı. Ama davasının görüldüğü mahkemeye gittim. Doğrusu hâlâ o gördüğüm kadının Meryem olduğundan emin değilim. Hem ona benziyordu, hem de benzemiyordu. Şayet oysa yaşlanmış ve biraz da çökmüştü. İşin garibi kadının adı da tutuyordu. Öldürdüğü kocasından önceki soyadını öğrenemedim. Böyle kadınlar çok kolay kimlik değiştirirler. Bukalemun gibidirler. Şüphe içinde kalmıştım. Davayı izlemek için defalarca Manisa'ya gittim. Sonunda kadın idama mahkûm edildi. Mahkeme akla yakın hiçbir neden olmadan tasarlayarak kocasını öldürdüğüne hükmetti. Kadının yüzünde karar okunduğunda hiçbir ifade değişikliği olmadı. Sonucu zaten biliyormuş gibi baktı, dudakları kıpırdayıp duyulmayan bir şeyler fısıldadı.

— Kadın idam edildi mi?

— Hayır. Kararın alındığının ertesi günü cezaevinde büyük bir yangın çıktı. Bir gardiyanın cayır cayır kavrulduğu yangın sırasında on üç kişi firar etti. İşin garibi bu firar edenlerin on ikisi siyasi mahkûm olan erkeklerdi. Onların hepsi yakalandı ama Meryem asla. Ondan beri de bir haber alamadım. Kim bilir belki şimdi buralarda bir yerdedir. Belki de o kadın benim tanıdığım Meryem değildir. Hâlâ şüphe içindeyim. Kadınları çözebilmek kolay değil, hiç değil. Niçin severler, niçin vazgeçerler, niçin öldürürler, niçin bir başkası olurlar... bunları kimse bilemez.

Cücenin hikâyesi bitmişti. İkisi de suskun birbirlerine bakıyorlardı. Cezmi Kara hikâyeden pek bir şey anlamamıştı. Açıkçası çok da hoşuna gitmemişti. Daha da fenası

adamın küçük sırtına ortak olmak ve bunun yarattığı gereksiz yakınlaşmadan huzursuz olmuştu. Neyse ki cüce kalkmak üzere olduğunu belli edecek şekilde kıpırdandı ve epeyce bir zahmetle koltuktan indi; hiçbir şey söylemeden kapıya yöneldi. Cezmi Kara da onu izledi. Adam kapıyı açıp çıkarken bir an durdu, dönüp,

— Bir daha görüşemeyiz herhalde, dedi. Hakkınızı helal edin.

Cezmi Kara neden böyle bir şey yaptığını bilmeden;

— Helal olsun, dedi.

Cüce tam kapıdan çıkacakken yine duraladı;

— Arkadaşınızı bulabildiniz mi bari? diye sordu.

— Arkadaşımı mı?

— Askerlik arkadaşınızı...

— Haa, hayır, dedi Cezmi Kara, bulamadım.

— Birini bulmak öylesine zor ki, dedi cüce ve kapıyı kapattı...

Ressamın Ölümü

Cücenin ziyaretinin ertesi günü, öğleye doğru Cezmi Kara'yı bir telefon sesi uyandırdı. Arayan Mücellit Abdullah'tı. Bir cenaze haberini vermek için arıyordu; Ressam Fikret ölmüştü.

— Cesedini su dolu küvetin içinde bulmuşlar, boğulmuş. Yanında boş bir rakı şişesi varmış, dedi Mücellit Abdullah,

— Cenazesi öğleyin kaldırılıyor. Siteden. Sana haber vereyim dedim. Severdin adamı.

Kısa cümlelerle, gerekli bütün bilgileri vermeye özen göstererek, soğuk bir ifadeyle konuşuyordu.

— Hiç küvetin içinde boğularak ölen birini işitmiş miydin? diye yanıtını beklemediği belli olan bir de soru sordu. Cezmi Kara soruyu tam olarak anlayamamıştı bile; hiçbir şey söylemeden telefonu kapattı.

Ressam'ın ölüm haberi içinde dikkate değer herhangi bir üzüntü ya da sızı yaratmadı. Ona duyduğu gizli hayranlığa karşın kaybından çok etkilenmedi. Daha doğrusu yıllardır adı geçen ama hiç görülmeyen çok uzak bir akrabasının, üzerinden yıllar geçmiş ölüm haberi alındığında bir

insan ne kadar üzüntü çekerse o da o kadar üzüldü. Bir küvetin içinde, ölmenin rahat bir ölüm olabileceğini düşündü. Tabut olarak küveti kullanabilecekleri konusunda aklına gelen garip fikirle tebessüm bile etti. Sonra aklına babasının cenazesi gelince hafif bir ürperti hissetti. Yeni bir ölüm haberi ancak bundan sonra uykudaki sıkıntılarını dürtüklemişti.

Öğle namazına yetişmesi için bir an önce çıkması gerekiyordu. Hazırlanırken cenazeye uygun düşeceğini düşündüğü siyah bir pantolon giydi.

Sokağa çıktığında dikkatini karşıdaki otelin tezgâhında oturan daha önce hiç görmediği bir adam çekti. Esmer, iri yapılı kalın bıyıkları olan biriydi. 'Sanki cücenin yerine onun tam tersi bir adam aramışlar,' diye geçirdi içinden.

Güneşli ama serin bir gündü. Otobüse yetişmek için hızlandı ve tam karşıya geçerken aklına yüreğini hoplatan bir yüz geldi: Polis; ressamın atölyesindeki ince bıyıklı, kel polis! Cezmi Kara'nın karşılaşmak istediği son adam. Büyük ihtimalle o da cenazede olacaktı! Ne yapacağını bilemeden yolun ortasında dondu kaldı. Düşünceleri hiç alışık olmadığı şekilde hızlandı; beyninin içinde fırdöndü oynamaya başladılar. Adamın yüzü sırtarak gelip geçiyordu. Ya bunların tümü bir oyunduysa; ya kendisini bir tuzağa –neden olduğunu bilemediği bir tuzağa– düşürmek için yapılmış bir kumpastıysa? Cezmi Kara ani bir kararla geri döndü ve kurulan pusunun farkına varan bir asker gibi şehirde kendisini emniyette hissettiği yegâne yer olan siperine, yani evine çekildi.

Sanki, Ressamın ölümü önemli bir olaymış da onca cenaze haberi arasında ajanslara geçebilirmiş gibi akşam haberlerini izleyebildiği tüm kanallarda seyretti. Derdi –olur a gösterirlerse– cenaze kalabalığı arasında o polisi yakalayabilmekti. Ancak Ressam'ın cenaze haberine hiçbir kanalda rastlayamadı. Ama başka cenaze haberleri vardı: işkencede öldüğü iddia edilen bir gencin sonunda

gösteriye dönüşen cenazesi –polis bu ölümü sıradan bir kalp krizi olarak açıklıyordu; doğuda bir mayına basarak şehit olan bir asteğmenin kalabalık cenazesi; bir ara maliye bakanlığı bile yapmış olan, bir bıçak yarısından ötürü aksak kalmış eski bir milletvekiline ait bazı parti başkanlarının da katıldığı bir başka cenaze... Ağlayan, hıçkıran, yerlerde sürüklenen insanlar. (Cezmi Kara tüm bu cenazelerdeki kalabalık arasında çok –ama çok– kısa bir an aşına bir yüzü görür gibi oldu. Bu an o kadar kısaydı ki, flu görüntü bunun kime ait olabileceği konusunda kafasını karıştırmaktan öte bir işe yaramamıştı.) Cenaze haberlerini kaza haberleri izledi. Bitlis'te on iki, Lice'de üç kişinin ölümüyle sonuçlanan otobüs kazaları. Fatih Köprüsü üzerinde yine üç kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan zincirleme bir kaza. Sonra birtakım starlara ait magazin haberleri ve birçok gizli olayın kilit ismi olduğu iddia edilen Mavi'nin Antalya'da görüldüğüne dair bir bakkalla yapılan ve her kanalda yayınlanmayan bir haber. Lotodan yüklü ikramiyenin sahibinin bir türlü ortaya çıkmadığı haberi. Mecliste milletvekillerinin ne kadar ucuz yemek yediklerinin ve bunun halka olan maliyetinin ballandıra ballandıra anlatıldığı bir haber. Borsanın anlaşılmasız çıkışı, doların önlenemeyen yükselişi, ertesi günden itibaren yurdu etkisi altına alacak Balkanlardan gelen soğuk hava dalgası...

Cezmi Kara o gece rüyasında çok geniş ve sakin bir denizde yüzdü.

Biri Daha...

Cezmi Kara, *Kayıp Şahıslar Albümü*'nün otuz birinci sayfasında, sayfanın en üstünde resmi olan Nihat Sadık'ı yağmurlu bir pazartesi öğleden sonrasında gördü. Evinden günlerce çıkmamış, bakkal çırağından başka kimseyle görüşmemişti. Aklına gelen ve hemen ardından parça parça bölünen düşünceler içinde defalarca o kitabı eline alıp incelemişti. Canı sıkılıyordu, hem de feci sıkılıyordu. Ancak o pazartesi daha da sıkıntılıydı; yüreği bir mengenede sıkıştırılıyormuşçasına ağrıyordu. Bunu bir tuhaflıkla karşılayacağını işareti olarak almadı ama havada olmadık birşeyin dolanmakta olduğunu da hissetti.

O gün öğleden sonra evden çıktı; Tophane yokuşundan aşağı inip Ahırkapı'dan geçen otobüslerden birini beklemeye başladı. Canı çok sıkıldığı kimi zamanlar yapmayı âdet edindiği alışkanlıklarından biriydi bu; Ahırkapı Feneri'nin olduğu yerden karşı kıyıyı seyretmek. Bu onu ferahlatırdı. Sanki karşısı hiç ulaşamayacağı bu yüzden de sırlarla dolu bir memleket olarak kalacak bir uzak diyar gibi görünürdü. Bunun neresinden ferahlık duyulabileceği burada

sözü edilemeyecek kadar karmaşık bir konudur.

Ancak oraya gidemedi. Kalabalıktan, telaş içinde bindiği otobüs köprü yerine sağa saptığında yanlışlık yaptığını anladı. İçinden otobüsü istemediği bir yere götüren şoföre ve bu konuda tamamen günahsız olmalarına karşın kalabalık yolcu güruhuna küfredip ilk durakta indi ve indiği anda onu gördü. Nihat Sadık karşı kaldırımında yürüyordu! Cezmi Kara'nın son zamanlarda edindiği, yalnızca bir kitaba yönelik şaşkınlık uyandıracak ezber yeteneği hemen harekete geçmişti. Nihat Sadık: otuz bir yaşında, evli, kaybolduğu yer İstanbul, kaybolduğu tarih 12 Şubat 1993... Nihat Sadık'ın fotoğrafı kitabın otuz birinci sayfasının en üst sırasının sonunda duruyordu. Kara kuru, kafası yukarıya gittikçe genişleyen, alnı alabildiğine açık biriydi. Cezmi Kara şaşkınlığını çabuk atlattı ve hemen adamın peşine düştü. Nihat Sadık sanki tam o anda onu fark etmiş gibi hızlandı ve trafikte sıkışıp kalmış arabaların arasında kayboldu. Biraz sonra uzakta nalburların bulunduğu dükkân sırasında yeniden ortaya çıktı ve ardından bir sokağa girip yok oldu. Cezmi Kara o sokağa girdiğinde adam ortalıkta yoktu. Sokak çıkmazdı ama onu kesen iki sokak daha vardı. O yolun sağına mı yoksa soluna mı girmesinin daha doğru olabileceğini düşündü ve çok güvenemediği hislerinin işaret ettiği şekilde soldakini seçti. Çok geçmeden yüreğini hoplatan bir sevinçle her nasılsa bu kez doğru yaptığını gördü; adam ileride Arap Camii'nin kapısından içeri girip kaybolmuştu. Koşarak oraya gitti. Kapıyı geçip geniş avluya çıktığında kimseyi göremedi. Avluda abdest alan iki üç adamın dışında kimsecikler yoktu. Caminin içine girdi. Neredeyse karanlık sayılabilecek caminin içinde öğleyi kılan sekiz on kişi vardı ve adam ortalıkta görünmüyordu. Camiden çıktı, avluda anlamsız bir tur atıp camiyi terk etti. Ancak şanslı günündeydi; adamın izini kaybettiğine iyice inanmış bir halde amaçsızca dolaşırken Nihat Sadık'ı bu kez eski,

Cenevizlilerden kalma bir hanın kapısından içeri girerken gördü. Koşarak ardından içeri daldı. Burası iki üç polisaj atölyesinin sıralandığı, tek katlı karanlık, izbe bir yerdi ve adam ortada görünmüyordu. Cezmi Kara hanın girişinin karşısına düşen, aşağıya giden merdivenlere yöneldi. Aşağıda bir çıkış kapısı bulacağını umuyordu ama orada öyle bir kapı yoktu. Hurda pirinç boruların, talaşın ve bir sürü süprüntünün yığıldığı kapalı, havasız karanlık bir odayla karşılaştı. Yukarı çıktı. Merdivenin son basamaklarına gelirken, yukardan eğilmiş, dudağında külü uzamış sigarasıyla kendisine bakan adamı görünce irkildi. Şişman adam üzerindeki esas renginin ne olduğu belli olmayan yağ içindeki atletine ellerini silerek ona bakıyordu. Cezmi Kara hana girdiğinde adamı fark etmemişti ama adam onu telaşlı bir halde merdivenlere yöneldiği andan beri dükkânındaki tezgâhının arkasından izlemişti. Dükkân sahibi bir usta olduğu edasından belliydi. Cezmi Kara son basamağa çıkarken yana çekildi ama geçmesi için pek bir mesafe de bırakmadı. Bu davranışı Cezmi Kara'nın heyecanlanmasına yetmişti.

— Ne aramıştınız? diye sordu adam.

Cezmi Kara nasıl bir yanıt vermesi gerektiğini bilemedi.

— Birini mi aramıştınız? diye ısrarla merakını belirtti.

— Birini arıyorum, diye mırıldandı Cezmi Kara.

— Kimi?

Bu iyice zor bir soruydu.

— Birini; Nihat Sadık diye biri...

— Niye arıyorsun?

— Hiiç, dedi. Yani hiiç...

— Arkadaşın mı ki?

— Evet... Evet diye bir neden ararken kendisini kurtaran adama neredeyse minnet duyarak yineledi.

— Evet, arkadaşım.

— Kayboldu o, dedi adam. Çok oluyor.

— Nasıl kayboldu?

— Ne bileyim, basbayağı kayboldu işte. İnsanlar kayboluyor ya, o da kayboldu... Nereden arkadaşısın?

— Memleketten.

— Yaa, dedi adam inanmaz gözlerle.

— Epeydir görmemiştim. Yıllardır da bir haber alamamıştım. Şimdi İstanbul'a gelince arayayım de...

Adam sözünü kesti.

— Bir haber alamazsın zaten, dedi adam. Dedim ya kayboldu. Kaybolmak ölmek gibi bir şey. Haber alamıyorsun.

Adam arka cebinden bir parça üstübü çıkartıp yağlı ellerini bu kez ona silmeye başladı. Düşünceliydi. Karşısındakinin doğru söylemediğini bir şekilde hissediyordu ama bunun nedenini kestiremiyordu. Filtresine kadar yanmış sigarasını neredeyse yağdan simsiyah çamur olmuş zemine atıp ezdi. Cezmi Kara plastik tokyolar içindeki pis ayaklarının adamın koca cüssesine göre pek küçük olduklarını fark etti. Gözleri onlara takılmıştı.

— Benim yanımda çalışıyordu, dedi adam. Tam sonunda iyi birini buldum derken kayboldu. Bu işte iyi kalfa çalıştırmak zor biliyor musun. Tam kıvamına geliyorlar ya başkasına kaçıyorlar ya da artık usta oldum diye kendine atölye açma sevdasına kapılıyorlar. Nihat... ama o kayboldu. Daha doğrusu öyle dediler. Karısı öyle dedi.

— Evli mi?

— Evliydi, dedi adam.

Nihat Sadık'tan sanki yıllar önce ölmüş uzak bir akraba gibi söz ediyordu.

Cezmi Kara adamdan Nihat Sadık'ın adresini aldı ve göğsünü şişiren nefesin nedenini bulduğu için günün başındaki sıkıntısını biraz dağıtmış olarak; ancak yeni ve başka bir huzursuzlukla evine döndü.

Bir Başkasının İzinde

Nihat Sadık'ın evi Balat'ta, neredeyse bir zamanlar çalıştığı atölyenin bulunduğu han kadar eski bir yerdi. Burayı bildik evlerden saymak doğru olmaz aslında. Sadık ailesi, geride yalnız ahşap bir çan kulesinin kaldığı yıkılmış bir kilisenin müstemilatı olan büyükçe bir binanın iki odasında yaşıyordu.

Cezmi Kara kırık dökük kapıyı çalarken çocuk çığlıkları işitti; ardından kapı açıldığında karşısına çıkan geniş avluda bu seslerin sahibi sekiz on çocuk ile karşılaştı. Çocuklar oyunlarını kesmiş, merak dolu gözlerle ona bakıyorlardı. Cezmi Kara bir an ne yapacağını bilemedi, sonra avlunun bir yanını tamamen kaplayan iki katlı eski binaya yöneldi. Binanın kapısı açıktı; kafasını içeri uzattı. İçeri karanlıktı ve pis kokuyordu. Gözleri biraz karanlığa alışınca dar koridora açılan açık yeşile boyalı kapıdan kendisine bakan bir çift gözü fark etti.

— Zeliha Sadık'ı arıyorum, dedi

Gözlerin sahibi kadın bir adım ileri çıktı;

— Benim, dedi. Biraz korku, biraz merakla bakıyordu.

— Nihat... dedi Cezmi Kara. Nihat Sadık'ın arkadaşıyım.

Kadın hiçbir tepki göstermedi. Bu açıklama üzerinde hiçbir etki bırakmamışçasına aynı ifadeyle baktı. Cezmi Kara yinelemek zorunda hissetti kendini.

— Nihat'ın arkadaşıyım, dedi.

Kadın onu süzmeye devam etti; neden sonra

— Buyurun, dedi ve geri çekildiği kapının ardında kayboldu.

Cezmi Kara'yla birlikte arkasına yığılmış çocuklar da kapıya yöneldiler.

Pencerelerin yüksek tavana yakın yerlere yerleştirildiği, iki yanı sedirlerle çevrili pis kokan bir odaydı. Bir diğer duvara yığılmış yorgan ve yastıklara takıldı gözü. Rengârenktiler. Odanın şaşırtıcı renksizliği ile alay edercesine tavana doğru yükseliyorlardı. Cezmi Kara bir süre eşikte öylece kaldı. Sonra pabuçlarını çıkarttı, ince çoraplarından ayağına geçen taş zeminin soğuğuna karşın bir köşede duran plastik terliklere yüz vermeden yanmayan saç sobanın yanındaki sandalyeye oturdu. Kadın ayaktaydı ve onun her hareketini dikkatlice izliyordu. Çocuklar birbirlerini iteleyerek kendilerine yer açmaya çabalayarak kapıya yığılmışlardı. Bir süre çocukların seyircileri oluşturduğu bir tiyatrodan oyuna başlamak için cesaret toplamaya çalışan acemi bir oyuncuymuş gibi bocaladı. Sonra artık alışkanlık haline getirmeye başladığı yalanlarından biriyile giriş yapması gerektiğini düşündü.

— Nihat arkadaşımı benim, dedi, uzun zamandır görüşemiyordum. Dün atölyesine uğradım. Ustası şey dedi... kaybolduğunu söyledi.

Kadın ayakta ona bakmaya devam ediyordu. Kısa boylu, zayıf, esmer bir kadındı. Kınalı parmaklarını alnında gezdirerek yanında ayakta durduğu sedire oturdu.

— Kayboldu, dedi.

Avurtları bir hastalık işareti olacak kadar içeri kaçmıştı. Koyu yeşil kazağının üzerine geçirdiği mavi yün

yeleğinin ucunu çekiştirip duruyordu. Sanki çok acı çekiyormuş ve bu acıdan da utanç duyuyormuşçasına yüzünü saklar gibi önüne eğdi. O sırada birden kapının ağzını doldurmuş çocuklardan biri koşarak kadının yanına geldi ve ona sarıldı. Cezmi Kara çocukları sevmezdi. Hem utangaç hem de merak içinde olan koca kafalı o çocuktan da hiç hoşlanmadı. O kadar zayıf bir kadının o koca kafalı çocuğu doğurması kim bilir ne zor olmuştur diye geçirdi içinden. Nihat'ın fotoğrafını hatırladı. O da koca kafalıydı.

Cezmi Kara kadına Nihat'ı görmüş olmasından söz etmesinin doğru olmayacağını düşündü. Çok güvenemediği hisleri öyle söylüyordu.

— Nasıl kayboldu? diye sordu.

— Kayboldu işte, dedi kadın. Çocuk kollarıyla kadına iyice sarıldı. Kadın ise çocuk yokmuşçasına, kendisine sarılmasından habersizmişçesine hırkasının ucuyla oynuyordu.

— Eve gelmedi. Polise gittim. Buluruz dediler... Bulamadılar.

Kesik kesik konuşuyordu. Canının gerçekten yandığı belliydi.

— Kimse bir şey söylemedi mi? Hiçbir ses çıkmadı mı?

— Çıkmadı... Öldü herhalde.

Çocuk iyice kadına yapıştı.

Bir Başka Hayat: Nihat Sadık

Kadın sanki bunca zamandır kendisini dinleyecek birini beklemişçesine kocasını anlatmaya başladı. Uzun aylar boyunca biriktirdiği hikâyesini, bilebildiği tüm olayları Cezmi Kara'yı şaşırtacak, hatta utandıracak ayrıntıları da sıralayarak bir bir anlattı.

Nihat Sadık 1993'ün 12 Şubatında sabah işe gitmek üzere evinden çıkmış ve bir daha dönmemişti. Karısı durumda bir gariplik, ciddi bir sıkıntı olduğunu bütün gece bekledikten sonra sızıp, sabaha karşı uyandığında kocasını yanında göremeyince anlamıştı. Sabahı zor etmiş, oğlanı okula gönderdikten sonra ilk iş olarak bakkaldan atölyeye telefon etmek ardından da, aldığı olumsuz habere karşın yine de oraya gitmek olmuştu. İşyerindekiler telefonda söyleneni yineleyip bir gün önceden beri Nihat'ı görmediklerini söylediler. Kadının kapıldığı telaş onlara da geçmişti. Yine de onu sakinleştirmeye çalıştılar; oturturup çay söylediler. Kadının kafası yavaştan uğuldamaya başlamıştı. Böylesi işe gitmemeler, eve dönmemeler hiç de Nihat Sadık'ın âdeti olan şeyler değildi. Kara bir bulut

yukarıda bir yerde dolanıp duruyordu ve bu kadını giderek daha çok huzursuz yapıyordu. Kadın kocasını nerede arayabileceğini düşündü. Nereye gidebilirdi? Balat'ın arka sokaklarından birinde olan, Nihat'ın bazı akşamlar en çok da hafta sonları uğradığı kahveye gitti. Kahvedekilerin çoğu içeri bir kadın girmesiyle tecavüze uğrayan mahremiyetlerinden ötürü rahatsızlıklarını homurtu ve mırıltılarla belirttiler. Kahveci ve birkaç müdavim daha Nihat'ı epeydir görmediklerini söylediler. Zeliha polise gidip gitmeme konusunda ikirciklik içindeydi. Uğrayabileceği yerleri; bakkalları, kuponlarını kestikleri gazeteyi aldığı büfeyi, arada bir tıraşa gittiği Eyüp'teki berberi, hatta evlendiklerinden beri sadece iki kez uğradığını bildiği sahildeki salaş meyhaneyi, Manifaturacılar'da çay ocağı işleten uzak bir akrabasını, civardaki diğer kahveleri dolaştıktan sonra çaresiz eve döndü. Kimsesiz ve yardımsızdı. Bir gece daha bekleyecekti. Onunla birlikte, bir zaman önce oğullarından birinin cesedi anlaşılmaz bir kayboluşun ardından yol kenarında bulunan sol tarafı felçli yan komşusu ihtiyar Kürt kadın da gözlerini kırpmadan, kulakları dışarıdaki kapıdan gelecek tıkırtıda sabaha kadar oturdular. Zeliha, çaresiz, sabah oğlanı okula gönderdikten sonra karakola gitti. Karakolda birtakım sorular sorup, daktilolarına acele içinde geçirdikleri kâğıtlara şakırtılar çıkartarak bir şeyler yazdılar ve Zeliha'ya imzalattılar. Zeliha okuma yazması olmasının ilk kez işe yaradığını düşünerek içi cız edip imzaladığı yazıyı okumaya çalıştı ama bir şey anlamadı. Anladığı yegâne şey 'kayıp' şeklinde; akıl edip getirdiği kocasına ait resmin yanında yer alan kısa ibareydi. Evine döndü ve kocasının hayatta olması için namaz kılıp dua etti.

O günden sonrası azap dolu huzursuzluklar ve zavallı oğluna söylediği yalanlarla geçti. Hele geceleri; geceler bitmek bilmiyordu. Uyku tutmuyor, yorgunluktan sızdığında da kâbuslar görüyordu. Bu kaybolma olayına kendisince bulabildiği hikâyeler hep ölümle sonlanıyordu. Kısıtlı

hayal gücü bu konuda aşırı bir faaliyete geçmiş gibiydi. Bir sokak arasında yankesicilerin başına bir odun vurarak öldürülüşü gibi basit bir senaryodan, bir sokak kavgasını ayırmak üzere araya girmesi sırasında aldığı bıçak darbeleriyle yaralanması ve kavgacıların korku içinde onu bir yolun kenarına atmasına; habersiz olduğu gizli bir kan davasına, ya da örneğin Üsküdar'a geçerken gece karanlığında dolmuş motorundan düşüp denizde kaybolmasına kadar uzanan çeşit çeşit hikâyeler kuruyordu. Ancak tümünde de cesedin bir yerden ortaya çıkması gerekirdi; oysa her gün uğradığı karakolda kocasının eşkâline uygun hiçbir ceset haberi alamadıklarını söylüyorlardı. Bir keresinde o olmadığını bile bile Adli Tıp Morgu'na gidip bir cesede bakmış, cesedin başkasına ait olduğunu görünce kendisini hazırladığı bir ferahlık duymuştu. Ceset gözleri kör bir adama aitti. Daha sonra da bu ferahlık duygusunu tatmak için sık sık morgu ziyaret etmeye başladı. İsrarla tüm yeni cesetlere –kadınlara ve zenci olanlara bile– bakmak istiyordu. Bir süre sonra morg çalışanlarının da zorlamasıyla yaptığıнын bir kandırmacadan ibaret olduğunu anlayıp bu aptal oyundan vazgeçti. Ortada bir ceset olmadığına göre kocam hayatta olmalı diye düşünmeye başladı. O zaman neredeydi ve neden ortadan kaybolmuştu? Fakir bir polisajcıyı kaçırıp fidye istemeyeceklerine göre kendi iradesiyle mi yok olmuştu? Ortadan kaybolmadan iki gece önce, evliliklerinin başından beri sevişmelerinde had safhada beceriksizlik gösteren Nihat'a tatminsizliğini ima etmesi kaybolmasının nedeni olabilir miydi? O zamana kadar organının küçüklüğüne ve hemen gelivermesine hiç ses etmemişti. Ama o gece kendisine bile itiraf edemediği sıkıntılarının boğazını sıkmasına dayanamayarak üzerinde beceriksizce debelenen Nihat'ı kendisinin bile beklemediği bir güçle itip, 'Yeter!' diye bağırmıştı. Nihat ise hiçbir şey söylemeden, o hep çok kısa süren sevişmelerinin ardından yaptığı gibi sırtını dönüp uyumuştı. Zeliha sıkıntılar içinde sabaha doğru sızdığında

o hâlâ horultularla uyuyordu.

Zamanla Zeliha bu 'kayboluşu' böyle cinsi bir nedene bağlama eğilimine girdi. Böylece, omuzlarına epeyce ağır gelen bir sorumluluk yüklense de kocasının hayatta olma ihtimali güçleniyordu. Karısından memnun olmayan bir erkeğin onu terk etmesi hiç de rastlanmayan bir olay değildi. Niçin Nihat da onlardan biri olmasındı? Zeliha onu seviyordu. Ona duyduğu sevgi o güne kadar aklına bir başka kadın ihtimalini getirmemişti. Oysa yan komşusu kadın ile civar ahalisi baştan beri bir başka kadın şüphesi içindeydiler. Hele kahvedekiler bundan neredeyse emindiler. Ancak dedikodu üretecek kadar bile malzeme yoktu ellerinde. Zeliha'nın çirkinliği ve nobranlığını ileri sürüp hayali kadınlar üzerine konuşup durdular.

Bir süre sonra önce kahvedekiler, sonra komşu kadın sonra da sürekli sorular soran koca kafalı oğlu bu kaybolmadan giderek daha az söz eder oldular. Zamanla da bu konuyu hiç açmamayı yeğlediler. Çoğu bunu, garip mahallelerinin tuhaf olaylarından biri olarak belleklerine geçirdi. Zeliha ise Nihat'ı hep yüreği yanarak içinde taşıdı. Onun için her gün namaz kılıp dua etti. Ateşi bir türlü küllenmesini bilemedi. Bu olayda üzerine düşen günah-tan ötürü kendine lanet okuyup durdu. Sonunda şöyle ya da böyle onu bir daha göremeyeceğine karar verdi ve bunun da sonunda ölüme tekabül ettiğini kabullendi...

Cezmi Kara kadına bir askerlik arkadaşının sorabileceği soruları sordu.

Kendisini heyecanlandıracak herhangi bir yanıt almadı. Hatta istemediği bazı ayrıntılara ortak olmak canını bile sıktı. Kadının halini acıklı bulmuştu. Onun için bir şeyler yapabilir miydi acaba? Kadın omuz silkmekle yetindi. Haftada üç gün temizliğe gidiyordu. Oğlunu okutmak istiyordu ama buna gücünün yetmeyeceğinin de farkındaydı. Oğlan da okuma niyetlisi değildi zaten. Bu şehirde oğlundan başka hiçbir yakını yoktu. Köydekiler

de onu çoktan unutmuşlardı.

Cezmi Kara duvarda kadınla Nihat'ın evlendikleri gün çektikleri renkleri solmuş fotoğrafı fark etti. Plastik yeşil bir çerçevenin içinde, tıpkı o kitaptaki gibi ama orada-kinin aksine utangaç bir tebessümle bakıyordu Nihat. Kolalı beyaz gömleği, mavi yeşil çizgili kravatı ve kahverengi ceketini içinde ayaktaydı; Zeliha ise abartılı ucuz bir gelinlik giymişti ve asla karşısında sedirde oturan kadına benzemeyen bir suratı vardı. Herhalde en mutlu günüydü ve yüzü parlıyordu. Kadın Cezmi Kara'nın baktığını görünce sanki acı bir alayla konuştu:

— Evlendiğimiz gün çektirmiştik, dedi.

Cezmi Kara kadının yıpranmışlığı hakkındaki düşünceleri birden ortaya çıkmış gibi hızla kafasını çevirdi. Kadın kalkıp odanın bir köşesindeki nişin içinden bir albüm çıkartıp Cezmi Kara'nın yanına geldi. Sanki onu dinlemesinden ötürü minnet duyuyormuş ve hâlâ onunla paylaşacağı bir şeyler varmışçasına albümü uzattı. Üzerinde palmyeler ve uçsuz bucaksız bir deniz resminin olduğu plastik bir albümdü (İnsanların asla elde edemeyecekleri nesnelere ve asla gidemeyecekleri diyarlara karşı duydukları o anlaşılabilir tutkunun işareti). Cezmi Kara, albümü açmak için kadının dönüp yerine oturmasını bekledi. İçindekiler Sadık ailesinin fotoğraflarıydı ve kendince, arada bir şaşsa da kronolojik bir sıraya göre dizilmiştiler. Zeliha ve Nihat'ın düğün resimleri en baştaydı ama evlilik öncesine ait birkaç soluk fotoğraf mahcubiyetten arkalara yerleştirilmişti. Zaten albümün büyük çoğunluğu düğüne ait resimlerdi. Nikâh törenindeki imza atmalar; dans ederken zoraki gülümseyen Nihat ile Zeliha; arkası dönük tamamen beyaz bir takım içindeki solistin havaya soktuğu belli olan, içinde Nihat'ın da olduğu halay çeken bir grup insan; davetlilerden, çoğu başı örtülü kadınların oluşturduğu bir grup; Nihat'ın çalıştığı polisaj atölyesindeki şişko ustası ile birlikte hanın önünde çekilmiş bir resim; evlenmeden epey önce bir Pazar

günü kaçamak yaparak gittikleri Şile’de çekilmiş bir fotoğraf: Nihat dizlerine kadar uzayan mayosu, Zeliha ise çiçekli basma entarisi içinde kumun üzerinde otururlarken; yine aynı güne ait bir fotoğraf daha: boğulmak üzere olan bir genç çocuğu kurtaran adam yere yatmış çocuğa teneffüs yaparken onu izleyen kalabalık grubun içinde sırtarak bakan Nihat. Sonra küçük oğullarının resimleri: doğumdan hemen sonra annesinin kucağında, ilk banyosu yapılırken (Cezmi Kara kadının anlattıklarından sonra ister istemez gözleri çocuğun pipisine takıldı; bir anormallik göremedi), evlerinin olduğu avluda, çan kulesinin önünde çocuk Nihat’ın kucağında, bir lunaparkta çekilmiş olması muhtemel bir resim: çocuğun elinde yarısı yenmiş bir kâğıthelvası aptal aptal bakarken. Okulun ilk günü önlükle –ve kafası giderek büyüyormuş hissi uyandıracak kadar dikkat çekici– bir arabanın önünde...

Cezmi Kara evden ayrıldığında akşam inmek üzereydi. Hava iyice soğumuştur ve her yer çamur içindeydi. Kendisine bir ödül vermeye karar verdi ve oradan geçmekte olan bir arabayı çevirip evine taksiyle gitti.

Cezmi Kara kendisini bu ‘kaybolma’ konusu hakkında epey bilgili hissetmesine karşın bilemediği, hatta Zeliha ile Nihat’ın bile haberdar olmadığı ve olamayacağı birçok ayrıntı vardı. Başına gelenlerin –artık her neyse onlar– bir kısmı Nihat’ın kendi iradesi ile açıklanabilse de kimi olaylar bazılarının dediği gibi ‘ilahî bir senaryoya’ya da kimisinin deyişi ile ‘kadere’ uygun gelişmişti. Doğrusu bunda da Nihat’ın yapabileceği çok fazla bir şey yoktu. Tesadüfler senaryonun plan ayrıntılarıdır. Örneğin; kaybolduğu günün sabahı evinden çıkıp vasıta bulamadığı için tütün fabrikasının önüne kadar yürüdüğü o ayazda yanından geçerken farkında olmadan omzuna çarptığı adamın İstanbul’a ilk geldiğinde çalıştığı Beşiktaş iskelesinde gişe memurluğu yapan eski bir tanıdığı çıkması, bunlardan biriydi. Bir süre birbirlerinin yüzüne bakıp neden sonra

kucaklaşmışlardı. Şekip Baki artık emekli olmuştu ve Tahtakale’de bir hanın altında toptan cam misket alım satımı yapan damadının yanına gidiyordu. Bir süre konuşarak yürüdüler sonra adam geçmekte olan bir otobüse son anda binmeyi başardı. Kendisini aramasını söylerken otobüse saldıran kalabalığın içine ezilme pahasına vücudunu sokup kayboldu. Aslında Nihat adamı pek sevmezdi. Yıllar önce Nusaybin’den İstanbul’a ilk geldiğinde denizi görüp nasıl şaşırdığını tüm içtenliği ile anlattığı bir akşam, çok içtiğinde iyice şirazesinden çıkan nobranlığı ile Nihat’ın sırtına olanca gücüyle oturtmuş onun cahilliği ile alay ederek kahkahalar atmıştı. Ondan beri adamı sevmedikleri arasına almıştı.

Nihat iskele çımacılığını İstanbul’a ondan yıllar önce gelen uzak bir akrabasının yardımıyla bulmuştu. İş basitti ama dikkat gerektiriyordu. Yanaşan gemilerin halatlarını usturu-buyla bağlamak görüldüğü kadar kolay değildi. Ancak onun öğrenmesi kolay oldu. O yıllarda Cihangir’de bir otelin arkasındaki eski bir binanın çatısında yedi memleketlisi ile birlikte bir bekâr evinde kalıyordu. İlk şiir denemelerine de oradaki bir memleketlisinden heveslenerek girişmişti. Kendisini ona göre çok yetersiz görse de onun gösterdiği sebatı göstererek ısrarla gün boyu mısralar çıkartmaya çalışıp duruyordu. Arkadaşı ses konusunda da iddialıydı ve bu nedenle plak şirketlerinin kapılarında dolaşıp duruyordu. Bir keresinde onurla birlikte Nihat da oralara gitmiş ve hatta arkadaşının bir hiç yüzünden bir düğün salonu şarkıcısı ile giriştiği kavgayı ayırması gerekmişti. Nihat arkadaşının yazdıklarına hayrandı; onun şiirlerine bakıp kıskançlık duyuyordu. Kendisinininkinin boşuna bir çaba olduğuna bir zaman sonra anladığında bu işten vazgeçti. O yüzden Zeliha Sadık kocasının beceriksizce yazdığı şiirlerden hiç haberdar olmadı. Oysa evlerinde fotoğraf albümünün olduğu nişin içinde Kur’an’ın yanında duran, bir gazetenin verdiği kitabın içinde; daha doğrusu son sayfası ile kapağı arasında, küçük sarı bir kâğıdın üzerine o yıllardan kalma bir ‘eserin’ bir parçası yazılıydı:

*Yol perişan, yolcu yorgun
Bilmem bu mesafeler nasıl bitecek
Kader denilen azap türküsü
Söyledikçe, nasıl nasıl sürecek*

Aslında Nihat bu kadarını bile bir arkadaşından –o da bir başkasından– esinlenerek döktürmüştü. Bu mısraların Nihat'ın hayatında önemi çoktu. Hayatında ilk kez bir kadınla yatmasını hatırlatıyordu ona. Bir hafta sonu yedi arkadaş, Nihat'ın açıkça belirttiği gönülsüzlüğüne karşın, bir kadınla anlaşmışlar ve kadın evlerine gelmeye yanaşmayınca yakınlarındaki, zaten adı çıkmış bir otele gitmişlerdi. Hepsi sırasını kapının önünde beklerken Nihat en sona geçmiş; büyük bir merak içinde debelenirken, bir yandan da utançtan ne yapacağını bilememekten tımaklarını kemirmişti. Ancak sonunda sıra ona gelince kalbi gümbür gümbür çarparak odaya girmişti ve içeri girer girmez donup kalmıştı. Kadın inanılmaz bir şekilde annesini andırıyordu; bakışları onun gibi bıkkın ve aşağılayıcıydı. Ne yapacağını bilemeden süklüm püklüm öylece duruyordu. Kadın yatakta, ağzında bir sigara bezgin bir halde ona bakarken apış arasını kaşıyordu. Nihat'tan bir hareket gelmeyeceğine kanaat getirdikten sonra yerinden doğrulup ona uzanmış, parmağını kemerinin arasına sokup yanına çekmişti. Kadın toy oğlana acımişti ama eğlenecek bir neden çıkmış gibi de alayla bakıyordu. Nihat bir şey yapması gerektiğini biliyor –hatta ne yapması gerektiğini de az çok kestiriyor– ama utancı harekete geçmesini engelliyordu. İşte o anda aklına gelen ilk şeyi söylemişti:

*Yol perişan yolcu yorgun
Bilmem bu mesafeler nasıl bitecek*

Kadın gülmekle, bu kısa şiirin ardında ima edildiğini

varsaydığı anlamı çözmeye arasında gidip gelmiş ve sonunda basmıştı kahkahayı. Nihat ilk kez o gün orada bir kadınla yatmıştı.

Nihat'ın çımacılıktan ayrılmasının nedenlerinden biri o zamparalık gününü birlikte paylaştıkları oda arkadaşlarından biriydi. Berzan Kuru o gün ziyaretine gelip tam gemi yanaşırken onu lafa tutmasa, belki daha gemi yanaşmadan karaya atlamaya çalışan, sonradan pornografik dergiler çıkardığını öğrendiği o adam ayağını korkunç bir şekilde gemi ile iskele arasına sıkıştırmayacak ve bu işte bir şekilde kusurlu görülen Nihat tazminatsız bir şekilde işinden olmayacaktı. Ancak bu olayın üzerinden iki ay geçmeden polisajcıdaki işi yine o arkadaşı Berzan buldu ve kendisini bir şekilde gönül borcunu ödemiş saydı.

12 Şubat neredeyse Nihat'ın hayatındaki tesadüflerin toplamının bir araya geldiği bir gündü. Havanın soğuğuna karşın işe gitmek için yürümeye karar vermiş, köprüyü geçerken de günün ikinci sürprizi ile karşılaşmıştı. O da tam karşıdan geliyordu. Bekâr evini paylaştığı yedi memleketlisinden biri olan Nezir Yavaş gülümseyerek yaklaşıyordu. Ortada bir rastlantı yokmuş da bir randevuya gelirmiş gibi herhangi bir hayret ifadesi yerine tebessüm içindeydi. Oysa yedi sekiz yıldır görüşmemişlerdi. Nezir kolu na girdi ve Nihat'a sorma gereği bile duymadan ters yönde yürümeye zorladı. Nihat işe geç kalacağını söylese de onu dinlemedi ve Eminönü'ne doğru yürümeye başladılar. Nezir soyadının tersine acul biriydi. Hızlı adımlarla yürüyor ve çok konuşuyordu. Yeni Cami'nin yakınlarında, otobüslerin kalktığı garajın arkasında eski bir hanın ikinci katındaki bürosuna kadar hiç susmadan eski günleri ve anıları anlatıp durdu. Görüşmeyeli kendi çapında zengin olmuştu; gıda toptancılığı yapıyordu. Sanki Nihat'la paylaştıkları o sefil günlerden sonra ulaştığı yeri göstermek ister gibiydi. Doğrusu Nihat bundan bir yürek ezikliği duymadı değil. Ona göre gerçekten zengin

sayılırdı. Hoş onunla ilgili kulağına gelen, birtakım karanlık işlere bulaştığı, garip ilişkiler kurduğuna dair haberler de vardı ama, sonuçta olduğu yer kendisinden iyi idi. Nezir, Nihat'a eski arkadaşlarını sordu. Nihat'ın hiçbirinden haber aldığı yoktu. Nezir ise yalnızca birinden haberdardı; o da itfaiyede çalışan Süleyman'dı. Onunla karşılaşması da bir garip olmuştu. Handa çıkan bir yangını söndürmeye gelenlerin arasında onu görmüş ve elinde hortum varken sevinç içinde ona sarılmıştı. Onun birtakım siyasi faaliyetler içinde olduğundan şüphe ettiğinden gönlü istese de görüşmek istemiyordu. Tehlikeli olabilirdi. Zamanında bu yüzden –ya da hiç yüzünden– hep birlikte iki kez içeri alındıklarını unutmamışlardı ikisi de. Bundan söz ederken ikisinin de gözünün önüne o karanlık hücre ve ince bıyıklı o polis geldi; ama bundan birbirlerine söz etmediler. Nihat bozulmuş peynir kokusunun deri koltuklara bile sinip kaldığı o küçük büroda iki bardak çay içtikten sonra ayrıldı.

Artık işe iyice geç kalmıştı. Hızlı adımlarla yürürken artık bunun da rastlantı olamayacağı, günün anlaşılmasız bir tuhaflık taşıdığına iyice işaret eden bir şey daha oldu: o ince bıyıklı adamı gördü. Adam hiç değişmemişti; doğduğu günden beri kelmiş gibi parıldayan başı ve ince kırçıl bıyıkları aynıydı. Hızlı hızlı yürüyordu. Nihat onu gördüğü anda bacak arasında içini titreten bir sızı duydu; o noktadan başlayıp damarlarına geçen bir elektrik... Normalde adamın yürüdüğü yönün tersine gitmeliydi ama öyle yapmadı. İçinden gelen, anlamını kestiremediği bir dürtü ile peşine takıldı. Adam Sirkeciye doğru yürüyordu. Yolun kıvrımından sonra gara yöneldi. İçeri girip sağdaki büfeden –Nihat'ın kestiremediği– bir gazete aldı ve banliyö hatlarından birine doğru yürüdü. Nihat adamı tren gelinceye kadar bir direği siper edip izledi ve kalabalığın hücum ettiği trene en son kendisi bindi. Bunu niçin yaptığını da hiç bilemedi...

Sis

Cezmi Kara sabah uyandığında bir gariplik sezinledi. Evin içi alışılmadık derecede karanlıktı. Odasının apartman boşluğuna bakan küçük penceresi öğle vaktinde bile biraz loşluk vermekten öte zaten işe yaramazdı. Ama bu kez orası neredeyse tamamen karanlık gibiydi. Oysa başucundaki saat sabahın onunu gösteriyordu. Salona gidip pencereye baktığında inanılmaz yoğunlukta bir sisle karşılaştı. Sis o kadar koyuydu ki dışarıda gündüz olduğunun işareti olabilecek garip aydınlık herhangi bir nesnenin silüetini görmeye yetecek kadar bile aydınlatabıyordu. Evin tam karşısındaki otel yok olmuştu. Sokak seçilmiyordu; yalnızca çok ender geçen arabaların sarı beyaz ışıkları bir an görünüp kayboluyorlardı. Televizyonu açtı. Haberleri okuyan spiker ülke tarihinde görülmeyen bir meteorolojik olayla karşılaşıldığını, sisin neredeyse bütün memleketi kapladığını ve birçok şehirde hayatın bu sis yüzünden durduğunu anlatıyordu. Okullar ve devlet daireleri tatil edilmişlerdi.

Bu durum Cezmi Kara'da nedenini bilemediği bir neşe

yarattı. Hazırlanıp dışarı çıktı. Apartman kapısından adımını dışarı attığında kulağına bir müzik sesi geldi. Belli ki alışıldık zamanlarında olmamasına karşın körler görev başındaydılar. Yanık yanık bir şarkı okuyan kadının uzaklardan, sisin ardından gelen sesi Cezmi Kara'da bir ürperti yarattı. Bir süre kapının önünde bekledi; ne tarafa ve niçin yöneleceğini bilmeden öylece bekledi. Derken yanından geçmekte olan biri ona çarptı. Bakkalın çırağıydı; ya o sis yüzünden onu tanımamıştı ya da acelesi vardı, durmadan yoluna devam etti ve pek kısa bir zaman sonra yok oldu. Cezmi Kara uzaktan ışığı bir kandil gibi belirip sonra kaybolan arabanın ardından yolun karşısına geçmeye karar verdi. Karşı kaldırıma kadar kısa adımlarla, hani neredeyse körebe oynayan birinin dikkati ile yürüdü; sonra yolun yukarısına yöneldi. Otelin ışığı seçiliyordu. Çok geçmeden kendini otelin camekânı önünde buldu. O iriyarı adam yerindeydi. Tezgâhın üzerinde daha önce görmediği –muhtemelen odalardan birinden alınmış– bir gece lambası yanıyordu ve adam ışığa yanaşmış elindeki gazeteyi okumaya çalışıyordu. Cezmi Kara onu biraz da alttan gördüğü için iyice heybetli buldu. Mavi takım elbise giyyordu ve yine mavi gömleğinin açık yakasından tüyleleri fıskırıyordu. Bir ara gözünü dışarı çevirince kendisine bakan Cezmi Kara'yı gördü ama sanki orada kimse yokmuşçasına davrandı; kafasını çevirip gazetesine döndü. Cezmi Kara da sisin koruyuculuğu altında olsa bile adama bu kadar yaklaşmanın iyi olmadığını düşünüp döndü ve küçük adımlarla gücbela apartmanının kapısını buldu. İçeri girdiğinde kadın da şarkısını bitirmişti.

Bu küçük seyahat Cezmi Kara'yı iyice neşelendirmişti. Çocukken amcasının çizgi romanlarında okuduğu görünmez adamın maceralarından birine dalıp çıkmış hissi içindeydi. Çıkarken açık bıraktığı odayı parlak bir ışıkla aydınlatan televizyonun başına geçti ve oynamakta olan eski bir filme baktı bir süre; sonra uyudu.

Ögle yemeğini masada yedi ve ardından yine koltuğuna geçip uykuya daldı.

Uyandığında etraf iyice kararmıştı. Dışarıdan gelen hafif aydınlık tamamen kesilmişti. Akşamın çoktan indiği, şehri tamamen bir karanlığın sardığı belliydi. Odayı artık yalnızca televizyonun mavi beyaz ışığı aydınlatıyordu. Bir süre kendine gelememi. Sersem gibiydi. Kalkıp do-laştı ve dönüp yerine oturdu. Az sonra da televizyonda haberler başladı. Hükümet kurma çalışmaları, doğudaki çatışmalar, o günün en önemli olayı sisle ilgili yapılan rö-portajlar, meteoroloji genel müdürünün şaşkınlık içinde anlattıkları, Gebze’de bir boya fabrikasında çıkan sekiz ki-şinin can verdiği yangın, Midyat’ta bulunan yüzü parça-lanmış cesedin Mavi’ye ait olabileceği iddiasını dile geti-ren bir savcıyla yapılan görüşme, cenaze törenleri, tabut-lar, tabutlar, tabutlar... Sonra, Cezmi Kara’yı yerinden hoplatan habere sıra geldi: bir gece önce arabasının altı-na yerleştirilen bombanın patlaması sonucu ağır yarala-nan polis amiri kaldırıldığı hastanenin yoğun bakımında ölmüştü. Görüntüye patlayan arabanın üzerinde beliren polise ait soluk vesikalık bir resim geldi. Bu oydu; Ressamın arkadaşı olan kel, ince bıyıklı adam! Cezmi Kara ön-ce yerinden fırladı sonrasında dondu kaldı. Kulakları uğulduyordu; bu yüzden spikerin söylediklerini, işitmedi bile. Görüntüler bir başka habere geçinceye kadar kıpır-dayamadı. Ölenin o korkunç bakışlı adam olduğuna iyice kanaat getirdikten sonra müthiş bir rahatlamayla arkası-na yaslandı ve o gece deliksiz ve ne zamandır tatmadığı kadar rahat bir uyku uyudu.

Hayat Hakkında Birkaç Şey...

Cezmi Kara'nın hayata dair derin düşüncelere sahip olmak için herkes kadar nedeni vardı, ancak o tuhaf bir kayıtsızlık içindeydi. Günah kokan bir başlangıç ve pişmanlık dolu bir sonla sınırlandırılmış hayatın çok karmaşık olduğunu düşünenler için Cezmi Kara'nın tamamen kendi iradesi dışında oluşan sıkıntılar ve ferahlamalarla süre gilen yaşantısı anlaşılabilir ve dikkate değmez gibi görünebilir. (Benim bunları sorgulamam haddim değil ama çok bilmiş yazar ve onlara biat eden zavallı okuyucu taifesinin bu cüreti gösterdikleri yerde birkaç laf etmenin pek de yanlış olmayacağı vehmine kapılmadan da edemiyorum.) Hayatı –can sıkıcı şekilde– karmaşık hamlelerle gelişen kendi kurdukları acımasız bir satranç oyunu olarak algılama çabasındakilerle, bazılarının çok sevdiği –bir o kadar daha can sıkıcı– benzetmede olduğu gibi onu kendi inşa ettikleri dehşet verici labirentlerle açıklamaya çalışanlar için Cezmi Kara üzerinde durulmayacak bir örnek olarak kabulleniliyor olmalı. Onun ucu görülmeyen uzun bir kuyrukta hiçbir şey düşünmeden ve itiraz etmeden,

öylece sırasını bekleyen birisi olması bunlar için –şu hayat konusunda değerli fikirlerini eğip büküp diğerlerinin önüne koyanları kastediyorum– onun hayatı açıklamak adına uygun bir örnek olmaması anlamına geldiğinden şüpheleniyorum. Ne var ki, derin bir yolculuk sonucu varılmamış da olsa bu tevekkül hali isyankâr ruhların beyhude çırpınışlarıyla karşılaştırıldığında daha anlamlı duruyor.

Ancak kabul etmek gerekir ki, Cezmi Kara'nın bu özel 'hali' konusunda meraka kapılanlar için de yapılabilecek fazla bir şey yok. Onun sonradan kozasını kırıp dışarı yavaş yavaş sızan ve giderek bedenini eline geçiren 'merakından' bir nebze olsun nasiplenmiş olanlar –şu beceriksiz ruh hekimleri gibi– derinlerine dalmaya çalıştıklarında gözleri kamaştırıcı bir defineyle karşılaşamayacaklarını da bilmeliler. Cezmi Kara'nın her haliyle 'basit' ve belki de bu yüzden çekici olan hayatının derinlerine kazma vurmaya çalışan bu heveskârların içine dalacakları deri dehlizler bulamamaları muhtemeldir. Liseyi okumak için İstanbul'a gidinceye kadar babasıyla geçirdiği can sıkıcı günlerinde de, sonrasında halasının yanında geçen –çok daha can sıkıcı– döneminde de bunları heyecanlandıracak bir 'şey' bulmak mümkün olmayabilir. Halasından kurtulup bir matbaada çırak olarak işe başlaması ve daha sonra –tekdüzelik konusunda hayatında dikkat çekici bir şekilde çelişki gibi duran– beş değişik matbaada çalışması, giderek daha çok içine kapanması ve giderek daha yalnız kalması muhtemeldir ki, her ölümünün başına gelebilecek, bir incir ağacının altında rüya görmek kadar sıradan şeylerdir. Ama başka bir 'şey' var ki, ferâsetli okuyucu bunu hemen kestirecektir. Sonuçta hayat gereksiz gibi görünen ayrıntıların toplamından başka bir şey değil midir zaten?

Bir Televizyon Haberi

Ertesi gün şehrin üzerindeki sis dağılmıştı ve pırıl pırıl bir güneş vardı. Cezmi Kara'nın yatak odası bir sabah öncesinin aksine epeyce aydınlıktı. Uykusundan uyandıktan sonra yüreğindeki hafifliğinin sebebinden haberdar bir şekilde ilk iş olarak televizyonun karşısına geçti. Bir gece önceki haberi yeniden görme merakı içindeydi. Televizyonlar haberi adamın resmini kullanmadan gün içinde defalarca verdi. Cezmi Kara da hiçbirini atlamamaya özen göstererek elinden geldiğince hepsini izledi. Bu yüzden öğle yemeğini bile yemedi. Tüm öğleden sonra programlarını, o ipe sapa gelmez kadın programlarını, pembe dizileri ve çizgi filmleri izledi. Arada bir de otelin resepsiyonundaki tıfıl oğlana bakıyordu. Akşamüstü biraz kestirdi, ama baş ağrısı ile uyandıktan sonra da yerinden kalkmadı. Sokağın lambaları ve otelin ışıkları sanki sözleşmişler gibi hemen hemen aynı anda, akşam ana haber bülteninden biraz önce yandı.

Haberlerde yine hükümet krizi başladı. Sonrasında Yunanistan'ın hava sahasını bir uçağın ihlal etmesinden

ötürü verdiği nota, doğudaki çatışmalarda ölenler, bir karakol baskınında şehit olanlar, yüzü parçalanmış cesedin Mavi'ye ait olmadığı ve Mavi'nin bu kez Kilis'te görüldüğüne dair bir haber ve sonrasında cenazeler vardı. Cenaze haberleri önce şehitlerle başladı, sonra Gebze'de yangında ölenlerle devam etti. Cezmi Kara'nın beklediği cenaze haberi en sondaydı. Bu kez adamın resmini hiçbir kuşku yaratamayacak kadar uzun ve yakından verdiler. Evet bu oydu! Kamera tabutun önünde, adamın abartılı boyutlardaki resmini taşıyan polise yaklaşıncaya iyice emin oldu. O korkutucu, ardında birçok şeyi gizleyen ve baktığı kişi hakkında her şeyi biliyormuş izlenimi bırakan nazırların sahibi korkunç polis; kel kafalı, ince bıyıklı adam ölmüştü! Cezmi Kara, ardındaki tazının uzun takibinden, önüne aniden çıkan bir ağaç kovuğuna sığınarak kurtulan tavşanın ferahlamasını ta yüreğinin içlerinde hissetti. Arkasına yaslandı ve artık televizyona sona eren büyük heyecanının yorgunluğu içinde bakmaya başladı. Kalabalık bir cenazeydi. Arada bir görünen spiker her cenazede takındığı üzgün ifadeyle cenazeye çok sayıda vatandaşın da katıldığını anlatıyordu. Sonra kahpece bir suikastla katledilen başarılı polisin geçmişinden söz etti; bir dönemi doğuda; hatta uzunca bir bölümü Cezmi Kara'nın doğduğu şehirde geçen parıltılı bir kariyer. Tuhaf ama cenazede ötekilerde olduğu gibi kendisini yerlere atıp haykıran kimseler yoktu. Adam zaten bekârdı ve yakın akrabaları da –kimse artık onlar– cenazeye gelmemişlerdi. Kamera cenazenin ardında yürüyen kalabalığı tararken Cezmi Kara'nın kalbindeki sükûneti cam gibi kıran bir yüze takıldı. O malum kitaptan tanıdığı biri o kalabalığın arasında yürüyordu! Kahverengi paltolu, boğazında beyaz bir atkı olan bir adam... O yüzlerden bir yüz. Cezmi Kara bunun önce bir benzerlik olabileceğini düşündü. Ama cenaze arabaya yüklenirken tabutu sırtlayanlar arasında yine o yüz vardı ve bu yüz bu kez hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak

kadar uzun kalmıştı ekranda. Cezmi Kara adamın o anda adını hatırlayamadı ama yüzünün hangi sayfada, diğeri hangi yüzlerle birlikte olduğunu hemen çıkarttı. İçeri koşup kitaba bakma konusunda bir an kararsız kaldı. Kalmak için davrandı ve hemen oturdu. Bu sırada spiker başka bir habere geçmişti. İçeri gidip yatağının altındaki kitabı yerinden aldı. Duraksamadan yetmiş ikinci sayfayı açtı ve adamla yüz yüze geldi. Sayfanın en altındaki sırada en sonda kendisine bakıyordu: Feridun Hallac. Gözleri dikkat çekecek kadar patlak, gözaltıları torbalanmış kırış kırış bir surat. Feridun Hallac kitaptaki en yaşlılardan biriydi; kaybolduğunda altmış sekiz yaşındaydı. İstanbul'da, üstelik Büyükdada kaybolmuş ve bir daha haber alınamamıştı. Cezmi Kara bir insanın bir adada nasıl kaybolabileceğini düşünmedi bile. Düşündüğü ertesi sabah adaya giden ilk vapurun kaçta kalkabileceği idi.

Adaya Yolculuk

Cezmi Kara, şehrin bir kül bulutuyla sarmalanmış sabahının erken saatinde iskeleye gitti ve az sonra yola çıkacak ilk ada vapurunu yakaladı. Hava dışarıda bir süre oturmayı bile imkânsız kılacak kadar soğuktu; bulanıklığa karşılık iki gün önceki yoğun sisten söz edilemezdi. Üst katta büfenin olduğu salona gitti ve cam yanında, el değmeyecek kadar sıcak kalorifere yakın bir yerde oturdu. O oturduktan hemen sonra vapur yola koyuldu. Uzaklaştıkça pencereden şehrin üzerindeki pis hava o griliğin üzerinde daha yoğun ikinci bir bulut gibi görünüyordu; kirli kara, pis bir bulut.

Salonda pek az yolcu vardı ve çoğu da etrafıyla ilgilenmeden sabah gazetelerini okuyorlardı. Cezmi Kara gözü nü dışarı dikip gemiyi yakından izleyen martılara bakmaya başladı. Bir süre sonra gizli bir yerden ani bir emir almışlar gibi yok oldular ve pencerede yalnızca seyrek sisin griliği kaldı. Bu boşluk içini daraltmadı değil. Çoğu için ferahlık olabilecek bu boşluk onun kalbini sıktı. Gözlerini oradan alıp salonu taradı. Havada ağır bir koku

dolaşıyordu ama bir elin parmaklarını geçmeyen yolcular bundan şikâyetçi gibi görünmüyorlardı. Hatta buna iyice alışkın bir halleri vardı. Gemi müdavimleri olmalıydılar. Adada yaşayan ama bir önceki geceyi her nedense şehirde geçiren adalılar. Neredeyse tümü yaşlı başlı kılık kıyafetlerinden anlaşıldığı kadarıyla da hali vakti yerinde insanlardı. Çok geçmeden, aşırı ısıtan kaloriferin sıcaklığından gevşedi ve bastıran uykusuna karşı koymaya çalışsa da göz kapakları iyice ağırlaştı. Ama biraz sonra elinde çay, tost ve portakal suyu dolu tepsiyle tepesinde dikilen garsonun sesiyle irkildi. Aslında bir çay fena olmazdı. Garson çayı uzatırken adamın önlüğünün ne kadar lekeli olduğunu fark etti. Kumaşın üzerinde neredeyse her ada yolcusunun çayının, salebinin izini taşıyordu. Adam çayı bırakıp uzaklaştı ve kısa bir süre sonra; Cezmi Kara daha bardağın yarısına bile gelmeden döndü karşısına oturdu; tepsisini yanına yerleştirdi. Sohbeta başlayacak en güzel cümleyi kurmaya çalışıyordu; en aptal olanını seçti.

— İş için mi? diye sordu.

— Nasıl?

— İş için mi gidiyorsunuz adaya?

— Evet, dedi, Cezmi Kara

— Bu mevsimde, bu havada adalara ancak iş için gidilir zaten.

Cezmi Kara, adam işin ne olduğunu soracak diye kaygılanırken, adam ince bıyıklarının ortasını diliyle yalamaya başladı. Bunu, ancak bir hikâye anlatma derdi olanın yaptığını Cezmi Kara bile biliyordu. Hem ferahladı hem de canı sıkıldı. Bir hikâye daha, diye geçirdi içinden. Nitekim adam iyice seyrekleşmiş saçlarında elini gezdirdikten sonra sağ kulakmemesini iki parmağı arasına alıp ovuşturdu —bir başka işaret daha— ve,

— Bu mevsimde gemide hep aynı yüzler olur, dedi. Adalıların bildik yüzleri. Sizi görünce bunun orada bir işi olmalı diye düşündüm. Belli ki uzun yıllardır adaya gitmemiş

biri dedim. (Doğruydu Cezmi Kara adaya en son İstanbul'a geldiği yazın Ağustosunda gitmişti) O yüzden hikâyeden de haberi yoktur diye geçti içimden.

Adam son cümlesinden sonra sustu. Belli ki, hikâyeye diye lafını ettiğinin ne ölçüde merak uyandırdığını ölçmeye çalışıyordu. Bu kez Cezmi Kara'nın iyiliği üzerindeydi.

— Ne hikâyesi? diye sordu.

Adam rahatlamıştı, öne doğru eğilip sanki bir başkası duymasın diye alçak sesle anlatmaya başladı:

— Ben bu gemilerde yıllardır çalışıyorum. O yüzden pek çok şey görüp, pek çok şeye tanık oldum. Gemiden atlayıp intihar edenleri, tecavüzleri, akıl almayacak numaralarla yapılan hırsızlıkları, karşılıksız aşk kırıklıklarını, hatta namus cinayetlerini bile gördü bu gözler; ama en garibi, en dehşetlisi yıllar önce bir şekilde, ucundan da olsa tanıklık ettiğim bir olaydı.

Dediğim gibi hikâyeye benim hikâyem değil; bir zamanlar bu gemide kaptanlık yapan birine ait. Dinlediğinizde duyabileceğiniz şüphelere karşı baştan şunu belirtmeliyim ki, bu tamamıyla yaşanmış bir hikâyedir; hoş hangi ucube beyin böylesi marazi bir hikâyeye uydurabilir ve sonra da onun gerçek olduğunu iddia edebilir ki? Kaptanın kendisi dersiniz; hiç kimse kendini bu kertede aşağılayacak bir hikâyenin kahramanı olmak istemez. Benden şüphelenirseniz; tüm yaratıcılığını az demle çok çay satma konusunda kullanan ben de bu kadar oyuncaklı bir hikâyeye uyduracak yeteneğe —ne yazık ki— sahip değilim. Hiç de öyle konuşkan denemeyecek birisi olan kaptan başından geçenleri bana öyle ayrıntısıyla anlatmıştı ki, onun yaşadığı dehşeti ben de onunla yaşamıştım. Şimdi de hâlâ içim ürperiyor ve yaptığının doğru olup olmadığından emin olamıyorum.

Celal Kaptan atadan denizci biriydi. Söylendiğine göre Akdeniz'de korsanlık yapmış bir sülaleden geliyordu. Büyük büyük dedelerinden birinin bir zamanlar hem Iskenderiye'de hem de bir Fas limanında birer sarayı

varmış; bu saraylar Hıristiyan kuvvetlerinin istilası sırasında sonuna kadar direnen iki yer olmuş ve denildiğine göre o dede her nasılsa aynı anda iki kuşatmada da zındıklara karşı kılıç sallamış; sonra da kaybolmuş. Yine bir başka söylentiye göre, büyük büyük amcalarından birinin Venedik'te bir saat kulesinde, elindeki palası havaya kalkmış da yerdeki düşmanın kafasına inecekmiş gibi duran küçük bir heykeli varmış ve her saat başında o kulenin üzerinde belirir şehirdekileri selamlarmış. Ateşçilik yapan bir başka amca da güya Titanik denilen gemiden kurtulan iki Türk'ten biriymiş –diğeri söylentiye göre bir berbermiş– ve o faciadan sonra soğuk suyun içinde saatlerce kalmasından ötürü sol bacağına kesmişler. Ama o bacağından ayrılmamış ve maceralı bir yolculuk sonucu İstanbul'a döndükten sonra bacağına Titanik'le ilgili eşya toplayan bir Amerikalıya yüklü bir paraya satmış. Celal Kaptan'ın babası da müthiş bir denizciymiş ve Çin'e sefer yapan bir şilebin Hint Okyanusunda fırtınadan batması sonucu ölmüş. İşin tuhaf tarafı cesedi üç ay sonra, İstanbul'da Akıntı Burnu'nda sahile vurmuş. Cenazesine bu mucizeden çok etkilenen donanma komutanı ile vali de katılmışlar, başbakan da telgraf çekmiş. Adamı büyük bir törenle gömmüşler.

Bu inanılası güç maceralarla büyüyen zavallı Celal Kaptan'ın bahtı ne yazık ki ataları kadar açık olmamış. O efsunlu diyarlara doğru yelken açan gemilerden birinde olma hayaliyle geçen bir gençlikten sonra sonunda ola ola şehir hatlarındaki, tesadüfe bakın ki adı da Felek diye konulmuş bu gemiye, kaptan olabilmiş. Bir kez daha telafuz edemeyeceği binlerce adın yazılı olduğu haritaların üzerinde aşırı gelişmiş hayal gücünün de etkisiyle kapıldığı hayallere, hepsinde de kıl payı ölümden kurtulduğu maceralara, gözüpek şövalyelerle katıldığı kavgalara, hepsi de sefih ve günah dolu olmalarına karşın son derece çekici olan liman meyhanelerine ulaşamamış. O limanlar ve garip diyar isimleri, ölümün göze alındığı dostluklar,

korkunç intikamlar hep haritaların üzerlerinde ve sabah olunca unutulmuş rüyalarında kalmış.

Ben ilk tanıdığımda, daha önce hakkında duyduklarımın etkisiyle de olacak onu hüzün dolu biri olarak bulmuştum. Görünmez bir yükü taşıyormuşçasına omuzları çökmüştü ve yaşından fazla gösteriyordu. Sessizdi, pek az konuşuyordu. Ama en önemlisi, sık sık gözü enginlere takılıyor ve orada her ne görüyorsa onun etkisiyle olacak, sanki kalbinden çıkan ve derisinin gözeneklerine ulaşan oradan da havaya karışan bir keder buharı ile kaplanıyordu çevresi. Şu masallarda anlatılan cinsten bir elem abidesi gibiydi. Yaptığı en uzun sefer birkaç saat süren ve başından geçen en heyecanlı macerası Ada iskelesinde her nedense kapışan iki serseriye ayırmak isterken bacağını sıyıran bir bıçak darbesi ile sınırlı olan, inanılması güç hikâyelerin son mirasçısı has bir denizcinin kalbindeki yeisi de anlamak güç olmasa gerek. Tuhaf biriydi kaptan. O sessiz hali hiç umulmadık zamanlarda uçup gider yerine atalarından geldiği şüphe götürmez bir hırçınlık alırdı. Böyle anlarından birinde bir meyhanede bir hiç yüzünden tartıştığı porno dergilere yazılar yazan bir adamın burnunu kırmıştı. Bir keresinde de ikinci kaptanla sudan bir bahaneyle tartışmaya girişmiş bu sırada kıyıya yanaşmakta olan gemiden aceleyle atlayan bir gazetecinin bacağından olmasına yol açmıştı. Bu yüzden birkaç kişi işinden oldu, ona ise işletmede ailesinin geçmişinden etkilenen kişiler yüzünden ada yolu uygun görüldü. Bu bir cezadan çok taltif olmasına karşılık onu mutlu etmedi. Gözü hep uzaklardaydı. Hayata kendisine haksız ve nankörce davrandığı için kırgındı ve bence de bu kırgınlığında yerden göğe kadar haklıydı. Ne ki, lanetli olduğu kuşku götürmez kaderinin daha da acımasız olabileceğini o da bende bilmiyorduk.

Celal Kaptan bekârdı. Ölümüne kadar kendisini evlendirmeyi ahdetmiş zavallı yaşlı annesiyle yaşamıştı. Annesi ona gizlice münhal olabilecek kadınlar göstermiş

ama o bunlardan hiçbirisini beğenmemiştir. Zavallı kadın-
cağız gözleri arkasında gitmiştir. Annesi, tıpkı babasını ve
yaşadıklarını kavrayamadığı gibi onu da hiç anlayama-
mıştı. Celal Kaptan her limanda bir sevgili sahibi ataları
gibi dehşetli aşklar yaşama hayalini kuruyordu. Ancak
burasını düzeltmem gerek; bu konuda onlara göre daha
mazbuttu; o tek bir dehşetli aşkın peşindeydi. Önünü ala-
madığı hayal gücünün beynine nakşettiği bir suretin sahi-
bini bekliyordu. Ve umuyordu ki, kendisine karşı hep acı-
masız olmuş kaderi bu konuda yardımını esirgemeyecek
ve rüyalarına giren o kadını bir gün karşısına çıkartacak.
Bu kadın kimdi ve nereden rüyasına girip yüzünü göster-
mişti, bilemiyordu. Ama atalarının tüm kadınlara duy-
dukları aşkın ve şehvetin toplamını neredeyse yalnızca o
kadına duyuyordu. Feleğinin hiç değilse bu konuda doğru
rotada olmasına dua ediyor ve tevekkül içinde bekliyor-
du. Un ufak olmuş hayallerin kalbinde açtığı yaralar an-
cak böylesi bir aşkla kapanabilirdi ve o da bunun gerçek-
leşeceğine inanıyordu.

Hayatın ancak aptalları şaşırtabileceğini kim
söylemiştir bilemiyorum. Bilebildiğim bundan sonra olan
bitenin beni çok şaşırttığıdır. Çünkü birçoğunun ancak
masallarda olabileceğine inanabileceği ancak tamamıyla
gerçek olan o olay benim acınası aklımın sınırlarının
dışındadır... O olayın başlangıcı kaptanın adaya yaptığı bir
gece seferinde gerçekleşti. Anlattığına göre, kaptan
köşkünde gözleri karanlığa dikili yalnız başına
dümendeyken tuhaf bir şey oldu. Uzakta bir yerde bir ışık
belirdi. Sonra o ışık giderek büyüdü, büyüdü; gemiye yirmi
otuz metre kadar yaklaştı ve aniden bir bedene dönüştü! Bu
anlatılması güç güzellikteki o rüyalarının kadınına ait
bedendi ve geminin hızına eşit bir süratte, tam burnun
hizasında hafif salınımlarla hareket ediyordu. Kollarını iki
yana açmış sanki kendisini çağırıyordu. Kaptanın şaşkınlık
ve heyecandan nefesi kesilmiş, yüreği ağzına gelmişti.

Anlattığına göre, gördüklerinin bir rüya olmadığına tanıklık edecek kimse olmadığı için koluna çimdikler attı, yüzüne tokatlar vurdu. Ancak rüya değildi. Kadın tıpkı rüyalarındaki gibi gülümseyerek ona bakıyordu. Üzerinde tül-den mavi bir giysi vardı ve o da tıpkı pırıltılar saçan saçları gibi uçuşuyordu. Celal Kaptan şaşkınlıktan dizlerinin tutmadığını, heyecandan yüreğinin neredeyse yerinden çıkacağını anlatırken o ânı yeniden yaşar gibiydi. 'Hiçbir ölümlü böylesi bir heyecanı duymamıştır,' demişti. O heyecanla bayılmak üzereyken de kadın geldiği gibi yok oluvermişti. Kimdi bu kadın ve nasıl olmuş da rüyalarına girmiş ve daha da önemlisi rüyalarından da sıyrılıp bir gece vakti denizin üzerinde belirivermiş ve imalı bir şekilde gülümsedikten sonra kaybolup gitmişti? Açıkçası kaptan bu sorunun gerçek yanıtını tam olarak asla bulamadı...

Aslında bu anlattığım kaptanın başına gelenler, denizciler arasında hiç de fazla yadırganacak bir olay değildir. Daha önce ben dahi denizcilerin ağzından sayısız denizkızı hikâyesi dinlemiştim. Ne var ki onların kısıtlı hayal güçlerinin ürettiği denizde beliren kızlar –pekâlâ herkesin bildiği gibi– basmakalıp tiplerdi ve sonu hep aynı kabalıkta bağlanan cinsellik dolu esprilere ve ardından aşağılık kahkahalara vesile olurlardı. Oysa kaptanın kadını tüyler ürperten, sıradan bir ruhu bile tutuşturuveren, akıllı birini bile çılgına çeviren bir güzeldi ve daha da önemlisi gerçetti...

Kaptan gördüklerinin hayal olmadığını iyice pekiştiren üç gece geçirdi. O üç gece de, her birinde bir öncekinden daha dehşet verici güzellik ve yakınlıkta kadını gördü ve bütün bunların pek yakında meydana gelecek bir olayın işareti olduğuna kanaat getirdi. Gerçekten de bir zaman sonra, bir akşamüstü, gemi adaya yanaşıp, yolcularını indirirken kaptan kadını kalabalık arasında fark etti. Kadın gemiyi terk eden yolcuların arasında sanki kendisini fark eden kaptandan haberdarmış gibi, yukarıya, kaptanın olduğu yere doğru gülümseyerek bir bakmış

ve ardından kafasını çevirip kalabalığa karışmıştı. Kaptan şaşkınlıktan donup kalmış bir durumdayken kadın hızlı adımlarla o gürhunun arasında ilerlemeye çalışıyordu. Kaptan söylediğine göre canhıraş bir çığlık attı ve tepeden gördüğü o kalabalığa ulaşmak için uçarcasına merdivenlerden indi. Ne var ki iskeleye ulaştığında kadın çoktan uzaklaşmış ve görünmez olmuştu. Kaptan önüne çıkanları iteleyerek iskelenin ardındaki adanın meydanına çıktı ve çok uzaklarda hızla ilerleyen kadını gördü. Onca hızlı koşmasına karşın kadına yetişmesi mümkün olmadı. Yalnızca kapısından girdiği büyük konağı görebildi. O kapıya ulaştığında ne yapacağını bilmez bir haldeydi. Yine de tüm cesaretini toplayıp kapıyı çaldı. Kapı açılıp kadın çıksa ne diyeceğini bilmesede ısrarla çaldı. Ne ki, kapıyı açan olmadı. İsrarlı zili çalması, ardından giderek kabalaşan bir şekilde yumruklaması bir işe yaramadı. Kapı adeta duvardı ve ardından da hiçbir ses gelmiyordu. Ne yapacağını bilmeden yolun karşısına geçip o görkemli konağa dikkatlice baktı. Evin perdeleri ardında çok önemli bir sır varmışçasına sıkı sıkıya örtülüydü ve evde en ufak bir hayat belirtisi sezilmiyordu. Çaresiz bir şekilde gemisine geri döndü.

Size tuhaf ve inanılmaz gözükecek ama bu anlattığım olay hayatın sanki yinelenen tesadüfler toplamı olduğunu ima edercesine üç kez yaşandı. Hepsinin sonunda da kaptan kadını o evin kapısının önünde kaybetti ve bu kadrının kendisi için bile fazla olduğuna kanaat getirip sonuncusunda artık evin önünden ayrılmama kararı aldı. Gemi o gece adayı kaptan olmadan terk etti...

Bu kadar zaman içinde Celal Kaptan kadın ve ev hakkında bilgi de toplamaya çalışmıştı. Ancak dişe dokunur bir şeyler elde edememişti. Bir kere hiç kimse kadını bilmiyor ve hakkında bilgi veremiyordu. Yalnızca o eve bir süre önce bir adamın taşındığını söyleyenler vardı ki bu da kaptanı epey telaşlandırmıştı. Evin önünde nöbet tutmaya karar verdi. Ancak eve ne giren vardı ne de çıkan.

Ne perdeler aralanıyor, ne geceleri evde bir ışık yanıyor, ne de evin kapısını çalan biri oluyordu. Artık tüm bu yaşadıklarının bir deli saçması olduğunu düşünmeye başlayacaktı ki –evet, tahmin edebileceğiniz gibi!– üç gün sonra akşam inmek üzereyken yanına bir adam geldi. İnce uzun, yanakları içeri kaçmış, mavi kostümlü bir adamdı ve sanki kaptanı ve orada bulunma nedenini gayet iyi biliyormuş gibi müstehzi bir edayla bakıyordu. Kaptana ‘Meryem’i mi bekliyorsun?’ diye sordu. Kaptan o anda peşinde olduğu kadının adının Meryem olduğunu ve adamın her nasılsa her şeyi gerçekten de bildiğini anladı. Yine de yanıt vermedi. Adam yolun kenarındaki elektrik direğine yaslandı –kaptanın geceleri altında beklediği direğe yani– ve ‘O da seni bekliyor,’ dedi. Kaptan bunca tuhaflığın içinde adamın kim olduğunu ve niçin bunları anlattığını sormadı dahi; kadının da onu beklediğini duyması aklını başından almıştı. ‘Ona kavuşabilirsin artık,’ dedi adam; ‘Yalnız bunun bedeli umduğundan fazla olabilir’. Celal Kaptan’ın bedel umurunda dahi değildi; bu yüzden sormadı dahi. Yalnızca ona ne zaman kavuşacağını bilmek istiyordu. Adam, ‘Bu gece on ikide gel,’ dedi, ‘Kapı açık olacak... Yalnız gün ağarmadan evi terk etmen gerekiyor. Tek yapacağın bu. Aksi halde her şeyi berbat edebilirsin. Tek kural bu.’ Adam bunları söyledi ve gitti.

Kaptan geceyarısını zor etti. Tam saatinde gittiğinde kapıyı gerçekten de açık buldu. Kadın, yani Meryem orada içeride kapının önünde kendisini bekliyordu. Hiçbir şey söylemeden birbirlerine baktılar ve... bundan sonrasını kaptanın ifade ettiği ayrıntılarla anlatmam pek güç. Yine de neler olduğunu tahmin etmeniz çok da güç olmasa gerek. Neredeyse bir ömür boyunca biriktirilen aşk ve şehvetin vardıgı şahikanın niteliğini de –ayıp ama– niceliğini de kestirebilirsiniz herhalde. Dediğine göre öylesine bir şehvet kasırgasına kapılmışlar ki okyanusların azgın köpürmeleri bile su birikintilerinin hafif salınımları

olarak kalırmış yanında. Gün doğana değin bir kelime da-
hi etmeye fırsat bulamadan sevişmişler. Kaptan o adamın
söylediği kuralı hatırlamasa daha da devam edeceklermiş;
ama tam zamanında sıyırmış kendini ve aceleyle, ancak
yüreğini orada bırakarak ayrılmış. Bütün günü sarhoş bir
halde ve yeniden gece yarısı olmasını bekleyerek geçir-
miş. Gece yarısı yine tam saatinde orada olmuş ve bir ge-
ce öncekinden bile daha dehşetli bir şehvet seline kapıl-
mışlar. Artık tahmin edebileceğiniz gibi üç gece bu aynen
devam etmiş. Damarlarını yakıp kavuran tüm atalarının
şehveti bedenini adeta ele geçirmiş, onu yorulmaz bir ro-
bota çevirmiş sanki. Bedenini ve işlevlerini daha önce
tam olarak bilemediği organlarını kendisi de tanıyamıyor-
muş. Akli da uçmuş sanki. Meryem'den ve onun anlatıl-
maz güzellikteki vücudundan başka hiçbir şey düşünemez
bir haldeymiş. Ne var ki, geçen gecelerden sonra sonun-
da Meryem gibi o da bitap düşmüş. İkisi de gecenin yor-
gunluğu sonunda uyuyakalmışlar. Celal Kaptan uyandı-
ğında dehşet içinde günün çoktan ağardığını, gitmesi ge-
reken vakti çoktan geçirmiş olduğunu anlamış. Ne yap-
cağını bir an kestirememiş. Meryem yanında, sırtı dönük
bir vaziyette uyuyormuş. Kaptan ona bir veda öpücüğü
verip ayrılmak istemiş ve yüzüne eğildiğinde dehşet içi-
nde kalmış. Yanındaki Meryem değil bir adammış! Evet
inanılmaz gibi görünüyor ama tamamen gerçek bu: Celal
Kaptan'ın yanında bir adam uyuyormuş. Kaptanın midesi
bulanmış, kusacak gibi olmuş. Tiksintiyle, ona dokundu-
ğu elini çekmiş. Bunca yoğun şehveti paylaştığının aslın-
da Meryem olmadığını görmek, üstelik bunun bir adam
olduğunu anlamak onu altüst etmiş. Bu büyü olmalı diye
geçirmiş içinden; korkunç bir büyü. Gözleri kör eden, er-
keği kadına çeviren iğrenç bir büyü. Adama sürünen,
kuytularında gezinen teninden iğrenmiş, daha önce şeh-
vetle yanan eti buz kesmiş. Korkunç bir hiddete kapılmış
aniden. Kendisine hayatının en büyük utancını yaşatan

adamın boğazına sarılmış ve adam ne olduğunu dahi anlamadan nefessiz kalarak, birkaç sonuçsuz debelenmeden sonra canını teslim etmiş. Bu ölüm bile Celal Kaptan'ın hiddetini ve üzerine bulaşan pislği giderememiş. Yerinden fırlayıp neredeyse duvarlara çarpa çarpa evi terk etmiş. Sokağa çıktığında direğe yaslanmış kendisini bekleyen o mavili adamı görmüş. Sanki olan biteni onun yanında izlemiş, her şeyden haberdarmış gibi, gülümseyerek, acayıp, karşısındakini küçülten bir güvenle bakıyormuş kaptana. Öylesine ki, az önce bir adamı boğazlayan, gözü dönmüş Celal Kaptan bile adamdan çekinmiş. Olan bitenin sorumlusu olduğu kuşku götürmez adam karşısında donup kalıvermiş. Adam; 'Kurala uymadın,' demiş, 'Evi zamanında terk etmedin.' Kaptan bu büyücüye ne diyeceğini bilememiş; açıkçası ondan korkmuş. 'Kimdi o?' diye sorabilmiş yalnızca. 'Seni Meryem sanan biri,' demiş adam. 'Şaşılacak bir şey değil mi?' diye eklemiş; 'Nasıl bir insan bazen bir başkası olabiliyor, ve bir başkası da bir diğeri... Kaptan şaşkın ve bitkinmiş. 'Niçin?' demiş, 'Niçin yaptın bunu?' Mavili adam bir şeytan edasıyla sırtıtmış, 'Böyle bir hikâyeye sahip olmak için,' demiş. 'Kim böyle dehşetli bir hikâyesi olsun istemez ki?'

Garson, son cümlesini –görkemli bir final olur düşüncesiyle– yeteneksiz bir oyuncunun olanca beceriksizliği içinde, titrek bir fısıltıyla, tamamladıktan sonra anlattıklarının yarattığı sonucu görmek istercesine Cezmi Kara'ya doğru eğildi. Cezmi Kara kendisine iyice yaklaşmış garsona boş boş baktı.

— Eee? dedi.

Garson o anda hikâyesini yanlış bir adama anlattığı fikrine kapıldı; yanındaki tepsisini alıp, hayal kırıklığı içinde uzaklaştı. Cezmi Kara adamın çay parasını almayı unuttuğunu fark etti ama bunun böyle bir hikâye dinleme bedeli olabileceğini düşünüp sesini çıkartmadı.

Ada

Ada o kış sabahı sakindi. İskelenin açıldığı meydanda-ki dükkânların pek azı açıldı ve alanda üç beş kişiden fazlası görünmüyordu. Gemiden inenler anlaşılmaz şekilde hemen kayboluverdiler. Hafif bir rüzgâr tıpkı o gerilim filmlerinde olduğu gibi bir gazete sayfasını bir uçurtma misali havada çevirip duruyordu. Etraf sakin olmasına karşın atmosferin huzur veren bir yanı var sayılmazdı. Bu haliyle hüznü veren bir terk edilmişlik havası hissediliyordu; terk edilmiş bir ada... Cezmi Kara, insanlar günahlarından ötürü bir başka adaya sürülmüş olmalı, diye geçirdi içinden. Ancak kutsal kitaplarda ibret olsun diye hikâye edilebilecek bu fikir, yaratıcılık konusunda sürekli sıkıntılar çeken Cezmi Kara'nın hoşuna gitti. Bir süredir ağır ağır da olsa kendinde hissettiği değişimin bir parçası olmalıydı bu 'ince' buluş. Tıpkı daha önce güvenemediği hislerinin artık kendisini yaya bırakmaması gibi, yaratıcılığın yüce ruhuna hizmet edecek fikirlerle donanmaya başlaması da bir 'değişimin' işareti olabilir miydi? Onu buraya, kimsesiz bir adaya kadar sürükleyen tuhaf bir

zaman teninden içeri süzülüyor, onu adeta bir 'başkası' yapıyordu. Tanımakta giderek zorlandığı bir başka Cezmi Kara. Hem o hem o değil olduğu bir ruh... Ancak masalarda rastlanabilecek bir fantezi.

Meydanda şöyle bir gezindi. Meydanın yukarısında adanın üstlerine doğru çıkan geniş caddenin sağında bekleyen iki üç faytoncu her nasılsa onun müşteri olamayacağını kestirdikten sonradır ki derin sohbetlerine dönmüşler, hiç sırnaşmaya kalkışmamışlardı. Nitekim Cezmi Kara önlerinden geçip giderken kafalarını bile çevirmedi. Cezmi Kara biraz yürüdükten sonra yol ikiye ayrıldı. O görkemli konakların olduğu her iki yoldan sağdakini yeğledi.

Cezmi Kara adaya niçin geldiğini tam olarak kestiremiyordu. Sanki başkalarının verdiği ve bundan ötürü de sorumlu olamayacağı bir karar sonucu burada olması gerektiğini düşünüyordu. Aslında Feridun Hallac'ın bu adada kaybolması, bir zaman sonra onu ada sokaklarında aramasını gerektirecek somut bir ipucu sayılmazdı ama, başka bir yerde iz süreceğine buraya gelmesi bir ilk adım olarak doğru görünüyordu. Hoş sokağın birinde adam karşısına çıkıyorsa ne yapacağını da emin değildi.

Sağlı sollu büyük, görkemli köşklerin sıralandığı yolda ilerledi. Çoğu sahiplerini ancak yaz aylarında görebilen bu boş binalarda bu halleriyle ürkütücü bir şeyler vardı; bir yalnızlık, terk edilmiş duygusu. Birçok hikâye barındırdıkları belliydi. Hani o gotik romanlarda geçmişteki ev sahiplerinin şen kahkahalarını gecenin ya da gündüzün en olmadık yerinde dışarı veren evler gibi hepsi bahçelerin içinde sıralanmışlardı; büyük, küçük ama muhakkak korkulu hikâyeler barındıran evler olarak...

Cezmi Kara alçak duvarların arkasında kalmış kimisinin boyası dökülmüş, kimisinin geçmiş görkemi abartılı bir şekilde alacalı bulacalı boyanarak ortaya çıkarılmış konaklara baka baka ilerideki koruluğa doğru uzanan yolda yürümeye devam etti. Sabahın pusu dağılmış, güneş

hafiften de olsa kendisini belli etmişti. Havanın griliği bir miktar açılmıştı. Arada bir, bir fayton gelip geçiyordu. Cezmi Kara nereye gittiğini bilmeden yoruluncaya kadar yürüdü. Sonunda iyice nefesi kesilince yol kenarındaki bir bankta oturup dinlenmeye karar verdi.

Arkasına yaslandı; derin sessizliği o zaman hissetti. Burada ne bir uğultu ne bir gürültü, hiçbir şey; cam bir fanusun içindeymiş gibi hiçbir ses işitilmiyordu. Bu sükût halini bunca geç fark etmiş olmasına şaşırdı. Gözlerini kapadı; karanlıklar içinde kaldı. Çok hafif bir yel suratını okşuyordu. Huzur duydu; bir ana rahmi huzuru. Tıpkı çocukluğunda saklandığı evin tavan arasındaki yüklükte hissettiği huzuru... Sonra derinden gelen bir ses işitilmeye başladı; uzaktan adeta gelen bir atın ayak sesleri. Gözlerini açtı; az sonra yolun ucunda bir fayton belirdi; giderek yaklaştı, yaklaştı ve önünde durdu. Pala bıyıklı, iriyarı faytoncu uyuz ve mecalsiz atı çekiştirerek bir müşteri bulup bulmadığını anlamaya çalıştı.

— Götüreyim mi? diye sordu.

— Nereye?

— Nereye istersen.

— Hayır, sağ ol, dedi, Cezmi Kara.

— Bir yer mi arıyorsun?

Bu soruya yanıt vermeden başını salladı. Adam bu hareketin olumlu mu olumsuz mu olduğunu tam olarak kestiremedi.

— Birine mi bakmıştın? diye yineledi.

Kendisine rahatsız edici sorular soran adama bu kez dikkatle baktı. Bir çingeneydi. Arabanın üzerinde heybetli görünüyordu ve boş gitmemeye kararlı gibi görünüyordu. Cezmi Kara sırlarını açıklamak zorunda kalan birinin sıkıntısıyla,

— Feridun Hallac, dedi...

Adam oturduğu yerden şöyle bir kıpırdandı, hiç gereği olmamasına karşın kemikleri sayılan atının yularını çekti.

— Geçmişsin, dedi. Onun evi aha orda.

Adam eliyle arkadaki büyük bir bahçe içinde yükselen

boyaları yer yer dökülmüş de olsa görkemini hiç yitirmemiş koca bir konağı gösterdi.

— Ama kayboldu o, dedi, faytoncu ve bir müşteriyi kaybetmenin kırılganlığı içinde zorla harekete geçirdiği atına Cezmi Kara'nın bile canını yakan ısıklı kırbaç darbeleri sallayıp uzaklaştı.

Cezmi Kara artık ürküntü vermeye başlayan hislerinin onu aradığı adamın evinin önüne getirmesinden hem hoşnutluk duydu, hem de sırtında garip bir ürperti uçuşturttu. Gözlerini kapadı. Sanki çok kısa bir süre sonra yumruk sallayacağı güçlü rakibini köşesinde bekleyen umutsuz bir boksörmüş gibi kaygı duydu içinde; ve onun gibi güç toplamak için belki de bir ümit olabileceğini düşünmeye çalıştı. Artık o ümit her neyse... Sonra ani bir hareketle—sanki bir gong sesi ile harekete geçmiş gibi— yerinden kalktı ve demir kapıya yöneldi.

Kapı açıktı. İtince geniş bir bahçede buldu kendisini: Bir havuzun tam ortasına yerleştiği, çok uzun zamandır kimsenin elinin değmediği her halinden belli olan bakımsız bir bahçeydi. Toprak kısım yer yer kelleşmiş, çoğu yerde yabancı otlar fışkırmıştı. Ortasına komik bir balık heykeli dikilmiş, içi boş mermer havuzun her iki yanındaki çakıl yollar ilerideki konağın girişindeki merdivenlere uzanıyordu. Evin kapısına sağlı sollu mermer merdivenlerle ulaşılıyordu. Cezmi Kara bir ikirciklik ânı sonrasında ayağının altında hışırdayan ve o sessizlikte kulağa iyice yüksek gelen adım seslerinin tedirginliğini belli etmeyeceğini umarak kapıya doğru yöneldi. Merdivenleri çıkarken heyecanı daha da artmıştı. Bir süre kapının önünde bekledi ve sonra zili çaldı. İçeriden, derinden gelen bir çınlama duyuldu. Kapının açılması için gerekenden çok uzun bir zaman geçmesine karşın ikinci bir kez zili çalma cesareti bulamadı. Tam ayrılmakla, bir kez daha denemek arasında gidip gelirken kapı açıldı. Kapının ardında, atmışlarında, üzerinde mavi bir hırka olan beyaz saçlı patlak gözlü bir adam belirdi.

— Buyurun? dedi.

Cezmi Kara o an için hiçbir hazırlığı olmadığını dehşet içinde fark edip heyecanlandı. Söyleyecek bir şey bulamadan boş boş adama bakıyordu.

— Buyurun ne istemiştiniz? diye sorusunu yineledi adam.

— Şeyy, dedi Cezmi Kara, Feridun Hallac'ın evi burası mı?

— Evet, dedi adam.

— Sizinle görüşebilir miyim?

— Ne hakkında? Feridun'la mı ilgili?

— Evet, dedi Cezmi Kara.

— O kayboldu.

— Biliyorum, biliyorum.

— Onu buldunuz mu?

Cezmi Kara ne diyeceğini bilemedi.

— Hayır, ama görüşebilir miyiz?

Adam Cezmi Kara'yı ancak o andan sonra iyice süzdü. Onun kim olabileceğini, kapısına kadar niçin geldiğini, nasıl biri olduğunu anlamaya çalışır hali Cezmi Kara için bile çok gizli saklı değildi. Bunu anladığını belirtir gibi, sanki adamın işini kolaylaştırmak istercesine –ve bundan da belli bir sempati kazanacağı umuduyla– bir adım geri attı. Adam patlak gözleriyle inceden inceye süzmesi bitirince kenara çekildi ve

— Buyurun, dedi.

Kapının ardında, ortada üzeri boş yuvarlak maun bir masanın durduğu oval, geniş bir hol vardı. Tabanı eski çini karolarla kaplı holün dibinde, tıpkı bahçedeki gibi, iki yandan ama ondan çok daha yüksek ve göz alıcı ahşap bir merdiven bir üst kata uzanıyordu. İçeride eski büyük evlere özgü o tuhaf koku duyuluyordu; eskinin ve nemin karışımından oluşan bir koku. Adam Cezmi Kara'yı bir kez daha süzdükten sonra,

— Buyurun, dedi ve önden yürüyüp hole açılan yüksek

kapılardan birinden içeri girdi. Cezmi Kara da ardından adamı izledi.

İçerisi epeyce yüksek tavanlı geniş bir odaydı ve bir yanı neredeyse tamamen, bahçeye bakan pencereler ile kaplıydı. İçerideki eşya eski olmasına karşın geçmişin şaşaasını hâlâ taşımaya devam ediyordu; özellikle mobilyalar öyleydi; eskimiş ama debdebeli. Duvarlarda ailenin büyüklerine ait olduğu aşikâr, solmuş sararmış fotoğraflar asılıydı; birkaç da kopya yağlıboya natürmort. Ama tüm bunların içinde Cezmi Kara'nın en çok dikkatini çeken, büyük ihtimalle içeri ilk kez giren herkesi hayrete düşürecek nitelik ve sayıdaki porselen bibloları. Bunlar sağa sola; masaların, bir duvardaki şöminenin, pencere pervazlarının üzerine gelişigüzel dağıtılmış küçük heykelciklerdi; küçük kız ve erkek çocuk heykelcikleri. Bu ancak yaşlı kadınlarda görülebilecek bir tutkunun işareti olabilir, diye geçirdi içinden Cezmi Kara; oysa yanıliyordu.

Adam pencerelerden birinin önüne yerleştirilmiş iki büyük koltuktan birine oturmak üzereyken, kabalık yaptığını düşünerek duraladı; Cezmi Kara'ya dönüp;

— Buyurun lütfen, dedi.

Belli ki, Cezmi Kara'nın uzaktan gelen ve saygı gösterilmesi gereken konuklardan mı yoksa arada belli bir mesafe bırakmanın doğru olduğu deneyimlerle sabit o arsız tabiatlılardan biri mi olduğuna tam karar vermemişti. Yine de ihtiyatı elden bırakmadı ve Cezmi Kara tam karşısındaki koltuğa yerleşinceye kadar ayakta kaldı. Zor bir bilmeceye başlayan birinin sıkıntısı ve merakıyla sordu;

— Evet?

Hemen ardından aralarındaki küçük masanın üzerindeki sigara paketine uzandı. Cezmi Kara verecek bir yanıt ararken adamın titreyen ellerini fark etti. Adam heyecan içindeydi! Onun gizlemeye çalıştığı bu telaşı Cezmi Kara'yı rahatlattı; adamın zayıflığından güç aldığını hissetti; biraz gevşedi. Adam tam sigarasını yakacakken, kendisini

izleyen Cezmi Kara'yı görüp, bir başka kabalık yaptığı kaygısına kapıldı. Sigarayı ona da uzattı. Cezmi Kara kafasını olumsuz bir şekilde salladı;

— Kullanmıyorum, dedi.

Adam sigarasını yakıp derin bir nefes aldı ve sonunda yine sorusuna döndü;

— Evet, nedir istediğiniz?

Cezmi Kara hiç sesini çıkarmadan adama baktı. Sanki çok deneyimli bir polis ya da avukatmış gibi, vakit kazanmaktan çok karşısındakine düşünme fırsatı verircesine gırtlığından sesler çıkarttı. Bunu belli bir bilinçle yapmadı, yalnızca o an, adamla arasında değişmekte olan güç dengesi gereği, insiyaki olarak bu sesleri çıkarttı.

— Ben araştırıyorum, dedi. Kaybolan insanları araştırıyorum.

— Gazeteci misiniz?

— Hayır.

— Polis?

— Hayır.

— Ne öyleyse? Yazar falan mı?

Cezmi Kara o an aradığı ve bir türlü bulamadığı nedene kavuşmanın heyecanı içinde titredi.

— Evet, bir kitap yazıyorum.

— Enteresan... Feridun'u nereden tanıyorsunuz?

— Tanımıyorum... Resmini gördüm.

— Nerede gördünüz?

Cezmi Kara artık bu soruya yanıt vermek istemedi ve birden bu sorulardan çok sıkıldığını hissetti.

— Bir yerde gördüm işte. Ben aslında onu tam olarak bilemiyorum...

Adam sözünü kesti.

— Ağabeyim o benim.

Cezmi Kara o gözleri gördüğü anda bunu tahmin etmişti zaten.

— Nedir yazdığınız?

— Bir... roman, daha doğrusu hikâyeler.

Adam arkasına yaslandı ve sigarasından bir derin nefes daha aldı; artık elleri titremiyordu.

— Size bir şey söyleyeyim mi? Kızmayın ama; hiç yazara benzemiyorsunuz.

Cezmi Kara tedirgin oldu; hatta epeyce heyecanlandı;

— Öyle mi?

— Daha çok... bir esnafa ya da ne bileyim bir başkasına... Lâkin biliyorum ki has yazarların hiçbirisi gerçekten, sıradan okuyucuların kafalarında yarattıkları yazarlara benzemez. Yazarlara benzeyenler iyi yazamayan kabiliyetsiz zavallılardır. Hak etmedikleri bir üniformayı giyer, öyleymiş gibi davranırlar. Yani hiç muharebe görmemiş olmalarına karşılık, Napolyon edasında dolaşan şaklaban takımı. Ağızları da kalabalıktır. Bunları boşuna söylemiyorum, çünkü ailede yeteri kadar yazar müsveddesi tanıdım. Kitabınızın adı nedir?

— *Kaybolanlar Albümü*.

— Ne enteresan. Şiir kitabı bile olabilir böyle bir addan. Peki bunların ağabeyimle ilgisi ne?

— Onunla ilgili bir şeyler öğrenmek istedim. Anlatmanızı rica edeceğim.

— Niçin anlatayım ki?

Cezmi Kara bu soruya makul bir yanıt bulamadı. Boş gözlerle adama baktı. Keşke elimde o cüceninki gibi bir defter olsaydı, diye geçirdi içinden. Kendisinin bile şaştığı yalanına iyi bir kılıf olabilirdi.

— Aslında, diye başladı söze... ve durdu. Gerçek samimiyetini göstermekle, bir oyun oynamak arasında hangisini seçmesi gerektiğine karar veremiyordu. O âna kadar elde edebildiği deneyimler bu gibi durumlarda gerçeği söylemenin mi, yoksa oyun oynamanın mı daha iyi sonuç vereceği konusunda bocalamasını engelleyecek yeterlilikte değildi. Daha doğrusu hangi seçeneği yeğlerse onun doğru çıkacağına karşı derin bir şüphe besliyordu. İki uç

arasında gidip gelirken midesinin ekşidiğini hissetti. Bunaldı ve elinde olmadan bunu belli etti; elini boğazında gezdirdi. Adam şimdi sanki daha rahattı ve sigarasından kısa nefesler alıp vermeye başlamıştı. Koltuğuna iyice yerleşip, arkasına yaslandı. Alacağı yanıtın kapının kilidini açmakla ebediyen kapatmak arasında bir önem taşıdığını belli eder gibi hafif müstehzi –ve de aşağılayıcı– bir nazarla bakıyordu...

— Aslında merak ediyorum... dedi Cezmi Kara; Esas nedenim merak...

Cezmi Kara bu yanıtın samimiyetini mi gösterdiğini; yoksa oynamaya çalıştığı oyuna mı hizmet ettiğini tam olarak kavrayamamıştı. Yine de bir rahatlık hissetti.

Adam sigarasından son bir nefes aldı ve küçük masanın üzerindeki tablada söndürürken;

— Merak ha? diye mırıldandı... Çok enteresan... Ben de çok meraklı biriyim. Dedelerimden gelen bir hususiyet... Dolayısıyla bu hususiyetimin sizi de merak etmemi icap ettiriyor... Kimsiniz siz gerçekten? Adınız ne?

Cezmi Kara bu kez hiç duraksamadı.

— Hilmi İmameci, dedi.

(Hilmi İmameci malum kitapta resmi olan Trabzonlu bir fındık tüccarıydı.)

— Bakın Hilmi Bey, dedi adam. Tam olarak ne yapmak istediğinizi anlamış değilim, lâkin samimiyetinize de inanıyorum; ama bir şeyler boşta kalıyor gibi. Kapıma gelip bir kitap yazdığınızı söylüyorsunuz; üstelik ismi de çekici bir kitap ve ağabeyimi soruyorsunuz...

Cezmi Kara adamın sözünü kesti

— Merak, dedi. Merak ediyorum ağabeyinizi. Hepsi bu... Adam gülümsedi;

— Bu kelimeyi sizin gibi telaffuz eden pek az insanla karşılaştım, dedi.

Tuhaf Bir Hayat: Feridun Hallac

Adam kafasını dışarı çevirdi. Kocaman, simsiyah bir karga havuzun ortasındaki balık heykelinin üzerine konmuştu. Adamın dikkatle ona bakması üzerine Cezmi Kara da başını çevirdi.

— Buraya musallat oldu, dedi. Dikkat ediyorum o gelmeye başladığından beri başka kuş yaklaşmıyor.

İkisi de, kafasını bulundukları yere çevirmiş, sanki onları izliyormuş gibi hareketsiz duran kuşa takılıp kaldılar ve kuş gitme zamanı geldiğine karar verip de ağır kanat çırpışlarıyla uzaklaşana kadar onu sessizce izlediler. Kuş gözden kaybolduktan sonra, adam ardından,

— Uğursuz kuş, diye mırıldandı. Sonra konuyu bölen bu aranın gereğinden uzun olduğunu fark etmişçesine kaldığı yere döndü;

— Merak ha, diye mırıldandı.

Yine gülümsüyordu ama bu kez o önceki alaycı tavrını bırakmıştı; bir anlamaya varmak ister bir hali vardı.

— Biliyor musunuz? diye devam etti, benim anne tarafımdan büyük dayılarımdan biri Abdülhamid Han'ın

mütercimlerinden biriymiş. Ona sırf, o okusun diye poliyeler tercüme eden heyetin içindeymiş. Hatta, Sultan, Doyle'u nişan vermek için İstanbul'a davet ettiğinde biz-zat tercümanlığını yapmış.

Adam Cezmi Kara'nın bakışlarından anlattıklarının onun için çok da anlaşılır şeyler olmadığına kanaat getirdi.

— Ama padişahın muazzam bir polisiye kitaplığı olduğunu bilirsiniz elbette; dedi.

Cezmi Kara belli belirsiz kafasını salladı. Son zamanlarda edindiği yeteneklerden biri de bu her iki anlama gelen baş işaretiydi. Adam da bunun üzerinde durmadı zaten.

— Ben büyük dayıyı tanımadım ama bilhassa çocukluğumda kitaplığındakileri okudum. Yani merak hususundaki hassasiyetim o roman kahramanlarından sirayet etti bana. Rahmetli annem de benim gibiydi. Yani bir aile mirasını taşıdığımı söyleyebilirim. Uzak bir akrabamızın —bir albay emeklisi— sırf ölüm ânında neler oluyor diye çekip karısını alnından vurduğu söylenir. Dediğim gibi en azından bu açıdan enteresan bir aileyiz. Ancak buna Feridun Ağabey'im dahil değildir. Canım anneciğim şimdi sizin oturduğunuz koltukta oturup okuduklarımı dinlerken o alakasız şeylerle, en çok da biblolarıyla meşgul olurdu.

Cezmi Kara laf yeniden Feridun Hallac'a gelince aklında dolaşıp duran soruyu sorma zamanının geldiğini düşündü.

— Nasıl kayboldu?

— Ağabeyim mi? İki yıl oluyor. Bir sabah kalktığımda yatağında bulamadım. Her sabah onu ben kaldırırdım. O sabah yoktu. Garip olan adada da kimse onu görmemiş. Burada herkes birbirini tanır; vapura ya da bir tekneye bindiğini de görmemişler. Tam manasıyla yer yarılıp içine girdi yani. Adada her yere bakıldı. Yok. Nişantaşı'ndaki evin civarını da araştırdık. Gören olmamış. Hiçbir yerde bulamadık.

— Kayboldu yani.

— Gitti; hiçbir haber bırakmadan. Ölmediğinden aminim. Biri ölünce cesedi olur değil mi? Onun cesedi felan bulunamadı. Polise gittim; resmini verdim. sağa sola afişler astırdım. Gazete ilanları verdim. Ama bir ses çıkmadı.

— Hiç gören olmamış mı?

— Birkaç kişi geldi, gerçi. Telefon falan da açtılar. Buraya kadar gelip onu gördüklerini söylediler. Garajlarda, Sirkeci Garı'nda filan görmüşler güya. Ama para koparmaya çalışan tiplerdi. Ben böylelerini anlarım.

Adam bunları söylerken Cezmi Kara'yı yukarıdan aşağı süzdü. Hakkında olumlu düşünceleri olduğunu ama kafasında onunla ilgili ihtimaller arasında can sıkıcı olabileceklerin de hâlâ asılı durduğunu ima eder gibiydi.

— Hayatınızı yazarlıkla mı kazanıyorsunuz?

— Hayır, dedi Cezmi Kara.

— Durun tahmin edeyim, dedi adam. Matbaayla ilgili bir işiniz var sizin.

Cezmi Kara şaşkınlıktan dondu kaldı. Kendisinin bile zor duyabileceği şekilde;

— Evet, diyebildi.

— Parmaklarınız... Tımaklarınızda –ki çok uzunlar– matbaa mürekkebi lekeleri var. Sonra ayakkabılarınızda da.

Cezmi Kara karşısında elde ettiği muazzam başarının zevkiyle adam arkasına yaslanıp bir sigara daha yaktı. Dehşetli tiradının ardından alkış bekleyen ve alan usta bir aktör gibi kendine güvenli görünüyordu. Cezmi Kara ise gayri ihtiyari ellerini yumruk yapıp tımaklarını saklamaya çalıştı ama ayaklarına yapacak bir şey bulamadı.

— Kendi kitabınızı –gerçekten yazıyorsanız tabii– kendiniz basıyor olmalısınız. Ne heyecan verici... Uzak akrabalarımın biri sizin gibi kitaplarını evinin bahçesindeki bir kulübede basarmış eskiden. Yarım kalmış baskıların bir kısmı aşağıda bodrumda duruyor hâlâ. Açıkçası onlardan hiçbirini okumadım. Aşk romanları ve şiirler. Can sıkıcı.

Adam çok hoşuna giden bir oyun oynar gibiydi;

sigarasından derin nefesler aldı ve uzaklaştığı konuya sanki hiçbir şey olmamış gibi kaldığı yerden döndü.

— Aslında bu onun ilk defa ortadan kayboluşu değil, dedi. Bundan önce de kaç kere çekip gitti. Ama onların en uzununu birkaç hafta sürmüştü. Üstelik o zamanlar bir şekilde haber de alırdık. İstanbul'da bir yerlerde ortaya çıkardı sonunda... Ağabeyim, nasıl desem, biraz tuhaf biridir. Çocukluğundan beri uzak yerlere gitme emeli vardı. Ancak hayat anlaşılabilir bir gaile; istediği o yerlerin hiçbirine gidemedi. Parasızlıktan mı? Hayır. Annem hiç istemedi. Garip tesadüfler de hep engel oldu. Bu şehrin dışına çıkamadı. Bu da onda, nasıl desem, birtakım bunalımlara neden oldu.

— Belki bu sefer şehrin dışına çıkmayı başarmış olamaz mı?

— Hayır... Bunun böyle olmadığını biliyorum. Daha doğrusu hissediyorum. Bunu anlatabilmem ve sizin de anlayabilmeniz zor. Onu tanımanız lazım gelir.

— Nasıl bunalımları vardı ki?

— Hele şu son dört beş seneden beri. Annemin ölümünden sonra yani. Bir de o ameliyatlar falan.

— Ne ameliyatı?

— Ağabeyim çok sigara içer... Gırtlak kanserine yakalandı. Boğazına bir delik açtılar. Bu onu mahvetti. Zaten çok konuşkan biri değildi ama ondan sonra hiç konuşmaması, daha doğrusu yalnızca hırıltılar çıkartabilmesi onu altüst etti. Ama sigaradan da vazgeçmedi biliyor musunuz? Hatta size korkunç bir şey söyleyeyim; sigarayı o boğazına açılmış deliğe sokup içmeye başladı. Alay eder gibi. Annem onu çok severdi. Yanından ayırmak istemezdi. Zavallı annemin ölümünden sonra ağabeyim iyice alalak bullak oldu. Hep bir yerlere gitme istediğinde annemin onu yanında tutmasına karşılık onun ölümünden sonra neredeyse evden bile çıkmadı. Garip bir paradoks yani. Anlıyor musunuz?

Cezmi Kara tam olarak anlamıyordu ama anlar gibi yapması gerektiğinin farkındaydı.

— Evet, dedi.

— Bu, sizi uzun süredir kapattıkları bir hücrenin kapısını bir sabah ardına kadar açık bulduğunuzda, artık başka bir yerde yapamayacağınızı düşünerek oradan ayrılmamanız gibi bir şey.

Adam kurduğu uzun cümleden ve ardındaki derin hikmetin isabetinden emin, gülümsedi. Cezmi Kara da anlamış gibi;

— Evet, öyle bir şey, dedi.

— Bu nedenle uzak bir yerde olmadığından eminim. Şehirde bir yerde; ama nerede bilemiyorum.

Cezmi Kara adamı televizyonda izlediği cenazede gördüğünden söz etmesinin zamanı olup olmayacağını düşündü; ve vazgeçti.

— Ölmemiş midir, diyorsunuz?

— Hayır. Tabii siz ağabeyimi tanımıyorsunuz. Daha on yedisindeyken, ilk kez kaçtığında onu nerede buldular biliyor musunuz?

— Nerede?

— Haydarpaşa Garı'na karşıdan baktınız mı hiç? Tepedeki saatin iki yanında kuleler vardır ya. Onların sağındakinde. Elinde bir dürbün gelen geçen gemileri seyrediyormuş. Tam sekiz gün sekiz gece orada kalmış. Düşünebiliyor musunuz? Zavallı anneciğim, deliye dönmüştü. Sonra yine yaptı.

— Ne yaptı?

— Ertesi sene, eline geçen dedeme ait bir kitapta Mısır'da çekilmiş resimler görünce oraya gitme emeline kapılmış. Ortadan kayboldu. Bir vekilharcımız vardı; İhsan Bey üç gün sonra onu Sirkeci Garında dilenirken bulmuş. Utanç verici bir şey tabii. Beş kuruşu olmadan yola çıktığını anlayınca yapacak başka bir şey bulamamış. Ancak yanlış garda dilendiğinin farkında değilmiş. Gelene

geçene hacca gideceğini söyleyerek para istiyormuş. Zavallı ağabeyim biraz büyük amcalarımdan birinin etkisinde kalmıştır. Büyük amcam Hamdi Paşa Mekke'ye giden hacıları koruyan bir birliğin başında dört kez hacı olmuş; aynı zamanda Bağdat şimendifer hattının korunmasını da üstlenmiş. Ağabeyim onunla ilgili işittiği maceralardan çok etkilenmiştir. Zavallı anneciğimin aklı çıkardı; yine onun etkisiyle bir başka hülyaya kapılacak diye; bu hikâyelerin etkisinden pek korkardı.

— Ya babanız?

— Öldü o, dedi.

— Yaa, çok mu oldu?

— Çok oldu. Daha ben bebekken Arnavutköyü'nün yarısını yok eden bir yangında öldü. O gün yalıda olanlar; ninem hariç herkes yanmış. Ninem kolonya şişeleri biriktirmeye meraklıydı; yangına onun neden olduğu söylenir. Günahı boynuna. Ama bu yangın belası ailemizi hiç rahat bırakmadı zaten. Daha sonra, Beyoğlu'nda bir apartman; en son da Eyüp'te bir berberden çıkan bir yangında da bir konağımız gitti. Ninem orada ölmüştü; merdivenlerden düşüp boynunu kırmış. Çok güzel hikâyeler anlattıdı ninem.

Cezmi Kara;

— Feridun Bey... diyecek oldu. Adam sözünü kesti.

— Bir çay içer miyiz?

Adam anlattıkça keyiflenmişti; bu yüzden tüm içtenliği ile bu soruyu sordu; sonra yanıtını beklemeden sigarasını söndürdü, kalkıp odadan çıktı.

Cezmi Kara bir başına kaldığında odayı gözleriyle bir daha kolaçan etti. Giyotin tipli pencerelerin yanlarından sarkan kehribar renkli, güneşten iyice solmuş ağır kadife perdeleri, üzerinde yılankavi garip kabartmalar olan mermer şömineyi, duvarlardaki soluk resimleri bir kez daha taradı. Sonra yerinden kalktı; adamla konuşurken gözüne takılıp o andan beri ilgisini çeken, sedef kakmalı masanın

üzerinde duran albümü eline aldı. Üzerindeki bakır kabartmada aslan başlı geyik bedenli bir yaratık vardı. Elini kabartmanın üzerinde gezdirdikten sonra albümü açtı. Kahverengi sayfalarındaki yarıklara tutturulmuş çoğunun kenarları tırtıklı fotoğraflar çıktı karşısına; soluk sarı resimler. Kendisine bakan tanımadık simalar. Neredeyse hepsinin uçları yukarı bakan bıyıkları olan adamlar; ferceli, abartılı giysili kadınlar, sevimli sevimsiz çocuklar... Küçük, pervaneli bir uçağın önünde dizilmiş hepsi erkek bir topluluk; bir tren yolculuğu anısı: bavulları önlerine dizilmiş bir aile, başı fesli, göğsü madalyalarla dolu bir üniforma içinde sakallı bir paşa, iki çocuğun ortasında oturan –muhtemelen anneleri olan– bir kadın; palmyelerin büyük bir beceriyle çizilmiş olduğu bir vaha resminin önünde el ele tutmuş bahriyeli kıyafetli iki çocuk; bir masanın başında, fotoğraf çekene neredeyse minnet duyar nazarlarla bakan papyonlu bir adam; bir vapurun küpeştesinde abartılı şapkasını uçmasın diye tutan bir kadın (bir yolculuğun başlangıcı); bir doğum günü partisi hatırası olduğu aşikâr bir resim: iki çocuğu kucagina almış bir kadın üzerinde iki mum olan bir pastanın önünde, aynı çocuklara ait bir başka fotoğraf: önlerine yığılmış paketlerin arkasında boş gözlerle bakmaktalar; eski model bir arabanın direksiyonunda gülerek bakan bir adam; konağın bahçesi olduğu arkadaki balık heykelli havuzdan belli olan bir fotoğraf: iki adam iki kadın kol kola; yabancı bir memleket olduğu binalardan anlaşılan –muhtemelen bir Doğu Avrupa şehri– insansız bir fotoğraf; ada vapurunda kalabalık bir grup...

Adam elinde bir tepsiyle odaya döndüğünde Cezmi Kara koltuğuna çoktan oturmuştu bile. Cezmi Kara, fincanları masaya yerleştirirken kaçamak bakışlarla adamı izledi. Yaptığı işi seven heveskâr bir garson hali vardı. Ağzına kadar dolu şekerliği ve küçük kurabiyelerin olduğu tabağı özenle masaya yerleştirdi. Çay Cezmi Kara'nın

hoşuna gitmeyecek kadar koyu olmuştu ama bunu belli etmedi. Porselen fincan o kadar inceydi ki kırma korkusuna kapıldı. Adam ondaki tedirginliği hissetmiş gibi;

— Annem hep bu fincanlarla içmeyi severdi. Son zamanlarında eli çok titrediği için epeyce kırmıştı sevgilim...

Cezmi Kara dikkatlice fincanı tabağına yerleştirdi.

— Ağabeyim hiç çay sevmez, dedi. Onun zevkleri farklıdır. Hani nasıl denir; dünyevi zevkleri öyle çok belirgin değildir.

— Aranızda kaç yaş fark var?

— Üç... Ama ben hep... söyleyeceği neyse vazgeçti. Eliyle kulakmemesini kaşıdı.

— Son iki üç yılda kendisini iyice eve kapatmıştı. Hiç çıkmıyordu neredeyse. Bu evde ikimiz yaşıyoruz. Yani yaşıyorduk. Şimdi yalnızım.

Adam çayından bir yudum daha aldı ve fincanı masaya koydu; gözlerini bahçeye çevirdi. Cezmi Kara'nın anlayamadığı bir noktaya bakıyordu.

— Onu aradım; bizzat aradım. Hoş artık yok olduğunda peşine düşecek kimsemiz de kalmadı. Gidebileceği her yere gittim. Eskiden kaybolduğunda bulunduğu yerlere. Tanıdık tanımadık herkese sordum... Sonra yorulдум. Anlamsız bir çabaya dönüştü her şey... Bıraktım... Ama ben de sizin gibi meraklı biriyim. Araştırmamı kitaplardaki gibi hassasiyetle yürüttüm. Bütün kayıtları elimden geçirdim. Mesela polisten öğrendim ki ağabeyimin kaybolduğu gün iki kişi daha yok olmuş. Arap Camii'nde müezzinlik yapan biri ve bir genç öğrenci...

Cezmi Kara gayri ihtiyari belleğindeki yüzleri taradı ama bir şey bulamadı.

— Öğrencinin cesedini üç gün sonra bir yol kenarında bulmuşlar. Yüzü parçalanmış. İmam hakkında ise bir bilgi edinemedim. O da ağabeyim gibi bir iz bırakmamış. Ne enteresan değil mi? Bir çay daha alır mısınız, Hilmi Bey?

Cezmi Kara bir an için sahiplenmiş olduğu adın

söylenmesini yadırgadı. Bir an boş bulundu; adamın ondaki bocalamayı fark edebileceği kadar bir an. Adam yakalamış olduğu açığını fark etmemiş gibi yaptı; sorusunu sanki nezaketen bir kez daha yineledi.

— Bir çay daha?

Cezmi Kara koyu çaydan çok, kötü bir oyuncu durumuna düşmüş olmanın telaşından, midesinin derinliklerinde ani bir yanma hissetti.

— Hayır, teşekkür ederim, dedi.

Bir süre bakiştılar. Cezmi Kara, adamın artık onun elindeki tüm kâğıtları biliyormuş olduğu hissine kapıldı. Ne var ki, adamın oyuna devam etmek istediği belliydi. Yalnız biriydi ve anlatacak hikâyeleri vardı. Yeryüzünde yalnız kalmış ölümlüler arasında şifası olmayan yegâne hastalık hikâyeleri içinde saklayamamaktır. Onda da bu hastalığın bütün belirtileri mevcuttu. Adam uzun süren sessizliği –ilk ağızda ilişkisini kurmanın zor olduğu– ilgisiz bir yerden söze başlayarak bozdu.

— Feridun Ağabeyim bir keresinde kuyuya düşmüştü, dedi. İkimiz de çocuktuk. Bu evin arka bahçesinde o zamanlar bir kuyu vardı. Yine ağabeyim ortadan kaybolmuştu ve onu hiçbir yerde bulamadık. Evin içinde ya da civarında olduğunu biliyorduk ama bulamıyorduk. Böyle zamanlarda onu ya bodrumda ya da tavan arasında bir yerlerde bulurduk. Ama araştırmalar boşa çıktı. Sonunda bahçıvanın kuyuya bakmak gelmiş aklına; düşmüş mü, kendi mi inmiş bunu hiç bilemedik. Sonra o kuyuyu kapattılar.

Adam, Cezmi Kara'nın kendi hakkında saçmalamaya başladığını düşünmesini anlamış gibi;

— Öylesine bir olay işte dedi. Allahtan boğulmamış. Küçüklüğünden beri çok iyi yüzerdi. Hatta bir keresinde Şile'de bir çocuğu boğulmaktan kurtarmıştı. Bir Pazar günü... Yani demek istiyorum ki bir kuyuya düşmüş olamaz. Tecrübelidir bu konuda. Ha, biri saldırıp da atmışsa bilmem. O zaman ceset bulunmaz tabii. Ama onun başına

böyle bir şey gelmediğinden eminim. Çok çevik biridir. Benden çok daha çevik ve kuvvetli... Ama hafızası, doğrusu bana göre zayıftır. Kelimeleri pek tutamaz aklında. Bu yüzden yıllar önce hipnozla Fransızca öğrenmeye kalkışması bile bir işe yaramadı. Her seansın sonunda öğrendiklerini ilk uykusunda unuttu. Çok şaşıtığım bu hevesi kısa sürede uçtu gitti. İnanabiliyor musunuz; onca çabanın sonunda aklında kalan yegâne kelime 'sommeil'. Tuhaf değil mi?

Cezmi Kara ne diyeceğini, ne soracağını, sorsa bile akla yakın bir yanıt alıp alamayacağını kestiremedi.

— Katillerin cinayet mahalline döndükleri bir palavra değil, biliyor musunuz? dedi adam.

Cezmi Kara bundan da bir şey anlamadı.

— Bu kitaplarda yazılan bir palavra değil, gerçeğin tamamen kendisi. Mesela, ağabeyimi o kuyuda bulan bahçıvan, karısını öldürdüydü. Kaçıp kaybolduysa. İki yıl sonra bu bahçede (eliyle dışarıyı işaret etti) yakaladılar onu. Havuzun kenarında oturuyormuş. Kendisini aldattı diye boğduğu karısının cesedini attığı havuzun kenarında. Yakalayanlara 'Neden buraya geldim, bilmiyorum,' demiş. Ne enteresan değil mi?

Artık bu kadarı Cezmi Kara'nın ayrılması zamanının gelip de geçmiş olduğunun işaretiydi. İzin isteyip ayaklandı. Adam kapıya kadar kendisine eşlik etti. Tam çıkarken elini omzuna koyup, müstehzi bir edayla;

— Güle güle Hilmi Bey, dedi. Umarım merakınız bir nebze olsun azalmıştır. Yoksa tersi mi oldu?

Sanki, Cezmi Kara'nın tüm sırlarını biliyormuş ama bu konuda sonuna kadar ketum kalacağını ima edermiş gibi, hınzırca kaşlarını kaldırıp indirdi. Cezmi Kara bahçeyi geçip koca demir kapıdan çıkıncaya kadar da arkasından baktı.

Cezmi Kara dönüş yolunda; bu kez geminin alt kısmında kış tarafındaki salonda oturup kararmakta olan

gökyüzüne bakarken adada geçirdiği zamanı düşündü. Adamın biraz kaçık olduğuna karar verdi. Haklıydı. Feridun Hallac gibi kardeşi de duygusal açıdan pek sağlıklı sayılmazlardı. Daha küçüklerken –ki aralarında aslında adamın söylediğinin aksine bir yaş fark vardı– onların ‘farklı’ durumlarını keşfetmek aileyi telaşa düşürmüştü, alınabilecek önlemler konusunda tartışmalar yapılmıştı. İkisi de çok geç konuşmuşlardı. Hatta; iyice dikkat çekici bir vaka olan Feridun konuşmak için sanki kardeşini beklemiş, ailenin iyice umutsuzluğa kapıldığı bir dönem sonunda, onun ilk kelimelerinden sonra anlamlı sesler çıkartmaya başlamıştı. Her iki çocuk da ilgilerini belli bir konu üzerinde gerektiği kadar uzun toplayamıyorlardı ve daha da önemlisi her ikisinde de aşırı bir durgunluk hali vardı. Ne garip ki, Feridun yedi, kardeşi altı yaşına bastıkları gün –bir yıl arayla aynı gün doğmuşlardı ve bu isabet akraba ve ev ahalisi arasında babanın zamanlama konusundaki hassas yeteneği ile ilgili alaylı konuşmalara neden olmuştu– bu durgunluk hali sanki sihirli bir işaretle bozulmuş; her ikisi de, ama en çok Feridun aşırı hareketli bir hal almıştı. Kimisi bu ani değişimin nedeni olarak çocukların İsviçreli mürebbiyesinin işini bırakıp hep karlarla örtülü olduğunu söylediği köyüne dönmelerini gösterdi. (Mürebbiyenin işini bırakmasının esas nedeni ailenin kumarbaz üyelerinden birisiyle yaşadığı, hele Hallaçzadeler için asla kabullenilemeyecek bir aşk hikâyesiydi. Gıcır gıcır bir Chevrolet’yi kumarda kaybetmesine bile ses çıkartmayan aile bu dengesiz ilişkiyi kısa yoldan kesmenin yegâne çaresinin kadını geldiği yere postalamak olduğuna karar vermişti. Kumarbaz adam ise kumarda arabalarını kaybetmeye devam etti. Bu olaydan sonra ölünceye kadar –biri trafik kazasında– altı arabası elinden uçtu.) Kadının gidişi evde hissedilir bir ferahlamaya neden oldu. Hele çocuklar birdenbire adeta harekete geçtiler. Ev ahalisi de bu değişimi zaten hiç hoşlanmadıkları giden mürebbiyeyle bağladı. Oysa bunun nedeni nineleriydi. Nine garip

bir tesadüf eseri tam doğum günü pastasının kesildiği saatlerde merdivenden düşerek –ama boğazdaki konakta değil, adadaki köşkte– ölmüştü ve kadının çocuklar üzerindeki kimselerin fark edemediği o garip etkisi de onunla birlikte yok olup gitmişti. Kimse farkında değildi ama, nine çocuklara onların diğer çocuklara göre dar sayılabilecek hayal güçlerini kötü yönde zorlayan korkunç masallar anlatıyordu. Kadının, anlattıklarının etkilerinden garip bir hoşnutluk duyduğu kuşku götürmezdi. Onların anlattığı hikâyelerden sonra bir köşeye büzülüp kalmalarından marazi bir keyif alıyordu. İlginç biriydi; Arnavutköy'deki yangının nedeni de oydu ve kolonya şişeleri ile oynadıktan sonra oğlundan kaçırdığı sigaraları gizlice içerken perdeleri tutuşturmuştu. Ölümü evde en çok çocukların hissettiği tuhaf bir ferahlama duygusu yarattı. Ancak iki çocuğun düzeldiği sanılan ruh sağlıklarında ciddi bir eksiklikleri vardı: ikisi de çok sık yalan söylüyorlardı. Bu halleri giderek artan bir şekilde uzun yıllar sürdü.

Aslında, Cezmi Kara'yla keyifli bir sohbet yapan adamın ağabeyi konusunda anlattıklarının çoğu doğrudu; Feridun Hallac'ın küçükken kuyuya düşmesi olayı ve en önemlisi ortadan kaybolması hakkında bir fikri olmadığını söylemesi hariç... Feridun'u kuyuya iten kendisiydi. Ağabeyine karşı, büyük ihtimalle annesinin ona gösterdiği aşırı ilgiden ötürü derin bir kıskançlık duyuyordu. O gün bahçede oynama bahanesi ile ağabeyini kuyunun yanına kadar götürmüş ve sonra kuyunun içinde bir parıltı gördüğünü söyleyerek onun kuyunun içine iyice eğilmesini sağlamıştı. Sonrasındaysa hafifçe, şöyle bir omuz darbesiyle itmesi yetmişti. Ancak gariptir, Feridun kurtarıldıktan sonra bu konuda kimseye hiçbir şey söylemediği gibi ilişkilerinde de bir bozulma olmamıştı. Cürümünün anlaşılmadığına kanaat getirdiği için o da sesini hiç çıkartmamıştı.

Cezmi Kara'nın farkında olmadığı ikinci yalan adamın Feridun Hallac'ın kaybolduğu sabahla ilgiliydi. Adam,

Feridun'un bir gece önce, gece yarısına doğru kalkıp evi terk ettiğini, onu sahildeki bir küçük tekneye kadar izlediğini, ağabeyinin, tanımadığı zayıf bir adamın çalıştırdığı motorun içinde uzaklaştığını atlamış bir de sabah uyanınca onu yatağında bulamadığı yalanını uydurmuştu. Doğrusu, bu sefer ağabeyinden tamamen kurtulduğuna kanaat getirmişti. Bu gizemli gidişin daha öncekiler gibi olmadığını hissetmişti –ki haklıydı– bu da içinde daha önce tatmadığı bir ferahlığın giderek genişlemesine neden olmuştu. Artık evin tek sahibi kendisiydi.

Adamın diğer söyledikleri genelde doğrudu ama ağabeyiyle ilgili hislerinin bir kısmını saklamaya özen göstermişti. Tıpkı çocukluğundan beri okuyageldiği polisiye romanlardaki soğukkanlı kibar katillerin davranacağı biçimde hareket ettiğini düşünmüştü. Ağabeyinin gerçekten de ölmediğini düşünüyordu. Ancak bu kez geri gelmeyeceğinden neredeyse emindi. İma ettiğinin aksine onun akıbetinden hiçbir endişe duymuyordu. Polise başvurması, afişler bastırması ağabeyi kaybolan bir kardeşin yapması gerekenler olduğu için, dışarıya karşı şüphe uyandırmamak üzere yapılmıştı. Ne var ki, polisiye romanların sonucu aşırı gelişmiş ve önünü alamadığı bir araştırma ve merak güdüsü vardı. Bu yüzden, gerçekten de ağabeyinin yok olduğu gün kaybolanlarla ilgili bir araştırmaya girişmiş ancak bunun ağabeyinin bulunması yolunda gerçekten işe yarar bir davranış olacağı tehlikesini sezip vazgeçmişti. Deyim yerindeyse kimselere fark ettirmeden dosyayı kapamıştı.

Feridun Hallac o gece, daha önce anlaştığı parayı verip tekneden indiğinde nerede olduğunu tam olarak kestirememişti. Pendik sahilinde bir yerdeydi. Motorcuya kimselere hiçbir şey söylememesi gerektiğini bir kez daha hatırlatıp oradan ayrıldı. Niyeti neresi olduğunu bilmediği bir 'yere' gitmek ve bu anlamsız esaretten kurtulmaktı. Gecenin o saati olmasına karşın, vızır vızır işleyen yola çıktığında korkmadı değil. Ama asla geri dönmeme kararı almıştı.

Ancak yolun hangi tarafından binse şehirden uzaklaşabileceğine bir türlü karar veremedi ve birkaç kez yolu aşır geri döndükten sonra yanlış yöne giden bir otobüse binip otobüs garajında inmek zorunda kaldı. Bu kadarcık kısa bir yolculuk bile ruhunun hafiflemesine neden olmuştu. Garaj o saate parıltılı neon ışıkları, koşuşan kalabalığı –askere gitme dönemi– bağırarak çağıranları ile çok hoşuna gitti. Herhangi bir yere giden otobüse binmek yerine bir luna-park havasındaki bu yerde bir süre geçirmeyi yeğledi. Feridun Hallac üç günü orada, bankların üzerinde geçirdi. Daha önce aldığı karar gereği hiç kimseyle konuşmadı. Üçüncü günün sonunda insanların dikkatini çekmeye başladığını fark etti. Genç bir muavinin kolundan çekip sokmaya çalıştığı bir otobüse binmekten zor kurtulduktan sonra oranın tehlikeli bir yer olduğuna kanaat getirdi. Birinin kendisini izlediği kaygısına kapılarak oradan uzaklaştı. Epey bir maceradan sonra Sirkeci'deki gara –o çok iyi bildiği yere– gitti ve bu kez hazırlıklı olduğu için dilenmesi gerekmedi. Ancak bu garip görünümlü ihtiyar gardakilerin dikkatini garajdakilere göre daha çabuk çekti. Daha ilk gün yanına evine dönmekte olan bir polis yaklaştı ve Feridun Hallac artık gitme zamanının iyice geldiğini anladı. Feridun Hallac o gece gerçekten ortadan kayboldu.

Cezmi Kara eve döndüğünde vakit iyice ilerlemişti. Son haberlere kadar televizyonu açmadan koltuğunda oturup o günü düşündü. Yatağa gitmeden önce bir şeyler atıştırırken açtığı televizyondaki haberleri ortasından yakaladı. Bildik haberleri spiker ruhsuz bir edayla okuyordu: ölenler, cenazeler, hükümet krizi, güneyde zamansız bir şekilde görülen çılgın Alman turistler, iki cücenin sağlıklı doğan normal boydaki çocukları... En ilginç Midyat'ta bulunan cesedin Mavi'ye ait olmadığı haberi idi. Ancak ölenin kim olduğu yine de belli değildi. Bir de borsa düşmüştü.

Cezmi Kara kendisini iyice yorgun hissetti, yatağına bile gitmeden orada açık televizyonun karşısında sızdı.

Müezzinin Peşinde

Cezmi Kara'nın adaya yaptığı yolculuk onda sanki küçük bir dünya seyahati yorgunluğu bırakmıştı. Ne aradığını bilmeden bir 'şeyin' peşine düşmek, kurallarını kendisinin koymadığı kesin olan bir oyunu oynarken doğru adımlar atmakta gösterdiği dikkat, hepsinden önemlisi önünü göremeden bir sisin içinde yol almak hem bedeninde hem de zihninde atalete neden olmuştu. Üstelik denize açılmak sınırlarını gevşeteceğine daha çok germişti. O yüzden ada sonrası gününü evde geçirmeye karar verdi. Kahvaltısını pencerenin önünde yaptı; geleni geçeni ve oteli seyretti. Resepsiyonda tıfıl oğlan oturuyordu. Sokak ilerideki sokaklardan birinde pazar kurulmuş olduğu için kalabalık sayılırdı. Eli naylon torbalı kadınlar geçip geçip kayboluyorlardı. Apartman kapıcılarından biri olduğu kuşku götürmez bir adam elinde tasma, küçük bir köpeği gezdiriyordu. O civarda pek sık rastlanılan bir manzara olmadığından Cezmi Kara adamı ve köpeği gözden kayboluncaya kadar dikkatlice izledi.

Güneşli bir gündü. Yüzünü pencereden süzülen güneşe

verip arkasına yaslandı. Huzurlu bir mayışıklık içinde gözlerini kapadı. Beyni boşalmış gibiydi. Tatlı bir uykuya teslim olması için her şey hazır; bedenini hafiften ısıtan tatlı bir güneş, sokaktan gelen ninni kıvamında derin, uzak bir uğultu, ağzında az önce içtiği tam istediği açıklıkta çayın tadı... Ancak çok geçmeden, daha gözlerini kapatıp huzur dolu karanlığa henüz kavuşmuştu ki, yüreğinden gelen bir pırıpırlanma ile irkildi. Sınavı için ders çalışması gereken küçük bir çocuğun avarelik yaparken yakalanması gibi bir korkuya kapıldı aniden. Beynini ve bedenini, peşini o anda bile bırakmayacağı belli olan o garip huzursuzluk; akıldışı bir hızla ele geçiriverdi. Sır dolu görevinin –gerçekten bir görev miydi bu?– o sabah pinekleme ve tembellik yapmasına izin vermediğini anladı. Kalkıp içeri, yatak odasına gitti ve albümü alıp geri döndü. O kitabın kapağını her açtığında çok derin bir uçurumdan aşağı bakıyormuş hissine kapılıyordu; düşmekten korkmasına karşın aşağıdakini merak ettiğinden bakmaktan kendisini alamadığı korkunç bir uçurum. O yüzlerin altında hatırladığı ibareyi görünceye kadar sayfaları çevirdi. Otuz üçüncü sayfanın en üst sırasındaki fotoğraflardan birinin altında aradığını buldu: Rıfat Sezgin –Müezzin! Rıfat Sezgin'in kaybolduğu tarih ile Feridun Hallac'ın kaybolduğu tarih gerçekten de birbirini tutuyordu. Albümün içinde bir başka kayıp müezzin yoktu; Feridun'un kardeşinin sözünü ettiğinin o fotoğraftaki, dini bütünlerde görülen cinsten bir sakalı olan adam olduğu çok açıktı. Cezmi Kara ceketini ve pardösüsünü giyip çıktı.

Arap Camii'ne kadar yürüdü. Yolda başına gelen en ilginç olay Fransız okulunun önünde o köpekli adamla karşılaşması oldu. Tüyleri uzun, neredeyse bir iki karış boyundaki köpek sanki tasmağını tutan adamdan utanıyormuş gibi hızlı hızlı, arada bir söylenir gibi havlayarak yürüyordu. Adamın da durumdan muztarip olduğu suratındaki ifadeden belliydi; o da sıkıntılıydı. Cezmi Kara onları, kendisini

geçip bir sokak içinde kaybolana kadar bir kenarda durup izledi. Bu karşılıklı mahcubiyetten garip bir keyif almıştı.

Cami'nin avlusuna girdiğinde birkaç kişiyle karşılaştı. Günün o saatinde orada olmalarını gerektirecek her ne nedenleri var ise; başı bağlı birkaç kadın avlunun duvarlarından birine yaslanmış konuşuyorlardı. Cezmi Kara camiye yöneldi, ayakkabılarını çıkartıp içeri girdi. Dışarıdaki parlak güneşten sonra içerisi iyice karanlık gibiydi. İçeride kimseler yoktu. Bir süre etrafı seyretti. Tavana yakın pencerelerden süzülen ışık ve içerinin yalnızlığı huzurlu bir terk edilmişlik duygusu bırakıyordu. Her nedense aklına babası geldi. Onun için çocukken ezberlediği dualardan birini okumak iyi olabilir diye düşündü. Sonra bunu gereksiz buldu. Ani bir tedirginliğe kapıldı. Yerdeki halı ve kilimlere karşın ayağının üşüdüğünü hissetti. Dışarı çıktı. Ayakkabılarını giyerken başında bir adam belirdi. Adama ait ilk görebildiği ayağındaki kara lastik pabuçlardı. Kafasını kaldırıncı sakallı, şişman, tespihli, elleri dikkat çekecek kadar büyük ve nasırlı bir adamla karşılaştı. Adamın kafasında el işi örgü bir bere vardı. Cezmi Kara sol kulakmemesinin kopmuş olduğunu fark edecek kadar uzun inceledi adamın yüzünü. Ama sorgular edadaki meraklı nazarlar o yüzde daha fazla kalmasına engel oldu; gözlerini kaçırmak zorunda kaldı. Adamın oraların so rumlusu olduğu her halinden belliydi. Cezmi Kara'nın varlığının o saatte orada olmasının dinle ilgili makul sebepleri olmadığını, bunda bir tuhaflığın söz konusu olduğunu sezebilecek kadar da deneyim sahibi biriydi.

— Birini mi aramıştınız? dedi

Cezmi Kara toparlandı.

— Evet, yani birine bakmıştım, dedi

— Kim?

— Rıfat Sezgin, burada müezzinmiş.

— Yok kendisi.

— Nerede? Gelir mi?

Adam Cezmi Kara'yı daha bir alıcı gözle süzdü. Onunla nasıl konuşmasının daha uygun olabileceğini ölçer gibiydi. Cezmi Kara'yı gözü tutmadığı belliydi. Kılığı kıyafeti sınıfı geçse de –öyle, hep camiye gelenlerin giydiği yadırganmayacak sıradan bir kılık– tavrı çözemediği bir şekilde rahatsız ediciydi.

— Gelmez, dedi adam.

— Nasıl bulurum onu?

— Bilmiyorum.

— Hakkında bilgi alabileceğim biri var mı?

— Yok. Niye soruyorsun bunları?

Adam aradaki sizli bizli konuşmayı tedirginliğini belli edecek şekilde kaldırmıştı. Bu tehlike işaretiydi. Altan alması gerektiğini düşündü. Giderek alışkanlık alan tavrıyla, mütebessim bir yüzle –yalanın bu maske altında daha iyi saklandığını keşfetmişti– konuştu.

— Afedersiniz, dedi. Böyle sabah sabah gelip sorular soruyorum... Arkadaşıyım onun. Uzun zamandır görüşemedim. Burada olduğunu duyunca...

— Burada değil, diye kestirip attı adam. Suratına tükürür gibi bakmaya başlamıştı. Sonra, aniden bu konuşmanın fazla uzadığını anlatırcasına, homurtular çıkartarak arkasını dönüp uzaklaştı. Nobranlığının yarattığı kabalık umurunda dahi değildi. Hatta tam tersi bunun memnuniyetsizliğini belirtmek adına yetersiz kaldığını düşünüyordu. Cezmi Kara da camide daha fazla kalmasının bir yarar getirmeceğine kanaat getirip orayı terk etti.

Evine döndüğünde sınavı için elinden geleni yapıp yine de zayıf alan o öğrencinin sıkıntısını yaşıyordu. Ancak vicdanı yine de rahattı. Kendince elinden geleni yapmış ama bu yolculuğu pek kısa sürmüştü. Koltuğuna geçti ve yarım kalan uykusuna kaldığı yerden devam etti.

Cezmi Kara peşine düştüğü fotoğraflardan biri hakkında ilk ve son kez bu kadar bilgisiz kalmıştı. Halbuki, Rıfat Sezgin o albümdeki en ilginç yüzlerden biriydi...

Garip Bir Aşk Hikâyesi

Rıfat Sezgin 15 Mart gecesi ortadan kayboldu. Kaybolduğunda yirmi yedi yaşındaydı, evliydi ve biri ilkokula giden iki kızı vardı. O gece yatsı ezanını okuduktan sonra, namazı camideki sekiz on kişiyle alelacele kılmış sonra da büyük bir günah işlediğini bilmesine karşın gidip, son birkaç aydır yaptığı gibi o kadının evinin karşısındaki sokağın köşesinde dikilmişti. Kadının pencerenin önünden geçeceği ya da daha büyük şansı varsa pencereyi açacağı tutar umudu içinde, perdenin üzerine en ufak bir gölge düştüğünde yüreği ağzına gelerek orada beklemişti. Kadın daha önceki gecelerde birkaç kez, kendisini bekleyen birinin varlığından habersiz pencereyi açmış ve dışarı bakmıştı. İşte o zamanlar Rıfat Sezgin'in kalbi, daha önceden hiç bilmediği, ilk kez o kadınla karşılaş-tığında öğrendiği şekilde tarifi imkânsız bir cereyana kapılarak; şu kendisine acı vererek mutluluk bulanların anlayabileceği bir tuhafılıkta sancımıştı. Bu öylesine bir sancıydı ki, hem canı yanıyor, hem de onsuz edemiyordu.

Kadın evliydi; üç yaşında bir kızı bile vardı. Rıfat'ın araştırmalarına göre Saraçhane'deki merkezde itfaiyecilik

yapan ve gecelerinin çoğunu nöbetlerde geçiren Süleyman adında biriyle evliydi. Rıfat, nasıl biri olduğu merakına kapılarak hakkında bilgi toplamaya çalışmış; bu sırada onun bir zamanlar siyasi birtakım faaliyetler içindeyken artık uslanmış biri olduğunu, evine bağlılığı konusunda hakkında iyi şeyler söylenmediğini, arada bir kumar denen illete takıldığını öğrenmişti. Bununla da yetinmeyip adamı izlemiş; hatta bir keresinde bir yangında o hortumla su sıkarken sanki mahalle sakiniymiş gibi adama iyice yaklaşmıştı. Ondan nefret etmesine karşılık işini cansiperane bir şekilde yaptığını görerek takdir de etmişti. Yine de; büyük bir günaha daha girdiğini bilmesine karşın adamın o alevler içinde cayır cayır yanmasını ta yüreğinden dilemişti. O gece adam sahiden bir ölüm tehlikesi geçirince de sabah namazında yüce Tanrı'nın kendisini affetmesi için iki rekât daha fazladan kılmış; kalbinin temizlenmesi için yalvarmıştı. Ne var ki kalbi artık yalnız ona ait değildi; ya da ölümlülerin pek azının bildiği bir şekilde denetimini ve sorumluluğunu kaybetmişti.

Rıfat adının sonradan Meryem olduğunu öğrendiği kadınla ilk kez Kasım başında, soğuk bir günde caminin avlusunda karşılaşmış ve hayatında ilk kez âşık olmuştu. Kadın, gizli ve gizemli dileklerinin yerine gelmesi için akla gelmedik yöntemlere başvuran inanç sahiplerinden biriydi. Çocuğunun mutlu bir geleceği olması bahanesi ile hocalara taşınıyordu; ancak esas derdi kocasıyla aralarındaki soğukluğa bir çare bulmaktı. Gençti ve kimselere tam olarak itiraf edemese de diğer kadınlardan çok daha fazla şehvet dolu rüyalar görüyordu. Ne var ki, kocası bunun farkında değildi ya da farkında değilmiş gibi davranmayı yeğliyordu. Çocuklarının doğumuna vesile olan o geçmişteki mutlu geceden sonra neredeyse karısına hiç doğru dürüst el sürmemişti — ki bu da Meryem'i çıldırtacak bir noktaya getirmek üzereydi. Yine de inanç sahibi olarak umudunu yitirmemişti. Bunun için mahalleden bir kadından öğrendiği şekilde Vefa'da bir

kilisedeki papazdan her ayın ilk günü anahtarlar alıyor ve işini daha da sağlama bağlamak için başka bir mahalleliden öğrendiği biçimde her ayın yedisinde Arap Camii'nin avlusunda her defasında yedi Fatiha okuyarak yedi tur atıyordu. Lâkin tüm bu çabalar bir işe yaramamıştı. Ancak bu cami turları sırasında bilmeden Rıfat'ı kendisine âşık edivermişti. Çoğu gibi bu da hüzne mahkûm bir aşktı.

Rıfat Sezgin kadına âşık olduğunu anladığında, yüreğindeki gariplikle birlikte müthiş bir telaşa da kapılmıştı. Büyük bir günaha bulaşmanın acısı içinde nedamet getirmiş, aklına geldikçe kovmaya çalıştığı kadının hayali ile her seferinde baştan almak zorunda kaldığı rekâtlarca namazlar kılmıştı. Ancak Meryem'in hayali bir türlü gözünün önünden gitmiyordu. Kendisine acı verirse bu gûnahtan sıyrılabileceği umuduyla sonu hüsrarla biten oruçlar tuttu, zaman zaman kendisini caminin küçük bir odasına hapsetti. Öylesine günah içinde hissediyordu ki kendini, bunun küfür olacağı inancıyla elini Kur'an'a bile süremiyordu. Rüyalarında Meryem'le birlikte şeytan da bir görünüp bir kayboluyordu.

Kocasındaki dikkat çekici değişiklik Rıfat'ın karısını büyük bir telaşa sürükledi. Ondaki bu tuhaflığa bir aşkın yol açabileceği düşüncesi başlangıçta aklına bile gelmemişti. Kocasını kızdırmadan sorular sormaya çabaladı. Soruları yanıtsız kaldı. Bunun bir sağlık sorunu olabileceğini düşünüp kaygılandı. Lâkin kendince gizli araştırmaları öyle olmadığını gösteriyordu. Aklının kolay ermeyeceğine kanaat getirdiği ciddi başka bir sorun aradı. Ancak neden sonra bunun bir aşk olabileceğini; o da artık çok aşikâr bir şekilde Rıfat'ın rüyasında 'Meryem' diye mırıldanmasıyla korkunç bir şekilde anladı. Tevekkül sahibi biriydi. Hiçbir şey anlamamış gibi davrandı; kocasının doğruyu bulması için o da namazlarından sonra her zamankinden çok daha içten bir şekilde yüce Tanrı'ya dualar etti. Garip ama bir komşusundan öğrendiği şekilde tıpkı Meryem'in yaptığı şekilde –kocasının olmadığı zamanları denk getirerek– Arap

Camii'nin avlusunda dualar okuyarak turlar attı. Bunların ikisinde de bilmeden Meryem'le karşı karşıya geldi. Birbirlerini bilmeden ikisi de dönüp durdular...

Rıfat Sezgin çıkmaz bir sokakta ilerlediğinin farkında; engel olamadığı adımlarını atmaya devam etti. Dehşet içinde yaptıklarını bir başkasıymış gibi izliyordu. Alelacele ve kesiklerle biten tıraşı sırasında –yanak kısımlarını her gün düzeltmeyi âdet edinmişti– günahkâr yüzüne bakmaya cesaret edemiyordu ama her yatsıdan sonra Meryem'in evinin karşısında dikilmekten de kendisini alamıyordu. Çocukken dedesinin anlattığı Alamut kalesinin afyondan beyni uyuşmuş ve iradesini başkasına kaptırmış askerlerinden birisi gibiydi. Tıpkı onlar gibi ayakları bilincinin dışında bir yere doğru gidiyor ve o evin karşısında çakılıp kalıyorlardı. Bu durum bir süre sonra mahalle sakinlerinin dikkatini çekmedi değil; ne var ki onun bir din adamı olduğunu öğrendikten sonra, onları uzun süre meşgul edecek şekilde Rıfat'ın anlattığı yalana inanmayı yeğlediler. Çünkü mahallenin gençlerinin yine o gecelerden birinde sıkıştırdıklarında Rıfat'ın kendisini bile şaşırtan bir yetenekle uydurduğu yalan gerçekten de peşine takılınacak cinstendi. Rıfat tehditkâr bir ifadeyle yanına gelen gençlere imam olduğunu; uzun yıllar önce o sokakta bir trafik kazasında ölen birinin rüyasına girerek her gece orada okuyacağı dualarla ruhunun feraha kavuşacağını söylediğini, o da azap içindeki bir ruhun peşinde her gece oraya gelmek zorunda kaldığını anlattı. Güya rüyasında önce bir araba beliriyor sonra da arabanın içinde birdenbire ortaya çıkan yüzü yanmış bir adam ona yalvarmaya başlıyordu. Rıfat bu yalandan ötürü büyük bir günaha daha bulaştığını düşünmüyordu. Sonuçta ortada gerçekten azap içinde bir ruh vardı ve onun kurtuluşu için tutulan nöbet doğrudu. Bu yalan kısa sürede mahalle kahvesine ulaştı ve mahallenin eskileri sözü edilen kazayı hatırlamak için hummalı bir yarışa giriştiler. Buldukları –çoğu tamamen uydurma– beş altı kaza oldu ve yıllar önce sokağın başında freni

patlayarak, önce oradan geçmekte olan bir polis komiserine, ardından da direğe çarpan Chevrolet arabasında karısı ve küçük kızıyla birlikte yanarak ölen bir adamın ruhunun en çok eziyet çekmeye aday olduğuna karar verdiler. Kimileri bunun bahtsız polis memuru olabileceğini iddia ettilerse de, adamın canını yanarak değil, ezilerek vermiş olması nedeniyle kabul görmediler.

İşin tuhaflığı şuradaydı ki; zamanında Rıfat Sezgin'in babası Hamdi Sezgin –ki bir imamdı– günah olduğunu bilmesine karşın gizliden gizliye, ne yazık ki tamamlamamadığı bir Rüya Tabirleri kitabı yazmaya koyulmuştu. Ansiklopedik bir kitaptı ve çok hacimli bir eser olmasından ötürü onca yıldan sonra ancak K harfine kadar gelebilmişti. Bu mufassal eserin hemen başlarında, 'araba' bölümünde, rüyada araba görmenin hiç de hayırlı sonuçlar vermeyeceği; bunun, görenin başında mutlak bir kötülüğün dolaştığı işareti olduğunu burada açıklanamayacak ayrıntıları ile anlatılıyordu. Daha da garibi Hamdi Sezgin yıllar önce bir gece rüyasında bir araba gördüğünün ertesi günü, yanında Rıfat varken bir trafik kazası geçirmiş ve bu kaza her ikisinin de sol bacaklarında kalıcı bir aksamaya yol açmıştı. Hamdi Sezgin bu olaydan sonra kitap yazma işini bırakıp doğudaki şehrine dönmüş, ama orada da rahat duramayıp İstanbul'da takvim basan bir şirkete günlük maniler yazıp göndermeye devam etmişti. Büyük ihtimalle, Rıfat aniden sıkışınca farkına vardığı geniş hayal gücünü babasından almıştı.

Ancak Rıfat'ın hayatının babasından daha trajik olduğu kesindi. Başına gelenleri anlayabilecek deneyimi de yoktu. Sıkışıp kalmıştı ve ne yapacağını asla bilemiyordu. Ve daha olacak çok şey vardı...

Rıfat Sezgin 15 Mart gecesi sokağın başında uzun süre bekledikten sonra, evin ışıklarının sönmesi ile oradan uzaklaşmıştı. Niyeti evine gitmekti ama öyle yapmadı. Giderek, karısının yüzüne bakamaz olduğunu, göz göze geldiklerinde utancını saklayamadığını hissediyordu.

Bakışlarının herhangi bir sadakat duygusunu barındırmadıkları ortadaydı. Canı hiç eve gitmek istemiyordu. Hava soğuktu. Aşağı iskeleyle doğru yürüdü. Köprüyü geçti. Sidik kokulu alt geçitten geçip, otobüs garajının arkasında, gıda toptancılarının dizildiği sokağın karanlığında kayboldu.

Karısı o gece ve ertesi gün kocasından bir ses çıkmayınca önce camiye, sonra da bulunabileceğini düşündüğü yerlere gitti. Gittiği hiçbir yerden bir bilgi edinemedi. Dönüp dolaşıp Arap Camii'nin şişman imamına sığındı. Adam da çaresizdi ve en doğrusunun bir gece daha ses çıkmaz ise polise başvurmak olduğunu söyledi. Nitekim hiçbir haber alamayınca kadın ertesi gün polise gitti. Polis kadından Rıfat'ın bir resmini ve bir form doldurup bir dilekçeyle vermesini istedi. Zavallı kadın imamın yardımıyla dilekçeyi yazıp, formu doldurdu ve içinden okuduğu dualarla polise teslim etti. Polisin başına ne gelmiş olabileceği yolundaki sorularını yanıtsız bıraktı. O kadın meselesini hiç açmadı. Bir kere kadının kim olduğunu bilmiyordu; ikincisi ve daha önemlisi böyle bir günahın ortaya çıkmasının kocasını kaybetmek kadar can yakıcı olduğunu düşünüyordu. İmam da son aylarda Rıfat'taki değişimin farkındaydı ve bunun bir kadın meselesi olabileceğini görmüş geçirmiş haliyle tahmin edebiliyordu. Ne var ki, o da böyle bir günahın saklı kalmasının daha doğru olacağı fikrindeydi ve kadını da utandırmamak için kaybolmayla ilgili olarak aklına gelip saydıkları arasına çok dehşet verici ihtimalleri koymasına karşılık bir kadının lafını özellikle sokmamıştı. İkisi de gizli bir anlaşmayla bundan söz etmemişlerdi. Kadın evine döndü ve hemen seccadesini serip iki rekât namaz kıldı. Namazının ardından da kocasının geri dönmesi için dua etti. Ne ki, dualarına bir karşılık alamadı.

15 Mart gecesi, Rıfat evin önünden ayrıldıktan sonra Meryem de ortadan kayboldu. Onun kayboluşunun sonuçları çok daha trajik oldu. Yanık bırakıp gittiği sobadan sıçıran bir kıvılcım sonucu ahşap ev, içindeki küçük çocukla

birlikte yanıp kül oldu. O gece nöbette olan kocası alınan ihbar sonrası mahalleye geldiğinde dehşet verici bir harabeyle karşılaştı. Küçük çocuğun kömürleşmiş cesedi bulundu ama Meryem yoktu. Çok sonra bir mahalleli onun çıkıp gitmiş olduğunu gördüğünü söyledi. Kadın gitmişti. Ama niye gitmişti? Bu muamma asla çözülemedi.

Yanan çocuğun cesedi babası sinir krizleri geçirip hastaneye kaldırıldığı ve etrafta yakın hiçbir akraba olmadığı için günlerce morgda kaldı ve ancak –hiç alışılmadık şekilde– beş gün sonra gömülebildi. Çocuğun cenazesinde tesadüfen orada bulunan Arap Camii cemaatinden bir polisajcı, törende Rıfat Sezgin'i gördüğü iddiası ile imama geldi. İmam bu haberi Rıfat'ın karısına ulaştırma konusunda kuşkuya kapılmıştı. O kaba saba halinden umulmayacak kertede zeki biriydi; polisajcıdan öğrendiği kaybolan kadın hikâyesi sonucu, çocuğun annesi ile Rıfat arasında şaşırtıcı bir şekilde bağlantıyı kuruverdi. Ama elde ettiği bu sonuçtan hiç memnun kalmamıştı. O da karısı da Rıfat'ın hayatta olduğundan emindiler; o halde günah kokulu, bulaşıcı bir fısıltı zincirine yol açacak, biraz kurcalanırsa camiyi bile kirletebilecek bir kadın meselesini açmanın ne yararı olacaktı ki? İman sahibi birinin, hele hele bir meslektaşının düştüğü bu günah çukurunda kalması, mümkünse üzerinin örtülmesi elbette ki din adına da doğru olandı. Sesini çıkartmamaya karar verdi.

Zavallı itfaiyeci çok sevdiği evladının ölümünden altüst olmuştu. Yatıştırılması için yapılan iğnelerle öylesine sarhoş bir durumdaydı ki, karısının ortadan kaybolmasının sırtını çözmek için bir çaba göstermeye bile girişememişti. Beyninde dönüp duran onun evladının katili olduğu gerçeğiydi. Bir zaman sonra, zihni biraz olsun açıldığında, bu terk edilişin bir aşkla ilintili olabileceği ihtimali kalbine düştü ve düşer düşmez o iğnelerin etkisi tamamen geçiverdi. Hele bu yolda imalı laflar duymaya başladığında –kimse açık açık bunu telaffuz edemiyordu– nefreti daha da katmerleşti. Acısı biraz hafiflese, eli ayağı biraz daha tutar hale gelse onu ölümü

pahasına bulacağına inanıyordu. Meryem'in ortadan kayboluşu ile ilgili olarak aklına gelen nedenlerin arasında ona yıllardır dokunamaması, onun da etini okşatacak bir erkeğin peşinden gitmiş olması ihtimali beynini bir burgu gibi delmeye başlamıştı. Ayaklanır ayaklanmaz onu, önce kızının katili olmasından, sonra da, muhtemel ihaneti nedeniyle bulup öldürmeye yemin etti. Sonuçta itfaiyeci de şu beyinsiz, kıskanç ve kabahatli olduğunu bir an için düşünse ceberût bir tirana dönüşüveren aptal erkeklerden biriydi...

Lâkin işler onun umduğu gibi gitmedi. Hatta umduğunun tam tersi oldu bile denilebilir. Güneşli bir Nisan sabahı çocuğunun mezarına gittiğinde mezar başında dua eden bir adama rastladı. Onun, mezarlığa bakan bakıcının daha önce de sözünü ettiği, sık sık gelen esrarengiz adam olduğunu anladı. İtfaiyecinin kulağına karısının peşine düşmüş birinin bu mezarlığı sık sık ziyaret ettiği yolunda haberler gelmişti, şimdi de onu gözleriyle görmüştü. Birden beyninde bir şimşek çaktı ve elindeki karanfilleri atıp, ellerinde plastik şişelerle dolaşp mezarları para karşılığında sulayan çocukların gözleri önünde Rıfat'ın üzerine atılıp boğazına sarıldı. Günahlarını biraz olsun azaltmaya çalışan zavallı Rıfat ne olduğunu anlayamadı bile. Ama şaşkınlığı çabuk geçti. Üzerindeki adamı silkeleyip kenara attı; ardından üstüne atıldı. Hayatında ilk kez bu kadar ciddi bir şekilde, ölümüne birisiyle dövüşüyordu. Tıpkı biraz önce itfaiyecinin yaptığı gibi ellerini adamın gırtlığına geçirdi ve olanca gücüyle sıktı. İtfaiyeci hayret verecek kadar kısa bir süre içinde orada, kızının mezarı üzerinde can verdi. Rıfat korku dolu gözlerle yerde yatan cansız bedene baktı ve sonra aksak ayağını sürüyerek acele adımlarla oradan uzaklaştı. Onu bir daha gören olmadı.

Ancak ucuz melodramlarda rastlanabilecek bu fecâatin ardındaki aşkın kalitesi; hiç şüphe yok ki efsanelerde yer alabilecek niteliktedir.

Her Şey Aynı

Cezmi Kara sonraki birkaç günü neredeyse hiçbir şey yapmadan evinde geçirdi. Yalnız akşamüstleri şöylesine bir hava almak için dışarı çıktı ve her çıkışında çiseleyen yağmurun altında körler orkestrasının alay edercesine aynı şarkıyı çalıp söylediklerine şahit oldu. Her seferinde 'Her şey can sıkacak kadar aynı' diye geçirdi içinden ve bu yeknesaklığın yarattığı sıkıntıyı hissetti. Oysa her şey aynı değildi. Bir şeyler yavaş yavaş değişiyordu...

Kaza

Kaza Cuma akşamı, altı civarında tam Cezmi Kara'nın apartmanı önünde meydana geldi. Bir motosiklet karşıdan karşıya geçmekte olan otelin tıfıl kâtibine çarptı. Çarpışmanın çıkarttığı gürültü ve gencin çığlığı o sırada televizyonun karşısında uyuyakalmış Cezmi Kara'nın uyanmasına neden oldu. Gördüğü rüyanın etkisi –rüyasında yüzü belli olmayan bir adam tarafından kovalanıyordu– ve uykudan uyanmanın sersemliği içinde bir süre kendisini toparlayamadı. Neden sonra pencereye gittiğinde orada, aşağıda sokağın ortasında yerde yatan bedeni gördü. Gencin başına birkaç kişi toplanmış, motosiklet ise şaşırtıcı bir sessizlikle çoktan uzaklaşıp gitmişti. Cezmi Kara motosikleti görmediğinden, yerde kolları iki yanına neredeyse yapışık bir durumda, kafası küçük bir kan gölü içinde yatan gencin başına gelenleri hemen kavrayamadı. Hatta bu bedenin o genç otel kâtibine ait olduğunu neden sonra, üzerinde hep gördüğü ceketinden çıkartabildi. Cezmi Kara uzun süren bir ikirciklikten sonra aşağıya, olayın olduğu yere indi. Çocuğun parçalanmış kafasına

bakmamaya özen göstererek kalabalığa yanaştı. Yine bir ölüye bu kadar yanaşmak içine korku salmıştı. Ancak etrafı insanlarla çevriliydi ve o kalabalıktan da güç alıyordu. Civarda pencerelerini açmış kadınlar çığlık çığlıydılar. O sapık komşu bile kucağında kedisi ile pencere-deydi ve anlaşılmaz şeyler söyleyerek bağıırıyordu. Ortalık kısa sürede ana baba yerine dönmüştü. Civardan koştu-ranlar, oradan geçmekte olan bir taksiyi durdurup, gencin çoktan canı uçmuş bedenini karga tulumba arabaya yer-leştirdiler. Taksi şoförü bu duruma itiraz edemedi ama, olayla ilgisi olmadığına şahitlik edecek birinin de kendi-siyle birlikte hastaneye gelmesini şart koştu; sonra da yar-dım için çırpınmaktan çok arabasını kirleten cesetten bir an önce kurtulmak için gaza basıp tekerleklerinden acı sesler çıkartarak uzaklaştı. Kalabalıktan bazıları şoförün bu gönülsüz tavrına küfürler ettiler. Araba ve ceset git-mişti ama kalabalık yerindeydi ve giderek de büyüyordu. Mahalleli ve esnaf takımı hayatlarındaki en heyecan ve-rici konuşma konusunu yakalamanın hararetiyle büyük bir tartışmaya girişmişti. Görgü tanıkları –o sırada oradan geçmekte olan bir fotoğrafçı ve bakkalın çırağı– motosik-letlinin gence bilerek çarptığı görüşündeydiler. Çok geç-mededen apartmanlardan birinin penceresinden sarkan şiş-man bir kadın da bu görüşe tamamen katıldığını çığlıklar atarak belirtti. Olayı görmeyenler de durumu esrarengiz bir hale çeviren bu tanıklıkları destekler biçimde yorum-larda bulundular; bir kere motosikletli olaydan hemen sonra kaçıp gitmişti, sonra yine tanıkların söylediklerine göre onca hıza karşın çarpışma sırasında adamın denge-sinde en ufak bir değişiklik bile olmamıştı, sendelememiş-ti dahi; ancak bilinçli bir katil ve profesyonel biri böylesi bir çeviklik gösterebilirdi. Olay sonrasında ise hiçbir ikir-ciklik belirtisi göstermeden hemen gözden kaybolmuştu. Bakkalın çırağı motosikletli konusunda ayrıntılı bilgiler veriyordu; olay tam önünde olmuştu ve bir ânını bile

atlamadan izlemişti. Anlattığına göre motosikletlinin başında yüzünü tamamen kapatan bir kask vardı. İçinde beyaz gömleğinin görüldüğü siyah bir deri ceket giyyordu. Tuhaf olan ayakkabılarıydı; ayağında mavi renkli, pırıl pırıl parlayan rugan makosenler vardı. Çırak daha da şaşırtıcı olarak motosikletin üzerinde bir yazı olduğunu bunu tam olarak okuyamadığını söyledi. Sonra da fotoğrafçının yardımıyla bu yazının süslü bir el yazısıyla yazılmış olan 'Kader' olduğunda birleştiler. Orada toplananlardan biri,

— Bu zavallı çocuğun kaderiymiş, dedi. Kalabalık bu edebi yoruma uğultular çıkartarak katıldı. Meraklı topluluk sokağı ancak şöyle böyle aydınatabilen lambanın ve otelin ışıkları altında eğilip bükülen bir garip organizmaymış gibiydi. Olayı duyup gelenlerle, incecik kıyafetleriyle sokağa fırlayıp üşümeye başlayıp evlerine dönenlerle büyüüp küçülüyordu. Sonunda topluluk olayın bütün gece ve belki bütün hafta sürecektir yorumuna sıcak odalarında devam etmek üzere birer ikişer dağıldı ve sokak neredeyse tamamen boşaldı. Sokakta sadece neden sonra gelen polise gördüklerinden çok duyduklarını anlatan birkaç meraklı —oradan tesadüfen geçmekte olan ada vapurunda çaycılık yapan biri ile Zeyrek'te tüp satan bir genç— kaldı.

Cezmi Kara evine dönerken gözü otelin kapısında dikilmekte olan o yeni kâtibe takıldı. Adam sanki ölen iş arkadaşı değilmiş gibi kayıtsız bir şekilde, kolları göğsüne kavuşmuş bir şekilde polislerle konuşmaları izliyordu. Adamın soğukkanlılığı Cezmi Kara'nın kanını dondurdu, adamla göz göze gelmemek için kafasını çevirdi. O sırada bakkalın çırağı Cezmi Kara'nın koluna girdi ve onu bakkala doğru sürükledi. Çocuk polislerle bulaşmak istemiyordu ama anlattığı ayrıntıları da çeşitlendirmek isteği içinde kıvranıyordu. Çırağın ölen çocukla eskiden aynı sokakta oturduğunu da bu sırada öğrendi. Olayın sohbeti bakkalın içinde mahalleli üç beş kişiyle devam etti. Cezmi Kara onlardan yalnızca ikisini tanıyordu; ilerideki

köşe başında yufka satan ince bıyıklı adamla, arada bir penceresinin önünden geçen telefon santral memureliğinden emekli kısa saçları beyazlamış bir kadın. Cezmi Kara onların da diğerleri gibi ölen çocuk hakkında şaşırta-
cak kadar çok bilgi sahibi olduklarını hayretle gördü. Hepsi de çocuğun annesine hayıflanıyorlardı. Hele o kadın, ağzındaki –en öndeki– eksik dişlerini saklamaya çaba gösterir bir şekilde zavallı anneye neredeyse ağıt yakıyordu. Söylediklerine göre uzun bir süre önce ortadan kaybolan ilk oğlundan sonra her şeyi haline gelen bu çocuğunun ölümü kadını tamamen yıkacaktı. Zaten kocası da sakattı ve aile bu çocuğun eline bakıyordu. Artık her şey mahvolmuştu. Ne inanılmaz hayatlar vardı. Bunların romanı yazılsa yeri-ydi. Yufkacı da artık bu şehrin yaşanmaz hale geldiğini ciddi ciddi Erzurum’da kasaplık yapan kardeşinin yanına taşınmayı düşündüğünü anlattı. Cezmi Kara bu ağdalı iç karartan sohbete daha fazla dayanamadı ve oradan ayrıldı.

Evine dönerken sokak başındaki körler orkestrası elemanlarının sessiz bir halde olan biteni anlamak istercesine kulak kesilmiş bir vaziyette dikildiklerini gördü. Eve geldiğinde ilk yaptığı şey, yatağının altından albümü çıkartıp bakkaldaki emekli kadının bir ara adını verdiği, ölen çocuğun ortadan kaybolan ağabeyini aramak oldu. Bu adı duyduğunda hemen resim gözünün önüne gelmişti. Ve işte Kamuran Özgün, altmış ikinci sayfanın ortasına yerleşmişti! Kıvırcık saçlı, hafif şehla, kardeşine pek de benzemeyen Kamuran Özgün Cezmi Kara’nın yüreğindeki merakı hemen harekete geçirecek kadar masum bir gülümsemeyle bakıyordu...

Ölü Evi

Cezmi Kara, Kamuran Özgün'ün evine gitmek için dört gün bekledi. Bakkal çırağından, çocuğun evinin adresini alırken kendince çok zekice bir yalan uydurup ölen oğlanın babasını eskiden tanıdığını söyledi. Çok samimi olmasa da bir başsağlığına gitmek görev sayılırdı. Çıranktan cenazenin hemen o malum gecenin ertesi kaldırıldığını ve cenazede mahalleden ancak üç dört kişinin olduğunu öğrendi. Küçük cemaatte yalnızca bu faili meçhul cinayetin konuşulduğundan, polisin acizliğinden, annenin perişanlığından söz edildiğini anlattı çırank. Cezmi Kara çırağın merasime katılmamış olmalarından ötürü sokak sakinleriyle ilgili söylediği yüksündürücü lafları duymamazlıktan geldi. Sanki o kabahatlıler güruhu içinde yer almıyormuş gibi kayıtsız bir ifadeyle dinleyip, aldığı adresi küçük bir kâğıda not etti ve hemen yola koyuldu.

Kamuran Özgün'ün evine ulaşmak kolay oldu. Ev Zeyrek'te; binaların bir kısmı eskilikten ve bakımsızlıktan harap olmuş, kalanları da aynı akıbetin beklediği dar bir sokakta, iki katlı taş bir yapıydı. Binanın ikinci katındaki

balkona işlenmiş abartılı iç içe girmiş yılan kabartmaları dikkat çekiciydi. Bu motifler evin zaman içinde çökmüş, boyları yer yer dökülmüş yüzüyle alay eder gibiydiler. Kapıya üç dört merdivenle ulaşıyordu ve içerlek kapının sahanlığındaki zemin, başlangıç noktasını bulmaya çalışmanın insanı çıldırtabileceği karmaşıklıkta iç içe geçmiş geometrik yıldızlarla kaplıydı. Bu evde bir zamanlar zengin bir hayat olduğuna dair işaretler eski, yer yer kırılmış ve kırıkların bir kısmı portakal sandığından alınma tahta parçaları ile kapatılmaya çalışılmış kapıda son buluyordu. Cezmi Kara kapıda bir zil arandı, bulamadı. Tam kapıya vuracakken kapı açılıverdi ve içeriden elinde bakır bir tencere tutan zayıf, başı örtülü bir kadın çıktı. Kadın da kapının ardında birinin beklediğini ummadığından bu ani karşılaşmadan Cezmi Kara kadar ürktü; bir an onu süzdükten sonra acele adımlarla önünden yürüyüp uzaklaştı. Kapının içinde birkaç kadın daha vardı ve onlar da kaçamak bakışlarla Cezmi Kara'yı süzüyorlardı. Hepsi de ellerinde boy boy kaplar tutuyorlardı. Belli ki taziyeye geldiklerinde yemek de getirmiş ve dönerken boşalan kaplarını yüklenmiş komşulardı. Kadınlar Cezmi Kara'nın yüzüne bakmamaya özen göstererek sessizce süzülüp gittiler. Onlar gidince geride yalnızca şişman, baş örtülü, gözleri ağlamaktan şişmiş bir kadın kaldı; ıstıraplı yüzünden okunan hafif şehla bakışlı bir kadın. Sessizce, elindeki mendille oynayarak Cezmi Kara'yı izliyordu. Cezmi Kara içeri girdi ve baş sağlığı diledi. Kadın tanımadığı ve ilk kez gördüğü bu adama ne diyeceğini bilemedi. Cezmi Kara ölen Yusuf'u tanıdığını ima eder bir iki laf edince kadın onu içeri buyur etti. Girişin solundaki odaya geçtiler. İki yanı sedirlerle çevrili, ortada sac bir sobanın yandığı, küçük bir odaydı. İki sedirin birleştiği köşede bacakları dizleri civarından kesik, siyah gözlüklü, ağzında külü uzamış, kokusu felaket ucuz bir sigara olan bir adam duruyordu. Bacakları olsaydı buna oturuyordu demek daha doğru olabilirdi

belki; ancak adamın o vaziyetine oturuyor demek biraz zordu. Sırtını tam köşeye sıkıştırılmış yastıklara yaslamış ve sağ bacağının kalan kısmının sivrilerek daralan ucunu sedire dayamış, diğer bacağını ise –ki o biraz daha uzun sayılırdı– hafifçe kıvrıp altına almıştı. Kasabaların panayır-larını dolaşan fakir sirklerin halkın acımasız alaylarına sunduğu o hilkat garibelerinden biri gibi, orada öylece du-ruyordu. Adamın o sözü edilen baba olduğu aşikârdı. Cez-mi Kara mırıltılarla adama da baş sağlığı diledi. Adamın herhangi bir tepkisi olmadı. Kadın yüksek sesle gelenin oğullarının bir tanıdığı olduğunu söyledi. Adamın ifade-sinde yine herhangi bir değişiklik meydana gelmedi. Yal-nızca sigarasından derin bir nefes aldı. Bu sırada uzun kü-lün bir kısmı hırkasına döküldü. Kadın hiçbir şey söyle-medenden dışarı çıkınca Cezmi Kara adamla yalnız başına kalıverdi. Odadaki derin sessizliği sobanın üzerine vızıl-da-yan çaydanlığın sesi bozuyordu. Cezmi Kara adamla bir başına kalmanın tedirginliği içinde ne yapacağını bileme-di. Hiç âdeti olmamasına karşın can sıkıntısından par-makları ile oynamaya, onları çıtlatmaya koyuldu. Evin ağır havası omuzlarına çökmüş gibiydi. İyiden iyiye bu-naldığını hissetti.

— Yazık, çok gençti, dedi.

Adam büyük ihtimalle onu duymamıştı; sigarasını tüt-türmeye devam etti. Cezmi Kara bu sırada ürpererek o âna kadar farkına varmadığı, adamın ellerini gördü ve ani bir dehşete kapıldı. Parmaklarıyla oynamasını derhal kes-ti. Adamın ellerindeki kimi parmaklar kökünden kimile-ri birinci boğumlarından itibaren kopmuştu. Birden kal-kıp gitme isteğine kapıldı. Kendisini çok kötü hissediyor-du. O sırada kapı açıldı ve içeri elinde, içinde mahalleli-lerden bir kadının yaptığı belli olan revani ve demli bir çay olan bir tepsi ile kadın girdi. Kadın revani tabağını oturduğu sandalyenin yanındaki sehpa-yaya yerleştirirken Cezmi Kara revaninin üzerine nefret ettiği hindistan

cevizi tozu serpilmiş olduğunu iğrenerek fark etti. Kadın ayı da yerleştirdikten sonra sedirin bir kesine oturup gözlerini yere dikti. Uzun süren bir sessizlik oldu. Neden sonra Cezmi Kara,

— Yazık, çok yazık, diyebildi. Ancak arkasını getiremedi.

— Hayat, dedi kadın.

Adamdan anlaşılmaz homurtular yükseldi; sigarasını yanında duran ağzına kadar izmarit dolu küllüğe bastırarak ezdi. Cezmi Kara ayın gelmesine memnun olmuştu. Bardağından bir yudum alırken yer yer boyaları dökülmüş mavi badanalı duvarlardaki resimlere göz gezdirdi. Tam karşısına gelen duvarda onun ilgisini çeken iki fotoğraf asılıydı; Kamuran ve kardeşi Yusuf'un kollarını birbirlerinin omuzlarına atmış gülümserken çekilmiş bir fotoğrafhane resmiyle; Kamuran'ın tek başına bir talim sonrası çekilmiş olan eli silahlı bir asker fotoğrafı. Her iki resimde de Kamuran aynı kırık tebessüm ve ona tuhaf bir çekicilik veren aynı şehla nazarlarla bakıyordu. Cezmi Kara elindeki bardağı sehpayaya bırakıp ilk fotoğrafı işaret etti;

— Kamuran da kardeşini çok severdi herhalde, dedi.

O sırada yeni sigarasını yakmakta olan adamın akmaklı eli havada kaldı. Acayip, içinden bir yerlerden gelen, korkutucu bir homurtu çıkarttı. Sanki yer değiştirmek istermiş de bunu başaramazmış gibi kıvrandı, debelendi. Kadın tedirgin olmuştu, yerinden kalktı, kapıya yöneldi ve başıyla Cezmi Kara'nın da gelmesini işaret etti. Cezmi Kara ne olduğunu anlamadan kadının arkasından hole ıktı. Kadın kapıyı sıkı sıkıya kapattıktan sonra;

— O Kamuran'dan söz edilmesinden hiç hoşlanmıyor, dedi. Duvarda onun resimlerinin asıldığından bile habersiz.

Cezmi Kara şaşırmıştı; ne diyeceğini bilemedi.

— Kamuran'ı da mı tanıyorsunuz? diye sordu kadın.

— Evet, dedi Cezmi Kara.

Kadın onu nereden tanıdığını sormadı. Holn dibindeki

merdivenlere yürüdü. Tam ilk basamağa adımını atacakken, ikirciklik içinde bocalayan Cezmi Kara'ya döndü ve,

— Buyurun, lütfen, dedi.

Her basamağı gıcırtilar çıkartan merdivende kadın önde Cezmi Kara arkada yukarı çıktılar. Kadın sahanlığın hemen başındaki kapıdan içeri girdi. Cezmi Kara da onu izledi.

Odada iki eski piriñç karyola, kapıları kapanmayan ahşap bir dolap ve yanmayan küçük sac bir sobadan başka hiçbir eşya yoktu. Hatta ahşap, yer yer çürümüş zemin az da olsa kapatacak küçük bir kilim parçası bile görünmüyordu. Yalnızca duvarlarda iki kardeşin beraberce ve tek tek çekilmiş fotoğrafları asılıydı. Kadın yataklardan birine oturdu; eliyle mavi yorganı usulca okşadı ve ardından sessizce ağlamaya başladı. Kadının o acıklı hali Cezmi Kara'yı derinden etkiledi. Söyleyecek birkaç kelime aradı, bulamadı. Onun karşısındaki yatağa oturup başını önüne eğdi. Zavallı anne ince, derinden gelen, can acıtan hıçkırıklarla uzun süre ağladı, ağladı... Cezmi Kara da gözleri ayakkabılarının ucunda, kadına bakmamaya özel bir özen göstererek bekledi. Odanın içini tarifi zor bir keder buharı kaplamıştı. Neden sonra kadın hırkasının cebinden çıkarttığı bir mendille önce gözlerini sonra burnunu sildi. Acısını bir yabancıнын önünde bu kadar dışavurmasının yanlış olduğunu kavramışçasına kendini toparlamaya çalıştı. Başörtüsünü düzeltti. Ama yüzüne o ağlarken yapışmış ifadede herhangi bir değişiklik olmamıştı. Cezmi Kara kafasını kaldırdığında kadınla göz göze geldi. Feleğin iki oğlunu da elinden almış olmasının anlatılamaz acısını kemiklerine kadar hissedenden zavallı kadına dikkatlice bakma cüretini gösterdi. Acının bu kadar yoğun, neredeyse elle tutulur hale gelmiş olması karşısında afalladı Nedenini anlayamadığı bir utanç duydu.

— İkisini de kaybettim, dedi kadın. Şimdi buraya gelip yataklarına kapanıp ağlıyorum. Yapabilecek başka bir şey yok.

Elini yatağın üzerinde gezdirdi.

— Bu Yusufumun yatağı... Siz Kamuran'inkinde oturuyorsunuz.

Cezmi Kara bir an yanlış bir şey yaptığını düşünüp irkildi.

— Zaten Kamuran'inki ne zamandır boştu, dedi, kadın. Sonra kalktı pencerenin önüne gitti.

— Yusuf'u nereden tanıyorsunuz? diye sordu.

— Çalıştığı otelin sokağında oturuyorum.

— Çok iyi bir çocuktü, dedi kadın, kimseye bir zararı dokunmazdı.

— Evet, dedi, Cezmi Kara, çok iyi bir çocuktü.

Kadın dönüp yeniden yatağa oturdu. Başörtüsünün ucuyla oynamaya başlamıştı.

— Ölüm, dedi kadın, garip bir hadise. Acısı kalanı vuyor; belki de ölen kurtuluyor... Yüce Rabbim nedense böyle yazmış...

— Evet, dedi Cezmi Kara.

— Evli misiniz?

Cezmi Kara birdenbire karşılaştığı bu anlamsız soru karşısında afalladı.

— Hayır, değilim, diyebildi.

— Yazık, dedi kadın. Lâkin gençsiniz evlenirsiniz ve çocuklarınız olur. İnşallah Rabbim onları size bağışlar.

— Bilmiyorum, diye ağzında bir şeyler geveledi Cezmi Kara

— Bana bağışlamadı, inşallah size bağışlar, diye yinelledi kadın. İnşallah size evlat acısı vermez. İnşallah kimselele vermez...

Kadın yeniden ağlamaya başladı. Cezmi Kara bu kez dayanamayıp kalktı ve diğer pencerenin önüne geçti. Sokaktan bir tüp arabası geçiyordu. Niçin buraya gelmişti, gelmesi ne işe yaramıştı kestiremiyordu. Boğazına kadar hüzne battığını hissediyordu. Bunalmıştı. Odanın içinde birkaç adım attı. Duvarda asılı Kamuran'ın resmi önünde durdu. Metal bir çerçevenin içine yerleştirilmiş, küçük bir

fotoğraftı. Fotoğrafta Kamuran bir şehir hatları vapurunda, küpeşteye yaslanmış gülümsüyordu. Uzun saçları rüzgârdan uçuşurken, o bir eliyle saçlarını tutuyordu. Eski bir resimdi; üzerindeki mavi gömleğin yıllar öncesinin modası olan alabildiğine geniş yakaları vardı.

— Kamuran, dedi kadın.

Cezmi Kara kadına döndü. Kadın bir süre boş gözlerle Cezmi Kara'ya baktı sonra gözlerini odanın bir köşesine dikti. Mırıltılarla konuştu.

— Onu tanıyorsanız ölmediğini de biliyorsunuz, dedi. O ölmedi, kayboldu!

Cezmi Kara eski yerine geçip oturdu.

— Nasıl yani, dedi, nasıl kayboldu?

Kadının gözleri o noktaya takılıp kalmıştı. Cezmi Kara'nın sorusunu duymadı bile.

— Kaybolmak ölümden beter, dedi. Acısı da ölüm acısından beter. Ölünce biliyorsun; kaybolunca hep bir boşluk, hep bir umut, hep bir korku...

— Kamuran'ı da çok sever miydiniz? diye sordu Cezmi Kara. Sorar sormaz da yaptığı aptallıktan ötürü hemen pişman oldu. Kadın da bir yanıt vermedi zaten. Boş boş baktı. Zavallı kadının Kamuran'ı aradığı siyasi şubedekiler de onun sorularına böyle boş boş bakmışlardı. Bir şey anlamadıkları için değil; bir şey anlatmaları gerekmediği için. Kadının başvurduğu bütün polisler sorumluluklarından azade, kadının bütün soruları karşısında benzer biçimde boş boş bakmışlardı. Oysa onların bir kısmı en azından Kamuran'ı tanıyorlardı. Hatta içlerinden biri, kel kafalı, ince bıyıklı olanı hepsinden çok biliyordu. Oysa o da boş boş bakmıştı. Halbuki Kamuran konusunda pek çok bilgi sahibiydi. Kamuran'ın vücudunu, daha o on bir yaşındayken apandisti patlamak üzere babasının yetiştirdiği dispanserde yapılan o alelacele ameliyatın izine varıncaya kadar biliyordu. Ayak başparmak tırnaklarının içinin boşalmış olmasından ötürü düşmek üzere olduğunu

—bir aile hastalığı—, çocukken arkadaşları arasında iki kez evleneceği yolunda alay konusu olan iki kulakmemesinde de garip şekilde aynı noktalarda olan iki benin varlığını, sonraki yıllarda mahalle arkadaşlarının daha da yakıcı alaylarına neden olacak olan cinsel organının acınacak kadar küçük olduğunu —bir başka aile laneti—, daha çok küçükken bir Pazar günü Kilyos'ta deniz kıyısında piknik yaparken, babasının hiç de dikkatsizlikle açıklanamayacak bir hareketiyle üzerine dökülen kaynar suyun —komik ama— anüsüne yakın bir yerde bıraktığı yanık izini bile biliyordu. Lâkin o da zavallı kadına boş boş bakmış ve oğlunu başka bir yerde aramasını söylemişti.

Kamuran Özgün, resmi yazışmalara göre, sanki şaka gibi 1 Nisan günü kaybolmuştu. 26 Mart'ta polisin Küçük Armutlu'daki bir gecekonduya yaptığı baskın sonucu bir başka arkadaşıyla birlikte gözaltına alınmış; siyasi şubedeki sorgu sırasında yanıtlarını gerçekten de bilmediği soruların ardından ağır, hem de çok ağır acılar çekmişti. Kamuran'ın bünyesi çok zayıftı, çocukluğunda oynarken başına top gelse, biraz fazla yorulsa gözleri kararıp kolayca bayılıverirdi. Buna karşın o sorguda etinde gezinen elektriğin acısı karşısında bir türlü bayılmak bilmemişti. İçinden bir an önce bilincini kaybetmek için yalvarsa da —o da çok sıkıştığında Allah'a sığınacak kadar bir inanç sahibiydi— hiç bayılmadı ve her seferinde acıyı son damlasına kadar tattı. Oysa polislerin bir kısmı diğer gence göre ona kendilerince daha ayrıcalıklı davranmışlardı. Babasının bir zamanlar bomba imha uzmanı olarak çalıştığını, hatta Sirkeci'deki bir hana yerleştirilen bir bombayı imha etmeye çalışırken —bazılarına göre aptalca tedbirsizliğinin sonucu— kötürüm ve kör kaldığını biliyorlardı. O yüzden elektrik seanslarını diğerlerine yaptıklarına göre çok daha kısa tuttular. Ama bu sonuçta hiçbir şeyi değiştirmede; o anların her biri asırlar kadar uzun geldi Kamuran'a. Acıyı kesintisiz biçimde iliklerine kadar hissetti. Babasının malul bir polis olduğunu

bilenlerin bazıları ona fazladan, neredeyse gizli bir kinle bakıyorlardı. Bu durum onların lügatinde vatan hainliğinin yanında bir de –abartılı olduğu kuşkusuz– baba katilliği demekti. Doğrusu Kamuran zaman zaman babasından öldürecek kertede nefret ettiğini hissedirdi; onun o yatalak halini çoktan hakettiğine gönülden inanmıştı, ama nefreti ve cesareti gerçekten katil olmaya yetecek niteliğe hiç kavuşmamıştı. Onu o hale sokana gizli bir minnet duymakla yetinmişti, o kadar. Kaderin garip cilvesi; Kamuran Sirkeci'deki olayda bombayı oraya yerleştiren kişi olduğunu söyleyen biriyle yıllar sonra Beyazıt'taki bir kahvede karşılaşmıştı ve adama karşı ona belli etmemeye özen gösterdiği tedirgin bir hayranlık duymuştu. Adam, belki de onun bombasının kurbanı polisin oğlu olduğunu bilmeden fısıltılar içinde, konuşurken ellerini abartılı bir şekilde kullanarak, ayrıntılar vererek olayı anlatmıştı. Adamın babasının tersine ve sanki onunla alay edercesine, dikkat çekecek kadar ince uzun parmakları vardı. O hassas mekanizmaları bir kuyumcu titizliği ile kuran ve çalıştıran parmaklar havada görünmeyen çizgiler, krokiler, planlar çiziyordu. Kamuran, adamın yeteneklerine hayran olup, açıklayamadığı gizli takdirini ima etse de olayla ilgili dolaylı bağlantısı konusunda hiçbir şey söylemedi. Babasının o korkunç halinin sebebi olması nedeniyle adamdan ürktüğünü de belli etmemeye çalıştı. Kuşkusuz, tehlikeli biriydi. Adamı bir daha hiç görmeyecekti.

Kamuran'ın babası Recai Özgün, acımasız biriydi. Bağdat şimendifer hattına Araplarca yerleştirilen bir bombanın patlaması sonucu ölen önyüzbaşı dedesi de, Beşiktaş'taki o meşhur kesik baş cinayetini çözen ve tuhaf bir tesadüf eseri freni patlayan bir Chevrolet'nin altında kalarak can veren komiser babası da benzer nobranlıkta tiplerdi. Hatta Manisa'da hapishanede çıkan bir yangında kül olan gardiyan kardeşi de bu aile geleneğinden payına düşeni fazlasıyla almış sayılırdı. Bu açıdan Recai

Özgün bir aile karakterini sürdürüyordu. Ne var ki, o daha da tehlikeliydi; zaman zaman babasına ve dedelerine rahmet okutacak kadar merhamet yoksunu biri olabiliyordu. Bu yüzden karısına da çocuklarına da, hatta hiç tanımadığı yüzlerce kişiye de az çektirmemişti. Recai Özgün'ün polisliğe heves etmesi hiç de yadırganacak bir davranış değildi aslında; bu, hep devletin kolluk güçlerinde iş bulup, ekmek yemiş atalarının geleneğini sürdürmek anlamına geliyordu. Ama onun bu işe bulaşmasının esas nedeni, onu tanıdığını zanneden birinin aklına gelemeyecek kadar şaşırtıcıydı. Yeniyetmelik çağlarında kendisinden epeyce yaşlı bir kadına tutulmuştu. Kadın evliydi ve kocası bir parti-nin gelecekte milletvekili, hatta bakan, biraz daha eşelenirse kendi yetenekleriyle karşılaştığında pek zayıf kaldığına inandığı insanların işgal ettiği daha da yüksek bir mevkii sahibi olma hayalleri kuran il meclis üyesiydi. Karısının ihtirasları da başka açılardan adam kadar yüksek sayılırdı; kendisine ilgi gösteren her erkeğin –tıfıl bir oğlan dahi olsa– etkisinde kalıyor, onunla ilgili burada sözü edilmesi güç hayaller kurmaya başlıyordu. Kadının Recai ile olan ilişkisi o hayallerle sınırlı kaldı. Ancak adamın karısındaki değişimi ve evlerinin önlerinden ayrılmayan gencin varlığını keşfetmesi uzun sürmedi. Politik geleceğinin zedelenmesi ihtimali onu dehşete düşürdü; bu yüzden intikam işi-ni parti ile ilişkilerini hep sıcak tutmaya özen gösteren bir komisere havale etti. Komiser de ara sıra çeşitli işlerde kullandığı serserileri yolladı. Recai Özgün'ün yediği feci dayak, içinde herkese –o kadına, kocasına, kendisini öldüre-siye döven çapulculara– karşı derin bir nefret duymasına yol açtı. Herkesten intikam almaya yemin etti. O gün, ağzı burnu kan içinde eve döndüğünde polis olmaya karar verdi. Polis olduktan sonra da içinde bir kere alevlenmiş olan o intikam ateşi bir türlü sönmek bilmedi. Lâkin içindeki o ateşi körükleyenlerden hiçbirisine, o serserilere bile ulaşması mümkün olmadı; acısını adeta başkalarından

çıkardı. Görevini merhametsiz bir şekilde yapıyor olması başlangıçta amirlerinin takdirini topladı. Ne var ki, bir iki nahoş olay sonrasında bunun kendileri için de tehlikeli olabileceğini hissettiler. Recai Özgün'ü yarım yamalak kurslardan geçirdikten sonra bomba imha uzmanlığına kaydırdılar. Recai Özgün o birimde dahi kıyımlarına devam etti; çok canlar yaktı. Lanet okumanın bir işe yaradığına inananlar o malum bomba olayından sonra bunun ilahi bir takdir olduğunda birleştiler.

Zavallı Kamuran'ın babasına olan isyanı küçük yaşlarda başladı. Annesinin acılar içinde kalışını dehşet içinde izledi. O annesini herkesten, her şeyden daha çok severdi; onun acılarını kalbinde hissetti. Yaşadığı ve gördükleri ile sağlıklı bir nefret geliştirmişti. Hiç kuşku yok; daha yeni yetmeyken bir örgüte, babasının vatan haini olduğuna yürekten inandığı herhangi bir örgüte girmek için yanıp tutuşmasının nedeni de bu nefretiydi. Ne var ki, bu konudaki girişimleri tam sonuç vermeye başladığı bir zamanda babasının korkunç gazabına uğradı. Okulda mimli tiplerle dolaştığı haberini arkadaşlarından alan Recai Özgün oğluna dehşet verici bir ceza verdi; müthiş, kan akıtan, bir dayaktan sonra onu üç gün, annesinin yalvarmalarına kulak asmaksızın evin bodrumundaki, içine ancak çelimsiz bir bedenin girebileceği bir sandığa kapattı. Üç gün boyunca ona su ve yemek verilmesini önledi. Annesinin ayaklarını öpmeye varan yalvarmalarının işe yaramasından çok, işkenceyi kıvamında bırakmak kaygısıyla üç gün sonra dışarı çıkardığında Kamuran tanınmayacak bir haldeydi. Bu ceza, Kamuran'ın yıllar sürecektir kâbuslar görmesinden ve nefretinin katmerleşmesinden başka bir işe yaramadı.

Kamuran babasının korkusundan, aşırı tedbirli davranarak liseyi bitirdi ve hemen askere gitti. Askerdeki en iyi arkadaşı var olmayan bir devlette bir lokanta sahibi olma hayali kuran bir Kürt'tü. Bu hayalperest dostunun vasıtasıyla başka Kürtler ve sonrasında gerçek militanlar tanıdı.

Kamuran o insanlar sayesinde hayatında ilk kez sınırını korkusuzca geçebileceği bir hayalle karşılaşmıştı. Korkudan gömdüğü hülyaları kovuklarından hayret verecek bir süratle çıktılar. Asker dönüşü evine ihtiyatlı bir heyecanla döndü. Arkadaşlarından az çok nasıl 'gizlenilmesi' gerektiğini öğrenmişti. Bu yüzden babası onu askerliğin sonucu iyice hizaya gelmiş bir oğul olarak karşıladı. Fazla yüz vermese de, elinden geldiği ölçüde sevecen davrandı. Annesi de eve artık huzur geldiğini sanarak mutlu oluyordu. Lâkin çok geçmeden işin kokusu çıktı. Recai Özgün yine vatanperver meslektaşlarından oğlunun çalışmaya başladığı matbaada tehlikeli tiplerle buluştuğunu, hatta bazı dokümanları gizlice bastığını öğrendi. Ne var ki, oğluna karşı aniden duyduğu öldüresiye nefretini biraz olsun soğutacak, sonuçları hiç kuşkusuz feci olacak bir girişimde bulunamadan, alınan acil bir ihbarın sonucu Sirkeci'deki hana gitmek zorunda kaldı ve büyük ihtimalle sınırlarını altüst eden bu haberin de etkisiyle bombanın yanlış kablosuna dokundu.

Bu olaydan sonra evdeki sedirin bir köşesine mahkûm bir ucube olarak kalan Recai Özgün'ün içindeki nefret, tüm aile geçmişinin yarattığı ve yaşadığı miktardan bile fazlaydı. Bu olayın başına gelmesinin yegâne sebebi olarak oğlu Kamuran'ı görüyordu; hatta olaydan sonra iyice daralan hayal gücü bombayı oraya Kamuran'ın koyduğunu söylüyordu. Ne var ki, ona dokunamıyor, hatta patlayan misketlerden biri o sırada açık olan ağzına girip, dilini ve damağını parçaladığından küfür dahi edemiyordu. Gözleri görebilse ve Kamuran yanına yeteri kadar yanaşsa suratına tükürecek; ama bu haliyle suratına da isabet ettirebileceğinden kuşkuluydu. Yapabildiği yegâne şey, artık işitme yeteneğini iyiden iyiye yitirmiş kulaklarına oğlunun adı çalındığında homurdanmaktan ibaretti.

Babasının başına gelen bu olaydan hemen sonra Kamuran evi terk etti; matbaada çalışan birkaç arkadaşının ortak kullandığı, şehrin epeyce dışında bir eve taşındı. Çok

sevdiği annesinin ve artık iyice büyüyen kardeşinin yalvarmaları bir işe yaramadı. Babasının o halini gördükten sonra iyice özgürleşmiş hissediyordu kendisini; hayallerini iyice serbest bırakmanın zamanı gelmişti. İnancılarını savunmada gösterdikleri dirayete hayran olduğu insanlarla birlikte, sonu mutlu bitecek bir maceraya atılmak için dayanılmaz bir istek duyuyordu. Dağlar artık onu çağırıyordu. Duramazdı. Ne var ki, bunu yapamadı, daha doğrusu bir süre erteledi. Ona anlatılan, bir militanın en zayıf yerine yenildi; kalbi annesinden ayıramıyordu. Bundan arkadaşlarına söz etse alay konusu olacağı muhakkaktı, o yüzden kendince aldığı bu erteleme kararını onlara başka nedenlerle açıklamaya çalıştı. Örgüt babası acımasız bir polis olan Kamuran'a hep kuşkuyla bakmıştı zaten. Onun ajan olabileceğini ileri sürenler dahi vardı. Onu şehirde tutmaya ve gözlerini üzerinden ayırmamaya karar verdiler. O da babasının olduğu odaya girmeden neredeyse her gün annesini ziyaret etti. Kamuran ancak resimlerde gördüğü dağlara hiçbir zaman çıkamadı, ona ürküntü veren silahlara hiç dokunamadı. Örgütün küçük işlerinde kullandığı bir sempatizan olarak kaldı.

Kamuran'ın sonuçsuz kalan sorgulaması dört beş gün sürdü. Ondan herhangi bir şey öğrenememişlerdi; çünkü zaten dişe gelir bir şeyler bilmiyordu. Ancak, Kamuran'ın bilgisizliğini tehlikeli bir ketumluk olarak algıladılar. Matbaacılar sitesinde kendileri için muhbirlik yapan bir ressam Kamuran'ın çok tehlike arz eden bir tip olduğunu zaten keplerce bildirmişti. Ancak onlar bunun, sitede bir öğle tatilinde çok gereksiz yere tutuşulan, ressamın elindeki rakı şişesini başına yemesiyle sonuçlanan bir kavgadan kaynaklanan bir gareze bağlı olduğunu bilmiyorlardı. Konuşmayan, babasını ölmekten beter etmiş bir örgütün militanıla karşı karşıydılar ve bu çok tehlikeliydi.

Kamuran, akşam inmek üzereyken, acılar içinde, elleri arkadan kelepçeli, bir cezaevi arabasına bindirildiğinde

karanlığa karşın aracın içinde dört jandarma ve bir genç daha olduğunu gördü. Çocuğun suratında aynı Kamuran'da olan derin bir acı ifadesi vardı. Tanışmıyorlardı; buna karşın birbirlerine ortak kaderi paylaşan yoldaşlar olarak hafifçe gülümsediler. Jandarmalardan birinin pilli cep radyosunda çalan türkülerin eşliğinde epeyce bir süre gittiler. Araba durduğunda gece iyice inmişti. Kapıdan önce iki jandarma indi, daha sonra Kamuran ve öteki genç indirildi. Kamuran gözleri bir bezle kapatılınca kadar geçen süre içinde bir ormanda olduklarını, karşılarında farları yanık beyaz bir araba durduğunu, elleri pardösülerinin ceplerinde dört adamın da arabanın önünde öylece beklediklerini gördü. Gözleri sıkıca bağlanınca tıpkı öbür genç gibi Kamuran'ın da içini büyük bir korku kapladı. İkisinin de dizleri titremeye başladı ve kendilerini oraya getiren aracın, seslerden anladıkları kadarıyla jandarmaları da alıp uzaklaşmasıyla korkuları daha da büyüdü. Kamuran'ın aklına nedense babası geldi. Köşesindeki sedirde sırtarak kendisine bakıyordu. Adamlar bir süre sessizce durdular. Zaten o âna kadar hiçbir konuşma geçmemişti. Neden sonra aralarında fısıldaşılar ve adamlardan şişman iri yarı olanı gelip Kamuranın koluna girdi. Kamuran'ın damarlarında kolundaki temasla birlikte bir elektrik akımı dolaştı. Tıpkı o kel adam kendisine yaklaştığında olduğu gibi midesinden başlayıp gırtlığına kadar yükselen bir kasılma hissetti. Adam ona yol göstererek koruluğun içine doğru götürüyordu. Aralarında herhangi bir konuşma geçmemişti. Kamuran adama itaat etmek zorunda olduğunu biliyordu; daha da kötüsü biliyordu ki hayatı tamamen o anda kolunu tutmakta olan eldir. Kamuran o anda hayat ve ölüm adına hiçbir şey düşünmek istemedi. Ama korku kalbini ele geçirmişti, yapacak bir şeyi yoktu. Dizlerinin boşaldığını hissetti; yalpaladı. Adam tam düşmek üzereyken onu yakaladı. Sanki bunu defalarca yapmış gibi iyice, sıkı sıkıya koluna girdi. Ormanın derinliklerinde kayboldular.

Kamuran'ı o koruluğun içine sokan adam onun başına gelenleri asla bilemedi. Daha doğrusu gerçeğin yalnızca küçük bir parçasından haberdar olabildi; o da kendisinin en yakın tanıdığı olduğu kısımla ilgiliydi. O geceyi de hayatının en büyük başarısızlığını yaşadığı gece olarak unutmaya çalıştı. İki büyük hata yapmıştı; birincisi Kamuran'ın kelepçelerini o kadar erken açmamalıydı. Bu işi daha önce de defalarca yaptığı gibi sonraya bırakmalıydı. İkincisi ve en önemlisi yanına sık sık tutukluk yapan kendi tabancası yerine başka bir silah almalıydı. Ancak basiretinin bağlandığı bir geceydi, elinden de fazla bir şey gelemezdi.

Kamuran adamın durup kelepçelerini çözdüğü anda yolun sonuna geldiğini anlamıştı. Birkaç adım daha attı ve karanlıklar içinde ne yapacağını bilmez bir halde durdu. Adam aralarındaki mesafenin yeterince açılmamış olduğuna kanaat getirip geriye doğru birkaç adım atarken elindeki feneri düşürdü, arkasından da ıslak bir yosuna basıp yere kapaklandı. Kamuran ardından gelen bu sesle birlikte, anlaşılmasa da bir dürtüyle yerinden fırladı ve gözündeki bezi çıkartıp korkunç bir telaşla koşmaya başladı. Adam ağır gövdesiyle toparlanıp, ayağa kalkıp tabancasını çıkartıncaya kadar Kamuran karanlıklar içinde kaybolmuştu bile. Adam ardından koşup onu yakalamaya çalıştı. Hatta bir ara onu görür gibi olunca durup ateş etmeye de çabaladı, ancak silahı ateş almadı. Kamuran yüreğinden fıskıran dayanılmaz korku ve annesinin dualarıyla kanatlanmış gibiydi. Neredeyse, ardından gelecek bir merminin bile ona yetişemeyeceği bir hızla, dallara çarpa çarpa koşarak karanlıklar içinde kayboldu. Onu asla bulamayacağını anlayan adam neden sonra çalışan silahıyla havaya üç el ateş etti ve işini yapmış birinin ifadesini takınmaya çalışarak arabanın yanına döndü. Olan bitenden kimselere söz etmedi.

Kamuran'ın ortadan kaybolma haberi annesine çok geç ulaştı. Bir hafta kadar oğlu uğramayınca çalıştığı matbaaya gitti ve oradakilerden Kamuran'ın gözaltına alındığını

öğrendi. Onlardan öğrendiğine göre beraberce tutuklanan diğer çocuk serbest bırakılmıştı ve o da bu olaydan sonra –güya– memleketine dönmüştü. Oğlunun izini bulmak için siyasi şubeye başvurdu. Malul bir polis eşi olmanın kendisine avantaj sağlayacağını sanıyordu. Oysa öyle olmadı. Kimse yardımcı olur bir tavır içinde değildi. Defterleri açmakta gönülsüzdüler. Zaten kayıtlarda da Kamuran'ın gözaltına alındığına dair bir işaret yoktu. Hiç kimseden oğlu ile ilgili dişe dokunur bir bilgi alamadı. Bazılarının oğlının önceki bağlantıları da düşünülürse dağa çıkmış olabileceğini ima eder tavırları oldu. İlginç olan konuştuğu herkesin ona boş gözlerle bakıyor olmasıydı. Sanki sonuçsuz kalacak beyhude bir çabayı izler gibiydiler. Yalnız içlerinden bir tanesi kayıplar şubesine gidip bir dilekçe vermesini önerdi. Zavallı kadın dilekçesini şubedeki bir polis yardımıyla, diğerlerinin alaylı bakışları altında doldurdu; kaybolma tarihi olarak memurun önerdiği 1 Nisanı işaretledi ve Kamuran'ın hep yanında taşıdığı fotoğrafını orada bıraktı. Kamuran kaybolmuştu.

Kamuran bu olaydan dört ay kadar sonra İzmir'de Basmagne'de uzak bir akraba tarafından görüldü. Bu haber annenin kalbini sevinçten ağzına getirdi ve küçük bir spazm geçirmesine neden oldu. Günler ve geceler boyu ettiği dualar yerine ulaştığı için Allah'a şükürler etti. Ne var ki, bundan sonra herhangi bir haber alamadı. Bu yüzden bunun bir benzetmeden ibaret olduğunu söyleyenler çıktı. Ancak bir ay kadar sonra mahalle bakkalının küçük oğlu Kamuran'a Beyoğlu'nun arka sokaklarından birinde açık saçık filmler gösteren bir sinemada rastladığını söyleyerek kadına geldi. Buna da mahallede zavallı anneden başka kimseler inanmadı. Herkes polis öyle olmadığını iddia etse de onun gözaltına alındığına ve daha önce de örneklerini duydukları biçimde onun yok olduğuna inanıyorlardı. Bu yüzden bakkalın oğlunun söylediklerine pek itibar etmediler.

Kamuran Özgün'ün ortalıkta dolaştığı haberi sonunda

polislerin de kulağına geldi. Sorgusuna katılanlardan biri Kamuran'a benzer birine Bağlarbaşı'nda bir otobüs durağında rastlamıştı. Lâkin bundan tam olarak da emin olamıyordu. Bu haber en çok Kamuran'ı o meşum gece koruluğa götüren adamı heyecanlandırdı. Kesik baş cinayetinin failinin aslında büyük dayılarından biri olduğunu yıllarca arkadaşlarından saklamış olan adam artık sonunun geldiğini, iki büyük sırrın bir hayat için çok fazla olduğunu düşündü. Ciddi ciddi, plakçılar çarşısında prodüktörlük yapan bir gözü kör kardeşine gidip yanında çalışmayı düşündü. Lâkin, umduğu şey başına gelmedi; Kamuran bundan sonra bir daha Ortalıkta görünmedi ve adamın tedirginliği de zaman içinde eridi gitti.

Oysa Kamuran'ın annesinin endişeleri her saat, her gün, her ay katmerleşerek arttı. Oğlunun ölmediğinden emindi. Peki ama neredeydi; niçin kendisini arayıp sormuyordu? Bunların yanıtını asla bilemedi. Kamuran'ın asla geri dönmeyeceği ihtimali onu mahvediyordu. Neredeydi? Üşüyor muydu? Yemeğini düzgün yiyebiliyor muydu? Bunları da bilemedi. Hele küçük oğlu Yusuf'un kaza sonucu ölümüyle de tamamen yıkıldı. Cezmi Kara'nın karşısında yatakta oturarak oğlunun yorganını okşayan zavallı kadın aslında yaşayan bir ölüydü.

(Cezmi Kara'nın neden geldiğini tam olarak bilemediği, işe yarar hiçbir bilgi edinemediği evden ayrılmasının ardından; o gece Kamuran'ın annesi yatağında geçirdiği bir kalp krizi sonucu öldü. İşin tuhaf tarafı aynı gece kocası da belelenip durduğu köşesinden yuvarlanıp başını bir sandalyeye çarptı ve ardından ruhunu teslim etti. Annenin ölümü rahat ve mutlu bir şekilde olmuştu, baba ise çok uzun süren bir can çekişmenin sonucu ruhunu teslim etmişti. Mahalle halkı korkunç facialara ev sahipliği yapan o evden çıkan bu son iki cenazeden birinin mutlak cennete, diğerinin cehenneme gideceğinden söz ettiler, ki haklıydılar.)

Bir Kadın!

Cezmi Kara ölü evinden ayrıldığında akşam ezanı okunmak üzereydi. O odada zavallı kadınla karşılıklı olarak saatlerce hiçbir şey konuşmadan oturduğundan başı ağrıyordu. Kafası bulanıktı, küçük adımlarla dalgın bir halde yürümeye başladı. Hava soğuktu ama iç titretecek kadar üşütmüyordu. Zeyrek'in تنها sokaklarından geçti. Bir süre sonra ana caddeye varacak istikametten çoktan ayrıldığını, o yönü kolayca bulmak için artık çok geç kaldığını fark etti. Bu durum hoşuna gitti. Bir süre durdu, etrafına baktı; sonra da ince ince çiseleyen yağmurun altında, çirkin yüzlü apartmanların, gün görmüş iki üç katlı ahşap evlerin aralarında kaybolmaktan memnun bir şekilde yürümeye başladı. Baş ağrısı giderek hafifledi. Yapacak başka bir işi olmayanların sarhoşluğuna kapılmıştı. Daha da önemlisi o acı yüklü, kasvetli evden uzaklaştıkça yüreğini bir avarelik havası kaplamıştı.

Dar, uzunca bir sokağa girdiğinde yüreğindeki o hafifliği süpüren ve onu ani bir heyecana sürükleyen bir şeyle karşılaştı. Henüz sokağa girmişti ki, uzakta, yolun diğer

ucunda kaybolan tanıdık bir siluet gördü. Cezmi Kara o siluetin sahibi adamı çok kısa bir süre içinde görmüş olsa dahi, hiçbir kuşkuyla yer vermeyecek şekilde, onun Berlin Otelinden ayrılan kâtibe ait olduğunu anladı. Cüce hızlı adımlarla köşeyi dönüp gözden kaybolduğunda Cezmi Kara onu izlemekle, ters istikamete yönelip hızla uzaklaşmak arasında bir ikirciklik geçirse de, ayakları anlaşılmaz –ya da çok rahat anlaşılabilir– bir şekilde cücenin kaybolduğu sokağa doğru hareketlendi. Mavi bir takım elbise giymiş olan cüce hızlı hızlı yürüyordu. Heyecanlı olduğu belliydi; aşırı bir dikkat içindeydi. Cezmi Kara çok geçmeden onun bir başkasının peşinde olduğunu anladı. Beceriksizce fark edilmemeğe çabalıyordu ama Yüce Tanrı ona bu konuda fazla bir şans tanımamıştı. Yine de izlediği eşarp ve pardösülü kadın, peşinden bir cücenin geldiğini fark etmiş olduğunu belli edecek bir telaş içinde değildi; ağır ama kararlı adımlarla, çok iyi bildiği bir mekânda yürür gibiydi. Cezmi Kara çok çabalasa da eşarbindan ve yönünün uygunsuzluğundan kadının yüzünü görmeyi başaramadı. Bir süre sonra kadın, dört katlı, üzeri rengârenk mozaiklerle kaplı çirkin suratlı bir apartmandan içeri girdi. Cüce de durup karşı kaldırımdaki bakkalın önünde beklemeye başladı. Küçücük elleriyle bir sigara yaktı ve gözlerini o apartmana dikti. Daha sonra, bu haliyle çok dikkat çektiği kaygısından olacak sokağın başındaki tüpçü dükkânının önüne dizilmiş maviye boyalı tüplerin önüne seğirtti. Göze çarpmama konusunda dahiyane bir seçim denebilir. Adam orada öylece, gözleri apartmana dikili bakıyordu. O halde birkaç sigara tüketti; ancak bir zaman sonra dükkâna giren çıkanlardan birinin sigarası konusunda yaptığı ikazdan rahatsız olmuş olacak ki, isteksiz bir şekilde tüpçünün yanındaki berber dükkânının önünde mevzilendi. Orada da bir süre oyalandıktan sonra gönülsüz ve ağır adımlarla sokağı terk edip uzaklaştı.

Cezmi Kara tüm bu olan biteni uzaktan, sokağın

girişindeki terk edilmiş, camları kırık bir dükkânın içerlek girişinde dikilip izledi. Cücenin gidişinden sonra merakı onu kadının girdiği apartmanın kapısına yöneltti. Camlı kapı kapalıydı ve kapının yanındaki zillerin üzerinde kargacık burgacık bir el yazısıyla yazılmış ve tümü de zaman içinde solup okunmaz hale gelmiş isimler vardı. Cezmi Kara gözlerini iyice yaklaştırıp isimleri okumaya çalışırken ardından gelen bir sesle irkildi.

— Birini mi aradın?

Cezmi Kara döndüğünde kapıcı kılıklı iri yarı bir adamla karşılaştı.

— Yoo, dedi. Öylesine bakmıştım.

Adam sanki her şeyi biliyormuş gibi sırıttı.

— Öylesine bakıyormuş, diye yineledi. Sonra da, çok acelesi varmış da boşu boşuna vakit kaybediyormuş gibi, iki elindeki ağzına kadar dolu torbaları hafifçe sallayarak acele adımlarla uzaklaştı. Cezmi Kara orada beklemesinin tehlikelerini sezerek kapının önünden uzaklaştı, ama sokağı terk etmedi. Eski yerine döndü.

Yine hareketlenen merakı tedirginliğini bu kez çok çabuk kemirip tüketti. Neredeyse bir görevi yerine getirmiş havasına geri döndü. Hangi karanlık sularda olduğunu bilmiyordu. Dümensiz, pusulasız ama gizli akıntıların sürüklediği istikametten hiçbir şüphesi olmayan, yıldızlara bile bakma ihtiyacı duymayan bir denizci gibi teknesine sıkı sıkıya yapışmıştı ve merak içindeydi. Bir ölümlüye musallat olabilecek en tehlikeli hastalığa yakalandığının farkında dahi değildi.

Akşam karanlığı sokağı kaplamıştı. Çok geçmeden sokağın tam üzerinde tellerle tutturulmuş sokak lambası epey bir zahmetten sonra yandı. Sokaktaki dükkânların ışıkları çoktan yanmıştı. Sokak garip bir şekilde aniden kalabalıklaşıp aynı hızda tenhalaştı. İnsanlar koşar adımlarla geçip gittiler. Cezmi Kara ayaklarının giderek daha çok üşüdüğünü hissediyordu. Çiseleyen yağmur kesmişti

ama altı lastik pabuçları o saate kadar yeterince su çekmişti. Ancak inadından vazgeçmedi; elleri ceplerinde kimi gelen geçen sorular soran nazarlarına aldırmadan öylece bekledi. O kapıcı kılıklı adam ortalıkta görünmediği sürece yerini değiştirmemeğe karar vermişti. Saat yediye doğru tüpçü, dükkânının önündeki tüplerini toplamaya başladı. Biraz sonra da, dükkânı kapatıp Cezmi Kara'nın önünden geçerek uzaklaştı. Tam yanından geçerken baştan beri orada olduğundan haberdarmış gibi bir bakış fırlattı. Cezmi Kara buna aldırmadı bile; kendisinin dahi şaşıtığı bir kararlıkla pencerelerinde hiçbir ışık görülmeyen apartmana bakmaya devam etti. Bir süre sonra berber de kapatıp gitti. Sokak iyice tenhalaştı, gelen geçen iyice azaldı. Neon lambanın aydınlatdığı bakkalın girişindeki masada genç bir çocuk oturuyordu. Cezmi Kara'dan habersiz gibiydi; zaten gözü Cezmi Kara'nın bulunduğu noktadan görünmeyen televizyona takılmıştı. Cezmi Kara televizyondan gelen haber spikerinin sesini belli belirsiz duyabiliyordu.

Neyi, niçin beklediğini tam olarak bilemeden bekledi. İşin tuhafı bu bekleme sırasında merakında herhangi bir azalma olmadı; tersine giderek artan bir heyecan hissediyordu. Buçuğa doğru apartmanın en üst kat ışığı yandı. Bu Cezmi Kara'yı iyice heyecanlandırdı. Yanan ışığın o kadının evine ait olabileceği ihtimalinden kalbi hızla çarpmaya başladı. Ama onu esas heyecana boğan pek az bir süre sonra binanın kapısından o kadının çıkmasıydı. Kadın yine aynı kıyafet içindeydi ve bu kez Cezmi Kara tam olarak seçemese de yüzünü şöyle bir görme fırsatı yakaladı. Onu daha önce görüp görmediğinden emin olamadı. Kadının hızlı adımlarla Cezmi Kara'nın olduğu tarafa yöneldi ve Cezmi Kara'nın heyecandan nefesinin kesildiği kısa bir zaman içinde sokağı geçti, tam önüne kadar geldi ve dönüpsokağın diğer tarafına doğru yürüdü. Bu sırada Cezmi Kara'nın kadının yüzünü ayrıntısıyla görme şansı

olmadı. Göz göze gelme tehlikesine karşı, bakışlarını ondan kaçırmak, hiç ilgisiz birisiymiş gibi davranmak için kafasını yukarıya çevirmek zorunda kalmıştı. Kadının topraklı ayakkabılarından yükselen sesler giderek uzaklaşana kadar da başını indirmediydi.

Cezmi Kara arasında yeteri kadar mesafe bıraktığından emin olduktan sonra kadını izlemeye başladı. Kadın yarı karanlık, تنها sokaklardan geçip ana caddeye çıktı, köprüye doğru yöneldi. Caddede korkunç bir trafik vardı ve arabalar neredeyse adım adım ilerliyorlardı. Kadın geniş caddenin kenarına dizilmiş çoğu bozuk lambalardan çok arabaların farlarının aydınlattığı kaldırımda kararlı adımlarla hızlı hızlı yürüyordu. Caddedeki yoğunluğa karşılık yürüyen pek az insan vardı. Cezmi Kara kaldırımın nispeten karanlık olan sol yanında kalmaya özen göstererek kadını otuz kırk adım kadar bir mesafeden izledi. O kargaşa içinde pek de fark edilme korkusu duymadan kadının peşinden yürürken onun ne tarafa yönelebileceği konusunda tahminler yürütmeye çalışıyordu. Bunu niçin yaptığı sorusu aklına artık hiçbir şekilde gelmiyordu. Heveskâr bir amatör casus gibi yaptığı işin şehvetine kapılmıştı. Kadın köprüye varmadan aniden, arabaların arasından hayret verici bir hızla caddenin karşısına geçti ve Cezmi Kara'yı dehşete düşüren bir şekilde birden ortadan kayboluverdi. Cezmi Kara heyecan içinde, beceriksizce arabaların arasından sıyrılıp karşı kaldırıma geçtiğinde kadını hiçbir yerde göremedi. Sağa sola seğirtti ama çabası sonuçsuz kaldı. Takibinin böyle bitmesi Cezmi Kara'yı kızdırdı. Birden kendisini çok yorgun ve halsiz hissetti. Başına aniden o korkunç ağrı takıldı. Parasına kıyıp evine taksiyle dönmeye karar verdi.

Taksi şoförü de bıkkın ve yorgun biriydi. Cezmi Kara'yla hiç konuşmadı bile. Arabanın içi sıcaktı ve hacı yağı gibi bir koku duyuluyordu. Cezmi Kara omuzlarına bastırıveren yorgunluktan ve arabanın ağır havasından

sızmak üzereyken camdan gördükleri ile yerinden fırladı. Kadın ileride, gıda toptancılarının sıralandığı yarı karanlık caddede Yeni Camii istikametinde yürüyordu! Cezmi Kara heyecan içinde, kendisine sanki trafiğin sorumlusu oymuş gibi hoşnutsuz bir ifadeyle bakan şoföre parasını adeta atarak arabadan fırladı. Adamın arkasından salladığı küfürü duymamazlıktan geldi; kadının peşine takıldı.

Kadın yine aynı kararlı adımlarla yürüyordu. Birden caddeden çark ederek dar bir sokağa girdi ve gözden kayboldu. Cezmi Kara hemen peşinden seğirtti ve tüm dükânların kepenklerinin inik olduğu karanlık, izbe, bomboş bir sokakla karşı karşıya kaldı. Kadın yoktu! Cezmi Kara ilerleyip ilerlememe konusunda bir ikircikliğe kapıldı. O dar, karanlık sokak ürküntü veriyordu. Nereden sızdığı belli olmayan sarı bir ışık etrafı aydınlatmaktan çok korku bulaştırmaya yarıyordu. Cezmi Kara'nın daha önceki kendisini de şaşırtan cesareti kırılmış gibiydi. Kalbinde giderek büyüyen bir dehşet hissetti; bir adım geriledi. Ama, kalbinin aniden tümüyle o dehşete teslim olması, sağ tarafından birdenbire karanlıklar içinde beliren kadınla yüz yüze gelmesiyle oldu. Aniden damarlarındaki tüm kanın çekildiğini hissetti. Çok eski bir hanın içerlek kapısının önünde duran kadın soğuk bir ifadeyle ona bakıyordu. O korku dalgası içindeyken bile Cezmi Kara kadını daha önce hiç görmediğini düşündü. Kadın küçük bir adım atıp iyice yüzünü gösterdi.

— Ne istiyorsun? dedi.

Cezmi Kara titreyen ellerini pardösüsünün cebine sokmayı akıl edebildi ama bu soruya uygun bir yanıt bulamadı. Kadın yineledi;

— Benden ne istiyorsun dedim?

Cezmi Kara midesinde yine o acı yanmayı hissetti. Hayatının o âna kadar ki en sıkıntılı anlarını yaşadığını düşündü.

— Bilmiyorum, diyebildi.

Gerçekten de bilmiyordu.

— Kimsin sen?

Cezmi Kara onca zaman içinde bu soruyla ilgili edindiği şaşırtıcı deneyime karşın bu kez bocaladı. Ne demesi gerektiğini bir türlü kestiremedi. Arandı ama bulamadı. İyice bunalmıştı.

— Cezmi, dedi.

Kadın iyice yaklaştı. Cezmi Kara şaşkınlık içinde kadının gözlerinde çakan pırıltıları fark etti. Hiç böyle göz görmemişti; hiç böyle bir bakış, hiç böyle bir yüz. Kadın o kadar yaklaştı ki, kokusunu bile duyabiliyordu. Hafif acı bir ter kokusunun karıştığı, iç buran, ağır ama bir o kadar da çekici bir parfüm. Kadın daha da yaklaştı. Bir köpek gibi avını kokluyordu sanki. Cezmi Kara kadının nefesini nefesinde hissetti. Ağzı kurudu, midesindeki yanma dayanılmaz bir hal aldı. Kalbinin çarpıntısı o kadar hızlandı ki, o mesafeden kadının bunu kolayca duyabileceği endişesine kapıldı. Hafifçe geriye doğru bir adım attı. Yenilgiyi kabullenmişti. Ama kadın sonuna kadar gitmeye kararlıydı; o da bir adım daha attı. Yüzünün her ayrıntısını incelermiş gibi bakıyordu.

— Cezmi, ne? diye sordu. Sonra yanıtı beklemeden ekledi;

— Peki benim kim olduğumu biliyor musun?

— Hayır, dedi Cezmi Kara.

— Anlamıştım, dedi kadın. Halinden belli. Ötekiler gibi değilsin. Artık insanları çözmem için bir çaba sarf etmem gerekmiyor. Sen bir zavallısın Cezmi, dedi.

Cezmi Kara bir an fırlayıp oradan kaçmayı düşündü. Ardına bakmadan caddeye doğru koşarak kadından kurtulabileceğini tasarladı. Kadın sanki bunu anlamış gibi, küçük bir adım atarak Cezmi Kara'nın o yönünü kesti.

— Seni evin önünde dikilirken gördüm, dedi. Sonuçta sen de diğerleri gibi bir zavallısın.

Bir süre bakiştılar. Sonra kadın Cezmi Kara'nın biraz

olsun hafiflemiş heyecanını yeniden alevlendiren bir şey yaptı; koluna girip çok hafifçe iterek onu sokağın diğer yönüne doğru yürümeye zorladı. Aslında buna zorlamak demek de doğru olmazdı; o temasla yalnızca gitmesi gereken yönü gösterdi. Cezmi Kara da bu açık ve karşı konmaz emirle birlikte yürümeye başladı. Heyecanlıydı, çok heyecanlıydı ama adımlarını titremeden atabiliyordu. Ayakları adeta kendi iradesi dışında hareket ediyorlardı. Kolundaki efsunlu temas beynini boşaltmış gibiydi. Birlikte iyice karanlıklaşan sokağın ucuna vardılar. Bu yürüme sırasında Cezmi Kara yanındaki kadının yüzüne bakmaya cesaret edememişti. Sokağın ucuna vardıklarında cüretine kendisi de şaşırarak şekilde onu durdurup baktı. O tarifi zor surette ipucu olabilecek hiçbir şey göremedi. Onu tanıyıp tanımadığından bile emin olamadı. Garip, ne zaman ne yapacağı anlaşılmaz, yaşını kestirmek neredeyse imkânsız olan bir kadındı ve onun nazarlarını hiç umursamamış gibi kırık, aşağılayıcı bir gülümsemeyle bakıyordu. Bu incelemenin yeterince uzun sürdüğüne kanaat getirince de Cezmi Kara'nın koluna daha sıkı sarıldı ve onu bir körü idare edermişçesine zifiri karanlık bir başka sokağa doğru yöneltti. Bir süre bu dar ıslak, sağlam soluk kepenkleri kapalı dükkânlarla dolu sokakta kendi adımlarının yankısından başka hiçbir ses işitmeden ilerlediler. Sonunda kadın üzerindeki çıplak bir ampulün cılız bir ışık verdiği eski bir han kapısı önünde durdu. Ağır demir kapıyı hayret uyandıracak bir şekilde kolayca itti ve başıyla Cezmi Kara'nın ardından içeri girmesini işaret etti. Cezmi Kara bu emre de çaresiz bir şekilde uydu.

İçeride nemden boyaları ve yer yer sıvaları dökülmüş yarı karanlık uzunca bir koridor ve o koridorun dibinde de taş bir merdiven görünüyordu. Kadın merdivene doğru yürüyünce Cezmi Kara da onu izledi. İki kat çıktılar. Kadın ikinci katta yüksek bir kapının önünde durdu ve cebinden çıkardığı anahtar demetinden kararlı bir şekilde

ayırıldığı bir anahtarla kapıyı açıp içeri girdi. Cezmi Kara kapı önünde bir an duraladı. Fazla ileri gittiğini, bu kadarının sınırı aşmak olduğunu düşündü. Ancak sınırı çoktan aşmıştı zaten; içeri girdi. Kadın, nem kokulu, dar, alabil-
diğine uzun bir koridorda, yer yer çürümüş, eskilikten si-
yaha dönmüş ahşap zemin üzerinde ritmik bir ses çıkartar-
ak yürüyordu. Peşinden gitti. Kadın koridora açılan ka-
pılardan birinden içeri girip ışığı açtı. Cezmi Kara kapının
tam önünde durup onu izledi. Kadın geniş odanın ortasın-
da duran masaya doğru yürüdü. Geniş odada, üzerinde es-
ki bir televizyon duran o masadan başka iki de sandalye
vardı, o kadar. Kadın o sandalyelerden birine oturdu, son-
ra Cezmi Kara'ya dönüp,

— Gelsene, dedi.

Cezmi Kara ne yapacağını bilemedi. Bir süre daha öy-
lece durdu, sonra çaresiz bir şekilde içeri girdi. Ürkek
adımlarla boş olan sandalyeye gitti ve tedirginliğini sakla-
maktan aciz bir şekilde, hafifçe titreyerek oturdu. Kadın-
la göz göze gelmemeye gayret göstererek etrafına göz gez-
dirdi. Tavanı yüksek, bir zamanlar mavi renkli badanayla
boyalı olduğuna dair pek az işaret taşıyan, duvarlarının
neredeyse tamamının sıvaların dökülüp tuğla dokusunun
ortaya çıktığı genişçe bir odadaydı. Bir duvarda da yüksek
üç tane pencere dizilmişti. Odayı, korkutucu bir şekilde
tavandan uzun bir kabloun ucunda sallanan çıplak bir
ampul aydınlatıyordu. Kadın onun dehşetini saklamaya
çalışır bir halde etrafına bakmasını ifadesiz bir yüzle izle-
di; sonra sıkılmış gibi televizyona uzanıp, açtı. Eski tele-
vizyonun düğmeleri ile oynamaya başladı.

Oda soğuktu, ama Cezmi Kara'nın titremesinin tek se-
bebi o nemli soğuk değildi. Bu yüzden Cezmi Kara artık
alışkanlık edindiği şekilde ellerini pardösüsünün cepleri-
ne yerleştirdi. Kadın onun bu hareketini televizyonla uğ-
raşırken göz ucuyla izledi. Sonra yaptığı işi bırakıp eşarbi-
ni çıkarttı. Cezmi Kara ancak o zaman kadının siyah,

simsiyah uzun saçlarını görebildi ve başının eksik kalan o parçasının da tamamlanmasıyla birdenbire şüpheye düştü. Bu kadını gerçekten de hiç görmemiş olabilir miydi? O yüz, o alelade, sokakta binlercesine rastlanabilen ne güzel ne çirkin surat beyninde açıklayamadığı bir bulanıklığa neden oldu. Kadın güzel değildi belki ama tuhaf bir çekiciliğe sahipti. O ışık altında iyice fark etti; neredeyse saydam denilecek bir teni vardı kadının. Hele, o ten boğazında iyice saydamlaşıyor, incecik mavi damarları saklayamıyordu. Cezmi Kara cüretini daha da artırdı ve sanki bunu yapmasına izin verirmiş gibi ona dönen kadının yüzüne iyice dikkatli baktı. Orada hem bir aşinalık yakaladı hem de bunun bir kafa karışıklığından başka bir şey olmadığını düşündü. Kadının resminin o kitap içinde yer almadığından emindi. Belki başka bir yerde, bambaşka bir zamanda karşılaşmıştı. Bilemedi. Kadın izninin bittiğini ima eder gibi gülümseyerek televizyona döndü ve yine düğmelerle oynamaya başladı ve sonunda yakaladığı bir kanalda kaldı.

— Bayılıyorrum haberlere, dedi.

Televizyonda bir adam haberleri okuyordu ama televizyonun sesi tamamen kısık olduğundan ne dediği anlaşılmıyordu. Görüntüye bir cenaze ve cenazede ağlayanlar geldi. Kadın arkasına yaslanıp ilgiyle izlemeye başladı. Cezmi Kara'nın kafası iyice karışmıştı. Niye oradaydı ve niye oturmuş kadınla birlikte televizyona bakıyordu? Bunaldığını hissetti. Kadın gözlerini ekrandaki cenaze töreninden ayırmadan sordu;

— Ölümünden korkar mısın?

Ölüm kelimesini kadının ağzından duymak Cezmi Kara'nın adeta kanını dondurdu; midesinde yine o kahrolası yanmayı hissetti. Derin derin nefes alma ihtiyacı içindeydi ama buna mani olmayı başardı. Olanca rol yapma yeteneği ile –ki son zamanlarda bunu iyice geliştirmişti– soruyu duymamış, duysa da yanıtıyla ilgilenmiyormuş gibi

boş boş baktı kadına. Bir şey söylemedi Tam o sırada ayaklarının altından bir gürültü geldi, çok derinden başlayıp yükselen homurtu gibi bir ses. Bina hafiften sallanır gibi oldu ya da Cezmi Kara'ya öyle geldi. Telaşlanıp ayağa kalkarken, kadın uzanıp bacağına tuttu.

— Kıpırdamana gerek yok, dedi.

Cezmi Kara hafifçe kalktığı sandalyesine döndü. Bacağına dokunan kadın elini çekmemişti. O gürültü giderek azalıyor yok oluncaya kadar da çekmedi. Bu temas en az o garip gürültü kadar Cezmi Kara'yı heyecanlandırmıştı. Kadın bunun farkında değilmiş, olan biten bir şey yokmuş gibi televizyona döndü. Bu kez ekrana, soluk bir fotoğraf mı yoksa beceriksizce çizilmiş bir portre mi olduğu anlaşılamayan bir yüz gelmişti. Zayıf, yanakları adeta birbirine yapışmış bir adamın resmiydi. Ekranın sol altında da 'Yoksa Mavi Öldü mü?' diye bir ibare yer alıyordu. Resim kayboldu ve ardından çıkan spiker besbelli Mavi ile ilgili bir şeyler söyledi. Hemen sonrasında generallerin katıldığı bir tören haberi geldi. Kadın televizyonu kapattı. Televizyonun vızıltısı da kesilince odayı derin bir sessizlik kapladı. Bu derin sessizlik Cezmi Kara'yı telaşlandıracak kadar uzun sürdü. Son zamanlarda edindiği deneyimleri böyle derin ve uzun sessizliklerin ardından hiç de hoş olmayan şeylerin geldiğini söylüyordu. Artık kalkıp gitmesi gerektiğini düşünmeye başlamıştı ki, kadın sandalyesinde hafifçe kaykılıp ona döndü ve;

— O cüce bir türlü peşimi bırakmıyor, dedi. Nereye gitsem peşimde. Yıllardır bu kadar kararlısını görmedim. Üstelik hayatımdaki tek cüce de o değil, biliyor musun? Bir keresinde de cüce bir kapıcı musallat olmuştu. Gözetlerken bir de pipisiyle oynuyordu it. Bir de piyango bileti satan vardı. İnsan bu memlekette bu kadar çok cüce olmasına hayret ediyor. Onu sonradan hiç görmedim. Kayboldu... Öldü mü acaba?

Cezmi Kara sessizce başını öne eğdi. Utanç, korku, merak karışımı bir havaya kapılmıştı. Kadın elindeki

eşarbiyla oynarken ondan bir yanıt bekler bir hali vardı. Cezmi Kara başını iyice eğdi.

— Hepiniz aynı bokun soyusunuz, dedi kadın. Aynısınız. Aptalınız, akıllınız, cüceniz sakatınız aynı.

Kadın birden sinirlenmiş gibiydi ve bunu göstermekten de zevk alır bir hali vardı. Pardösüsünün altından görünen eteği ile oynadı. Cezmi Kara göz ucuyla kadının bacaklarının ne kadar da kalın olduğunu fark etti. Kadın bunu hemen gördü ve yüzüne bir gülümseme yayıldı. Bu kez keyiflenmiş gibiydi. İştahla anlatmaya koyuldu.

— Bir kere de kör biri takıldı peşime. Bu nasıl oluyor tam olarak anlayamıyorum. Beni hiç görmedi ama peşimi de bırakmadı. Nasıl izledi, bunu nasıl becerdi hiç bilemedim. Oradan oraya peşimden geldi. Sonra... öldü.

Durdu. Bundan sonrasını anlatıp anlatmamak arasında gitti geldi bir an. Sonra devam etti.

— Adana'da bir pavyonda buldular ölüsünü. Elinde benim resmim varmış. Ne bilmiş de benim resmimi eline almış; kim bilir? Kanlısı vurdu dediler ama kimse inanmadı.

Kıkırdadı.

— Kimse inanmadı, ama inanmak zorunda kaldılar. Hoş bana ne kim ne derse desin.

Çok fazla anlattığını düşünüp sustu. Kısa süren bir sessizlik oldu.

— Senin işin ne? diye sordu ardından.

— Matbaacıyım, dedi Cezmi Kara

— Yaa, diye kaşlarını kaldırdı kadın. Kitap mı basıyorsun?

— Evet, dedi Cezmi Kara.

— Bir seferinde de bir yazar takılmıştı.

Durakladı bir an. Sanki adamın yüzünü hatırlamak ister gibiydi.

— O da öldü, dedi ardından. Sonuçta herkes bir gün ölecek zaten.

O sırada yine yerin altından gelen o derin homurtu duyuldu, ama bu kez kısa sürdü. Cezmi Kara heyecanlanmaya bile

fırsat bulamadı. Kadın bunu hiç duymamış gibiydi, ya da aldırmadığını göstermeye çalışıyordu.

— Çok insan tanıdım ben, dedi. Çok insan. Her çeşidinden. Her biri bir hikâye. Subayı, berberi, şarkıcısı, komik ama tren lokantalarında garsonluk edeni bile var aralarında. Bir zamanlar Milli Emniyet'ten bile bir tanıdığım oldu. O aşırı bir disiplinle izlerdi beni. Öyle ötekiler gibi sallapati şekilde değil. Bir trafik kazasında gitti. Çantasında memleket sırları ile benim bir fotoğrafım varmış. Fotoğrafımda gözlerimi oymuş pezevenk.

Tam bu sırada Cezmi Kara kendisinin bile şaşıttığı bir cesarete kapılıp ayağa kalktı ve pencerelerden birinin önüne kadar gitti. Dışarı baktı. Dışarısı zifiri karanlıktı ve hiçbir şey görünmüyordu. Kadın onun hareketlerini göz ucuyla izledi. Sonra yine elindeki eşarbiyle oynamaya başladı.

— Hayatımda ilk kez iki erkek aynı anda izledi beni, durdu. Bir buçuk mu demeliyim yoksa?

Bu esprisine kahkahalarla güldü. Sonra kahkahası aniden kesildi.

— Sen niye izliyorsun beni?

Cezmi Kara başını geri çevirdi.

— İzlemiyorum, dedi.

— Ya ne yapıyorsun?

— Bilmem... Maksudım izlemek değil.

— Ya ne?

Cezmi Kara o kelimeyi aradı bir süre. Sonra,

— Merak, dedi. Merak ettim.

Kadının yüzüne alaycı bir tebessüm yayıldı.

— Meraklısın demek. Bu iyi bir şey mi bilemiyorum. Ben de seni merak ettim doğrusu... Ötekilere benzemiyorsun. Sende ne var tam anlayamıyorum ama. Bir tuhafılık var... Yüzün de bir tuhaf. Seni yakından görmek istedim.

— Ben de dedi, Cezmi Kara, Ben de senin yüzünü görmek istedim.

— Gördün işte, dedi kadın.

— Evet gördüm.

— Beğendin mi? Ne gördün?

Cezmi Kara bu tehlikeli soru karşısında bocaladı. Ne diyeceğini bilemedi. Onun bu hali karşısında kadın bu kez tiz bir kahkaha attı.

— Boş ver, dedi, ardından. Ben gidiyorum. Sen bekle, benden sonra çık.

Kadın başına eşarbını geçirip bağladı ve ahşap zemin üzerinde tok sesler çıkartarak kapıya doğru yöneldi, arkasını bir kez daha dönmeden çıkıp gitti.

Cezmi Kara olan bitenden hiçbir şey anlayamamıştı. Talimata uygun olarak bir süre bekledi ve bekleme süresinin yeterli olduğuna kanaat getirdikten sonra o da binadan ayrıldı.

Dışarıda hava iyice soğumuştur. Birkaç yanlış sokağa saptıktan sonra caddeye çıkmayı başardı. Trafik biraz olsun hafiflemişti. Geçen bir taksiyi durdurup bindi. Kendi sokağına yanaştığında etraf iyice tenhalaşmıştı. Evinin önünde indi. Sokakta kimseler yoktu. Bu ona, garip ve korkutucu göründü. İnsanların nedense evlerine çekilmiş saklanıyor olduklarını düşündü. İstanbul'un o gece neden bunca yabansı ve düşmanlık dolu olduğunu, sokağının niçin her zamankinden ürküntü verici görüldüğünü asla bilemeyecekti.

Evine vardığında saat epeyce ilerlemişti. Ne yapacağını bilemeden öylece koltuğuna oturdu. Kadını düşündü; sonra bunun can sıkıcı şeyleri hatırlamasına neden olacağını fark edip televizyonu açtı ve uykusu gelip sızıncaya kadar konusunun ne olduğunu bir türlü çözemediği bir Amerikan filmini seyretti.

Şehirde Kötülük Dolaşıyor...

O gece tüm gecelerden daha karanlıktı. Gökyüzü yıldızsızdı; soğuk, uğursuz bir rüzgâr esiyordu. Gece yarısına doğru şehrin büyük bir bölümünde elektrik kesildi. Uyanık olanlar arasında, anarşistlerin aynı anda çeşitli yerlerdeki trafoları bombaladıkları söylentisi inanılmaz bir buluşçulukla yayılıverdi. Kulaklarını pilli radyolara yapıştıranlar bir yandan da telefonlara sarılarak, sanki sınırlarında bir savaş başlamış ve çok kısa bir zaman sonra da memlekete sıçrayacakmış telaşıyla korku dolu cemaatlerini genişletmeye çalıştılar. Cezmi Kara'nın bunlardan haberi olmadı. O gece yarısını biraz geçe uyandığında televizyonun kapalı olmasına şaşırdı; bir süre sonra da odanın içini aydınlatması gereken dışarıdaki ışığın olmadığını fark etti. Aldırmadı, el yordamıyla odasına gidip yarım kalan uykusuna devam etti.

Ertesi sabah hava hayret uyandırıcı kerte kerte karanlıktı. Elektrik hâlâ gelmemişti; halasından kalma ve eve taşınırken şişesinin uç tarafı kırılan gaz lambasını epeyce bir aramadan sonra bulup, yakması gerekti. Televizyon da

çalışmadığından ikindiye kadar sıkıntıdan patlayarak; uyu-
yup uyanarak bekledi. Dışarısı ürkütücü görünüyordu ama
evde de çok sıkılmıştı. Çıkmaya karar verdi.

Etraf tenhaydı. Kör müzisyenler her zamanki yerlerinde
yoklardı. Sokağa dükkânlardan ve evlerden taşan lüks lam-
balarının sarımsı ışıkları düşüyordu. Garip bir yalnızlık his-
sine kapıldı; küçükken babasının terzi dükkânından içine
girmeye ürkütücü soğuk, boş eve yollandığı o korku salan
akşamları hatırladı. Kuru bir soğuk, korkunç bir süratle
yaklaşan karanlık, boş evin tedirgin edici havası; geçmişin
derinliklerinden kopup gelen o ürkütücü atmosfer yüreğini
titretti. Çocukluğunun o kış günlerinin hatırasıyla ürperdi.
Kafasını çevirip giderek koyulaşan gökyüzüne baktı; orada
yüreğini ferahlatacak hiçbir işaret göremedi; tersine daha
fazla bunaldığını hissetti. Havada kötü bir şeyler dolanıyo-
du; kötü bir şeyler... Çok geçmeden, o daha sokağın sonu-
na dahi gelmeden gece şaşırtıcı bir süratte şehri ele geçirdi.
Şehrin üzerine siyah bir perde çekildi. Gök gürüldedi ama
yağmur düşmedi; rüzgârın şiddeti arttı o kadar. Cezmi Kara
bu uğursuz karanlığın içinde ağır ağır, neredeyse her adımı-
nı ölçe biçer atarak ilerledi. Niyeti kalabalık bir caddeye çı-
kıp, o insanlardan güç almaktı; ama bunun için acele etme-
mesi gerektiğini düşünüyordu. Tedirginliğinin anlaşılacağı
kuruntusu onu dikkatli olmaya yöneltiyordu. İstiklâl Cad-
desi'ne doğru yollandı. O korkunç yüzlü evlerden sızan kör
cılız ışıkların loşluğunda, kimi dükkânlardan taşan lüksle-
rin parlak aydınlığında ama çokça yoğun karanlıklar için-
de yürüyerek oraya ulaşmaya çalıştı. Nedense izleniyormuş
hissine kapılmıştı. Sık sık arkasına bakarak ilerlerken bir
ara sokakta köpeği ile garajda bekçilik yapan ihtiyar adama
rastladı. Tanıdık bir yüz görmek içini ferahlattı. Karşılıklı
selamlaştılar. Köpek de hafifçe kıpırdanarak onu tanıdığını
belli etti ama adamın ayakları dibinden ayrılmadı.

Çok geçmeden İstiklâl Caddesi'nin gürültülü kalabalı-
ğına ulaştı. Elektrik kesik olmasına karşın cadde

cümbüşünden bir şey kaybetmemişti; camekânlardan ışıkselleri sokağa dökülüyordu ve çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu gürültücü kalabalık aşağı yukarı koşuşturup durmaktaydı. Cezmi Kara küçük bir çamaşırcı dükkânının vitrininin önünde durup bu kalabalığı izledi. Onların o neşeli hareketliliği içini biraz olsun ferahlatmıştı. Yüreğindeki koyuluk hafiften dağılmaya yüz tuttu. O kalabalığa karışıp aşağı doğru yürümeye başladı. Çiçek Pasajı'na kadar etrafına baka baka, gelip geçen yüzleri izleyerek yürüdü. Pasajın önüne gelince ne yapacağına karar veremeden bir süre bekledi ve ardından içeri daldı. Meyhanelerin boş masaları arasından geçerken halinden müşteri olmayacağını kestiren garsonlar ona ilişmediler; boş gözlerle geçmesini izlediler. Balık Pazarı caddeden bile gürültülü ve kalabalıktı. Kokoreç ve midye tezgâhlarından yükselen buhar üzeri brandalarla örtülmüş kalabalık sokağı bir bulut gibi sarmıştı. Kalabalığı yararak aşağı doğru yürüyen Cezmi Kara acıktığını hissetti. Epey bir zaman önce matbaadaki çocuklar ve Mücellit Abdullah'la gittikleri o ara sokaktaki meyhane aklına geldi. Her nasılsa Yelken'in gönlünden kopan o cılız ziyafeti hatırlamak pek hoşuna gitmese de orayı bulmaya karar verdi. Çok araması gerekmedi. Küçük meyhane ara sokağın dibinde, epeyce karanlık bir köşede saklanmıştı.

İçeri girdiğinde hemen yüzüne vuran bir sıcaklıkla karşılaştı. Dışarının soğuşundan sonra bu sıcaklık pek hoşuna gitti. Sobanın yanındaki, üzerinde gürültüyle yanan bir lüksün aydınlattığı masayı seçti. İçeride hafiften demlenen iki üç akşamcı vardı. Öylesine derin bir sohbeta dalmışlardı ki, Cezmi Kara'yı fark etmediler bile. İçlerinden biri şöyle bir göz atıp sohbetine döndü o kadar. Garson onun içki istememesine karşılık hizmette kusur etmedi; iki üç meze ile börek tabağını özenli bir şekilde önüne dizdi, yeni bir emir beklemek için köşesine çekildi.

Birden orada olmak Cezmi Kara'yı çok keyiflendirdi.

Yanında güröl güröl yanan sobanın rehavetiyle gevşedi; içini ürperten ve dışarıda kalan geceyi tamamen unuttu, halinden son derece memnun önündeki mezeleri yemeğe koyuldu. Ne var ki bu keyfi çok kısa sürdü. Daha böreğinin yarısına dahi gelmemişti ki, masasına biri oturdu; selam bile vermeden, izinsiz bir şekilde tam karşısındaki sandalyeye kuruldu. Cezmi Kara ne diyeceğini bilemedi. Çatalı havada, yardım isteyen nazarlarla garsona baktı ama elindeki küçük defter üzerinde hesap yapan adam oralı olmadı. Karşısındaki davetsiz misafir hafifçe ona doğru eğilerek;

— Yalnızsınız, biraz sohbet ederiz diye düşündüm, dedi.

Şişman, toparlak yüzlü, ince bıyıkları kalemle çizilmiş- çesine dudaklarının üzerine dikkatlice kondurulmuş, sevimli bir adamdı ve ısrarlı bir ifadeyle bakıyordu.

— Rahatsız oldunuzsa kalkabilirim yani, dedi.

Cezmi Kara tüm keyfini yerle bir eden bu adama ne diyeceğini bilemedi.

— Yemek yiyordum, dedi.

— Görüyorum, dedi adam. Yemek yiyorsunuz. Afiyet olsun.

Cezmi Kara kararsızlık içinde kalmıştı.

— Yemek yiyordum, diye yineledi.

Adam da yineledi;

— Afiyet olsun, dedi.

Kalkmaya niyeti olmadığı belliydi. Eliyle garsonu yanına çağırdı.

— Bana bir küçük rakı, dedi. Aç değilim meze filan istemiyorum.

Garson gidince Cezmi Kara'ya gülümsedi.

— Terbiyesizlik ettiğimi biliyorum, dedi. Keyfinizi kaçırdım. Ama inanın ki telafi edeceğim.

Cezmi Kara hiçbir şey anlamamıştı.

— Nasıl? diyebilirdi.

Adamın yüzüne bir gülümseme yayıldı; beklediği,

yanıtını çoktan hazırlamış olduğu soruyu elde etmenin özgüveni ile hafifçe geriye kaydıldı.

— Bir hikâye ile, dedi.

— Ne hikâyesi?

Adam yine masaya yaslanıp ona doğru iyice eğildi, sanki başka birinin duymaması gerektiğini belli edercesine;

— Size anlatacağım hikâyeyi çok beğeneceğinizden eminim. Ancak bende o kadar çok hikâye var ki hangisini seçip anlatmam gerekiyor onu kestiremiyorum. Anlıyor musunuz?

— Hayır, dedi Cezmi Kara, anlamıyorum, hiçbir şey anlamıyorum.

O sırada garson rakı şişesini getirdi, daha önce defalarca yaptığı işi bir daha yineledi; bardağın yarısına kadar önce rakıyı sonra suyu doldurup adamın önüne iteledi ve arkasını dönüp uzaklaştı. Adam garsonun yeteri kadar uzaklaştığından iyice emin olduktan sonra bardağından bir yudum aldı, sonra da;

— Anlatınca anlayacaksınız, dedi. Ama dediğim gibi hangisini anlatmam doğru olur bilemiyorum. Yoo, sanmayın ki ben bunları öyle önüme gelen herkese anlatıyorum. Asla. Bazılarını hiç kimseler duymadı. Bazılarından da yalnızca olayın başına geldiği kişinin kısıtlı çevresi —o da bir kısmından— haberdar. O yüzden bendekilerin hepsi el değmemiş hikâyeler. Ama hangisini seçmeli?

Adam rakısından bir yudum daha aldı, usta bir şarap tadıcısı gibi ağzının içinde çevirip, yuttu. Düşünüyordu.

— Acaba, dedi yüzünün görüntüsü aynaların üzerine düşmeyen bir kadının peşine takılıp ortarlardan kaybolan Urfalı Tacettin Sönmez'in hikâyesini mi anlatmalıyım, yoksa mecburi hizmetini yaptığı Tavas'ta bir kuyuya düştükten üç yıl sonra Siirt'te ortaya çıkan ve oradayken yok olan Dr. Ahmet Çağlar'inkini mi? Ya da ellilerde tedavüle çıkan beş liralıkların üzerinde resmi basılı bir kadına vurulup peşine düşen ve bir fındık bahçesinde kadının bir

başka aşığı ile kapışıp onu tıpkı romanlardaki gibi bir düelloda öldüren ve kendisinden bir daha haber alınamayan Hasan Keribar'ınki mi size ilginç gelir? Mandrake lakaplı, mahareti ondan da dehşet verici olan gözleri görmeyen tel cambazı Mehmet Biber'in sonu hicran ve bir kaybolmayla sonlanan –kendisine hayran bir seyircisine olan– aşkından mı söz etsem? Veya Sihirbaz Farabi'nin hikâyesi; hani ikiye böldüğü kadını bir türlü birleştiremeyen Farabi. Yoksa daha romantik bir hikâyeyi mi yeğlersiniz; örneğin onun kokusunu hep üzerinde hissetmek için âşık olduğu kadının giysileriyle –evet, evet etekleri ve bluzlarıyla– dolaşan Muammer Şems'inkini. Aslında, âşık olduğu kadının kocasının Muammer'e sevdalandığı düşünülürse bu o kadar da romantik sayılmaz. Bu açıdan bakılırsa Erkin gemisinin jilet olması için parçalanması sırasında bir şairin cebinden düşüp yıllarca sintine ambarında kalmış bir fotoğraftaki kadına vurulan Selahhattin Civelek'inki çok daha dikkat çekicidir. Hele onun sevdalandığı kadının adını taşıyan bir boğaz vapurunda kaybolduğu düşünülürse. Heyecanlı bir şeylerden hoşlanıyorsanız Hamdi Kuruçay'inkini anlatmalıyım. Mesleği hileli zarlar yapmak olan Hamdi Kuruçay'inkini. Onu anlatırken karısını kumarda elinden alan Cemalettin Birsell'inkini de anlatmalı. İkisi birbirine bağlı çünkü. İkisi de sonunda Rize'de Azerilerin kaldığı bir otelde yok oldular. Ya da uçağı ile Akdeniz'de kaybolan aslında prens olan bir yazar pilotun hikâyesi. Uçaklar ilginizi çekiyorsa bir başkası daha var. Rusya'dan bir uçağı Trabzon'a kaçırان bir baba oğlun hikâyesi; daha doğrusu bu olayda onlara tercümanlık yapan dondurma külahı imalatçısı Ahmet Suat'ın hikâyesi. Ya da...

Tam bu sırada elektrik geldi ve lokantanın içi aniden aydınlandı. Diğer masada içenlerden sevinçli bir hayret nidası geldi. Cezmi Kara ise donup kalmıştı. Ne sesini çıkartabiliyor ne de kıpırdayabiliyordu. Şaşkınlıktan ve korkudan felç olmuş gibiydi.

— Sonunda geldi işte, dedi, adam. Bu sefer hiç gelmeyecek sandımdı.

Adam rakısından bir yudum daha aldı ve kendisine korkuyla bakan Cezmi Kara'nın yüzüne alayla gülümsedi. Hâlâ söyleyeceği varmış gibiydi. Nitekim tabaklardan birinden bir ciğer parçasını eliyle ağzına atıp ince, neredeyse bir çizgi halindeki dudaklarını peçeteye sildi; lafına devam etti.

— Bende hikâye çok. Önemli olan sizi en çok çekecek olanı bulmak. Kitap okuyan cinsten misiniz? Polisiye olanlardan söz ediyorum. Eğer öyleyse Recai Davman'ın ki tam size göre; şu gazetelere bile geçen ama ayrıntısını bir tek benim bildiğim hikâye. Hani şu Beyoğlu'nda caminin köşesinde çakmaklara gaz satan Rus casusunun hikâyesi. Kaçtı dediler ama kaçmadı; başına çok daha garip bir iş geldi. Ya da çok daha dehşetli bir şey; adı papa suikastinde hiç anılmayan ama perdenin en arkasında duran kuru çiçek yapımcısı Cezmi Bekar. Kahvelerde hacı yağı satarak yaşayan ihtiyar Hulusi Gölpınarlı'yı ikna edip bu işe bulaştıran adam. Ohoo hikâye o kadar çok ki...

Adam alaylı ifadesini hiç bozmadan, yüzündeki çizgileri hiç değiştirmeden bakıyordu. Rakısından bir yudum daha aldı. Ama bu kez bardağı masaya koymadı; eli havada kaldı.

— Bu kadar hikâye bilmek bazen o kadar zor geliyor ki, dedi. O kadar çok hikâye, o kadar çok insan, o kadar çok yüz... Bundan zaman zaman bunalıyorum. Kendimi o hikâyelerin bir yerine sıkışmış hissediyorum. Sanki tüm bunlar benim gözümün önünde ve benim için oluyor. Ancak bir başkasının da beni izlediğini hissediyorum; bir başkasının da onu. Sonunda anlıyorum ki, bunların hepsi aslında bizim hikâyemizdir. Aslında tek, bir tek hikâye var...

Cezmi Kara daha fazla dayanamadı ve yerinden fırladı. Arkasına dahi bakmadan koşarak lokantadan çıktı. Onun bu ani çıkışı garsonu ve diğer masadakilerin şaşkın bakışlarına neden oldu. Garson bir an peşinden seğırtmeyi

düşündü ama masada hâlâ oturup rakısını yudumlayan adamın rahatlığını görünce bundan vazgeçti.

Cezmi Kara Balık Pazarı'ndaki kalabalığı çarpa çarpa geçti. Ardındaki lokantadan bir an önce olabildiğince çabuk uzaklaşmak için insanların kimisinin yerlere yuvarlanmalarına da neden olacak bir telaşla caddeye çıktı. Koşmaya orada da devam etti. Orada da insanlara çarptı ve küfürler yedi. Elektriğin gelmesiyle biraz olsun aydınlanmış dar sokaklara ulaşıncaya kadar koşmaya devam etti. Sonunda bir sokak lambasının altında nefes nefese bir şekilde kalmakaldı. Ciğerleri ve bacakları daha ileri gitmesine izin vermiyordu. Ardına baktı, kimseleri göremedi. Biraz olsun dinlendikten sonra olabildiğince hızlı adımlarla evine yollandı. Yürürken gözünün önünde yalnızca o adam vardı; malum kitabın içindeki kaybolmuş şahısların isimlerini gelişi güzel –daha doğrusu kendisinin bilemediği ince bir bağlantıyla– sıralayan o adamın alaylı suratı.

Evine girdiğinde ilk yaptığı şey aceleyle yatak odasına yollanmak oldu. Niyeti kitabı açıp adamın saydığı isimleri bir bir bulmaktı. Adam hikâyelerden söz ettikçe o yüzler birer birer gözünün önüne gelmişlerdi. Daha da fenası bu yüzler, tıpkı o adamın alaycı edasıyla ama çok daha tehditkâr ifadelerle görünmüşlerdi. Ama bütün bunlar kafasının karışıklığının sonucu olabilirdi. Ya da her şey bir rastlantıdan ibaretti. Adam belki de sahiden hikâye anlatmayı seven biriymi ve sıraladığı isimler inanılmaz bir tesadüf eseri, hayatta yalnız bir kez olabilecek bir ihtimalle bir araya gelmişlerdi. Belki de kendisi yanılıyordu; son zamanlarda aşırı bir şekilde çalışan belleği onu yanıltıyordu.

Cezmi Kara kitabı her zaman sakladığı yatağının altında bulamadı; kitap yoktu! Korkunç bir telaşla evi altüst etti. Her köşe bucağa baktı ama kitabı bulamadı. Kitap uçmuştu!

Ne yapacağını bilemedi. Karnına korkunç bir ağrı saplandı. Dizlerini titreten bir korkuya kapıldı. Birdenbire korunağı sandığı evin güvenilmez olduğu kafasına dank

edivermişti. Biri eve girmişti! Dehşet içinde saklanacak bir yer arandı. Dışarıya doğru koştu. Tam o sırada elektrik yeniden gitti ve her taraf karanlığa gömüldü. Merdiven boşluğundan yükselen uğursuz bir haykırma duyuldu. Elektrik idaresine küfreden birisi olabilirdi belki; ama Cezmi Kara'ya şeytani bir nefes gibi geldi. Kapının önünde kalakaldı. Merdivenler, sokak, şehir en az ev kadar güvensiz göründü aniden. Hatta o şeametli, ışıksız şehir bütünü korkunç geliyordu. Kafası tamamen durmuştu. Kapıyı kapadı; önüne bir sandalye çekip dayadı ve salona geçip koltuğuna oturdu. Beyni buharlaşmış gibiydi. Karnı ağrıyordu ve ne zamandır kendisini bu kadar yarımsız hissetmemişti. Saklanacağı yegâne yere sığındı; gözlerini kapadı. Gözlerini kapar kapamaz, gözlerinin önünden sayısız yüz, sayısız an karmakarışık bir şekilde, birbirleri ile ilişkisini kurmaya çaba göstermesini boşa çıkartacak bir hızda geçip gitmeye başladı. O yüzleri ve anları izlemek başını döndürdü. Birden ne kadar yorgun ve bitkin olduğunun farkına vardı. Uyudu.

Ben Mavi!

O gece rüyasına girenler, artık bir yolun sonuna geldiğini hisseden Cezmi Kara'ya son ikazlarını yaptılar. O tren garında cinayete kurban giden adam da, arada bir çıkıp kaybolan bir türlü belirmeyen yüzün sahibi annesi de, hatta rüyalarını pek az ziyaret eden amcası da sonuçsuz olduklarını bile bile Cezmi Kara'ya fısıltılarla onun anlayamadığı şeyler söylediler. En son babası, bir incir ağacının dibinde oturur vaziyette göründü ve elini dudaklarına götürüp Cezmi Kara'nın anlayamadığı bir işaret yaptı. San ki sus der gibiydi. Oysa Cezmi Kara konuşmuyordu; elinde çocukluğunda giydiği küçük mavi mayosu vardı ve arkasındaki kumsalda neşeyle koşturmakta olan yarı çıplak kalabalığa bir an önce katılmak için bir kabin arıyordu. Kalabalık bir an durdu ve ardından denize doğru koşmaya başladı. Biri boğuluyordu. Cezmi Kara da oraya gitmek istedi ama babası izin vermedi; eliyle durmasını işaret etti. Daha sonra da yanına çağırdı. Cezmi Kara ona doğru gitmek istedi ama gidemedi; birden kuma batmaya başlamıştı. Yüreğini ölüm korkusu sardı; çırpınıyordu ama sesi

çıkılmıyordu. babası da onu kurtarmak için bir hamlede bulunmuyordu. Yalnızca eli dudaklarında sus der gibiydi. Cezmi Kara dehşet içinde uyandı.

Uyandığı anda, gözlerini açar açmaz bir tuhaflik olduğunu idrak etti. Hemen ardından da yalnız olmadığını gördü; karşısında bir sandalyede bir adam oturuyordu! Bunun bir rüya olmadığını hemen anladı. Odanın içi karanlık olmasına karşın adamın yüzü ayan beyan görünüyordu. Kalbinin tam ortasında patlayıp oradan dışarı fışkıran dehşetin sinir uçlarına yayılıp onu felç etmesine kadar geçen süre içinde adamı tanıdı. Ama beyni tam anlamıyla çalışır durumda değildi; o ismi bir türlü saklandığı yerden bulup çıkartamıyordu. Yerinden fırlaması gerektiğini düşündü ama bedeni bu niyetini yerine getirecek kudreti çoktan kaybetmişti; yine de şöyle bir kıpırdanmayı başardı. Onun bu nafile çabası adamı gülümsetti sadece. Acır nazarlarla bakıyordu Cezmi Kara'ya; can çekişmekte olan bir köpeğe bakar gibi. Hafifçe öne doğru eğildi,

— Ben Mavi, dedi.

Adamın sesi bir süre karanlık odanın içinde sanki havada asılı kaldı. O mekanik ses kulaklarına ulaşip, yankılandıktan, eriyip yok olduktan epey sonra Cezmi Kara karşısındakinin kim olduğunu tam olarak çıkardı; o yüzle bir türlü bulamadığı ismi birleştirdi ve korkusu iyice arttı. Bunun bir son, gerçek bir son olduğunu iyice idrak etti ve bayıldı.

Ayıldığında adam yine karşısında duruyordu ama bu kez ayakta idi. İnce, uzun bir bedeni vardı Mavi'nin; oturduğu yerden Cezmi Kara'ya korkunç bir dev gibi görünüyordu. Adam ellerini durdukları pardösünün ceplerinden çıkarttı. Onun herhangi bir hareketi Cezmi Kara'yı zaten dehşete düşürmeye yeterdi ama o elleri görmesi iyice korkunç geldi. Hayret verici uzunluk ve güzellikte elleri vardı Mavi'nin ve o eller bir kitabı tutuyorlardı.

— Bu senin mi? dedi Mavi.

Cezmi Kara yanıt vermedi. Merhamet dilenen bir

köpek gibi baktı adama. Mavi, ağzını bir şey söyleyecekmiş, ama son anda vazgeçmiş gibi açıp kapadı. Bir şey de-
medi. Alıp verdiği nefes duyuldu ve aşırı derecede zayıf-
lıktan içeri göçmüş yanaklarıyla ince dudakları kıpırdan-
dı o kadar. Ama bu bile Cezmi Kara'yı idamdan son anda
kurtulan bir mahkûmun sevincine boğmaya yetti. Ada-
mın ağzından kendisiyle ilgili herhangi bir lafın çıkma-
sından ölesiye korkuyordu. O Mavi'ydi sonunda. Her yer-
de aranan, görülen ama asla bulunamayan meçhullerin
şahı korkunç Mavi. Kaybolanların kralı, rüyalarda bile
serbestçe dolaşan ama asla yakalanamayan, bir belirip bir
kaybolan sırların sahibi.

Mavi kitabı yeniden cebine yerleştirdi ve sandalyeye
oturdu. Kafası çok meşgûlmüş ve yapacak binlerce işi var-
mış gibi dalgın bir ifadeyle baktı Cezmi Kara'nın yüzüne.
Cezmi Kara gözlerini kaçırdı. Adam ona doğru iyice eğil-
di. Yüzüne iyice yaklaştı; o kadar ki Cezmi Kara adamın
nefesini hissetti. Soğuk, ekşi bir nefes.

— Çok tuhaf bir yüzün var, dedi Mavi. Sen de çok tu-
haf birisin zaten.

Cezmi Kara ne yapacağını bilemedi. Koltukta iyice
büzüldü, olabildiğince küçülmeye çabaladı.

— Niçin bunları yaptın?

Cezmi Kara iyice kapandı. Neleri yapmıştı? Neleri?

— Haydi gidiyoruz, dedi Mavi ve ayağa kalktı.

Yerin Altına Yolculuk

Mavi önde Cezmi Kara ardında apartmanın merdivenlerinden indiler. Etraf zifiri karanlıktı ama Mavi gayet güvenli adımlar atıyordu. Cezmi Kara duvarları tuta tuta ilerlerken arada bir adımı boşluğa gelip tökezlediğinde durup onu bekliyordu. Bu sırada aralarında herhangi bir konuşma geçmedi.

Apartmanın büyük camlı kapısını Mavi açtı ve başıyla Cezmi Kara'nın geçmesini işaret etti. Sokak karanlık ve boştu. Kimi pencerelerden sızan zayıf, titrek ışıklar karanlık sokakta ürküntü veren yer yer loşluklar yaratıyordu. Sokağın büyük bölümü zifiri karanlık içindeydi. Cezmi Kara'nın aklından bir an fırlayıp kaçma fikri geçti. Bunun için bir hamleye de girişecekti ki, karşı kaldırımında, tam otelin kapısının önünde kollarını kavuşturmuş kendilerine bakan iri yarı kâtibi fark etti. Buna birden çok sevindi. Ona doğru bağırp yardım isteyebileceğini düşündü. Ancak hemen ardından adamın Mavi'nin bir işaretiyle içeri, tezgâhın ardına yollandığını gördü ve yeni bir dehşet dalgasına kapıldı. Penceresinden gizlice izlediğini sandığı adamın aslında kendisini kolladığını anlamıştı.

Mavi apartmanın kapısının önünde hafif bir eğimle başlayan, az ileride bir yokuşa dönüşen sokakta birkaç adım attı ve kaldırımın kenarındaki yuvarlak kapağın başında durdu. Sonra Cezmi Kara için hayret uyandıracak bir şey yaptı; parmaklarını kapağın iki yanındaki deliklere sokup kapağı kaldırdı ve yana doğru itti. Döküm kapağın yerde sürtünürken çıkarttığı ses bile epeyce ağır olduğunu belli ediyordu. Oysa adam bu işi kolayca, bir şişenin kapağını açmak için gösterilecek kadar bir zahmetle yapmıştı. Mavi kendisine şaşkınlıkla bakan Cezmi Kara'ya gülümse-di ve başıyla deliği işaret etti. Yerde bir insan geçebilecek çapta karanlık bir delik vardı ve adam başıyla orayı gösteriyordu. Cezmi Kara herhangi bir itiraz hakkı olmadığını bilmesine, en fenası adamdan ödü kopmasına karşın yerinden kıpırdamadı. Adama karşı gösterebildiği yegâne itaatsizlik de o karanlık çukura doğru atması gereken adımları bir süre için bile olsa geciktirmesiyle kısıtlı kaldı. Bu süre içinde yardım ister gibi etrafına baktı. Görünürde oteldeki tezgâhın ardında gözlerini dikmiş kendisine bakan kâtipten başka kimse yoktu. Ne bir araba geçiyordu ne de komşulardan birinin pencerelerde gölgesi görünüyordu. Yapayalnız ve yardımsızdı. Mavi ikinci kez, bu sefer gözlerinde çok daha tehditkâr bir pırıltıyla hareketini yineledi; başıyla o deliği işaret etti. Cezmi Kara direncinin son kırıntılarının kızgın bir tavaya atılan bir parça tereyağı gibi eriyip yok olduğunu hissetti. Ayakları sanki iradesinin dışındaymışçasına o kara deliğe doğru titreyerek yöneldi. Yüreği titreye titreye ayağını içine doğru attı; sanki bunu daha önce de yapmışçasına duvara saplanmış demir çubuklara tutunarak aşağı inmeye başladı. Derinlerden gelen belli belirsiz bir ışık ve uğultu vardı. Sıcak, nemli bir havayı soluyarak adımlarını dikkatlice ağır ağır atıyordu. Ardından Mavi de deliğe girdi ve belli ki aynı kolaylıkta, bu kez yankılanan bir sürtünme sesiyle rögar kapağını kapattı. Cezmi Kara bir hücreye tıkıştırıldığı ve oradan hiçbir

zaman çıkamayacağı hissine kapıldı. Dizleri titredi ama kendisini çabuk topladı. O sinir bozucu uğultuya karşın üzerindeki, Mavi'nin sinir bozucu nefesini duyabiliyordu. Hırıltılı bir soluktu; daha önce o kadar yaşmasına karşın farkına varamadığı astımlı nefesi gibi bir şey. Artık iradesini tümüyle kaybetmişti; zorlama bir tevekkül içindeydi. Neyi, niçin yaptığını bilmeden adım adım o demir çubuklara basarak aşağıya, kendisine sonsuzmuş gibi görünen o karanlık dehlizin derinliklerine doğru inerken başı dönüyordu. Sorular, yüzler, akıldışı hayaller uçuşup durmaktaydılar. Ama o haliyle bile evinin hemen önünde duran o kapağı ve ardında sakladıklarını fark edememiş olmasına şaşıyordu. Kalbi korku doluydu ama yavaşça belirip büyüyen bir merak dalgasının da etkisine girmeye başlamıştı. Başına gelenleri soğukkanlılıkla değerlendirecek hali yoktu; her ölümlünün sıkıştığında düşeceği bir bulanıklık içindeydi. Etkisi altına girdiği korkunç adamın adeta kuklası olmuştu ama kalbindeki merak o iplerin sahibini işaret ediyordu ve o da korkusuna karşın gözlerini bir türlü ondan alamıyordu.

Dakikalarca aşağı doğru indiler. Giderek ışık ve sıcaklık arttı. Sonunda Cezmi Kara'nın ayağı sert bir zemine değdi. Burası duvarlara yerleştirilmiş çıplak ampullerin aydınlattığı dar uzun bir koridordu. Bu kez Mavi öne geçti ve koridorda ilerlemeye başladılar. Karşılarına demir bir kapı çıkıncaya kadar yankılanan ayak sesleri eşliğinde ilerlediler. Kapının ardında dik, taş bir merdiven vardı ve burası nispeten daha iyi aydınlatılmıştı. Buna karşılık hava daha nemli ve sıcaktı. Uğultu da daha yüksek bir şekilde işitiliyordu; öyle ki, yorgunluktan iyice hışlayan Mavi'nin soluklarını bile tam olarak duyamıyordu. Basamaklar nemden kayganlaşmıştı. Bu yüzden Cezmi Kara bir iki kez düşme tehlikesi geçir-di. Her seferinde de Mavi onu son anda yakaladı. Mavi'nin bedenine değen elleri Cezmi Kara'nın korkularını

iyice depreştirdi. Bir ara etine değen ellerinin ancak bir ölüye ait olacak kadar soğuk olması kanını dondurdu. Ama kendisine yardım eden adama karşı bir minnet duymadan da edemedi. Adımlarının onun adımlarına paralel olmasına özen göstermeye başladı. Bunun bir şekilde farkına varırsa sempati uyandırabileceğini umuyordu. Onun komutasında itaatkâr bir er olduğunu anlamasını bekliyordu. Bu tehlikeyi azaltabilir miydi?

Sıcaklık iyice artmıştı; saçları hafifçe uçuran ılık bir rüzgâr esiyordu. Cezmi Kara telaştan ve bu sıcaktan ter içinde kalmıştı. Oysa Mavi'nin geniş alnında tek bir ter damlası görünmüyordu. Evine dönen bir asker misali yüzüne bir de tebessüm yayılmıştı. Bu Cezmi Kara'yı korkuttuğu kadar da şaşırttı. Sonunda bir düzlüğe, daha doğrusu genişçe bir koridora vardılar. Mavi bu koridora açılan bir başka koridora yöneldi; Cezmi Kara da onu izledi. Girdikleri tuğla duvarların yer yer erimiş olduğu bir başka koridordu ve ona açılan başka koridorlar vardı. Mavi herhangi bir ikirciklik işareti göstermeden bunlardan birine girdi ve ona açılan bir başkasına yöneldi. Artık adımları hızlanmıştı. Öylesine ki Cezmi Kara ona yetişmekte zorluk çekiyordu. Ter içinde, adeta arkasından koşturuyordu. Sonunda adam önlerine çıkan bir kapının önünde durdu; arkasını dönüp Cezmi Kara'ya gülümsedi ve kapıyı açıp içeri girdi. Kısa bir duraksamadan sonra Cezmi Kara onu izledi

Memleketin Altındaki Memleket

Eşyası bir masa ve iki sandalyeden ibaret küçük bir odadaydı. Etrafa sinmiş acı bir sigara kokusu duyuluyordu. Tavandan sarkan flüoresan lambasının parlak ışığı loş koridorlarda onca dolaştıktan sonra Cezmi Kara'nın gözünü aldı; hatta canı acır gibi oldu. Yolculuğun sonuna gelmenin tedirliği içindeydi; kapının önünde dikildi. Adam ise onunla meşgul değilmiş gibiydi. Pardösüsünü çıkartıp dikkatlice sandalyenin arkasına yerleştirdi. Oturup bir sigara yaktı. Sigarasından derin bir nefes alıp dumanı havaya üfledi. Duman şeytani kıvrımlarla yukarı, lambaya doğru yükseldi. Cezmi Kara, yükselen, bükülüp kıvrılan dumanı takip etti. Sürekli şekilden şekile giren duman lambaya ulaşmadan eridi. Adam,

— Otursana, dedi, karşısındaki sandalyeyi işaret etti.

Cezmi Kara küçük ve ürkek adımlarla yürüyüp sandalyeye oturdu. Mavi, gözlerini yine yüzüne dikmişti. Bakışlarını kaçırıp kafasını öne eğdi; kabahatli bir çocuk gibi kucağına yerleştirdiği elleri ile oynamaya başladı. Başlangıçtaki ustura keskinliğindeki korkusu biraz olsun dinmişti

ama içini kemiren ne olacak endişesinde hiçbir eksilme yoktu. Ayaklarına kapanıp yalvarsam, diye geçirdi içinden, olacakları önleyebilir miyim? Başına gelen bu iş her nedense af dilemesi bir işe yarayabilir miydi? İyice öne eğildi.

— Acayip birisin sen, dedi Mavi. Niçin böylesin?

Cezmi Kara yanıt vermedi. Ne diyeceğini bilemedi. Hâlâ başına geleceğinden kuşku duymadığı kötülüğü önlemek için bir yol aramakla meşguldü; sakın olmaya çabalıyordu. Ama o metalik ince sesin imasını idrak ettiğinde içi kim bilir kaçınıcı kez hop etti. Kafasını kaldırıp adamın yüzüne bakma cesareti gösterebildi. Mavi, ince dudaklarıyla kırçillaşmış bıyıklarını emiyordu. Geniş alnı kırış kırıştı; çok sıkıntı çekmiş insanların yüzlerine bunun işaretiymiş gibi çekilen çizgiler kat kat sıralanıyordu. Gözlerindeki korkunçluğu fark etti. Her şeyi yapabilecek acımasız, uğursuz bakışları vardı; cüretinin sonuçlarından çekinip derhal gözlerini kaçırdı.

— Korkuyorsun, dedi adam. Haklısın, korkmakta haklısın.

Bunları duymak kalbine öylesine bir korku saldı ki, kuyruk sokumundan ensesine doğru içinden gelen ürpertiyle titrediğini, tam ensesinde soğuk bir nefesin saçlarını diken diken ettiğini hissetti. Korkmakta haklı olmasının ardındaki dehşetin büyüklüğünü düşündü. Bir kez daha adamın ayaklarını öpmenin bir işe yarayıp yaramayacağını tartmaya başladı. Onun yüreğini ne yumuşatabilirdi? Nasıl yaparsa bilmediği suçunun affedilmesini sağlayabilirdi?

Adam sigarasından derin bir nefes daha alıp soluğunu tuttu ve dumanı yine yukarı, lambaya doğru üfledi. Kıvrılıp bükülen duman yine aynı biçimde şekilden şekile girdi; ama bu kez Cezmi Kara'nın şaşkın bakışları altında sanki yüzlere dönüştü, o yüzler başka yüzlerin içine girdiler, dağılıp yok oldular.

— Hayatım, dedi adam, geçip giden ve bir daha asla geri dönmeyen şeyleri aramakla geçti. Geçip, geçip giden ve

geri gelmeyen... Tren penceresinden bakmak gibi...

Cezmi Kara bu lafın gerisindeki hikmeti çözmek için herhangi bir çabaya girişmenin işe yarayıp yaramayacağını düşündü. Belli ki kötü bir şeyi ima ediyordu; kötü ve uğursuz bir şeyi. Kafasını kaldırmadan, içi içini yiyerek bekledi. Çok geçmeden adamın laflarının nereye doğru yöneldiğini kestirebilecek bir ipucu elde etti ve bu da kanını dondurdu.

— Sen de o şeylerden birisin, dedi Mavi. Bir daha hiç geri dönmeyeceksin! Seni bir daha hiç görmeyeceğim.

Cezmi Kara sandalyesinden düşecek gibi oldu, zor toparlandı. Adam bunu umursamadı bile; masaya doğru eğildi,

— Ama, dedi, seni çok merak ettim. Yüzünü yakından görmek istedim.

Cezmi Kara kendisini bile şaşırtan bir şey yaptı;

— Gördün işte, dedi.

Onun bu ani cüretine adam da şaşırdı. Hafifçe gülümse-di. Geriye yaslandı.

— Evet, dedi, gördüm.

Bir süre bakıştılar. Daha doğrusu adam gözlerini iyice ona dikti; Cezmi Kara da bu sinir bozucu nazarlardan rahatsız bir şekilde gözleri daha çok önde, arada bir karşılaşınca nazarlarını kaçırarak o kabahatli çocuk halinde oturdu.

— Enteresan bir suratın var, dedi Mavi. Sana komik gelebilir ama uzak akrabalarımın birine benziyorsun. Doğru söylüyorum. Seni ilk gördüğümde aklımdan bu geçmişti... Ama o senin kadar meraklı değildi. Nasıl öldüğünü biliyor musun?

Adamın ağzından ilk kez ölüm lafı çıkıyordu. Bu Cezmi Kara'nın bir kez daha titremesine neden oldu.

— İnanmayacaksın ama, dedi, kendi arabasının altında kaldı. Tamir etmek için altına girdiği arabasının altında can verdi. Korkunç değil mi?

— Korkunç, diye mırıldandı Cezmi Kara. Ellерinin zangırdamasını artık kontrol edemiyordu.

— Ölüm bir işe yaramalı, dedi adam, aptalca kazalarla,

aptalca düellolarla, sonu belli olan maceralarla –örneğin pusulasız azgın denizlere açılanlarla– ilgili ölümleri düşün. Ne işe yararlar? Kime ne faydası olur? Hele kimselerin bilmediği ölümler...

Ölümden bunca söz etmesi Cezmi Kara'nın sinirlerini iyice bozmaya yetmişti. Artık ayaklarına kapanma fikrine iyice ikna olmuştu. Birden fırlayıp masanın öbür yanına geçse, yere kapansa... Ama bunun ters bir etki yaratabileceğinden çekiniyordu. Belki de bundan hiç hoşlanmazdı; vakur bir kurbanı yeğlerdi, bu da her şeyin iyice berbat olmasına yol açardı. Ne yapması gerektiğine bir türlü karar verememekten bunaldı. Durmakla, yerinden fırlamak arasında, hangisini yeğlerse yanlış olacağını bilerek, kalıverdi.

— Aptal gibi duruyorsun ama aptal değilsin, dedi adam, hiç aptal değilsin. Aptallar bu kadar meraklı olmaz.

— Burası neresi? diye sordu Cezmi Kara

Adam, Cezmi Kara'nın içini ürperten tiz bir kahkaha attı.

— Bak, dedi, meraklı olduğunu söyledim değil mi?

— Ne yaptım ki ben? diye mırıldandı.

Adam aynı tiz kahkahayı bir kez daha attı. Sigarasını masadaki küllüğe bastırıp söndürdü. Cezmi Kara o âna kadar masanın üzerinde ağzına kadar dolu küllüğü fark etmemiş olmasına şaşırdı.

— Hayat kitaplardaki gibi kolay olsa, dedi adam, olan bitene dışarıdan bakıp o kahramanların yanlışlarını nasıl görmediklerine hayıflandığımız gibi kendi yanlışlarımızı da okuyabilirsek. Değiştirebilirsek demiyorum; farkına varabilirsek yeter.

Cezmi Kara adamın imasını anlar gibi oldu. Onun bir yanlışından söz ediyordu.

— Ama, diyecek oldu.

Adam sözünü kesti.

— O yüzleri neye göre seçtiğini merak ediyorum, dedi. Bir hesabı var mı; yoksa gelişigüzel mi?

— Hangi yüzleri? diye kekeledi Cezmi Kara.

Adam birden ayağa fırladı; elini masaya şiddetle vurdu. Çok sinirlendiği belliydi. Cezmi Kara iyice korktu, büzüldü.

— Hiçbir şeyin farkında değilmişsin gibi yapma, diye bağırdı. Sonra fena olur.

Fena olacak şeyi düşünmek bile istemedi Cezmi Kara. Kafasını önüne eğdi. İtaatkâr, sefil bir köle gibi mırıldandı.

— Peki efendim, dedi.

Adamın hiddeti geldiği gibi gidiverdi; tekrar sandalyesine oturdu. Bir sigara daha yaktı; az önce çılgına dönen o değilmiş gibi ilk nefesini alırken alaylı bir şekilde gülümsedi.

— Sen içmiyorsun, değil mi? diye sordu.

— Hayır, dedi Cezmi Kara, içmiyorum.

Mavi elindeki sigara paketiyle oynamaya başladı. İnce uzun parmakları arasında paketi çevirip duruyordu. Cezmi Kara kaçamak bakışlarla o elleri izledi. O ellerin sahibinin acımasız, hem de çok acımasız ve de karşı konulmaz biri olduğunu çoktan kavramıştı. Bir vicdanı yoktu ya da varsa bile buruşturulup atılan bir kâğıt yumağı kadardı; tıpkı o bir köşeye fırlatılıp attıktan bir süre sonra hafifçe hareketlenen ve sonrasında dokunulmadığı sürece sonsuza kadar öylece duran bir kâğıt yumağı kadar. Halinden o küçük hareketlenmeyi bile elde edemeyeceği belliydi. Karşı koyamayacağını biliyordu; yalnız tanık olduğunda şaşırdığı anormal gücünden değil, daha başka bir şeyden, etrafına yaydığı, karşısındakini hemen ama hemen etkisine alan o tuhaf elektrikten. Bunu gözünü açıp adamı gördüğü anda idrak etmişti. Kapana yakalanmış ve asla kurtulamayacağını anlamış bir farenin zavallılığı içinde kıvranıyordu. Midesindeki dayanılmaz ağrının farkına ancak o an varabildi. Fakat bunu belli etmenin iyi olmayacağını düşündü. Dişini sıktı, öylece kaldı.

— Niçin onları takip ettin? dedi Mavi

— Bilmiyorum, dedi Cezmi Kara

— Bilmiyor musun?

— Bilmiyorum...

Odada derin bir sessizlik oldu. Dışarıdan gelen uzak

uğultunun ve flüoresan lambasının vızıltısının dışında ses çıkmıyordu. Bu sinir bozucu sükût ânı uzadıkça Cezmi Kara'nın sıkıntısı daha da yoğunlaşıyordu.

— Hiçbir şey mi?

— Hiçbir şey...

Bunu yeniden uzun süren, ya da Cezmi Kara'ya öyle gelen bir sessizlik izledi. Adam sandalyesinde hafifçe kaykılınca taş zeminde bir cırıltı işitildi. Ama arkasından bir ses daha gelmedi. Cezmi Kara kafasını kaldırmaya cesaret edemiyordu. Adamın yeniden celallenmesinden korkuyordu.

— Buranın neresi olduğunu gerçekten de bilmiyor musun?

— Bilmiyorum, diye mırıldandı başını kaldırmadan, gerçekten bilmiyorum.

— Uzun süredir seni izliyorum, dedi Mavi. Ama hâlâ hakkında bir karar veremedim.

Bunları duymak Cezmi Kara'yı şaşırttı. Uzun zamandır izleniyordu demek. Niçin?

— Sadece merak insanı böylesine bir serüvene atmaya yeter mi? Ve de niye?

Niye? Cezmi Kara bir türlü yanıtını bulamadığı soruyla yüz yüze gelmekten müthiş bir bunaltıya kapıldı. Gerilmiş sinirlerinin tel tel, vınlamalarla koptuğunu hissetti. Bedenini ayakta tutan gücün son damlalarının da eriyip bittiğini hissetti. Gözleri kararır gibi oldu. Kafası masaya düştü; bayıldı.

Ayıldığında kendisini masaya yatırılmış olarak buldu. Gözlerinin önünde kafasının üzerinde çok ağır bir şekilde, belli belirsiz sallanan flüoresan lambası duruyordu. Gözlerini yeniden kapayıp açtı. Kafasındaki boşluk kısa sürdü. İfadesi güç bir hızda hikâye beyninde yerine oturdu. Parçalar uçuşarak yanyana geldiler. Nerede olduğunu anladı. Neler olduğunu da yürek çarpıntısıyla hatırladı; biraz zorlanarak doğruldu.

Odada, kapının hemen yanında, elleri ceketinin ceplerinde duran biri daha vardı; lokantadaki, sayısız hikâyenin

sahibi olduğunu söyleyen adam. Sırıtarak Cezmi Kara'ya bakıyordu. Mavi'nin bir işaretiyle odadan çıktı. Cezmi Kara toparlandı. Baş dönüyordu. Bir süre masada oturdu. Sonra sandalyesine geçti. Mavi elinde duran bardağı uzattı.

— İç, dedi.

Cezmi Kara emre uydu. Adamın eline değmemeye özen göstererek bardağı aldı. Sudan içti. Mavi de sandalyesine oturdu. Kaldıkları yere dönmüş gibiydiler.

— Sen bir zavallısın aslında, dedi Mavi. Zavallı bir adam. Diğerlerinden farkın kimselerde olmayan merakın. Bir de hop diye bayılman. Hep böyle misin? Hep bayılır mısın böyle?

— Hayır, dedi Cezmi Kara.

Biraz olsun rahatlamış gibiydi. Baş dönmesi hafiflemişti. Karın ağrısının geçmiş olduğunu hissetti. O baygınlığı ne kadar sürdüyse bir uyku gibi ilaç olmuş olmalıydı.

— Bu bir şeyi değiştirmez zaten. Yani meraklı olman. Bu da senin günahın.

Karşısında merakın günah olduğunu söyleyen acayip bir adam vardı; sırların sahibi bir adam. Onun televizyonlarda gördüğü soluk resimlerinde pek belli olmayan gözlerine daha dikkatli baktı. Bu garip bir şeye neden oldu; adam gözlerini kaçırdı, elindeki sigara paketine çevirdi. Sonra da ayağa kalktı, bir iki adım atıp duvara yaslandı.

— Bu memleketin altında bir memleket daha var, dedi. Kaybolanlar Cumhuriyeti. Biz onun için savaşıyoruz. Senin savaşın kim için? Sen kimsin gerçekten?

Sen Kimsin Gerçekten?

Kapı çalındı ve içeri pardösülü saç hafifçe dökülmüş ince uzun bir adam girdi. Cezmi Kara adamı hemen tanıdı; kitabın on birinci sayfasının ilk resmindeki İsmet Başman; 23 Nisan 1995'de Zile'de kaybolan fotoğrafçı. Onunla karşılaşması eski bir tanıdığa rastlamak gibi geldi. Çok sevilmeyen uzak bir akrabaya örneğin; görmemezlikten gelinip geçilecek sevimsiz bir hısıma. Mavi kapının yanında sessizce duran adama bir süre baktı. Kararsızlık geçirdiği belliydi. Neden sonra Cezmi Kara'ya döndü;

— Seni daha çok tanımak isterdim, dedi, ama buna vaktim yok; üstelik tehlikeli de olabilir.

Elini yüzünde gezdirdi, ince parmaklarının uçlarını hafifçe alına sürdü.

— Öylesine yorgunum ki, dedi. Öylesine yorgunum ki anlatamam.

Cezmi Kara'nın arkasında duran adam yanına yanaşıp omzuna dokundu. Gitme zamanının geldiği belliydi. Tuhaf ama bundan korkmadı Cezmi Kara; hatta içindeki endişe bile erimeye başladı. Son kurşununa kadar direnen bir askerin

kaderine koşulsuz bir şekilde razı olması gibi siperinden çıktı, ayağa kalktı. Mavi hüznü bir ifadeyle bakıyordu.

— Tren pencereleri, dedi.

Söyleyeceği her neyse vazgeçti, geçip yerine oturdu. Kafasını önüne eğdi, önündeki görünmez bir kitabın sayfalarına dalmış gibi öylece kaldı. Cezmi Kara bunların Mavi'den duyacağı son laflar olduğunu anladı. Yürüyüp dışarı çıktı. Ardından gelen İsmet Başman kapıyı kapattı. Uzun koridorda yanyana yürümeye başladılar.

Cezmi Kara yanında yürüyen adamın celladı olduğunu kestirebiliyordu. Ama bu onda herhangi bir korkuya neden olmadı. Bir idrak güçlüğü içine girmişti; olan biten her şey kafasını bulandırıyor ve bu da garip bir narkoz etkisi yaratıyordu. Ölümü düşünmek, üstelik kendi ölümü üzerine düşünmek içini üşütmedi, dehşete kapılmadı. Kalbi anlayamadığı bir şekilde sükûnete kavuşmuştu.

Birkaç koridor aşılar. Sonunda adam önlerine çıkan demir bir kapıyı açıp başıyla içeri girmesini işaret etti. Cezmi Kara adımını attığında kendisini koskoca bir galerinin tepesinde buldu. Aşağıda, metrelerce aşağıda kalabalık bir grup uğultu içinde ayakta sigara içip sohbet etmekteydi. Başlangıçta hiçbirisi tepelerindeki demir korkuluğa dayanıp şaşkınlıkla kendilerine bakan Cezmi Kara'yı fark etmedi. Ama o kadar mesafeden ve sigara bulutunun ardından Cezmi Kara onların bazılarını hemen tanıdı. O yüzler nefesini kesecek kadar heyecanlandırdı Cezmi Kara'yı. Hele kendisini bu maceraya sokan Ferit Curacı'yı, kitabın on yedinci sayfasındaki Haluk Ongan'la konuşurken görünce yüreği ağzına geldi. Yalnız onlar değildi aşağıdakiler, Melih Kura, Yaman Okay, Erdem Türkeku, Veysel İpek, Hüsnü Kılıç, Doktor Ahmet Çağlar, Güzin İmameci ve daha bir çoğu oradaydılar. Garip bir uğultu çıkartarak konuşuyorlardı. Onu ilk kez bir arka kafasını yukarı kaldıran Orhan Ofluoğlu fark etti ve hemen yanındaki, kitabın yirminci sayfasında resmi olan

Samsun'da kaybolan Abdullah Sezgin'e işaret etti. Uğultunun kesilip o kalabalığın Cezmi Kara'yı görmesi sadece birkaç saniye aldı. Hemen hepsi ona doğru döndüler ve Cezmi Kara o aşına suretlerle göz göze geldi. Çoğunu hemen tanıdı. Kaçkar Dağlarında kaybolan Zafer Baki, Antalya'da yok olan Muzaffer Baki –kitaptaki tek ağabey kardeş– Manisa'da yok olan Ferit Akyüz, Tire'li Sinan Gültekin, İstanbul'da kaybolan Demir Fansa, on yedinci sayfadaki Zeynep Özbatur, Mardin'de kaybolup İstanbul'da görünen ve sonra ortadan yeniden kaybolan Nezir Yücel... Tümü ona bakıyorlardı. Cezmi Kara kendisine yönelen bunca gözün altında telaşa kapıldı; ne yapacağını bilemedi arkasındaki, kendisini merakla izleyen İsmet Başman sırtına dokunmasa saatlerce öyle donmuş vaziyette kalabilirdi. Zira bunca yüzün karşısında felç olmuş gibiydi; parmağını oynatmak dahi aklından geçmemişti. Adam kolundan hafifçe çekip yürümesini işaret etti. Galerinin dört bir yanını çevreleyen dar demir balkonda yürüdüler. Ayak sesleri o boş hacimde yankılandı. Yolun sonundaki kapıdan çıktıktan hemen sonra arkalarında o uğultuyu yeniden duydular.

Gri boyalı bir kapının önüne gelene kadar iç içe girmiş sayısız koridorlardan geçtiler. Bu yolculuk sırasında önlerine Cezmi Kara'nın tanımadığı üç beş kişi çıktı o kadar. Adam hepsiyle de selamlaştı. Onlar da Cezmi Kara'ya soru dolu gözlerle baktılar. Cezmi Kara sonuncusuyla tam o kapıdan içeri girerken göz göze geldi. Onu tanımadı. Ama adam tanırmış gibi gülümsedi. Cezmi Kara neden sonra, içeri girip kapı kapandıktan nice sonra onun otele arada sırada girip çıkanlardan biri olduğunu hatırladı.

Küçük bir odadaydılar. Burada da tıpkı önceki gibi iki sandalye ve basit bir masadan başka bir eşya yoktu. Tavanda aynı çiğ flüoresan lambası sallanıyordu. İsmet Başman da tıpkı Mavi gibi üstündekileri çıkartıp özenle

sandalyesinin arkasına astı ve tıpkı onun gibi alaycı bir ifadeyle yüzüne baktı. Ancak bu kez Cezmi Kara deneyimli biri gibi davrandı; oyunun kurallarını bilircesine ellerini masanın üzerine koydu ve sanki önüne atılması gereken kâğıtları bekleyen bir pokerçi gibi gözlerini adamın gözlerine dikti. Bunu bir cesaret gösterisine girme çabasından yapmadı; yalnızca mayınlı arazide dolaşmanın sinirlerini eritip yok ettiği bir zavallının boş vermişliği içindeydi. Ayağına değecek mayını düşünmekten vazgeçmişti artık. Sınırın ardında ne olduğunu merak ediyordu o kadar. Adam onun bu halinden şaşırmamış gibi görünüyordu. Bir süre bakiştılar. Neden sonra;

— Kimsin sen Cezmi Kara? diye sordu adam. Sen kimsin gerçekten?

Cezmi Kara bu soruya yanıt vermedi. Boş boş baktı.

— Benim kim olduğumu biliyor musun? diye sordu adam.

— Evet, dedi Cezmi Kara, İsmet Başman. Fotoğrafçı Adam gülümsedi.

— Bir zamanlar evet, fotoğrafçıydım, dedi. Artık değilim.

— Şimdi nesen?

— Hiç, hiçbir şey.

— Ne yapıyorsun?

— Hayatımda hep mucizeler olsun istedim. Durduğum yerde birdenbire keman çalmak mesela. Yolda önüme bir torba dolusu para çıkması mesela. Ya da herkesin gözü önünde olup da kimselerin keşfedemediği bir şey keşfedeyim.

— Niçin bunları anlatıyorsun?

— Çünkü mucize diye bir şey yok. Anlıyor musun? Cezmi Kara anlamamasına karşın,

— Evet anlıyorum, dedi.

— Beni anlamam ne güzel.

Bir süre sessizlik oldu. Sessizce birbirlerine baktılar.

— Onlardan mısın?

— Kimlerden?

— Ötekilerden?

Cezmi Kara kimden söz edildiğini anlamadan başını salladı.

— Hayır, dedi, değilim.

— O da öyle düşünüyor, dedi, her şeyi merakından yapmışsın.

— Evet, dedi Cezmi Kara

— Ama bu sonucu değiştirmez.

Bunun ne anlama geldiğini gayet iyi anladı Cezmi Kara. Fakat kalbinde bir titreme olmadı.

— Ötekiler ... diğer kaybolanlar mı? dedi. Yani...

Adam sözünü kesti.

— Senin hiçbir şey bilmediğine inanmıyorum, dedi. Bu kadar aptal olamazsın.

— O kadar aptalım, dedi Cezmi Kara, Ötekiler kim?

— Ötekiler, işte. Düşmanlar.

— Bu bir savaş!

Adam kahkahayı bastı. Öylesine katıla katıla gülüyordu ki, sandalyesinden düşecek gibi oldu. Gözlerindeki yaşları silerken zorlukla konuşabildi

— Haklısın, dedi çok haklısın. Ama ben de haklıyım sen bir aptalsın. Meraklı bir aptal. En tehlikeli yaratık. En tehlikelisi.

Adam birdenbire yeniden gülmeye başladı. Bir türlü gülmesine engel olamıyordu. Katıla katıla ayağa kalktı ve kasıklarını tutarak dışarı çıktı. Cezmi Kara odada yalnız kalmıştı. Bir süre bekledi. Gelen giden olmayınca da dışarı çıktı.

Yeraltında Gezinti

Koridor ve ona açılan diğer koridorlar bomboştu. Sessiz olmaya özen göstererek nereye gittiğine dair en ufak bir fikri olmaksızın ağır ağır ilerledi. O hiç kaybolmayan uğultu sanki hafiflemiş gibiydi; ama derinlerden bir yerden, kulak verilirse hâlâ kesik kesik işitiliyordu. Önüne çıkan bir koridora girdiğinde yüzünü sıcak bir nefes gibi yalayan hafif yel kesildi, uğultu iyice derinlerde kaldı. Burası geçtiği diğer yollara göre daha az aydınlıktı, tuğla duvarlara yerleştirilmiş lambaların kimisi yanmıyordu. Duvarları tuta tuta ilerledi. Daha aydınlık ve daha karanlık ama az çok birbirinin aynı olan birçok koridordan geçti. Zamanla körlemesine gitmek yerine bir yöntem belirledi; girdiği her koridorun sağındaki ya da solundaki son çıkışı izliyordu. Kaybolmuşluk telaşına hiç kapılmadı; zira varmak istediği yer hakkında kafasında herhangi bir fikir dahi belirmemişti. Yalnızca ilerliyordu; kaçmak kurtulmak gibi bir niyet de taşımadan körlemesine ama içinde gittikçe büyüyen bir hevesle –ki onu bile adlandırmaktan acizdi– sessizce yürüyordu. Uyandığında kendisini o hep

hayalini kurduğu gizli şehirde bulan kâşifin hikâyesinde olduğu gibi merak ve hayranlık içindeydi. Sonu da o kâşifinki gibi oldu zaten.

Bu koridorlardan birinde onu heyecanlandıran bir şey meydana geldi. Önce derinden kendisine doğru yaklaşan ayak sesleri işitti. Saklanacak bir yer aradı ama öyle bir yer yoktu. Yalnızca bulunduğu koridora açılan bir başka koridora girebilirdi. Öyle yaptı. Aceleyle koridora girdi ve sırtını duvara yapıştırıp bekledi. Ayak sesleri yaklaştı ve Cezmi Kara seslerin sahiplerini çok kısa bir süre içinde, koridorun ağzından geçtiklerinde görebildi. Sokağının başındaki dört kör müzisyen el ele tutuşmuş vaziyette ge- çip gittiler. İkisinin ellerinde çalgıları da vardı. Cezmi Kara şaşkınlık içinde ayak seslerinin uzaklaşmasını bekle- di. Sonra görevine bağlı bir memur gibi kaldığı yerden işi- ne devam etti; yolunu ezberlememiş herhangi birini bir zaman sonra dehşete düşürecek karmaşıklıkta- ki koridor- larda gemleyemediği merakının peşinde yürümeye devam etti. Kaybolmuştu ama korkmuyordu. Cezmi Kara haya- tında belki de ilk kez gerçekten korkması hem de çok korkması gerektiği bir zaman ve mekânda korkmuyordu!

Bir koridorun sonunda karşısına yer yer paslanmış de- mir bir kapı çıktı. Bunun yolun sonu olduğuna kanaat ge- tirdi. Herhangi bir ikirciklik hissetmeden demir kapıyı it- ti. Karşısına bir başka koridor çıkmıştı. Bunun diğerlerin- den farkı koridora açılan hepsi de farklı renklere boyan- mış kapılardı. Kapılar karşılıklı olarak koridor boyunca sı- ralanıyorlardı. Cezmi Kara bunlardan birine girmesi ge- rektiğini düşündü. Her nedense sağındaki mavi renkli olanı seçti. Kapı hafifçe itilince hemen açıldı.

Girdiği geniş bir odaydı. Neredeyse boş denilebilecek odada bir adam vardı. Adam Cezmi Kara'yla ilgilenmedi bile. Şöyle bir dönüp baktıktan sonra yüzünü karşısındaki aynaya çevirdi. Odanın bir duvarında aynalar sıralanmış- tı; insan boyunda aynalar. Ve adam bu aynalardan birinin

önünde dikilmiş kendisine bakıyordu. Siyah bir takım içinde ince, uzun bir adamdı. Hüzün dolu, zavallı bir hali vardı. Cezmi Kara biraz daha dikkatlice bakıp adamı daha önce görmediğinden iyice emin oldu. Bu nedense onu ferahlattı. Adam gözlerini aynadan ayırmadan;

— Kapının önünde dikilmesene, içeri gir, dedi.

Cezmi Kara bir emir mi, yoksa davet mi olduğunu tam olarak kestiremediği söze uydu; içeri girip kapıyı kapattı.

Adam başıyla hafifçe arkasında durmakta olan iki sandalyeden birini işaret etti.

— Otursana, dedi.

Cezmi Kara oturdu. Adam aynaya bakmaya devam ediyordu. Tam gözlerine dikmişti gözlerini. Sanki karşındaki bir başkasıymış ve o bir başkasını, itirazına aldırma bir şekilde inceden inceye tarıyormuş gibiydi. Cezmi Kara kaçamak bakışlarla bulunduğu yerden rahatça görülen o yüze baktı ve bir kez daha bu suratı hiç tanımadığından emin oldu. Ne önüne çıkmıştı, ne de kitapta yer alıyordu. Yoksa, o çipil mavi gözlerin, muhtemelen bir kavgaya sonucu kırılıp eğrilmiş uzun burnun ve tüm bunlarla alay edercesine ince bıyıkların altına bir lanetmiş gibi yerleşmiş, ancak bir kadında olabilecek kalın etli dudakların sahibini mutlaka hatırlardı. Adam gözlerini kendisinden ayırmadan,

— Cezmi Kara, değil mi? dedi. Her yerde seni arıyorlar.

Cezmi Kara bir şey söylemeden başını önüne eğdi. Arandığını tahmin edebiliyordu; ama bunu o adamdan duymak ciddi bir heyecana neden olmadı.

— Seni burada aramak akıllarına gelmez, dedi. Nasıl geldin buraya?

— Bilmiyorum, dedi Cezmi Kara.

Adam geri döndü; ellerini ceketinin ceplerine soktu, öylece gözleri Cezmi Kara'ya takılı kaldı. Ne yapması gerektiğini düşünür bir hali yoktu. Onunla ilgilendiği bile kuşkuluydu; akli bir başka yerdeymiş, ona bakarken başka

bir şey görüyormuş gibi dalgındı. Cezmi Kara bu durumdan rahatsızlık duydu ama ne yapacağını da bilemedi; kafası önünde bekledi. Uzun bir sessizlik oldu; ikisinin de herhangi bir söz ya da hareket için bir neden bulamadıkları uzunca bir süre. Cezmi Kara bunaldığını hissetti. Başını kaldırdı;

— Bir şey sorabilir miyim? dedi.

— Sor bakalım, dedi adam.

Açıkçası Cezmi Kara ne sorması gerektiğini tam olarak kestiremiyordu. Kafasını karıştıran onca şeyin arasından hangisini seçmesi gerektiğini de bilemiyordu. Kendisi için zararsız olduğunu çoktan keşfettiği bu garip adamdan istediği yanıtı alacağından da kuşkuluydu.

— Burası neresi? dedi.

Adam başını havaya dikti; diğer odalarınkinden farklı olarak yüksek tavanın tam ortasından sarkıtılmış çıplak ampule dikti gözlerini. Yanıt vermekle vermemek arasında geçirdiği kararsızlık yüzünden okunuyordu.

— Başına gelecekleri biliyor musun? dedi

O an Cezmi Kara'nın kalbinde ne zamandır saklanmış olan korkular baş verdiler. Hafifçe titrer gibi oldu.

— Burası neresi? diye adamın gizli tehdidini anlamamazlıktan gelerek sorusunu yineledi. Her nedense ondan bir zarar gelmeyeceğine dair değişmez bir kanaate varmıştı; bir tehdit varsa bile ona ait olamazdı. Bu yüzden ısrarının kötü bir şeye neden olmayacağını düşünüyordu. Adam suratını buruşturdu.

— Bu gece gidiyorum, dedi. Birazdan ayrılıyorum.

Cezmi Kara bu sorusuyla alakasız gibi görünen yanıtın bir imayı barındırdığını düşündü.

— Nereye? diye sordu.

Adam derin bir nefes aldı.

— Erzurum, dedi.

— Orada da böyle bir yer mi var?

— Her yerde var, dedi adam. Her şehirde, her kasabada,

her köyde... Beni geri gönderiyorlar, kaybolduğum yere.

Bu son söz Cezmi Kara'yı heyecana boğdu.

— Nasıl kayboldun? dedi.

Adam ayağa kalktı. Aynaya geri döndü; yüzünü yüzüne çevirdi.

— Bunu sana niye anlatayım ki? dedi.

Cezmi Kara adamı ikna edebilecek bir neden bulamadı.

— Merak ediyorum sadece, dedi.

— Merak mı ediyorsun? Yeniden Cezmi Kara'ya çevirdi yüzünü. Merak ediyorsun ha; acayip.

— Acayip macayip merak ediyorum işte, dedi Cezmi Kara. İyice cesaretlenmişti; sorusunu yinelemekten çekinmedi;

— Nasıl oldu bu? diye sordu yeniden.

Adamın suratına alaylı bir tebessüm yayıldı. Bir süre sivri çenesini okşadı ve geçip karşısındaki sandalyeye oturdu.

— Merak ediyorsan dinle o halde, dedi.

Cezmi Kara'nın Karşısına Çıkan Son Hayat: Kemalettin Aksu-Nurettin Ulukartal

Adam hikâyesine başlamadan önce sandalyesinde şöyle bir kaykıldı. Her iyi hikâye anlatıcısının dikkat ettiği o çok vurucu olması gereken ilk cümleyi nasıl kurması gerektiğini düşündü. Bir iki yalancı öksürükle lafına başladı.

— Benim hayatım ilk bakışta, çoğu sıradan gibi görünenlerin yanında bile çok dikkat çekmezmiş gibi gelebilir. Alelade, herkesinki gibi bir ömür sanılır. Kendi küçük hikâyelerinin iyi birinin kaleminde roman olacağı kuruntusuna kapılanlar burun kıvrırırlar. Oysa bilmezler ki bu hayat karşılaşabilecekleri en korkunç laneti barındırır. Kendimden bir başkası gibi söz edebilirim ben. Çünkü bu hayat gerçekte bana ait değil. Şaşırtıcı geldiğini biliyorum, ama doğru bu: Ben benim hayatımı yaşamıyorum. Daha doğrusu ruhumla bedenim aynı kişiye ait değil. Hatta onların ikisi içinden hangisine gerçekte sahip olduğumu kestiremiyorum. Tabii ki bu da bir lanetten ötürü böyle.

Hikâyem Zonguldak'ta başladı. Daha doğrusu bu işe

bulaşmamın başlangıcı orada oldu. Çocukken asla yapmamaya yemin ettiğim baba mesleğine başlamak zorunda kaldığım Kozlu'da. Büyük hayallerim varken parasızlıktan kazmacı olarak işe başlamak zorunda kaldım. Yıllarca sağda solda sürüttükten sonra parasızlıktan çaresiz o işe girdim. Çoktan sönüp gitmiş gençlik hayallerimin son kırıntıları da benimle birlikte yerin altındaki o karanlığa gömüldü. Ocağa indiğim o ilk güne lanet ediyorum. Kazmacılık yapmamış hiç kimse, su baskınından ya da göçükten ya da patlamadan size mezar olmak için bekleyen o galerilerde ciğerlerinize yapışan tozları soluyarak yaşamamanın ne kertede bela bir şey olduğunu bilemez. Yaşamayan birisi, ölümün ensenizde soluk aldığını bile bile kazma salamanın ne korkunç bir azap olduğunu hayal dahi edemez. Damara her vurduğun kazmada cehennemin kapısının biraz daha aralandığını hissedersin; o kazma darbeleri cehennemin ağır ağır açılan kapısının gıcırıtlarına karışır. Lâkin elinden bir şey gelmez, çaresizce vurdukça vurursun. Bir an önce yeryüzüne kavuşmak için saniyelerini sayarsın; onlarsa uzadıkça uzar. Zaman yerin altında üstündekinden farklı akar. Madene indiğim o ilk güne lanet ediyorum. O ilk gün Nurettin'i tanımış olmama da lanet okuyorum; Zebani Nurettin'e. Daha o ilk gün bana onu gösterdiler ve uzak durmamı öğütlediler. Ne yazık ki ben bu öğüdü tutmadım; çünkü öylesine ilginç birisiydi ki Nurettin, hiçbir uyarı o garip adamın uyandırdığı merakla baş edemezdi. İnce, uzun bir adamdı Nurettin. Dediklerine göre ocaktan hiç çıkmadan yerin altında yaşıyordu. Yıllar, yıllar önce ocağa inmiş ve bir daha asla yukarı çıkmamıştı. Söylendiğine göre onun bu tuhaf davranışı başlangıçta herkesi telaşlandırmış, önce başmühendis, sonra da işletme müdürü bu acayip adamı yukarı çıkmaya ikna etmeye çalışmışlar, başaramayınca elinden sorumluluk taşımadıklarına dair bir kâğıt almışlar. O da halinden memnun bir şekilde yerin yüzlerce metre altında yaşamasına

devam etmiş. İşçiler evlerine gitmek için sevinçle asansörlere koşuşturduğunda o galerinin derinliklerinde bir yerde kendisine ev haline getirdiği kovuğuna dönermiş.

Hakkında kimsenin hiçbir şey bilmediği bu adam çok ama çok ilgimi çekmişti. Her türlü duygudan arınmış gibi bir hali vardı. Ne üzüyor, ne seviniyor, ne bağırıyor, ne de hayal kurar görünüyordu. Yaşını kestirmek neredeyse imkânsızdı. Çok uzun yıllar önce kendisini madene kapatmasına karşılık yüzünde o uzun yılların işaretlerine rastlamak mümkün değildi. Sırf bu yüzden dahi sakınılması gereken bir büyücü olduğu bile söylene gelmişti. Her madencinin arkalarında bıraktıkları için duyduğu vicdani sızı onu hiç ilgilendirmez gibiydi. O, nefes almanın bile zahmetle yapılabildiği yerin altında gün yüzü görmeden katırlarla birlikte yaşamak istiyordu ve de öyle yapıyordu. Söylendiğine göre bu adamın garipliği, çalışanlar arasında önce korkulu sonra alaylı sohbetlere malzeme olmuş sonrasında da vurulan kafadan kontak damgasıyla konuya bir son verilmişti. Kendisinin de burnunun kırıldığı bir göçük olayında, adeta bir mucize göstererek iki kişiyi kurtarmasından sonra da hep ayrıcalıklı olan köyün delisi konumuna terfi ettirilmişti. O deliler gibi efsunlu olduğuna da inanılmıştı. Aynı nedenden başlangıçta ürpertici gelen, neden öyle uygun görüldüğü konusunda fazla kafa yormaya gerek duyulmayacak Zebani lakabı da zamanla etkisini kaybetmişti. Madende hiç kimse ona yanaşmaya cesaret edemiyordu. Hem o korkutucu efsanenin sahibi olmasından, hem su yüzü görmeyen bedenine yapışıp kalan tozların onu korkunç, kapkara, ağır kokular saçan bir yaratık haline getirmesinden, hem de, buna karşın yanına yaklaşanlara pek yakınlık göstermemesinden. Zebani kimselerle konuşma niyetlisi biri değildi. İki cümleden fazlasını birileriyle paylaştığı pek enderdi. Ona yemek getiren görevlilere bile minnet ifadesinde bir kelime dahi etmemişti.

Kendisini yerin altında bir mezara mahkûm eden bu adamla ilgili, tabii ki bir sürü hurafe de üretilmişti. Bana anlatılanların arasında hatırlayabildiğim, onun aslında kanlılarından kaçan bir katil olduğu, ailesini bir deniz kazasında kaybettiği için aklını üşüttüğü, aslında kasaplık yaptığı ve bir kurban bayramında koyun keserken kaza sonucu çocuğunu öldürdüğü için dayanılmaz bir azabın pençesine düştüğü yolunda sayısız hikâye vardı. Bazıları daha akıldışı şeylerdi; örneğin Nurettin'in aslında cehennemden kaçan ve bundan pişman olan bir günahkâr olduğu ve madende cehennemin kapısını aradığını söyleyenler de vardı. Kimisi ise Nurettin'in aslında zamanında İranlıların gömdüğü bir hazinenin peşinde olduğuna inanıyordu. Nurettin'in bu söylentilerden haberi bile yoktu. O bir makine intizamında çalışıyor; mesaisi bitince de kovuğuna çekiliyordu. O yokken kovuğu ziyaret eden bazı meraklılar orada dişe dokunacak ve yeni bir hurafeye neden olacak hiçbir şey bulamamışlardı.

Nurettin'le tanışmam işe başladıktan birkaç gün sonra oldu. O ve gerçek hikâyesi çok ilgimi çekiyordu. Bir molada yanına gidip selam verdim. Diğerlerinin şaşkın bakışlarının altında selamımı alıp bana gülümsedi. Anlaşılmaz bir şekilde birbirimize kanımız ısındı. O gün, belki madene indiğinden beri konuştuğundan daha fazlasını benimle konuştu. Bu durum, benim de aslında tuhaf biri olduğum kaygısını doğurarak diğer kazmacılarla aramda bir soğukluk oluşturduysa da, aldırmadım. Zebani'nin hikâyesini öğrenmek hepsinden önemliydi. Ancak Nurettin hikâyesini kolayca anlatacak gibi görünmüyordu. Onunla konuşmalarımız sohbete dönüşmesine, ona yukarıdan hoşuna giden hediyeler getirmeme karşın kendisiyle ilgili herhangi bir konu açıldığında ya konuyu değiştiriyor ya da kalkıp gidiyordu. Yine de bana özel bir ilgiyle yaklaştığı belliydi. Madendeki kimsenin tam olarak altında neler olduğunu bilmediği kalın tabakanın sakladığı yüzünü bir

keresinde yıkayıp gösterdi bana. Orada yaşını tam olarak kestirmenin imkânsız olduğu garip, anlatılması güç bir suret vardı. Ve bu yüz sakladığı hikâye konusunda en ufak bir ipucu vermiyordu. Sonunda korkunç bir kazanın meydana geldiği bir gece hikâyesini –o da çok, çok küçük bir kısmını– öğrendim. Ama bunun bedeli bile çok ağır oldu.

Aynı vardiyada olduğumuz o gece müthiş bir patlamayla göçük oluştu. Kader ya da tesadüf; ikimiz ancak birkaç saat yetecek bir havayı soluyabileceğimiz bir kovuğun içinde mahsur kaldık. Benim ciddi bir yaram yoktu. Ama onun belden aşağısı ağır bir ağaç tahkimat parçasının altında kalmıştı. Zorlukla nefes alabiliyordu. Çok geçmeden ruhunu teslim edeceği belliydi. Ama metanetli biriydi, canı çok yansa da hafif bir iniltiden başka ses çıkarmıyordu. Ona yardım etmeye çalıştım ancak bedenini bir milim bile oynatamadım. Öleceğini o da anlamıştı. Kulağımı dudaklarına yanaştırmamı işaret etti ve kirli gömleğinin içine elini sokup boğazından çıkardığı bir kolyeyi gösterdi. Kolyenin ucunda yuvarlak, kapaklı bir madalyon vardı. Zorlukla kapağı açtı ve içinde beliren resmi bana gösterdi. Bir kadına ait bir fotoğraftı bu. Öyle akli baştan alacak bir güzelliğe sahip olmayan neredeyse sıradan bile sayılabilecek bir kadın yüzü. Madalyonu bana verdi ve fısıltılar içinde hikâyesini –ya da bir kısmını anlattı. Çok önemli bir görevin kendisine verildiğini, bunu başarmak üzereyken başına o felaketin geldiğini anlattı. Söylediğine göre 65 yıl önce görevi almıştı ve görevin ilk bölümü ertesi gün bitiyordu. Lâkin başına gelen bu iş görevini tamamlamasına engel olmuştu. Bundan sonrası bana aitti; işi ben yüklenecektim. Kafam karmakarışık olmuştu; söylediklerinden hiçbir şey anlamamıştım. O sırada tuhaf bir şey yaptı; ince uzun parmaklı ellerini yüzüme sürdü. Bunu yaparken fısıltılar halinde duaya benzer bir şeyler okudu. Sonra kulağımı iyice yaklaştırmamı söyleyip bir adresi fısıldadı. Oraya gitmemi söyledi ve ardından

son nefesini verdi. O küçücük kovukta cesediyle baş başa kaldım. Korku ve şaşkınlık içindeydim. Çok geçmeden kurtarma ekipleri zorlukla da olsa benim bulunduğum yere ulaştılar ve beni kurtardılar.

Onca büyük göçüğe karşılık ciddi bir yara almamıştım. Hastanede birkaç gün kaldım. O günler içinde karmakarışık olan kafamda yalnızca Nurettin'in söyledikleri vardı. Ne demek istemişti; benim devraldığım görev de ne oluyordu, o Nurettin gerçekten de kimdi? Hastaneden ayrılacağım gün bir gariplik oldu, hep benimle ilgilenen hemşire yanlış yatakta yattığımı söyleyerek beni azarladı. Hastaneden ayrılırken benimle ilgilenen doktora teşekkür ettiğimde adam boş boş baktı. Hastaneden ayrıldıktan sonra ilk yaptığım tren istasyonuna gitmek oldu. Kafamda dönüp duran ve kalbimi dürtükleyen soruların yanıtını ancak Nurettin'in verdiği adreste bulabilecektim. Yol uzundu, Hatay'a kadar uzanıyordu; ancak yanıt da orada bekliyordu.

Hayatımdaki en dehşet verici olayı o trende yaşadım. O gece pencerenin yanında otururken gözümün kaydığı camda Nurettin'in yüzünü gördüm! Haykırdım; çılgına döndüm. Çünkü bu yüz benim yüzümdü! Hemen oracıkta bayılmışım. Ayıldığımda kompartımandakiler bana şaşkınlıkla bakıyorlardı. Koşarak tuvalete gittim ve orada aynanın karşısında Nurettin'i bir kez daha gördüm. Yüzümün yerine Nurettin'in yüzü geçmişti! Ne yapacağımı bilemez halde kalakaldım. Bu ne dehşet verici bir durumdu ve nasıl böyle bir şey olabilirdi ve neden benim başıma gelmişti? Korku dolu bir gece geçirdim. O sabaha karşı başıma gelen bu her ne işse Nurettin'in verdiği adreste yanıtını bulacağıma kanaat getirdim.

O evi bulmam iki günümü aldı. Hatay'ın dış mahallelerinden birinde büyük bir taş binaydı. Ürperti içinde kapıyı çaldığım. Kapıyı bir kadın açtı; soru dolu bir ifadeyle yüzüme baktı. Orada her ne gördü ise tam olarak

tanımlayamıyor ama bir şey de belli ki içini tırmalıyordu. Ona Nurettin'in kulağıma fısıldadığı gibi madalyonu uzattım. Titreyen nazenin elleriyle madalyonu açtı ve ardından bir çığlık attı. Birden ayaklarıma kapandı ve onları öpmeye başladı. Şaşkınlıktan küçük dilimi yutmuştum. Ardından evin içinden başkaları da sükün ettiler ve hepsi de kadının yaptığı gibi ayaklarıma kapandılar. Bu tuhaf seremoninin ardından içeri aldılar ve geniş bir salondaki yüksekçe bir sedire yerleştirdiler. Tüm ev ahalisi ki yedi sekiz kadın ve üç erkek vardı, önümde saf halinde dizildiler. Ne olduğunu anlayamamıştım. Ama şu bir gerçektir ki Nurettin bu evde epeyce bir saygı görüyordu. Geniş odanın duvarlarında iki fotoğraf asılıydı. Büyük olanında belli ki Nurettin'in epey yıllar önce çekilmiş, acemice elle renklendirilmiş soluk, belli belirsiz bir fotoğrafı vardı. Hemen yanındaki küçük çerçevenin içinde ise Nurettin'in bana verdiği madalyondaki kadının resmi görülüyordu. Çok geçmeden hikâyenin bir kısmını çözdüm. Kadın Nurettin'in yıllar önce ölen karısıydı. Bana kapıyı açanın ise Nurettin'le o kadının kızları olduğu anlaşılıyordu. Evin diğer ahalisi ise Nurettin'in bir gün geri geleceğine ve bunun bir kıyamet alameti sayılacağını düşünen inanmışlardı. Kısacası, güya ortadan kaybolduğu günden beri hiç yaşlanmayan Nurettin insanlığa kurtuluşu müjdeleyen bir kutsal kişiydi. Bu insanlar da yıllardan beri onu bekleyen ve geleceği günü kurtuluşun başlangıcı olduğuna biat eden bir avuç inanmıştı. 65 yıldır bugünü bekliyorlardı. Lâkin kapılarına gelen Nurettin değil onun anlaşılmaz kerameti ile yüz değiştiren ben-deniz Kemalettin Aksu'ydu. Yıllar yıllar boyu kendisini yer altı dehlizlerine saklayan Nurettin, tam yeryüzüne çıkması gereken bir zamanda başına gelen kaza ile işleri altüst etmemek için böyle bir yol seçmiş, insanlığı kurtarmak adına beni bir şekilde feda etmişti. Öyle bir durumda kalan birinin elindeki yegâne çarenin benim gibi bir zavallı olması da başka acıklı bir hikâyenin konusu olabilir.

Bu garip duruma alışmam birkaç günümü aldı. Hizmette kusur etmemek için çırpınan insanlar, geldiğimi duyup kapımda bekleyenler, isteklerimi yerine getirmek için sıraya girenler, el etek öpenler... Tüm bunlar bir anda kendimi aslında sahip olmadığım bir imparatorluğun tahtında hissetmeme neden olmuştu. Ağzımdan çıkan her kelimenin bir hikmet taşıdığına inananlar gözlerimin içine dahi bakmaya çekiniyorlardı. İtiraf etmeliyim iradesi zaten zayıf bir kişi için bu kadarı çok fazlaydı; aslında bu hak etmediğim payenin keyfini çıkartmaya karar verdim. Nurettin'in o zor ânında elinde başka bir seçeneği olsaydı mutlaka diğerini seçeceğinden hiçbir kuşku duymuyordum. Ancak bu durumun da benim kaderimin bir hediyesi olduğunu düşünüyordum. İşin korkutucu bir tarafı olduğu aşikârdı ancak bunca ilgi de başımı döndürmeye yetmişti. Nurettin'in yüzüne sahip olmak hoşuma gitmeye başlamıştı. Lâkin, bu keyifli dönem uzun sürmedi. Nurettin'in kızı Meryem'in etrafımda dolaşmaya başlamasıyla gözüm ona takılmaya, midemden başlayan bir hoplama kalbime bulaşmaya başladı. Çok geçmeden Meryem'e âşık oldum. Lâkin bu dehşetli bir sorunu beraberinde getirmişti. Meryem'in aklının ucundan geçmeyecek bu aşk beraberinde içimi hırpalayan, uykusuz geceler geçirmeme neden olan bir sıkıntıyı getirdi. Bir dediğimi iki etmeyen cemaatim bile bu tuhaf durumdan haberdar olsa inançlarını gözden geçirme zorunda kalabilirdi. Çıkamaz bir sokağa girdiğimi hissediyordum. Öte yandan Nurettin'in sayesinde sahip olduğum gücün bu sokağı delip delmeyeceğinin hesabını da yapmıyor değildim. Ne yapacağımı bilememenin aczi içinde kıvranıyordum.

Sonunda isteklerimin dayanılmaz bir hal aldığı bir gece, her şeyden vazgeçme uğruna Meryem'e gidip ona gerçeği itiraf etmeye karşılığında aşkını istemeye karar verdim. Biliyordum ki bu, hem benim hem de küçük cemaatim için her şeyin sonu olacaktı; ne ki, kalbim ve tenim

onu öylesine istiyordu ki, insanlığın kurtuluşu meselesi bunun yanında bir hiç kalırdı.

Meryem yatağında mışıl mışıl uyuyordu. Üzeri hafifçe açılmış o güzel göğüsleri hafifçe ortaya çıkmıştı. Onu o halde görünce içimdeki son acaba kırıntıları da buhar oldular. Saçlarını okşarken uyandı, şaşkın şaşkın bana baktı. Ona dikkatlice beni dinlemesini söyledim ve hikâyemi olduğu gibi, hiçbir ayrıntısını atlamadan anlattım. Bunları anlatırken ifadesi değişip duruyordu; ne yapacağını bilemez bir haldeydi. En sonunda ona olan aşkıma da itiraf ettim ve benimle olmasının ben aslında bir başkası olduğuma göre –hiçbir sakıncası olmayacağını söyledim. İnanmaz gözlerle bakıyordu. Kutsal bir babayı kaybedip kıl kuyruk bir âşık kazanmanın ve tüm bu anlattıklarımın kabullenilecek bir tarafı olmadığını düşündüğünü gözlelerinden okudum. Küçük bir serçe gibi titriyordu. Allak bullak olduğu belliydi. Lâkin benim isteğim de son haddine ulaşmıştı. Dayanacak gibi değildim. Üzerine atıldım ve ona sahip oldum. Ben sevişirken altımda bir milim bile kıpırdamadı. Tenine yapışıp ölene kadar çıkmayacak bir günaha girmenin utancıyla gözlerini kapatmıştı. Emirlerle itaat etmekten başka çıkar yolu olmayan bir inanmışın kutsal bildiği her şeyini elinden almak o anda beni ilgilendirmiyordu; şehvetimin karnını doyurmakla meşguldüm. Sevişme sonrası arkama bakmadan odasından ayrıldım. Benim de kafam allak bullaktı.

Ertesi gün bana kahvaltı getirenlerin arasında onu göremedim. Sorunca gittiğini söylediler. Hiçbir şey söylemeden bavulunu alıp yok olmuştu. Cemaatim bu gidiş hakkında kendi aralarında herhangi bir fikir yürütme için izin alamayınca sessiz kalmak zorunda kaldı. Onu merak etmelerini bile yasakladım. Günler geçtikçe onu çok özler oldum. Artık onu kaybettiğimi biliyordum. Aranması için herhangi bir emir vermenin manasızlığı açıktı. Yine de bulunmasını istedim. Görevlendirilenler işlerini

gereğince yapamadıkları için cezalandırılacakları korkusuyla titreyerek onu bulamadıklarını söylediler. Merem'i kaybetmiştim.

Günler emirlerimi bekleyen cemaatimin halka halka genişlemesini izleyerek geçiyordu. Her gün eteğimi öpmek için bir önceki günden daha fazla kişiyi kabul ediyordum. Bunun dışında yaptığım ciddi bir iş yoktu. Yiyip, içip uyuyordum. Cemaat mensupları da ağızından çıkacak bir kelimenin ardındaki derin manayı çözmek için bekliyordu. Onlara çok yakında dehşetli bir açıklamada bulunacağım ümidini taşıyorlardı.

Bir gün garip bir şey oldu. Günlük işlerimin bir kısmını gören bir müridim, Antep'te bir mehdinin ortaya çıktığını duyduklarını; bu adamın etrafına epeyce bir cemaat topladığını söyledi. Habere gülüp geçtim. Ancak kısa bir süre sonra işin ciddiyeti ortaya çıktı. Antepli mehdinin cemaatinden bir kısım insan benimkilere saldırdı. Çok geçmeden de bunun karşılığını gördüler. Bir süre sakin geçti. Lâkin kıvılcım bir kere çakmıştı, bir karşı saldırının ardından yangın çabucak büyüdü. İş iki taraftan ölümler verilmesine kadar uzandı. Sonunda iki cemaatin ileri gelenleri toplanıp bu iki mehdiden hangisinin gerçek olduğuna karar vermek için bu iki kutsal kişiyi yan yana getirmeye ve mucize gösteren hangisi olursa onun arkasından gitmeye karar verdiler. Benim cemaatimin üyeleri bundan kârlı çıkacaklarını düşünerek bu kararı bana sevinçle açıkladılar. O anda kalbime adeta bir bıçak saplandı. Sonra da bunun artık yolun sonuna varmak anlamına geldiğini anladım ve artık sıkılmaya başladığım bu işten kazasız belasız bir şekilde sıyrılmanın zamanıdır diye düşündüm. O gece sessizce, geldiğim o evden ayrıldım.

Nereye gideceğime dair en ufak bir fikrim yoktu; olabildiğince uzaklaşmam gerektiğini düşünüyordum o kadar. Kaderimin rüzgârı beni Erzurum'a attı. Küçük bir kasabın yanında işe başladım. Ama aklım hep bir daha

göremeyeceğim Meryem'deydi. Ancak insanoğlunun hayallerinin bile bir ömrü var; Meryem'in hayali de zamanla soldu, rüyalarım giderek daha az girer oldu. Lâkin bazı insanların kaderlerinin kumpasları hiç durmuyor; habire çalışıyor. Benimki de onlardan biri olmalı. Bir akşamüstü dükkâna gelen bir adamı görünce beynimden vurulmuşa döndüm. Bu benim babamdı! Yıllar önce annemi terk edip giden ve bir daha haber alamadığımız kumarbaz babam. Tabii ki, o yeni yüzümle beni tanıyamamıştı ama ben onu görür görmez çılgına döndüm, elim ayağım boşaldı. Ancak bunu asla belli etmedim. Herhangi bir şey de söylemedim. Hem başıma gelenlerle ilgili, mutlaka inanılmayacak açıklamalarımın bana vuracağı deli damgasından hem de ona olan hiç bitmeyen nefretimin onu görünce yeniden alevlenmesinden. Pek değişmemişti. Onu en son ilkokula gittiğim bir kış günü madenden eve dönerken görmüştüm. Tıpkı o günkü gibi sahte neşesini taşıyordu. Yine de birkaç kelime konuştuk. Şehre yeni geldiğini, küçük bir eve taşındığını, aldığı tüm davaları kaybetmekle meşhur olmuş bir dava vekilinin yanında işe başladığını söyledi ve keyifli bir kahkaha atarak gitti. Babamın dükkânı ziyaretleri ondan sonra da devam etti. Sohbet edecek birilerini aradığı belliydi Nitekim bir akşam canının çok sıkıldığını, bir meyhanede kendisine eşlik edecek birini aradığını söyledi. Bu davete dayanamadım. Bir başkasının yüzüyle onun sırlarını öğrenmenin cazibesine kapıldım. Babamın iyi bir kumarbaz olmasına karşın kolayca sarhoş olduğunu biliyordum. Nitekim o gece meyhanede birkaç kadehten sonra kafası hemen bulandı ve tüm sefil sarhoşlar gibi sırlarını anlatmaya başladı. Onları duydukça dudaklarım uçukluyordu. Neler neler vardı onların arasında; kokmuş peynirler satan bir üçkâğıtçıyla çevirdiği dolaplar, Manisa'da bir gardiyanla yaptığı anlaşma sonucu mahkûmlara kadın bulmalar –gardiyan hapishanede bir yangında ölünce iş yatmış–

Almanya'da çalışan bir işçinin –adamin bir de oteli varmış İstanbul'da– kumarda götürdüğü parasıyla bir gözü kör plakçı ile giriştiği uyuşturucu işi... Ama en dehşetlisi ve tüyler ürpertici olanı, yıllar önce yeni doğurmuş olan karısını kendisini bir polis –üstelik kel bir polis– ile aldatıyor diye öldürüp bir incir ağacının altına gömen bir terziye bu işinde yardım etmesi olayıydı. Bu cinayetin her safhasını en yakın şahidi olarak tüm ayrıntılarıyla anlatırken hiç de pişman bir hali yoktu. Tersine günlük hayatın içindeki sıradan bir meseleden öylesine söz ediyormuş gibi neredeyse lakayt bir ifadeyle konuşuyordu. Başkalarının hayatı onun için fazla önem taşımaz gibiydi. Ancak laf her nasılsa kendisine geldiğinde o pervasız hali silinmeye başladı. Kendisine en çok da anneme acıyordu. Bu konuda kafası karmakarışıktı. Aslında annemi ne kadar sevdiğini, oğlunu ne kadar özlediğini, nasıl dehşet verici bir pişmanlık içinde olduğunu işitmek aklımı karıştırıyordu. Madende kazmacılık yaptığı günleri de anlattı. Yerin altında o benim çok iyi bildiğim sıkıntıyı öylesine duyarak, içten bir şekilde ifade etti ki, bizi bırakıp kaçıp gitmesine neredeyse hak verdim. Ancak onun terk ediş nedeni kumardan ötürü o gittikten sonra annemin evimizi satarak ödemek zorunda kaldığı borçlarıydı. O bundan hiç söz etmiyordu. Ahlaki açıdan birtakım eksiklikleri olduğunu kabul ediyordu; bu konuda, cesedi Cihangir'de bir otel odasında bulunan ve ölümüne izi bulunamayan bir kadının neden olduğu söylenen sefih yaşamın şahı babasını hatalı buluyordu. Daha doğrusu suç bu konuda sıkıntıları olan bir ailenin oğlu olmasındaydı. Kendisini tutmaya çalıştığı zamanlarda elinde olmadan çizgiyi geçiveriyordu. Ama artık uslanmıştı. Artık doğru yolu sislerin ardında bile olsa seçer gibi olmuştu. Bildiğim, bilmediğim birçok şeyi sıralı sırasız önüme seriyordu. Ama en tuhafı buraya gelmeden önce başından geçen bir hikâyeydi; babamın yıllardır bekledikleri mehdi olduğunu sanıp başlarına

geçiren insanlarla ilgili bir hikâye. Söylediğine göre, garip bir tesadüf sonucu kendilerini kurtaracak olan mehdii bekleyenlerin içine düşmüş ve bir şekilde –ikna konusunda sonsuz bir yetenek sahibi olduğu hesaba katılırsa, çok zorlanmadan– inanmak için neden arayan o insanlara bekledikleri kişi olduğunu inandırmıştı. O da benim gibi bu işin keyfini çıkarmış ama sonunda işler sarpa sarmıştı. Bir başka şehirde beliren mehdi ile karşılaşmasına ve mucize gösterecek olanın arkasından gidilmesine karar verilince sonunun geldiğini anlamıştı. Rakip mehdiiyle yüz yüze geleceği eve gittiğinde karşısında kimseyi bulamamıştı. Niyeti o adamın karşısında nedamet getirerek af dilemek olan babam, bir anda kalakalmıştı. Rakip mehdinin müritleri kendi mehdilerinin ortadan kaybolarak asıl büyük gizlenme dönemine girdiğini, bunun da bir mucize işareti olduğunu iddia ederek yarışmayı kazanmaları gerektiğini söylemişlerdi; bu da büyük çoğunluğun kabulünü görmüştü. Bu durumda zavallı babama da gizlice kaçmak kalmıştı. Yanında tek bir inanani ile canını zor kurtarıp o şehre gelmiş, nasıl bir şey olduğunu tam olarak kestiremediği o işi bulmuştu.. Şimdi rahattı, içini kemiren bazı sıkıntıları varsa da artık uslanıp oturmanın zamanın geldiğini anlamıştı. Zavallı babam konuşmasının sonunda içkinin de etkisiyle omuzuma yaslanıp ağlamış, oğlunu çok sevdiğini kulağıma fısıldamıştı. Açıkçası o haline üzülmedim desem yalan olur.

Yürüyecek hali olmayan babamı sırtlayıp zorla tarif ettiği evine götürdüğümde başıma gelecek tuhaflıkların hâlâ sonuna gelmediğimi anladım. Ayakta zor duran babamı tam yere düşerken yakaladığımda kapı açıldı ve karşıma Meryem çıktı! Babamın, kaçarken yanında gelen tek müridi! O da ben de donup kalmıştık. İlk ayılan o oldu ve babamı kolundan tutup elimden aldı ve zor bela yatağına götürdü. Ben kapının önünde adeta felç olmuşçasına kalakalmıştım...

Adam son kelimesinden sonra sustu; devam etmekle kalkıp gitmek arasında kararsızlık geçirir gibi yaptı. Hafifçe yerinden kalkacakmış gibi kıpırdadı. Bunu biraz da Cezmi Kara'yı merakta bırakmak için yaptı. Bütün iyi hikâye anlatıcılarının başvurduğu merak uyandırma yöntemlerinden biridir bu. Nitekim Cezmi Kara heyecanlandı;

— Ne oldu sonra? diye sordu.

Adam istediğini elde etmişçesine keyifle tebessüm etti.

— Hiç, dedi. Sonra o gece Meryem yeniden ortadan kayboldu. Sonra babam, sonra da ben. Benim şanssızlığım bir başkasının yüzüyle kaybolmam. Bu zaman nasıl feci bir şey anlatamam. Ben aslında kimim diye sormaktan tü-kendim.

Cezmi Kara asıl merak ettiği konunun peşindeydi.

— Nasıl kayboldun? dedi. Yani nasıl oluyor bu iş?

Adam yerinden kalktı.

— Gitmem gerek, dedi. Treni kaçıracam.

Sonra Cezmi Kara'nın bir şey söylemesine fırsat bırakmadan acele adımlarla odadan çıktı. Cezmi Kara bir başına kalakaldı. Kafası iyice karışmıştı. Adamın palavra attığından emindi. Tam işini tamamlamak üzereyken göçük altında kalan bir mehdinin yüzünü verdiği adamın kızına vurulması ancak hastalıklı bir dimağın yaratabileceği bir hikâye olabilirdi. Hele bir başkasının yüzünü almak ancak masallarda olabilecek bir fanteziydi; üstelik öyle bir surata sahip birinin peşinden mehdi bile olsa kimse gitmezdi. Cezmi Kara yanılmıyordu.

Sona Doğru

Cezmi Kara çıktığı koridorda kimseleri göremedi. Karşısına çıkan yeşil kapıdan içeri girdi ve bir koridorla daha karşılaştı. Yine daha önce yaptığı gibi körlemesine ilerlemeye başladı. Üstelik bu kez eski yöntemi de bırakmıştı; önüne ilk çıkan kapı ya da koridora dalıyor artık rahatsızlık yaratmaktan uzak bir kararsızlıkla bir başkasına yöneliyordu. Dar bir koridora adımını attığında yüreği ağzına geldi; tam karşısından o kadın geliyordu, o gece izleyip Tahtakale'nin arkalarında eski bir handa aklının hâlâ ermediği o garip konuşmayı yaptığı tuhaf kadın. Onu görür görmez çakılıp kaldı. Kadın heyecanla yanına geldi ve kolunu tuttu. O temas içini titretti Cezmi Kara'nın.

— Sana aptal olduğunu söylemiş miydim, dedi kadın. Saatlerdir seni arıyorum.

— Ne için arıyorsun? dedi Cezmi Kara.

— Aptal dahi değilsin galiba. Yürü, hemen yürü.

— Nereye?

— Cehennemin dibine! Yürü. Gebereceksin yoksa.

Kadın kolundan yeniden çekti. Ama Cezmi Kara kıpırdamadı, silkeleyip kolunu kurtardı.

— Sen ötekilerden misin? diye sordu

Kadın bir an duraladı.

— Hangi ötekiler?

— Diğer kaybolanlar, onlardan mısın?

Kadın yanıt vermedi. Yeniden Cezmi Kara'nın kolunu bu kez daha sıkı olacak şekilde tuttu ve çekti.

— Hiç vaktimiz yok, dedi. Canını kurtarmak istiyorsan beni izle. Hemen.

Sonra durdu.

— Beni izle ama asla arkana bakma, asla.

Cezmi Kara'nın kolundan bir kez daha onu harekete geçirecek kadar sert bir şekilde çekti ve hızlı adımlarla ilerlemeye başladı. Cezmi Kara da onu izledi. Kadının ne yapmak istediğini tam olarak kestiremiyordu. Durumdan anlaşıldığı kadarıyla onu kurtarma çabasıındaydı. Üstelik bunun için kendisini de tehlikeye atmış gibi bir hali vardı. Kadın niçin onu kurtarmak istiyordu? Diğer kaybolanlardan olduğu için mi? Cezmi Kara'nın kafası iyice karışmıştı. Hiç de öyle bir kurtulma endişesine kapılmasa da kadının telaşı kendisine de buluşmuştu. Nereye uzandığını bilmediği bir yolda kadının peşine takılmıştı. Kadının gittiği yolu bildiği belliydi. Herhangi bir ikirciklik geçirmeden önlerine çıkan kapı ve koridorlara dalıyordu. Cezmi Kara'nın bir ara gözleri kadının pardösüsünün altında adım attıkça titreyen kalçalarına takıldı. Ama yaptığı işten hemen utanç duyup kafasını çevirdi.

Kadın arada bir arkasına dönüp Cezmi Kara'yı kontrol ediyordu. Cezmi Kara da görevini hakkıyla yerine getirdiğini belli etmek için onunkilere uygun ve aynı hızda adımlar atıyordu. Ne var ki bir ara onun talimatına uymayan bir şey yaptı; arkasından bir ses geldiği kuruntusuna kapılıp kafasını geriye çevirdi. Görünürde

herhangi bir şey yoktu. Ancak kafasını çevirdiğinde donup kaldı. Önündeki kadın yok olmuştu. Bir baş çevirmesi kadar süre içinde kadın kaybolmuştu. Hemen solundaki koridora yöneldi. Akla en yakını o kadar zaman içinde oraya girebileceği idi. Fakat orada da kimseyi göremedi. Şaşkına dönmüştü. Ne yapacağına karar veremedi. Sonunda koridorda yoluna devam etmeyi seçti. Tam koridorun sonuna gelmişti ki, sağ taraftaki kapı açıldı ve İsmet Başman karşısına çıktı!

— Hah, dedi İsmet Başman, ben de seni arıyordum.

Yolun Sonu

Cezmi Kara bu kez adamı izlemeye başladı. Olan biten hiçbir şeyde kendi iradesinin bir rolü olamayacağını artık iyice anladığından sürüye ait bir koyunun sorumluluğunu aşmaması gerektiğini düşünüyordu. Adımları adaminkileri izledi. Birkaç kapıdan geçip dar bir koridora ulaştılar. Adam koridorun ortasında, bir cep yapmış boşluğun önünde durdu kafasını yukarı kaldırdı. Cezmi Kara ancak o zaman tam önlerinde ancak bir insanın geçebileceği ucu görünmez bir deliğin yukarıya doğru uzandığını gördü. İsmet Başman demir çubuklara tutunarak yukarı doğru tırmanmaya başladı. Cezmi Kara da bu konuda herhangi bir emir almamış olmasına karşın onu izledi.

Yukarı çıktıkları deliğin çapı giderek genişledi. Cezmi Kara'nın başlangıçta bu darlıktan ötürü duyduğu sıkıntı bu genişlemeyle giderek azaldı. Adamın ayaklarıyla başının arasındaki mesafeyi bozmamaya özen göstererek nemden kayganlaşmış, duvara gömülü çubukları tuta tuta yükseldi. Yeryüzüne çıktıklarının farkındaydı ama bununla ilgili bir ferahlama duygusu içinde değildi. Herhangi belirgin bir

düşünce de yoktu kafasında. Yalnızca söylenenlere ya da anladığı kadarıyla ima edilenlere uyuyordu, o kadar. Sonunda İsmet Başman durdu. Başının üzerindeki ağır kapağı tek eliyle kaldırıncı yarı karanlık deliğe ışık ve serin hava doldu. Cezmi Kara'nın gözleri kamaştı. Bir an tutunduğu demir çubuğu bırakacak gibi oldu ama son anda toparlandı.

Dışarı adım attığında sarhoş gibiydi. Bir süre eliyle yüzünü kapatıp öylece kaldı. Gözlerini açtığında ilk gördüğünde bulanık gelen manzarayı bu kez gayet net olarak algıladı. Aşağıdan, epey aşağıdan geçen bir tren hattının görüldüğü tek tük ağaçların olduğu bir tepedeydiler; şehrin epeyce uzağında bir yerde. Çok çok uzaklarda, önlerinde geniş bir ova gibi uzanan alanın ilerisinde yüksek apartmanlar belli belirsiz seçiliyordu. Gün yeni ağarmıştı ve hava soğuktu. Yukarıda bir yerlerden göz kamaştırıcı bir şekilde parıldayan ama yeri belli olmayan güneşin altında her ikisinin de ağızlarından buharlar çıkıyordu. Nemli, iç üşütecek cinsten bir soğuk vardı. Cezmi Kara'nın kulakları ve elleri bu ani soğuk karşısında adeta dondu. Adam içinden çıktıkları kapağı kapattı ve ilerideki bir yabancı incir ağacına doğru ilerlemeye başladı. Cezmi Kara da onu izledi. Ayaklarının altındaki donmuş toprak attıkları her adımda gıcırdıyordu. Cezmi Kara çok dikkat etmesine karşın donmuş ve üzerinde ince bir buz tabakası oluşmuş gölcüklere bastı. Fıskıran su ayakkabısının içine kadar girdi. Ama o buna aldırmadı. Ağacın dibine çöküp bir sigara yakmış olan İsmet Başman'ın yanına oturdu. Kıcı üşümesine karşın rahatsızmış gibi görünmek istemedi. Halinden son derece memnun bir çocuk ifadesiyle tıpkı adamın yaptığı gibi uzaklara baktı. İsmet Başman sessiz bir şekilde sigarasını tütürüyordu. Gelecek treni bekleyen ve bunun için de daha vakti olan bir yolcuymuş gibi kayıtsızlık içindeydi. Cezmi Kara da sessizce onunla birlikte oturdu ve neden sonra itaatsizlik kokmayacak bir edayla ağır ağır ayağa kalktı. Adam onunla ilgilenmedi bile.

Aşağıdaki tren hattının ötesinde göz alabildiğine uzanan geniş bir boşluk vardı. Yer yer ağaç öbeklerinin olduğu geniş bir ova. Her tarafa değmiş olan kırağı o sonsuzmuş izlenimi bırakan ovayı adeta beyaza boyamıştı. Kar gibi bir yeknesaklıkta değil, altını gösteren bir beyazlık; ve onun üzerinde giderek artan bir duman. Yavaşça ısınan topraktan yükselen buhar tabakasının altında o ağaçlar, geniş düzlüğün ardındaki acayip şehir silueti, can sıkıcı mavi gri gökyüzü... beceriksiz bir ressamın elinden çıkmış sıradan bir resim gibi duruyorlardı. Ancak garip bir şekilde de etkileyiciydi manzara. Cezmi Kara bile o tuhaflik içinde bir çocukluk hatırasıymış gibi bu resmin sıradan çekiciliğinden etkilendi. Uzaklardaki yabani incir ağaçlarına dikkatle baktı. Olmaması gereken yerlerde birer leke gibiydiler. Cezmi Kara biraz daha dikkat edince ilerlerde bir yerde hareket eden iki noktanın birer at olduklarını keşfetti. Atlar tembel tembel ovanın ortasında duruyorlardı. Cezmi Kara, bu resme bakan değil, tersine resmin içinde, tepenin üzerinde sessiz ve sakin bir şekilde duran, bir beden olarak yer almaktan garip bir mutluluk duydu. Resim ne kadar bildik ve sıradan gibi duruyorduysa da acayip bir şekilde gerçek dışıydı; olmaması gereken bir yerde, olmaması gereken bir manzara içinde, olması gereken biri.... Uyumak istermiş gibi gözlerini kapadı. Çok çok uzaktan şehrin gürültüsü geliyordu. Varla yok arası bir uğultu. Cezmi Kara, o derin uğultuyu bir ninni gibi dinledi. Kulaklarında yankılanan o tuhaf vınlama eski bir şarkıymış gibi beyninin içinde hafiften dolaşmaya başladı. Ancak bu uzun sürmedi. Uzaklardan gelen bir köpek havlamasıyla gözlerini açtı. Kaçamak bakışlarla yanında sigara içen adamı kontrol etti. İsmet Başman'ın düşünceli bir hali vardı. Birden,

— Bir yerde acı varsa o her yere bulaşıyor, dedi.

Cezmi Kara bunun ne anlama gelebileceğini düşünmek dahi istemedi. Ama bu söz o uğultuyu artırdı.

Yine gözlerini kapattı. Kapatır kapatmaz da o uğultu kesildi. O kapkara boşlukta kendisini emniyette hissetti. Bundan sonrasında uzun süre gözlerini açmadı. Adamı öyle dinledi.

— Bu hayat denen muammanın içerisine bu acı ilk kez niçin ve nasıl yerleşmiştir, bilmiyorum, dedi adam. Ama her yere bulaşıyor, bu kesin. Herkesin payı böylece giderek artıyor; kendininkine bir de başkalarından bulaşanlar ekleniyor, sen de başkasına bulaştırıyorsun. Son zamanlarda bir tek bunu düşünüyorum.

Adam sigarasından derin bir nefes aldı, dumanı bir süre ağzında tuttu; ardından tüm nefesiyle birlikte dışarı üfledi. Dumanın kokusu Cezmi Kara'nın burnuna kadar geldi. Ama o gözlerini yine de açmadı.

— Acıdan korunmak için az bilmek gerek, dedi adam. Benim düşünüp bulduğum bu. Mutlu olmak için bilmek gerek; inanmak yeterli. Ne kadar çok şey biliyorsan acıya o kadar açık oluyorsun, başkalarınınkini sana hemen geçiyor. Ne dersin?

Cezmi Kara kendisine sorulan soru üzerine gözlerini açtı adama baktı. Adam ona gülümsüyordu. Ne diyeceğini ne yapacağını bilemiyordu Cezmi Kara. Gözlerini yeniden kapattı. Karanlık... Birdenbire kendi varlığını hissetti. Bu kolay anlaşılabilir ve o kertede de kolay anlatılabilir bir durum değildir. Cezmi Kara birdenbire dizlerini kırmış vaziyette olduğunu, omuzlarının üzerinde bir başın varlığını, ellerini ve onların uzantılarındaki on parmağın orada durduklarını anladı. Daha önce de onlar oradaydılar ama Cezmi Kara bunu —tıpkı diğer şeyler gibi— hiç düşünmemişti; düşünmesi için bir sebebe hiç böylesine sahip olmamıştı. Oysa şimdi hayatının son anlarında; tıpkı dişi ağrıyan birinin vücudunda hep var olan o küçük parçayı aniden ve bir bedelle keşfetmesi gibi Cezmi Kara da bedeninin; bedeninin tüm üyelerinin, midesinin, kulaklarının, gözlerinin, her şeyinin, her şeyinin farkına vardı.

Okuyucuya garip gelebilecektir ama tümüyle doğru, hatta gereğinden fazla doğru bir benzetme bu; beyninin bir sünger gibi sıkılıp boşaldığını, onca 'şeyi' emen o değilmiş gibi kupkuru kaldığını hissetti. O andan sonra hiçbir şeyi gerçek anlamda algılayamadı. Yalnızca hayatının o ânının tuhaflığını hissetti, gözlerini açtı ve kendisine gülümseyerek bakan cello-ladına tebessüm etti. Ruhunu tevekkülle teslim etmek üzere boynunu hafifçe yana doğru eğdi. Adam bıçağı tam kulak arkasından, kendisine sunulan noktadan, yukarı giden damara sapladığında onun şah damarından hayatını emip aldım. Ruhsuz bedeni boş bir çuval gibi yere yuvarlandı. Yüzünde herhangi bir korku ifadesi yoktu; tersine mutlu bir şekilde bakıyordu. İtiraf etmeliyim ki canını aldığım ölümlüler arasında pek azında böylesine mutlu bir ifadeyle karşılaştım. Cezmi Kara ruhunu huzur ve merak içinde teslim etti; geride cansız bedeni ve bıçağını kandan temizlemek için etrafta uygun bir yaprak arayan adam kaldı.

Son Söz

Cezmi Kara'yı ilk kez Faruk Tiryaki'nin ruhunu teslim aldığım o tren garının arkasında karanlıklar içinde fark ettim. Titriyordu. Sesini çıkartmadan, tuhaf bir merak içinde gözlerini açmış cinayeti izliyordu ve titriyordu. Onun nesi beni çekti, neden o anda, işimin en can alıcı yerinde gözüm ona takıldı ve kaldı? Bunun yanıtını hâlâ tam olarak kestiremiyorum. Daha önce pek az ölümlüde karşılaştığım yüzündeki o garip merak işaretlerinden mi? Bilemiyorum, bilemiyorum. Daha sonra hayatını değiştiren bu cinayet tanıklığının peşine takılıp gittiği her yerde onu izlememin ardında neler yatıyor? Neden her şeyin sahibi Yüce Yaradan kaderime, artık pespaye karalamalardan başka bir anlam ifade etmediğine inandığım bu utanca –ya da günaha mı demeli– bulaşmama neden olacak o ânı koymuş? Muhakkak ki bunun ardında benim bile kolayca kavrayamayacağım, çok derin bir ikaz var.

Şunu da itiraf etmeliyim; onun peşinden sürdüğüm takip daha önce farkına varmadığım bir 'şeyi' hareketlendirdi. Tıpkı Cezmi Kara'nın yıllar önce o daha yeni doğmuş

bir bebekken, döllerini saa saa kasaba  ehir dolaşan ince b y kl  kel bir adamın neden olduğu bir kıskançlık krizi sonunda öldürülen ve bir incir ağacının altına gömülen annesi Meryem'i merak etmemek için derinlerde bir yerlere hapsettiği, orada yıllarca semirip büyüyen, büyüyen, çeperini zorladıkça zorlayan merak canavarının o anda harekete geçmesi, o ince ama kuvetli zarı yırtması gibi bir 'şey de' benim için hareketlendi, ummadığım bir 'şeyi' parçaladı. Ama niye? Can alma konusundaki merhameti karşısına bir ocuk çıktığında canlanıveren birinin sahip olduğu özgürlüğe sahip olmak bununla ilgili midir? Aslında bana verilen görevin yanında bilmediğim bir başka görevim de mi var? Bilmiyorum... Bilmiyorum... Yoksa kitap yazmak ve bu sefil kitabı okuyacakları uyarmak için mi her şey? Eğer  yleyse, Yüce Bağı layıcı keşke yeteneklerimi geliştirecek kadar bir zaman tanısaydı da okuyucumu daha az eziyete soksaydım.

Hayat denen muammanın etrefilliğini onun sayesinde bir kez daha anladım. Kaderin ne kadar oyuncaklı bir kumpas olduğuna bir kez daha  a kınlıkla tanık oldum. Ancak hastalıklı beyinlerin yaratıcılığı ile yazılan romanlarda kar ıla ılabilecek inanılmaz gibi görünen rastlantıların hayatın içinde sıradan birer kar ıla ma olduğunu iyice idrak ettim. Bunları nedense bir sorumluluk yüklenerek anlatmak isteğine kapıldım.

Bana böyle bir görev verildiği vehmi ve varsayımı ile Cezmi Kara'yı asla terk etmediğime okuyucularım da  ahittir. Ruhunu kemiren o merak canavarının onu g t rd ğu her yere beraberinde gittim. İtiraf ediyorum ki, zaman zaman haddimi açarak önüne bazı ipuçları çıkartmak konusunda dahlim oldu ( rneğin Nihat Sadık olayında). Birkaç kez de rüyalarına müdahalede bulundum doğrusu. Buna karşılık, o da bana zorluklar ya atmadı değil. Böyle, altı ve üstü karmakarışık bir

memlekette yaşadığı ve hiçbir şeyin farkında olmadığı için sezgisiyle davrandığı kimi zamanlar beni de zorlayan çıkmaz sokaklara daldığına şahit oldum. Ama yine itiraf ediyorum; kaderinin yazılı olduğu son noktada dahi o çok erken edinmiş ama çok derinlere saklamayı yeğlemiş ve onu ortaya çıkartmak için tuhaf bir cinayeti beklemiş olduğu merakından hiçbir damla eksik kalmadığını gördüm. Yüzümü gördüğünde diğerleri gibi dehşete kapılmak yerine merakla baktı. Ve bir itiraf daha; şu âna kadar hiçbir ölümlü kollarıma böyle bir ifadeyle kavuşmadı; mutlu ve –garip tabii– meraklı...

Kâtiplerim Münkir ile Nekir gelmeden önce; hiç âdetim olmadığı halde gözlerini bir kez daha görmek istedim. Onlara bakınca anladım ki Cezmi Kara, Yerlerin ve Göklerin Yaratıcısı'nın ayrıcalıklı bir kuludur. Onu cehennemin kapılarına götürmeye niyetlenen zebanilerin korkunç bir hüsrana uğrayacakları kuvvetle muhtemeldir. Yine de, daha çok günaha girmeden, kâtiplerin işlerini bitirmelerini beklemek gerek.

Canını aldığım onca yazar ve şair içinden hiçbirisi bende yazma hevesi uyandıracak bir suratla teslim olmadı. O yüzleri daha önce de fark edip kâğıda kaleme sarılmam icap etmedi. İçlerinde öylesine değerli olanları –edebi açıdan demek istiyorum– vardı ki, Yüce Tanrı'nın bu konuda ayrıcalıklı kulları oldukları her hallerinden belli oluyordu; azametliyidiler. Pek çoğu cehennemin kapılarından geçeceklerini bilebile, bu azametlerini sürdürmekte sakınca görmüyorlardı. Yete-neksiz bir sürüsüyle de karşılaştım –onların çoğunun istikametleri de pek farklı olmadı– ve daha çok karşılaşa-cağım da kesin. Şu yazarlık hevesi belli ki, ölümlüler için tuhaf bir hastalık halini almış. Bir sürü kötü ve pek az iyi hasta. Peki niçin onlar değil de Cezmi Kara? Bilmiyorum... Doğrusu bu yalnızca benim seçimim olsaydı, yani o bilmediğim şartlar onu seçmek zorunda

bırakmasaydı; belki de böyle son derece can sıkıcı, yalnızca çok geç uyanan bir merakın peşine takılan, her soruyu ‘Merak ediyorum,’ diye yanıtlayan ve sürekli uyuyan bir matbaa işçisini seçmezdim gibime geliyor. Ama Yüce Yaratıcı sonsuz hikmeti ile onu seçtiğine göre bunu sorgulamam da doğru olmaz. Doğrusu ya, onun sayesinde –ya da onun yüzünden– yalnızca son anlarla değil geçmişlerle, hatta rüyalarla da ilgilenmek zorunda kaldım. Açıkçası bu zorunluluk kısa zamanda acayip bir keyfe dönüştü. Hayatların, rüyaların içine girip çıkmak, onları didiklemek, birinden diğerine atlamak, gizli günahlara, hain pusulara, utanca, iyiliğe ve kötülüğe tanıklık etmek, açıkçası keyif verdi. İtiraflarıma bunu da eklemem gerek.

Cezmi Kara dolayısıyla ben de bu yazarlık işine bulaşmış bulunuyorum. Ama bundan ötürü ona en ufak bir kızgınlık duymuyorum. Bunda bir günah var ise daha önce de söylediğim gibi tamamen bana aittir. Kötü bir yazar olmanın sorumluluğunu da –diğerlerinden farklı olarak– taşıyorum. O heveskâr kalem sahiplerinin dehşetli metaforlarına özenen cümlelerin sahibi olmak doğal ki, kolay affedilecek bir kabahat değildir. Ne yazık ki, zaman zaman, hani şu başlayınca bitmeyen, ortasına geldiğinizde başında ne oluyordu kaygısına kapılıp sürekli en başa dönen cümleleri kurmakta pek yetenekli yazarlara özendiğimi kabul ediyorum. Bilirmiş de bilmezmiş gibi yapan yazarlara da kapılmış olmalıyım; dans eden kelimeler, süslü cümleler arayan, ve bulduklarını sanan şairlere de. Hatta hatta, ilgiyi ayakta tutmak için yapılan numaraların en sıradanına sığındığım oldu (Bazı şeyleri saklı tutup aniden ortaya çıkartma numarası). Bölümlerin başına anlamsız epigramlar koymak hariç neredeyse kötü bir yazarın işleyebileceği tüm suçları işledim. Rabbim beni affetsin. Büyük yazar olma ihtirasını zavallıların kulaklarına

sürekli üfleyen iblisin fısıltılarını duydum. İçime merakla birlikte bir şüphe katresi düşer gibi oldu. Ne var ki, sonuç değişmiyor, her nasılsa buraya kadar gelen okuyucuyu burada bırakıyorum Sonsuz Bağışlayıcı'ma sığınıyorum; benim bir ölümlü –hele de ölümlü bir yazar– gibi davranmamın sonuçlarını, bunu kâğıtlar üzerinde itiraf etme utancımı sonsuz merhameti ile yok edecektir. Muhakkak ki, O bağışlayandır. Yine de ileri gittiğimi biliyorum. Bu hikâyeyi burada bitiriyorum...

Matbaa işçisi Cezmi Kara eve dönüş yolunda, tren garında karanlıklar içinde bir cinayete tanık olur. Sessizce, titreyerek izler cinayeti. Yüzünü bile bilmediği annesini merak etmemek için derinlerde bir yerlerde hapsettiği merak canavarı musallat olur başına. Altı ve üstü karmakarışık bir memlekette yaşadığı ve hiçbir şeyin farkında olmadığı için merak denen canavarın nasıl tehlikeli ve ölümcül olabileceğini anlayamaz.

Çalıştığı matbaanın kuytu bir köşesinde bulunduğu, *Kayıp Şahıslar Albümü*'nün peşine takılıp gider Cezmi Kara.

Düğün salonlarında şarkıcılık yaparken bir anda ortadan kaybolan Ferit Curacı'dan, hayatındaki tesadüflerin toplamının bir araya geldiği bir günde nereye gittiğini bilmeden bir trene atlayan Nihat Sadık'a; çocukluğundan beri içinde yanan uzaklara gitme tutkusuyla altmış sekiz yaşında ortadan kaybolan Feridun Hallac'dan, yasak aşkının acısına daha fazla dayanamayıp kayıplara karışan müezzin Rifat Sezgin'e; yasadışı örgüt üyesiiken bir polisin kurşunundan şans eseri kurtulup evine bir daha geri dönemeyen Kamuran Özgün'den, iç içe geçmiş garip hikâyelerin kadını Meryem'e ... sıradan insanların hikâyeleri arasında sürüklenip durur.

Hayatların, rüyaların içine girip çıkmak,
onları didiklemek, birinden diğerine atlamak,
gizli günahlara, hain pusulara, utanca,
iyiliğe ve kötülüğe tanıklık etmek...

